KİTABU'Z- ZÜHD VE'L- AHLÂK

Zühd ve Ahlak

ÜMMÜ REYHANE

KİTABU'Z- ZÜHD VE'L- AHLÂK

Zühd ve Ahlak

ÜMMÜ REYHANE

Zühd; kulu Rabbine en fazla yakınlaştıran ibadettir.
Zühd; Rabden razı olmanın en üst seviyesidir.
Zühd; dünyayı ve ahireti hakkıyla tanımak demektir.
Zühd; kulun kalbini ahiret arzusuna ve cennet özlemine yönlendiren en etkili yoldur.

Zühd; helali haram kılmak yada malı zayi etmek değil, Allah'ın elinde bulunana kendi elindekinden daha çok güvenmektir.
Zühd; Allah'ın kullarını süslediği en güzel zinettir.
Zühd; Allah'ın sevdiklerini sevmek , sevmediklerini sevmemektir.
Zühd; kendine acıdığın gibi müslümanlara da acımaktır.
Zühd; Haramlardan kaçındığın gibi, seni ilgilendirmeyen konularda konuşmaktan da kaçınmaktır.
Zühd; bozulmuş, iğrenç kokulu bir leşten sakındığın gibi, çok yemekten de sakınmaktır.
Zühd; ateşten uzaklaştığın gibi, dünyanın çer çöpünden ve zinetinden de uzaklaşmaktır.
Zühd; dünyanın kederini atıp başı dinlemek değil, dünyanın kederini atıp ahiret için yorulmaktır.
Zühd; dünyanın her şeyini küçük ve değersiz, başa gelen her musibeti de basit ve önemsiz gösteren bir bakış açısıdır.
Zühd; kalbinin sana verilenle huzur bulmasıdır.
Zühd; kalbi, eşyadan eşyanın Rabbi olan Allah'a çevirmektir.
Zühd; ahirette faydası olmayacak şeyleri terk etmektir.
Zühd; Rabden gelen nimete de, musibete de aynı oranda sevinmektir.
Zühd; kalp ve beden rahatlığıdır.
Zühd; dünyayı dünyalılara terk etmektir.
Zühd; kabri ve çürümeyi her an hatırda tutmaktır.
Zühd; uzun vadeli emeller ve arzular peşinde koşmamaktır.
Zühd; yarını ömürden saymamaktır.
Zühd; cennet nimetlerini, dünya nimetlerine tercih etmektir.
Zühd; önceki ümmetlerin kurtuluşuna sebep olan ameldir.
Zühd; hayrın tamamının içinde bulunduğu evin tek ve eşsiz anahtarıdır.

"CENNETİ ÖZLEYEN GEREKEN HER ŞEYİ YAPAR!.."

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

İTHAF

Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Kim cenneti özlüyorsa, hayır peşinde koşar.
Kim cehennemden korkuyorsa, heva ve hevesinin isteklerinden yüz çevirir.
Kim ölümü gözlüyorsa, lezzetleri terk eder.
Kim de dünyaya karşı zahid olursa, musibetler ona basit ve önemsiz gelir."[1]

Tek derdi cennet olup, cenneti özleyenlere…

"CENNETİ ÖZLEYEN GEREKEN HER ŞEYİ YAPAR!.."

ÖNSÖZ

Allah'a hamd eder, O'ndan yardım isteriz, günahlarımızın bağışlanmasını dileyip O'na yönelir, tevbe ederiz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah kimi doğru yola hidayet ederse onu saptıracak olan yoktur. Kimi de saptırırsa, onu doğru yola hidayet edecek yoktur. Ben şehadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Ve Muhammed (s.a.v) O'nun kulu ve elçisidir.

Allah'ım! Senin kolay kıldığından başka kolay yoktur. Ve sen dilersen her türlü zorluğu kolaylaştırırsın.

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam zahidlerin lideri Muhammed (s.a.v)'a, O'nun ailesine, ashabına ve kıyamete kadar O'nu kendilerine en güzel örnek edinen müslümanlara olsun. Allah, İslam'ı ve Müslümanları aziz kılsın, küfrü ve kafirleri zelil etsin. (Amin)

Zühd; kulu Rabbine en fazla yakınlaştıran ibadettir.
Zühd; Rabden razı olmanın en üst seviyesidir.
Zühd; dünyayı ve ahireti hakkıyla tanımak demektir.
Zühd; kulun kalbini ahiret arzusuna ve cennet özlemine yönlendiren en etkili yoldur.
Zühd; helali haram kılmak yada malı zayi etmek değil, Allah'ın elinde bulunana kendi elindekinden daha çok güvenmektir.
Zühd; Allah'ın kullarını süslediği en güzel zinettir.
Zühd; Allah'ın sevdiklerini sevmek , sevmediklerini sevmemektir.
Zühd; kendine acıdığın gibi müslümanlara da acımaktır.
Zühd; Haramlardan kaçındığın gibi, seni ilgilendirmeyen konularda konuşmaktan da kaçınmaktır.
Zühd; bozulmuş, iğrenç kokulu bir leşten sakındığın gibi, çok yemekten de sakınmaktır.
Zühd; ateşten uzaklaştığın gibi, dünyanın çer çöpünden ve zinetinden de uzaklaşmaktır.
Zühd; dünyanın kederini atıp başı dinlemek değil, dünyanın kederini atıp ahiret için yorulmaktır.
Zühd; dünyanın her şeyini küçük ve değersiz, başa gelen her musibeti de basit ve önemsiz gösteren bir bakış açısıdır.
Zühd; kalbinin sana verilenle huzur bulmasıdır.
Zühd; kalbi, eşyadan eşyanın Rabbi olan Allah'a çevirmektir.
Zühd; ahirette faydası olmayacak şeyleri terk etmektir.
Zühd; Rabden gelen nimete de, musibete de aynı oranda sevinmektir.
Zühd; kalp ve beden rahatlığıdır.
Zühd; dünyayı dünyalılara terk etmektir.
Zühd; kabri ve çürümeyi her an hatırda tutmaktır.
Zühd; uzun vadeli emeller ve arzular peşinde koşmamaktır.
Zühd; yarını ömürden saymamaktır.
Zühd; cennet nimetlerini, dünya nimetlerine tercih etmektir.
Zühd; önceki ümmetlerin kurtuluşuna sebep olan ameldir.
Zühd; hayrın tamamının içinde bulunduğu evin tek ve eşsiz anahtarıdır.
*****

Çağımız müslümanlarını helak eden, zillete düşüren, kafirler karşısında güçsüz bırakan ve selin üzerindeki çer-çöp haline getiren şey; dünya sevgisi ve ölüm korkusudur. Subhanallah! Ne gariptir ki; müslümanlar içinde bulundukları nimet ve rahatlık yüzünden cenneti özlemez olmuşlar!.. Rablerine kavuşmayı arzulamaz hale gelmişlerdir!..

Dünya hayatında izzet ve şerefe, ahiret hayatında ise cennete ve ebedi nimete ulaşmanın tek yolu; kalplere içirilen dünya sevgisini ve ölümsüzlük hayalini terk etmektir. Dünyaya değer vermeyen ve ölümden korkmayan, ölümü sevgiliye giden yol bilen bir topluluğun önünde elbette hiç kimse duramaz!..

Bir şehid alim vasiyetinde şöyle demektedir:

"Ey İslam davetçileri! Ölüm tutkunu olunuz ki, size onurlu hayat bağışlansın. Sakın boş emeller sizleri aldatmasın. Aldatıcılar Allah ile sizleri aldatmasın. Okuduğunuz kitaplar, devam ettiğiniz nafileler sakın sizi aldatmasın. Büyük işlerden yana sizleri rahatlatan basit işlerle uğraşmaya kalkışmayın. Cihad sizin davetinizin direğidir! Dininizin kalesidir! Şeriatınızın kalkanıdır!

Müslüman kadınlar! Sakın rahat ve lüks düşkünü olmayın! Çünkü rahat ve lüks; cihadın düşmanıdır. Çünkü rahat ve lüks; insanın ruhunu telef eder. Temel ihtiyaçlarınızın fazlası olan şeylerden uzak durun! Zaruri şeylerle yetinin! Çocuklarınızı ağır şartlara, yiğitliğe, kahramanlığa ve cihada alıştırın!.. Bu esaslar üzere eğitin! Evleriniz aslan inlerini andırsın!.. Tağutlar tarafından boğazlansın diye yiyip de semiren tavukların kümesi gibi olmasın!.. Çocuklarınızın kalbine cihad sevgisini, cihad tohumlarını ekin! Yiğit meydanlarında, savaş alanlarında at koşturmak arzusunu, aşkını yerleştirin!

Müslümanların problemlerini yaşayın! Haftada en az bir gün mücahidlerin, muhacirlerin hayatlarına benzeyen bir gününüz olsun. O gün; kuru bir ekmek ve buna birkaç damlayı geçmeyen azıcık çayı katık yapın!

Ey İslam evlatları! Bombaların nağmeleri, topların gürülteleri, uçakların uğultuları, tank sesleri eğitiminizin nağmeleri olsun!.. Dünyanın rahat ve huzuru içerisinde yaşayan, lüks hayat süren ve mideleri şişkin kimselerin nağmeleri ve yatakları sizin büyüyüp gelişeceğiniz yerler olmasın!..

Cihad hayatı en lezzetli hayattır! Sıkıntılara, darlığa sabır ve tahammül; nimet ve lüks içerisinde kalmaktan daha güzeldir. Zühd'den ayrılma, Allah seni sevecektir. İnsanların elinde bulunana da rağbet etme, insanlar seni sevecektir.
Kur'an; ömrün zevki, hayatın tadı, en güzel arkadaştır. Namaz kılmak ve nafile oruç tutmak, seher vakitlerinde istiğfar etmek kalbe bir incelik verir. İbadete lezzet katar."

Böyle bir dönemde "Zühd" konulu bir çalışma yapmanın amacı ve anlamı çok farklıdır. Sadece dilde olan ilim; Allah'ın kulu aleyhindeki delilidir. Ve bunu bilen insanların böyle bir çalışmaya girmesi büyük bir sorumluluktur. Üzerimize çok büyük bir sorumluluk aldığımızı, Allah'ın bu ilimden bizi hesaba çekeceğini, çocukların bile dehşetinden ak saçlı ihtiyarlara döndüğü o günde bu çalışmayı önümüze bırakacağını biliyoruz. İnce ince hesaba çekilmekten Rabbimizin rahmetine, şefkatine ve mağfiretine sığınırız. O dilerse bu ilimle amel etmeyi ve kıyamet günü onun hesabını vermeyi bize kolaylaştırır. Rabbimiz! Ancak sana ibadet eder ve yalnız senden yardım isteriz.

Bu çalışmanın birinci amacı bu… İkinci amacı ise; Rabbimize karşı mazeret hazırlamaktır. "Rabbinize mazeret beyan edelim, bir de umulur ki insanlar sakınırlar diye öğüt veriyoruz." (A'raf 164)

Bu çalışma; biz ve insanlar sakınalım, takva yolunu tutalım diye hazırlanmıştır.

Bu çalışma; insanların Rableri huzurunda hesap için toplanacağı kıyamet gününde sakınanların takvasına şahitlik etmek ve Rabbimize mazeret beyan etmek için hazırlanmıştır.

Rabbimizden bu çalışmayla imanlarımızı, cennet özlemimizi ve cehennem korkumuzu artırmasını istiyoruz. Bizleri dünyanın kölesi olma zilletinden, cennetin efendisi olma izzetine yükseltsin. Ayaklarımızı bu yolda sabit kılsın. Ahirete doğru giden binek konumunda olan dünyada bizleri zühd, iffet ve şerefle yaşatsın. Rengi kan rengi, kokusu misk kokusu bir şehadetle rızıklandırsın ve katında bizleri gülümseyerek karşılasın. (Amin)

Eksiklerimizi, hata ve yanlışlarımızı Rabbimize arz edip, affını ve rahmetini ümit ediyoruz. İyiliklerimiz ve güzelliklerimiz için hamd edip, artırmasını istiyoruz. O dilerse, bu küçük çalışmanın mükafatını katında bizim için büyütür. Ve nice göz aydınlığı, bilinmez nimetler hazırlar.

"Kim dünyada Allah'a karşı mazeret hazırlarsa, Allah onun mazeretini kabul eder."[2]

Ves selamu aleykum ve rahmetullahi ve berakatuh…

Allah'tan gelecek her türlü hayra muhtaç garip kul;

Ümmü Reyhane

07.02.2006
Konya

ASRIMIZIN ZÂHİDİ

Zühd; İslam'ın olmazsa olmaz bir parçasıdır. Zühd; belli bir çağa ve asra hapsedilemez. Zühd; Hz. Adem'le başlayıp kıyamete kadar devam edecek olan çağlar üstü bir yaşam tarzıdır. Okuyup-anlamak, yaşayıp-yaşatmakla sorumlu olduğumuz Kur'an, zâhidlerin örnek hayatlarıyla doludur. Rasulullah (s.a.v)'ı "Zâhidlerin efendisi", ashabını da zühdün vazgeçilmez örnekleri haline getiren Kur'an'dır. Eğer zühd; "Yapılsa da yapılmasa da fark etmez" veya "Yapana sevap vardır, yapmayana ise günah yoktur" şeklinde bir ibadet tarzı olsaydı, hükümleri tazeliğini asla yitirmeyecek olan Kur'an'da anlatılan örnek şahsiyetlerin tümü, özellikle zâhidlerden seçilmezdi. Eğer zühd; fakirlik, yokluk ve sıkıntı anında yapılması gereken bir ibadet olsaydı, Rasulullah (s.a.v) ve ashabı zenginlik, bolluk ve ferahlık anlarında

zühdü yaşamaya devam etmezlerdi. Eğer öyle olsaydı; Kayser ve Kisra'ların fethiyle zühd de ortadan kalkardı.
Zühd; önceki ümmetlerde yaşandığı gibi, bugün de yaşanmalıdır. Kur'an'a iman eden her müslüman, zühdü yaşama konusunda elinden geleni yapmalıdır. Çünkü zühd; bir Kur'an ahlakıdır!.. Böyle olunca asrımızında zâhidleri olmuştur ve olacaktır.
Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Adem ve Havva gibi, bir hata işleyince "Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer sen bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen, hüsrana uğrayanlardan oluruz" diyebilmek, şeytan gibi günahta ısrar etmemek ve başkalarını suçlamamaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Habil gibi, sahip olduğu nimetlerin en değerlisini muttakice Allah'a sunabilmek ve kıskançlıktan gözü dönmüş kardeşine; "Ben Allah'tan korkarım" diyerek, el kaldırmamaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Nuh gibi, sabır ve azimle insanlara Rabbini anlatabilmek ve kafirlerin karşı koyuşlarına aldırış etmemektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. İbrahim gibi, ateşe atılmayı göze alarak, putları paramparça edebilmektir. Yine Hz. İbrahim gibi, "Doğrusu ben Rabbime hicret ediyorum" diyerek beldelerden cennetlere doğru hicret edebilmek ve Allah'ın sevgisinin önüne geçebilecek bütün sevgileri kurban etmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Hacer gibi, kimsesiz bir çöle bırakıldığında; "Eğer bunu Rabbin emrettiyse, O bizi yalnız bırakmaz" diye zirvede bir tevekkülü yakayabilmektir. Allah'ın kendilerini rızıklandıracağına kesinkes inanmasına rağmen, yavrusu için bıkmadan, usanmadan Safa ile Merve arasında koşmaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. İsmail gibi, Allah'ın iradesine teslim olabilmek ve Allah için bıçağın altına yatarken; "Babacığım! Sana emredileni yap! İnşaallah beni sabredenlerden bulacaksın" demektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Lut gibi, hayasızlığın ve iffetsizliğin hakim olduğu bir toplumda temiz kalabilmek ve temiz bir toplumun oluşması için çalışmaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Yakub gibi, kalbinin reyhanı, gönlünün meyvesi, en sevdiği, Yusuf'u elinden alınınca güzel bir sabırla; "Ben hüznümü ve kederimi yalnızca Allah'a şikayet ederim" diyerek sabredebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Yusuf gibi, iffetsiz kadınların ahlaksızlık tekliflerine karşı zindanı tercih edebilmektir. Yine Hz. Yusuf gibi, kendisine haksızlık yapanların suçlarını yüzlerine vurmayıp; "Bugün size kınama yoktur. Allah sizi affeder" diyerek, intikam almamaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Davud gibi, şükür üzere bir hayat yaşayabilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Süleyman gibi, yeryüzünde hiçbir kimseye verilmeyen ve verilmeyecek olan bir mülk ve saltanat içinde yaşarken "Bunlar Rabbimin bir lutfudur" diyerek şımarmamak ve nimetin Allah'tan olduğunu itiraf edebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Başsız ve ayaksız bir toplumun dirilmesi için mücadele ederken Hz. Yunus gibi, sabırsızlık örneği göstermemektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Eyyub gibi, Allah'tan gelen her türlü imtihana sabredebilmek ve isyan etmemektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Şuayb gibi, atalardan kalma yanlış anlayışları ve putları terk ettiren, ekonominin kulu-kölesi olmayı engelleyen bir namazın sahibi olabilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Şuayb'ın kızları gibi, iffet ve haya sembolü olabilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Musa gibi, döneminin Firavun'una karşı baş kaldırabilmek ve köleleştirilmiş bir toplumu özgürleştirmeye çalışmaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Sihirbazlar gibi, sahip oldukları bilgi sayesinde sihirle mucizeyi, hakla batılı birbirinden ayırt edebilmek ve Firavun'un tehdidi karşısında; "Elinden geleni yap! Senin hükmün ancak bu dünyada geçer" diyebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Firavun'un karısı Hz. Asiye gibi, "Rabbim! Bana katında bir köşk yap. Beni Firavun'dan ve onun amelinden kurtar" diye dua ederek, Firavun'un sarayında müslümanca ayakta kalabilme mücadelesi vermektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Zekeriyya gibi, yürekten dua edebilmek ve; "Rabbim! Ne zaman sana dua etsem beni mahçup etmedin, utandırmadın, eli boş çevirmedin" diyerek, Rabbinin rahmetinden asla ümit kesmemektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. Yahya gibi, kitap ve hikmetle hareket edebilmek, aynı zamanda da ince kalpli, yumuşak huylu ve iffetli olmaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Meryem'in annesi Hanne gibi, yıllar sonra Rabbinin verdiği yavruyu, henüz doğmadan yine O'na adayıp; "Rabbim! Benden kabul eder misin?" diyebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Meryem gibi, hiçbir kadının denenmediği zor imtihana tabi tutulduğunda, Rabbinin emrine boyun eğen adak çocuk olabilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. İsa gibi, annesine karşı itaatkar olabilmek, öleceği ve yeniden dirileceği günde esenlik müjdesini almaya layık bir hayat yaşamaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Hz. İsa'nın Havarileri gibi, "Allah'a giden yolda benim yardımcılarım kimlerdir?" sorusuna; "Biz Allah'ın taraftarlarıyız" diye cevap verebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Ashab-ı Kehf gibi, sayılarına ve silahlarına bakmadan büyük bir imparatorluğa baş kaldırabilmek ve imanları uğruna depdebeli ve şaşalı saray hayatını ve nimetlerini terk edip mağaraya hicret edebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Yasin suresindeki koşan adam gibi, peygamberlerin dışlandığı bir ortamda müslüman kimliğini ortaya koyabilmek ve ölümü göze alarak peygamberlerden yana bir tavır sergilemektir. Yine mü'min adam gibi, şehrin bir ucundan cennetin kokusuna doğru koşabilmek ve şehadeti hak etmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Lokman (a.s) gibi, Allah'a şirk koşmayan, anne-babasına itaat eden, yaptığı en küçük iyilik ve kötülüğün hesabını vereceğini bilen, namazı kılan, iyiliği emreden, kötülükten sakındıran, başına gelen sıkıntılara sabreden, insanlara karşı kendisini üstün görüp kibirlenmeyen, alçak gönüllü, mütevazi ve ideal çocuklar yetiştirebilmektir.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Ashab-ı Uhdud tarafından işkenceye tabi tutulan mü'min erkek ve kadınlar gibi, Aziz ve Hamid olan bir Rabbe iman edebilmek ve ateşten hendeklerle karşılaşmayı imanın bedeli saymaktır.*

Asrımızda zahid olabilmek;

- *Rasulullah (s.a.v) gibi, rahmet ve hoşgörü abidesi olabilmektir.*
- *Rasulullah (s.a.v) gibi, Kur'an ahlakıyla ahlaklanabilmektir.*
- *Rasulullah (s.a.v) gibi, "Rabbim! Beni miskin olarak yaşat, miskin olarak öldür ve miskinlerle beraber haşret" diyerek, miskinleri sevebilmektir.*
- *Rasulullah (s.a.v) gibi, zulmetmekten ve zulme uğramaktan Allah'a sığınmaktır.*
- *Rasulullah (s.a.v) gibi, rahmet ve savaş peygamberi olabilmektir.*
- *Rasulullah (s.a.v) gibi, kimliğine bakmadan mazlumların ve yetimlerin haklarını savunabilmektir.*

- *Rasulullah (s.a.v) gibi, dünya ve nimetleri ayaklarının altına serilmesine rağmen, cenneti tercih edebilmektir.*
- *Rasulullah (s.a.v) gibi, "Benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm alemlerin Rabbi Allah içindir" diyebilmektir.*

Ümmü Reyhane

1- ZÜHD NEDİR, ZAHİD KİMDİR?

1- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yüce Allah şöyle buyurdu:

Mü'min kulum bana en çok, dünyaya değer vermeyerek (zühd) yaklaşır. En güzel de, ona farz kıldığım şeyleri yerine getirmekte gösterdiği titizlikle bana ibadet eder."[3]

2- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gerçek zahidlik; helal bir şeyi haram kılmak veya dünya malını terk etmek demek değildir. Fakat gerçek zahidlik; Allah'ın elindeki güç ve nimetlere kendi elinin altındakilerden daha fazla güvenmektir. Bir de, başa gelen bir bela ve sıkıntıdan dolayı elde edeceğin sevabı, yanındaki bela ve sıkıntıdan dolayı kaybettiğin maldan daha üstün görmendir."[4]

3- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Zühd; seni yaratan Allah'ın sevdiklerini sevmen, sevmediklerini ise sevmemen, kendine acıdığın gibi, müslümanlara da acıman, haramlardan kaçındığın gibi, seni ilgilendirmeyen konularda konuşmaktan da sakınman, bozulmuş, iğrenç kokulu bir leşten kaçındığın gibi, çok yemekten de sakınman, ateşten uzaklaştığın gibi, dünyanın çer çöpünden ve zinetinden de uzaklaşman ve dünyadaki emelini kısa tutmandır."[5]

4- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bu ümmetin öncekileri zühd ve sarsılmaz bir imanla (yakin) kurtuluşa ermişlerdir. Sonrakiler ise cimrilik ve boş ve gereksiz ümitler yüzünden helak olacaktır."[6]

5- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünya hayatında zühd, insanın kalp ve bedenini rahatlatır. Dünya hayatına aşırı yönelmek ise, dert ve sıkıntısını çoğaltır."[7]

6- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah kullarını zühdden daha güzel bir zinetle süslememiştir."[8]

7- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların en zâhidi; kabri ve çürümeyi unutmayan, dünya süslerinin en kıymetlilerini terk eden, ebedi olan cennet nimetlerini, fani ve geçici olan dünya nimetlerine tercih eden, yarını ömründen saymayan ve kendini ölmüş biri gibi kabul edendir."[9]

8- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlar senin elinden ve dilinden güvende olmadıkça gerçek müslüman olamazsın! İlminle amel etmedikçe gerçek alim olamazsın! Vera (Allah'ın haramlarını işlemekten sakınma duygusu) sahibi olmadıkça gerçek abid olamazsın! Gereksiz konularda susmadıkça, tefekkürü çoğaltıp, gülmeyi de azaltmadıkça gerçek zahid olamazsın! Çünkü çok gülmek kalbi fesat eder.(Kalbe güzel duyguların girmesine engel olur.)"[10]

9- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim dünyada zâhid olursa, Allah ona bilmediklerini öğretir. Onu ulaşmadığı doğrulara hidayet eder. Onu basiretli kılar ve kalbinin körlüğünü giderir."[11]

10- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mütevazi (alçak gönüllü) olmadıkça, zâhid olamazsınız."[12]

11- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların en faziletlisi; dünyaya değer vermeyen (zâhid) mü'mindir."[13]

12- Rasulullah (s.a.v)'a:

- *Hangi mü'min daha faziletlidir? diye soruldu. Rasulullah (s.a.v):*
- *İçinde kin ve hasedin olmadığı hüzünlü kalbin sahibi mü'min, cevabını verdi. Soranlar:*
- *Bu özellikte biri aramızda yok, bundan sonra hangi mü'min daha faziletlidir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v):*
- *Dünyaya karşı zahid, ahirete karşı istekli olan, cevabını verdi. Soranlar:*
- *Bu özellikler de Rafi' bin Hadiyc'den başka kimsede yok. Bundan sonra hangi mü'min daha faziletlidir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v):*
- *Güzel ahlak sahibi mü'min, cevabını verdi."*[14]

13- Bişr bin Haris şöyle anlatıyor:

"Fudayl bin Iyaz bana:

- *Ey Bişr! Yüce Allah'tan razı olmanın en üst seviyesi; zühd ehli olmaktır, dedi. Ben:*
- *Ey Ebu Ali! Bu nasıl gerçekleşir? diye sordum. Bana şu cevabı verdi:*
- *Allah'ın sana vermesi ile vermemesinin senin kalbinde eşit olmasıdır."*[15]

14- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:

"Şer ve kötülüklerin tamamı bir eve konulmuş, anahtarı da dünya sevgisi yapılmıştır. Hayrın tamamı da bir eve konulmuş, anahtarı da zühd yapılmıştır."[16]

15- Ebu Vakid el-Leysi şöyle dedi:

"Biz bütün hayırlı amelleri işledik. Ama dünyada zühdden daha çok ahiret arzusuna götüren bir amel görmedik."[17]

16- Ahmed bin Ebu'l-Havari şöyle dedi:

"Dünyayı hakkıyla tanıyan, ona yönelmeyip zahidlik yapar. Ahireti hakkıyla tanıyan ona yönelir. Yüce Allah'ı hakkıyla tanıyıp bilen ise, O'nun rızasını her şeye tercih eder."[18]

17- Bilal bin Sa'd şöyle dedi:

"Allah bize dünyaya aşırı bir şekilde yönelmeyip, zahid olmayı emrettiği halde, dünyaya gereksiz yere rağbet etmemiz bize günah olarak yeter."[19]

18- Yusuf bin Esbat şöyle dedi:

"Sıkıntılara sabreden, istek ve arzularını terk eden, yediğinin helal olmasına dikkat eden kimse zühdün esasını yakalamış demektir."[20]

19- Muhammed bin Fazl şöyle dedi:

"Zühd; dünyayı küçümseyip ona hakir gözle bakmak, tamamen dünya sevgisinden yüz çevirmek, dünyanın hiçbir şeyini büyük ve kıymetli görmemektir. Kim dünyanın bir şeyini gerçek güzellik olarak görürse ona değer vermiş olur."[21]

20- Süfyan-ı Sevri şöyle dedi:

"Dünyaya değer vermemek; kepekli ekmek yiyip aba giymek değildir. Gerçek zahidlik; uzun vadeli emeller peşinde koşmamaktır."[22]

21- İbni Hafif şöyle dedi:

"Zühd; kulun sahip olduğu dünya malı elinden çıktığında bir rahatlık duymasıdır."[23]

22- Ebu Bekir Şibli şöyle dedi:

"Zühd; kalbi eşya sevgisinden uzak tutup, eşyanın Rabbi olan Allah'a çevirmektir."[24]

23- Ebu Süleyman Darani şöyle dedi:

"Zahid; dünyanın kederini atıp başını dinleyen değildir. Çünkü bu rahatlıktır. Zahid; dünyanın kederini atıp ahiret için yorulan kimsedir."[25]

24- İbni Teymiye şöyle dedi:

"Zühd; ahirette sana fayda vermeyecek şeyleri terk etmen, vera' ise; ahirette zararından korktuğun şeyleri terk etmendir."[26]

2- DÜNYANIN ALLAH KATINDAKİ DEĞERİ

"Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, eğlence, bir süs, aranızda bir övünme ve daha çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir. Tıpkı bir yağmur gibidir ki, yağmurun bitirdiği ürünler ziraatçilerin hoşuna gider. Sonra bu bitkiler kurur da sen onun sapsarı olduğunu görürsün; sonra da çer çöp olur. Ahirette ise çetin bir azap vardır. Yine orada Allah'ın mağfireti ve rızası vardır. Dünya hayatı aldatıcı bir faydalanmadan başka bir şey değildir."[27]

"Fakat siz (ey insanlar!) dünya hayatını tercih ediyorsunuz. Oysa ahiret daha hayırlı, daha devamlıdır."[28]

25- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ahiret nimetleri karşısında dünya nimetlerinin durumu; ancak birinizin parmağını denizin içine daldırması gibidir. Artık o kimse parmağının ne kadar su ile döndüğüne bir baksın."[29]

26- Sehl bin Sa'd (r.a)'dan;

"Biz Zu'l-Huleyfe'de Rasulullah (s.a.v) ile beraberdik. Yürürken şişkinlikten ayağı havaya kalkmış, murdar bir koyun leşiyle karşılaştık. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Şu murdar koyun leşinin sahibinin yanında ne kadar kıymetsiz olduğunu görüyor musunuz? Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki; Allah katında dünya, sahibi yanında şu davarın kıymetsiz oluşundan daha da kıymetsizdir. Eğer dünya Allah katında bir sivrisineğin kanadı kadar değerli olsaydı, ondan hiçbir kafire bir yudum su bile vermezdi."[30]

27- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a geldi ve bir ihtiyacını söylemek için bekledi. Rasulullah (s.a.v):

- Yiyeceğiniz var mı? diye sordu. Adam:
- Evet, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):
- Onu pişiriyor, kokuluyor ve baharatlıyorsunuz değil mi? diye sordu. Adam yine:
- Evet, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):
- İçeceğiniz var mı? diye sordu. Adam:
- Evet, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):
- Onu mayalıyor, soğutuyor, süzüyor ve kokuluyorsunuz değil mi? diye sordu. Adam:
- Evet, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):
- Bu ikisini bir midede topluyorsunuz değil mi? diye sordu. Adam:
- Evet, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) bu defa:
- O ikisinin dönüp dolaşacağı yer neresi? diye sordu. Adam:
- Allah ve Rasulü daha iyi bilir, dedi ve bu sözünü üç defa tekrarladı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
- O ikisinin dönüp dolaşacağı yer, dünyanın haline benzer. Tuvalet ihtiyacı için evinin arkasına gittiğinde, onun pis kokusundan burnunu elinle tıkayarak geri dönersin."[31]

28- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'a yemin olsun ki, ahiretin yanında dünya ancak bir tavşanın nefesi kadardır. Ey Allah'ın kulları! Allah'ın koyduğu sınırlara dikkat edin! Sınırlara dikkat edin! Ve Rabbiniz olan Allah'tan yardım isteyin."[32]

29- Rasulullah (s.a.v) Hendek kazımı sırasında Abdullah bin Revaha'ya ait olan şu beyiti söylüyordu:

"Allah'ım hayat ancak ahiret hayatıdır
Sen Ensar ve Muhacirin durumlarını düzelt."[33]

30- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünya mü'minin zindanı, kâfirin de cennetidir."[34]

31- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gücünüzün yettiği kadar gönlünüzü dünya kaygılarına ve dertlerine kapılmaktan koruyun. Çünkü kimin en büyük derdi dünya nimetlerini elde etmek olursa, Allah onun gereksiz

meşguliyetini artırır, fakirliğini gözünün önüne koyar. Kimin de en büyük derdi ahiret nimetlerini kazanmak olursa, Allah onun dünyalık işlerini toparlayıp düzene koyar ve gönlünü zengin kılar. Her hangi bir kul bütün gönlüyle Allah'a yönelirse, Allah mü'minlerin kalplerini sevgi ve şefkatle o kula yöneltir. Ve böylece her türlü hayrı en süratli bir şekilde ona ulaştırır."[35]

32- Yüce Allah Davud (a.s)'a şöyle vahyetti:

"Ey Davud! Dünya köpeklerin üzerine üşüşüp sürüklendiği bir leşe benzer. Sen de bir köpek gibi onlarla beraber onu sürüklemek ister misin?"[36]

33- Ebu Derda (r.a) Şam mescidinin merdivenlerinde durdu ve şöyle seslendi:

- *Ey Şam halkı! Sizin için samimi olan bir kardeşinizi dinlemez misiniz? Muhakkak ki, sizden öncekiler dünya malını çok topluyor, çok sağlam binalar yapıyor ve çok uzağı emel ediyorlardı. Onların topladıkları helak oldu, yaptıkları binalar mezar oldu, amelleri de sadece aldanma oldu."*[37]

34- Ebu Musa el-Eş'ari (r.a) şöyle dedi:

"Biz dünyadan hüzün verici bir yorgunluk veya sürekli beklenen bir fitneden başkasını ummuyoruz."[38]

35- Ebu Sinan şöyle dedi:

"Allah şöyle buyurmuştur; Ey dünya! Mü'min kuluma acı ve zorlu ol ki sana sabretsin. Ona tatlılaşırsan onu fitneye düşürürsün. Ey Âdemoğlu! Kendini tamamen bana ibadet etmeye ver ki, gönlünü zenginlikle doldurayım, fakirliğini de gidereyim. Eğer böyle yapmazsan, kalbine meşguliyetler verir, fakirliğini de gidermem."[39]

3- DÜNYAYA BAĞLANMAMAK

"Size verilen şeyler, dünya hayatının geçim vasıtası ve süsüdür. Allah katında olanlar ise, daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Hâla buna aklınız ermeyecek mi?"[40]

"Ey insanlar! Allah'ın va'di gerçektir, sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve o aldatıcı (şeytan) da Allah ile sizi kandırmasın! Çünkü şeytan, sizin düşmanınızdır, siz de onu düşman sayın. O, kendi taraftarlarını ancak ateş ehlinden olmaya çağırır."[41]

"Her kim bu çarçabuk geçen dünya nimetlerini isterse, dilediğimiz kimseye dilediğimiz kadarını dünyada hemen verir, sonra da onu, kınanmış ve kovulmuş olarak gireceği cehenneme sokarız. Kim de ahireti diler ve bir mümin olarak bunun için gereği gibi çalışırsa, işte bunların çalışmaları makbuldür."[42]

36- Ömer bin Hattab (r.a)'den;

"Ben Rasulullah (s.a.v)'ın yanına girmiştim. O bir hasır üzerinde uzanmış yatıyordu. Üzerinde belden aşağısını örten bir elbise vardı, bundan başka da hiçbir şey yoktu. Bir de baktım ki, hasır onun mübarek bedenine iz yapmış. Odanın bir köşesinde bir ölçek arpa ve biraz da deri tabaklamada kullanılan selem ağacı meyvesi vardı. Henüz tabaklanmamış bir deri de

duvarda asılıydı. Bu durum karşısında gözlerim yaşardı ve ağladım. Rasulullah (s.a.v) benim ağladığımı görünce:

- Seni ağlatan nedir ey Hattab'ın oğlu? diye sordu. Ben de:

- Ey Allah'ın Rasulü! Nasıl ağlamayayım, şu hasır bedeninde iz yapmış, odanın kenarında gördüğümden başka da bir azığın yok. Oysa Kisra ve Kayser (İran ve Bizans'ın kralları) meyveler ve pınar başındadırlar. Sen ise Allah'ın peygamberi ve seçkin kulusun, azığın da işte budur, dedim. Rasulullah (s.a.v):

- Ey Hattab'ın oğlu! Dünya onların, ahiret de bizim olsa buna razı olmaz mısın? diye sordu. Ben de:

- Razı olurum, dedim."[43]

37- Bir gün bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana öyle bir amel göster ki, onu yaptığım zaman hem Allah hem de insanlar beni sevsin, dedi. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Dünyaya rağbet etme ki, Allah seni sevsin. İnsanların elinde bulunan nimetlere de gözünü dikme/beklentili olma ki, insanlar seni sevsin."[44]

38- Abdullah b. Mes'ud (r.a)'dan;

"Peygamber (s.a.v) bir hasırın üzerine yattı ve hasır derisine iz yaptı. Bunun üzerine ben:

- Anam-babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasulü! Keşke bize izin versen de senin için daha iyi bir yatak sersek , dedim. Bunun üzerine O:

- Dünyadan bana ne? Benim dünya ile beraberliğim; ancak bir ağacın gölgesinde biraz dinlenip sonra yoluna devam edecek olan bir yolcunun beraberliği kadardır, buyurdu."[45]

39- Abdullah İbni Ömer (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v) iki omzumdan tuttu ve:

- Ey Abdullah! Dünyada bir garip veya bir yolcu gibi ol ve kendini daima kabir halkından biri olarak say, buyurdu."[46]

40- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünya bana yeşil ve tatlı olarak geldi. Başını kaldırıp bana süslendi. Ben de ona:

- Seni istemiyorum, dedim. O da:

- Sen benden kurtulabilirsin, ama başkası kurtulamaz, dedi."[47]

41- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cebrail bana yeryüzü hazinelerinin anahtarlarını getirdi. Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, onlara elimi uzatmadım." (Ravi şöyle diyor; eğer onlarda bir hayır görseydi, elbette onlara elini uzatırdı.)"[48]

42- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Günahların en büyüğü; dünya sevgisidir."[49]

43- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bir kulu sevdiği zaman onu dünyadan korur, tıpkı birinizin hastasını sudan ve zararlı şeylerden koruduğu gibi…"[50]

44- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Âdemoğlunun iki vadi dolusu altını olsa, bununla beraber bir üçüncüsünü ister. Onun gözünü ancak toprak doyurur. Yine de Allah kendisine dönüp tevbe edenlerin tevbesini kabul eder."[51]

45- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dinar, dirhem ve süslü elbisenin kulu olan kimse yerde sürünsün ve baş aşağı yuvarlansın. Vücuduna diken batınca da cımbızla çıkaracak bir kimseyi dahi bulamasın."[52]

46- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Bana iman eden ve benim senin Rasulün olduğuma şehadet eden kimseye sana kavuşmayı sevdir, ölümünü kolay ve acil kıl. Malını da azalt. Bana iman etmeyen ve benim senin Rasulün olduğuma şehadet etmeyen kimseye ise, sana kavuşmayı sevdirme, ömrünü uzat ve ölümünü zorlaştır. Malını da çoğalt."[53]

47- Rasulullah (s.a.v) ashabıyla beraber "Baki el-Ğarkad" mezarlığına gitti. Onlara:

- *Ey kabir halkı! Size selam olsun! Sizden sonra olacak nice (şerli) işlerden Allah'ın sizi kurtardığını bir bilseniz… dedi. Sonra sahabelere döndü ve şöyle buyurdu:*
- *Şu kabirlerde yatanlar benim yanımda sizden daha hayırlıdırlar. Sahabeler:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Onlar bizim kardeşlerimizdir. Onların müslüman olduğu gibi, biz de müslüman olduk. Onların hicret ettiği gibi, biz de hicret ettik. Onların cihad ettiği gibi, biz de cihad ettik. Nihayet ecelleri geldi ve böylece dünyadan ayrıldılar. Biz de ecelimizin içinde kaldık. Onları bizden hangi şey daha hayırlı kılıyor? diye sordular. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *Onlar bu dünyadan mükâfatlarından bir pay almadan gittiler. Ben de bu durumlarına şahidim. Halbuki siz mükâfatınızın payını aldınız. Benden sonra da neler yapacağınızı bilemem."*[54]

48- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- *İran ve Bizans fethedilse siz ne durumda olursunuz? Abdullah b. Amr (r.a):*
- *Allah'ın emrettiği gibi oluruz, dedi. Rasulullah (s.a.v):*
- *Bundan başka bir şey yapmaz mısınız? Yarışırsınız! Sonra birbirinizi kıskanır, haset edersiniz! Sonra birbirinize sırt çevirirsiniz! Sonra birbirinize küsersiniz! Ve bunlara benzer şeyler yaparsınız! Sonra muhacirlerin fakirleri gider de, onları birbirlerine vali yaparsınız, buyurdu."*[55]

49- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünyada misafir gibi olun. Mescidleri kendinize ev edinin. Kalplerinizi duyarlılık ve inceliğe alıştırın. Çok düşünün ve ağlayın. Arzu ve istekleriniz sizi ihtilafa düşürüp, kendinize yabancılaştırmasın."[56]

50- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mal ve makam düşkünü bir adamın dinine verdiği zarar, koyun sürüsüne saldıran iki aç kurdun sürüye verdiği zarardan daha büyüktür."[57]

51- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet yaklaştıkça insanların dünyaya karşı hırsları artar, bu durum onları Allah'tan uzaklaştırdıkça uzaklaştırır."[58]

52- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların altın ve gümüş biriktirme konusunda birbirleriyle yarıştıklarını görürsen Allah'a şöyle dua et:

"Allah'ım! İslam'ı yaşama konusunda senden sebat ve devamlılık isterim. Senden; olgunluğun gerektirdiği şeyleri, verdiğin nimetlere şükretmeyi, beni denediğin imtihana sabretmeyi, sana güzelce ibadet etmeyi, belirlediğin kadere razı olmayı isterim. Senden; her türlü kötü düşünceden selamette olan bir kalp, doğru bir dil, bildiğin bütün hayırları bana vermeni, bildiğin bütün şerlerden beni korumanı ve bildiğin günahlarımı bağışlayıp affetmeni isterim."[59]

53- Rasulullah (s.a.v) "Çoklukla övünmeniz sizi oyaladı" (Tekasür 1) ayetini tefsir ediyordu. Şöyle buyurdu:

- *Ademoğlu "malım malım" deyip durur. Ona; "Ey Ademoğlu! Yiyip tükettiğin, giyip eskittiğin ve sadaka verip ahirete gönderdiğinden başka malın var mı?" denir."*[60]

54- Talha bin Amr el-Basri şöyle anlatıyor:

"Medine'ye geldiğimde orada hiçbir yakınım yoktu. Bize iki günde bir hurma veriliyordu. Bir gün Rasulullah (s.a.v) bize namaz kıldırdı. Daha namaz biter bitmez arkadan birisi yüksek sesle:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Hurma karınlarımızı yakıp kavurdu, keten elbiselerimiz paramparça oldu. Ne olacak bizim halimiz? diye bağırdı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) bir hutbe düzenledi. Allah'a hamd ve sena ettikten sonra:*
- *Vallahi eğer sizin için et ve ekmek bulsaydım sizi mutlaka onlarla doyururdum. Öyle bir zamana ulaşacaksınız ki, önünüze kap kap yemekler taşınacak. Kabe'nin örtüsü gibi elbiseler giyeceksiniz, buyurdu. Oradakiler:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! O gün mü bizim için daha hayırlı, yoksa bugün mü? diye sordular. Rasulullah (s.a.v):*
- *Siz bugün o günkünden daha hayırlısınız. Siz bugün o günkünden daha hayırlısınız. O gün birbirinizin boynunu vuracaksınız, buyurdu."*[61]

55- Rasulullah (s.a.v) bir gün Cebrail (a.s) ile birlikte Safa'ya çıktı. Rasulullah (s.a.v) ona:

- *Seni hak üzere gönderen Allah'a yemin olsun ki! Muhammed'in ailesi hiçbir akşama ne bir avuç kavut ne de un ile ulaşmıştır, dedi. Rasulullah (s.a.v) sözünü bitirir bitirmez gökyüzünden aşağı düşen bir şeyin sesiyle korkup irkildi. Cebrail (a.s)'e:*
- *Yoksa Allah kıyametin kopmasını mı emretti? diye sordu. Cebrail (a.s) de:*
- *Hayır, gelen İsrafil'dir. Allah bu sözlerini duyunca sana İsrafil'i gönderdi, cevabını verdi. İsrafil (a.s) Rasulullah (s.a.v)'ın yanına geldi ve:*

- Allah senin sözlerini işitince beni yeryüzünün anahtarlarıyla beraber sana gönderdi. Eğer istersen, Tihame dağlarını zümrüt, yakut, altın ve gümüş haline getirip sana sunayım. İstersen hükümdar peygamber, istersen de kul peygamber olabilirsin, dedi. Bu sırada Cebrail (a.s) Rasulullah (s.a.v)'a mütevaziliği seçmesini işaret etti. Rasulullah (s.a.v) da üç defa:

- Kul peygamber olmak isterim, buyurdu."[62]

56- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizin en hayırlınız; dünyaya karşı kalben en soğuk davranan, ahirete karşı da en istekli olanınızdır."[63]

57- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünyadan sakının. Kötü kadınlardan da sakının. Çünkü şeytan size hücum etmek için sürekli pusuda bekler. Şeytanın takva sahiplerini avlamak için kötü kadınlardan daha sağlam bir ağı yoktur."[64]

58- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her ümmetin bir fitnesi (imtihanı) vardır. Benim ümmetimin fitnesi de; maldır."[65]

59- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, onların bütün gayretleri mideleri, şerefleri dünyalıkları, kıbleleri kadınları, dinleri dirhem ve dinarlarıdır. Onlar yaratıkların en kötüsüdürler ve onların Allah katında hiçbir nasipleri yoktur."[66]

60- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey Aişe! Eğer cennette bana kavuşmak istiyorsan, dünyadan bir yolcunun azığı kadar bir miktar sana yetsin, zenginlerle beraber olmaktan sakın, bir elbiseyi de yama yapıncaya kadar eskimiş sayma."[67]

61- Osman bin Mazun ölüm anındayken Rasulullah (s.a.v) onun yanına gelmişti. Alnından öpmek için eğilirken şöyle buyurdu:

- Allah sana rahmet etsin ey Osman! Ne sen dünyadan bir şey koparabildin, ne de dünya senden!"[68]

62- Hz. Aişe (r.a) şöyle demiştir:

"Rasulullah (s.a.v) vefat ettiğinde geriye ne para, ne pul, ne koyun ve ne de deve bırakmıştır. Hiçbir vasiyette de bulunmamıştır."[69]

63- Rasulullah (s.a.v) Aişe'nin yanına girdi. Kapısında üzerinde canlı resimleri bulunan bir perde gördü. Bunun üzerine:

- Ey Aişe! Onun yerine başkasını as! Çünkü onu görünce dünyayı hatırladım, buyurdu."[70]

64- el-Ameş'den;

"Rasulullah (s.a.v)'ın ashabı Medine'ye gelince, fakirlikten sonra hayatın nimetlerine kavuşmuşlardı. Bu durum onların ibadetten gevşemelerine sebep olmuştu. Bunun üzerine;

"İman edenlerin Kur'an ile kalplerinin yumuşama zamanı gelmedi mi?" (Hadid 16) ayeti nazil oldu."[71]

65- Ebu Ubeyde (r.a) ağlarken kendisine neden ağladığı soruldu:

- Ağlıyorum, çünkü bir gün Rasulullah (s.a.v) bize, ileride bir çok fetihler kazanılacağından, hatta Şam'ın da fethedileceğinden bahsetti ve sonra şöyle buyurdu:

"Ey Ebu Ubeyde! Eğer o zamana kadar yaşarsan sana üç hizmetçi yeter. Birisi sana hizmet eder. Birisi seninle yolculuk eder. Diğeri de evdeki ailene ve çoluk çocuğuna hizmet eder.

Sana üç tane de hayvan yeter. Birisine kendin binersin, birisiyle yük taşırsın, birisine de kölen biner."

Şimdi evime bakıyorum, kölelerle dolu. Ahırıma bakıyorum, at ve hayvanlarla dolu. Bütün bunlardan sonra Rasulullah (s.a.v)'ın yanına ne yüzle gideyim. O bize şöyle buyurmuştu:

"İçinizden en çok sevdiğim ve bana en çok yakın olacak kimseler; bana kendilerini bıraktığım halde kavuşanlardır."[72]

66- Selman-ı Farisi hastalandı. Sa'd bin Ebi Vakkas da onu ziyarete gitti. Selman'ın ağladığını görünce:

- Kardeşim! Seni ağlatan nedir? Sen Rasulullah (s.a.v)'la arkadaşlık etme şerefine kavuşmadın mı? diye sordu ve şöyle değil mi, böyle değil mi, diyerek onun faziletlerini saydı. Selman da:

- Ben ne dünyaya olan düşkünlüğümden, ne de ahiretten hoşlanmadığım için ağlıyorum. Ama Rasulullah (s.a.v) bana bir tavsiyede bulunmuştu. Şimdi ise ben kendimi bu tavsiyenin sınırlarını aşmış olarak görüyorum, dedi. Sa'd:

- Rasulullah (s.a.v) sana ne tavsiyede bulunmuştu? diye sordu. Selman da:

- O bana "Bir hayvan üzerinde yolculuk eden bir yolcunun azığı kadar azık sana yeter" diye tavsiyede bulunmuştu. Halbuki ben kendimi o tavsiyenin sınırlarını kesinlikle aşmış olarak görüyorum. Sana gelince ey Sa'd! Hüküm vereceğin zaman hükmünde, mal taksim edeceğin zaman dağıtımında, bir şeye niyetlendiğin zaman da azmin konusunda Allah'tan kork, O'nun azabından sakın! dedi.

(Ravilerden Sabit dedi ki: "Selman (r.a) vefat ettiğinde yanında sadece yirmi küsür dirhemlik bir nafakasının olduğu haberi bana ulaştı.)"[73]

67- İbrahim bin Abdurrahman bin Avf (r.a), Muaviye'nin halifeliği sırasında onun huzuruna girdiğini anlattı ve:

"Özel odaya girdim. Şam halkından bir topluluğa selam verdikten sonra oturdum. Onlardan biri:

- Ey Genç! Sen kimsin? diye sordu. Ben de:

- Ben Abdurrahman bin Avf'ın oğlu İbrahim'im, cevabını verdim. O:

- Allah babana rahmet etsin. Ben "Allah'a yemin ederim ki Rasulullah (s.a.v)'ın ashabıyla karşılaşacağım, onlarla görüşüp konuşacağım" diyerek Osman bin Affan (r.a)'ın halifeliği zamanında Medine'ye geldim. Abdurrahman bin Avf dışındaki

ashabla karşılaştım. Onun Medine'nin bahçelik yerlerinde kendisine ait bir arazide olduğunu öğrendim. Bineğime binerek oraya gittim. Bir de baktım ki; o üst elbisesini çıkarmış, elindeki demir kürekle suyu arklara sevk ederek araziyi suluyordu. Beni görünce utandı ve elindeki küreği bırakıp gömleğini aldı. Ona selam verdim ve:

- Sana bir şey sormak için gelmiştim. Ama ondan daha tuhaf bir şeyle karşılaştım. Size, bize gelenden fazla bir şey geldi mi? Siz, bizim öğrendiğimizden başka bir şey öğrendiniz mi? diye sordum. Abdurrahman bin Avf:
- Bize de sadece size gelen geldi. Biz de sadece sizin öğrendiğinizi öğrendik, cevabını verdi. Ben bu defa:
- Neden biz dünyada azla yetiniyoruz da, siz ona yöneliyorsunuz? Biz cihad konusunda hızlı davranıyoruz da, siz gevşek davranıp ağırdan alıyorsunuz? Hâlbuki siz bizden önce gelenlerimiz, bizim seçkinlerimiz ve Peygamberimizin (s.a.v) ashabısınız, dedim. Bunun üzerine O:
- Bize de sadece size gelen geldi. Biz de sadece sizin öğrendiğinizi öğrendik. Fakat sıkıntılarla, darlıkla denendik, sabrettik de; genişlikle ve bollukla denenince sabredemedik, cevabını verdi."[74]

68- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a)'a İran hükümdarının hazineleri getirildi. Abdullah bin Erkam (r.a):

- Taksim edinceye kadar onları Beytu'l-Mâl'e mi koyacaksın? diye sordu. Ömer (r.a):
- Hayır! Allah'a yemin ederim ki, onu verip bitirinceye kadar hiçbir çatı altına koymayacağım, dedi ve mescidin ortasına koydu. Geceyi onu bekleyerek geçirdiler… Sabah olunca üzeri açıldı. Kırmızı ve beyaz mücevherlerden pırıl pırıl parlayan şeyleri görünce Ömer (r.a) ağladı. Abdurrahman bin Avf (r.a) ona:
- Ey mü'minlerin emiri! Neden ağlıyorsun? Allah'a yemin ederim ki, bugün şükür günüdür, sevinç günüdür, mutluluk günüdür, dedi. Ömer (r.a) ise:
- Yazık sana!.. Muhakkak ki şunlar hangi topluma verildiyse aralarında düşmanlık ve kin baş göstermiştir, dedi."[75]

69- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) Şam'a geldiği zaman şehri şöyle bir dolaştı ve Hıms'ın yanına oturdu. Bu arada kendisine fakir fukaranın listesinin yapılmasını emretti. Liste getirilince bir de baktı ki, şehrin valisi Said bin Amir bin Cezim de listede yer alıyor. Hemen:

- Kim bu Said bin Amir, idareciniz mi? diye sordu. Halk:
- Evet, cevabını verdiler. Bunun üzerine Hz. Ömer şaşkınlık içinde:
- Sizin idareciniz nasıl fakir olabilir? O maaş almıyor mu? diye sordu. Halk:
- Ey mü'minlerin emiri! O elinde hiçbir şeyi tutmaz, dediler. Bunu duyan Hz. Ömer ağlamaya başladı ve bin dinar parayı bir keseye koyup ona gönderdi.
- Benden ona selam söyleyin ve; "Mü'minlerin emiri ihtiyaçlarınızı karşılamanız için bu parayı size gönderdi" deyin, dedi. Elçi parayla Said'in yanına gelince Said:
- "İnna lillahi ve inna ileyhi raciun (Biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz)" ayetini

tekrarlamaya başladı. Hanımı:

- Ne oluyor? Yoksa mü'minlerin emiri mi öldü? diye sordu. O:

- Hayır, ondan daha büyük bir şey oldu, cevabını verdi. Hanımı bu defa:

- Yoksa kıyametin alametleri mi ortaya çıktı? diye sordu. O:

- Hayır, ondan daha büyük bir şey oldu, cevabını verdi. Hanımı şaşkınlıkla:

- Öyleyse neyin var? diye sordu. O:

- Dünya bana fitne getirdi ve dilediğimi yapmamı söyledi, dedi. Sonra bir İslam ordusu hazırlayarak bütün parasını oraya harcadı. Hanımı:

- Allah sana rahmet etsin! Keşke bizim de faydalanacağımız bir miktar para ayırsaydın, deyince o:

- Ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu işittim; "Eğer cennet kadınlarından biri yeryüzü ehline görünse, yeryüzü misk kokusuyla dolardı" Ben seni onlara tercih edecek değilim, dedi. Bunun üzerine eşi sustu."[76]

70- Kisranın şahsi eşyası getirilip Hz. Ömer'in önüne konuldu. O sırada Suraka bin Malik oradaydı. Ömer Kisra bin Hürmüz'ün beleziklerini kaldırıp Suraka'nın eteğine attı, o da bilezikleri kaldırıp kollarına taktı. Bilezikler Suraka'nın omuzlarına yetişti. Ömer bilezikleri Suraka'nın kollarında görünce:

- Allah'a şükürler olsun. Kisra'nın beleziklerini Müdlic oğulları kabilesinden Suraka bin Malik gibi bir bedevi arabın kollarında görüyorum, dedikten sonra:

- Allah'ım ben öyle biliyorum ki, senin peygamberin varlıklı olup varlığını senin yolunda ve kullarına dağıtmayı arzu ediyordu. Fakat sen onun hakkında iyilik dileyip, dünya varlığını ondan uzak tuttun. Allah'ım! Ben öyle biliyorum ki, Ebu Bekir de varlıklı olup varlığını senin yolunda harcamayı ve senin kullarına dağıtmayı arzu ediyordu. Sen onun da hakkında iyilik dileyip dünya varlığını ondan uzak tuttun. Allah'ım! Bu dünya varlığının benim için de bir tuzak olmasından sana sığınıyorum, dedi ve ondan sonra; "Onlar kendilerine verdiğimiz mal ve evlat ile iyiliklerine acele ettiğimizi mi sanıyorlar? Hayır, onlar işin farkında değillerdir." (Mü'minun 55-56) mealindeki ayeti okudu."[77]

71- Abdurrahman bin Avf oruçluydu. Akşam yemek getirilip önüne konulunca:

- Mus'ab bin Umeyr şehid düştü. Benden çok üstün bir kimse olduğu halde öyle bir kefene sarıldı ki, başı örtülse ayakları, ayakları örtülse başı açıkta kalıyordu. Hamza da şehid düştü. O da benden iyiydi. Sonra dünya nimetleri arttıkça arttı. İyiliklerimizin karşılığının bu dünyada bize verilmiş olmasından korkarım, dedi ve o kadar ağladı ki, artık yemek yiyemedi."[78]

72- İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Siz bugün Rasulullah (s.a.v)'ın ashabından daha uzun süre çalışıyor, daha çok namaz kılıyorsunuz. Halbuki onlar sizden daha hayırlıydılar.

- Niçin, diye sorulunca, şöyle cevap verdi:

- Çünkü onlar dünyaya karşı sizden daha zahid davranıyor, azla yetiniyorlar ve ahirete daha çok yöneliyorlardı."[79]

73- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Eğer Ebu Zer beni dövse, elimi kırsa yine de ona karşı içimde kötü bir şey hissetmem. Çünkü ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu duydum:

"Yer-gök Ebu Zer'den daha doğru sözlü birini görmemiştir. Kim dünyaya karşı en az meyleden birini görmek isterse, Ebu Zer'e baksın."[80]

74- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Dünyada az ile yetinmek, kalp ve beden için rahatlıktır."[81]

75- Ebu Hureyre (r.a) kızına şu tavsiyede bulunmuştur:

"Kızım! Altın takma, ipek de giyme. Çünkü bunların seni ateşe sevk etmesinden korkuyorum."[82]

76- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Ey oğlum! İnsanlarda gördüğün her şeye bakıp imrenme. Çünkü kim insanlarda gördüğü her şeye bakıp imrenirse sıkıntısı artar, öfkesi dinmez. Her kim de Allah'ın nimetini yalnız yiyecek ve içecek olarak görürse, ilmi az, azabı hazır demektir. Dünyaya karşı ihtiyaçsız davranmayanın dünyası yok demektir."[83]

77- Hasan Basri şöyle dedi:

"Ey Ademoğlu! Daha ne zamana kadar sabah-akşam eve gelip de ailenize; "Yemek getirin" diyeceksiniz? Hayatı hep yiyerek mi geçireceksiniz? Sen senden sonra malınla beraber başka bir erkeğe veya başka bir kadına gidecek birisi için mi mal biriktiriyorsun? Ey Ademoğlu! Malım, malım diyorsun, ama yiyip tükettiğin, giyip eskittiğin ve infak edip önden gönderdiğinden başka senin hiçbir malın yoktur."[84]

78- Bilal bin Sa'd şöyle dedi:

"Rahman'ın kulları! Günahlardan uzak olsanız, Rabbinize karşı hiç günah işlemeseniz, Allah'a itaati terk etmeseniz ve sadece Allah'a itaat etmek için çalışsanız bile, dünyaya olan sevginiz size kötülük olarak yeter. Ancak yüce Allah affeder ve bağışlarsa müstesna."[85]

79- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:

"Pişman olmadan önce düşünün! Amel işlemeye bakın. Dünyaya aldanmayın. Çünkü sağlam olan bozulup dağılır, yeni olan eskir, nimetler tükenir, gençlik ihtiyarlığa döner."[86]

80- İbrahim et-Teymi şöyle dedi:

"Sizinle ashab arasında ne kadar da çok fark var. Dünya onlara yöneldi, onlar kaçtılar. Sizden yüz çevirdi, siz ise onun peşine düştünüz."[87]

81- Ebu Mes'ud el-Ensari (r.a) şöyle dedi:

"Vallahi dünyadan ahirete bir dinar dahi götüremezsiniz. Sizden öncekilerin bıraktığı gibi siz de onları bırakıp gideceksiniz. Onlar da sizin çekiştiğiniz gibi dünya için çekişmişlerdi.

Ve sizin aldandığınız gibi aldanmışlardı. Sizin dininizi ve dünyanızı helak ettiğiniz gibi, onlar da dinlerini ve dünyalarını helak etmişlerdi."[88]

82- Emevi Halifesi Süleyman bin Abdulmelik'in ilk konuşması şuydu:

"Dilediğini yapan, dilediğini yükselten, dilediğini alçaltan, dilediğine veren, dilediğine vermeyen Allah'a hamd olsun. Şüphesiz dünya aldanma yurdudur, batıl, süslenmiş ve yerini ahirete bırakacak olan bir konaktır. Dünya ağlayanı güldürür, güleni ağlatır. Emin olanı korkutur, korkanı emin kılar. Malı mülkü olanı muhtaç eder, fakir olanı mala boğar. İçindekileri evirir, çevirir ve onlarla istediği gibi oynar. Ey Allah'ın kulları! Allah'ın kitabını rehber edinin. Şüphesiz Kur'an kendisinden önceki kitapları ortadan kaldırmıştır, onu ise başka hiçbir kitap neshedemeyecektir. Ey Allah'ın kulları! Çalışın, amel edin. Çünkü bu Kur'an aydınlığın karanlığı ortadan kaldırdığı gibi, şeytanın kurduğu tuzağı ve hileyi ortadan kaldırır."[89]

83- İbrahim Teymi şöyle dedi:

"Şu kimseye ne kadar acınsa azdır; yüce Allah dünyada kendisine mal verir. Ancak kıyamet günü günahı kendisine, menfaati başkasına ait olarak gelir. Yine şu kimseye de ne kadar acınsa azdır; Allah dünyada kendisine köle verir. Köle kıyamet günü ondan daha faziletli biri olarak gelir. Şu kimseye de ne kadar acınsa azdır; Allah kendisine kör bir komşu nasip eder. Kıyamet günü komşusunun gözleri görürken, kendisi kör olarak gelir. Dünya sizden öncekilerin üzerine gelirdi. Onlar ise dünyadan kaçarlardı. Şimdi dünya sizden kaçıyor, sizler ise hırsla onun peşinden koşuyorsunuz. Sizlerle öncekiler arasında ne kadar da çok fark var!"[90]

4- ALLAH SEVGİSİYLE DÜNYA SEVGİSİ BİR ARADA OLMAZ!

"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız kazandığınız mallar, zarar etmesinden korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız evler size Allah'tan, Resûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez."[91]

"Kim ahiret kazancını istiyorsa, onun kazancını arttırırız. Kim de dünya kârını istiyorsa ona da dünyadan bir şeyler veririz. Fakat onun ahirette hiçbir nasibi yoktur."[92]

84- Rasulullah (s.a.v) Mus'ab bin Umeyr'e baktı. Üzerinde beline bağlamış olduğu bir koç derisi vardı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) yanındakilere şöyle buyurdu:

- Allah'ın kalbini imanla nurlandırdığı şu adama bakın. Ben onu en iyi yiyecek ve giyeceklerle besleyen anne-babasının yanındayken görmüştüm. Yine ben onu, üzerinde iki yüz dirheme satın alınan güzel bir elbiseyle görmüştüm. İşte Allah ve Rasulünün sevgisi onu bu gördüğünüz şeylere muhtaç etti."[93]

85- Hz. Ali bir dönem aşırı derecede maddi sıkıntıya düşmüştü. Hanımı Hz. Fatıma'ya:

- Rasulullah (s.a.v)'a gidip bir şeyler istesen, dedi. O da kalkıp Rasulullah (s.a.v)'a gitti ve kapısını çaldı. O sırada Rasulullah (s.a.v)'ın yanında cariyesi Ümmü Eymen vardı. Kapının çalındığını duyunca:

- Bu, kızım Fatıma'nın kapıyı çalışına benziyor. Acaba bir şey mi oldu? Bu saatte gelmek onun adeti değildir, buyurdu. Fatıma içeri girdiğinde:
- Ey Allah'ın Rasulü! Meleklerin yiyeceği, tehlil (La ilahe illallah; Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur), tesbih (Subhanallah; Allah'ı bütün eksik sıfatlardan uzak tutarım) ve tahmid (Elhamdu lillah; Bütün hamd ve övgüler Allah'adır)'dir. Peki biz insanların yiyeceği nedir? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:
- Beni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, Muhammed'in aile halkı otuz günden beri yemek pişirmek için ocak yakmadılar. Ama bize bazı keçiler geldi. Eğer istersen onlardan beş tanesinin sana vereyim, istersen de Cebrail'in bana öğrettiği beş kelimeyi sana öğreteyim, buyurdu. Hz. Fatıma da:
- Hayır! Keçileri istemiyorum, bana o beş kelimeyi öğret, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) da:
- "Ey evvellerin evveli! Ey ahirlerin ahiri! Ey sarsılmaz kuvvet sahibi! Ey zavallıların acıyanı! Ey merhametlilerin en merhametlisi!" de, buyurdu. Hz. Fatıma da ayrılarak eve geldi. Hz. Ali:
- Ne yaptın? diye sordu. Hz. Fatıma da:
- Buradan dünyayı istemek için gitmiştim, ama sana ahireti getirdim, cevabını verdi. Hz. Ali de:
- Bu gün senin en hayırlı günündür, dedi."[94]

5- İMAN

"İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece "İman ettik" demeleriyle bırakılıvereceklerini mi sandılar? Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır."[95]
"İmanlarını bir kat daha arttırsınlar diye müminlerin kalplerine güven indiren O'dur. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah bilendir, her şeyi hikmetle yapandır. (Bütün bu lütuflar) mümin erkeklerle mümin kadınları, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetlere koyması, onların günahlarını örtmesi içindir. İşte bu, Allah katında büyük bir kurtuluştur."[96]
"Muhammed Allah'ın elçisidir. Beraberinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükûya varırken, secde ederken görürsün. Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir. Bu, onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, gittikçe onu kuvvetlendirerek kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, çiftçilerin de hoşuna gider. Allah böylece onları çoğaltıp kuvvetlendirmekle kâfirleri öfkelendirir. Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükâfat vaat etmiştir."[97]
"Müminler ancak, Allah anıldığı zaman yürekleri titreyen, kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda imanlarını artıran ve yalnız Rablerine dayanıp güvenen kimselerdir. Onlar

namazlarını dosdoğru kılan ve kendilerine rızık olarak verdiğimizden (Allah yolunda) harcayan kimselerdir. İşte onlar gerçek müminlerdir. Onlar için Rableri katında nice dereceler, bağışlanma ve tükenmez bir rızık vardır."[98]

86- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İman; temenni, bir takım boş şeylerle oyalanma ve hoşlanmayla değildir. Fakat iman; kalpte yerleşen ve amellerle tasdik edilen şeydir."[99]

87- "Hanzala el- Katib et-Temimi el-Üseyyidi (r.a)'den;

"Biz Rasulullah (s.a.v)'ın yanındaydık. Bize cenneti ve cehennemi öyle hatırlattı ki, gözlerimizle görür gibi olduk. Sonra ben kalkıp ailemin ve çocuklarımın yanına gittim, o halimi unutup gülmeye ve eğlenmeye başladım. Biraz sonra kendimi toparlayıp Rasulullah (s.a.v)'ın yanındayken içinde bulunduğumuz hali hatırladım. Hemen evden çıktım. Yolda Ebu Bekir'e rastladım. Ona içinde bulunduğum durumu anlatarak:

- *Münafık oldum! Münafık oldum! dedim. Ebu Bekir de:*
- *Evet, bizler de ailelerimizle ve çocuklarımızla gülüp eğleniyoruz, dedi. Sonra ben gidip durumumuzu Rasulullah (s.a.v)'a anlattım. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *Ey Hanzala! Sizler her zaman benim yanımdaki halinizde olsaydınız, melekler yataklarınızın üzerinde ve yollarda sizinle tokalaşırlardı. Ey Hanzala! Bazen öyle, bazen böyle."*[100]

88- Rasulullah (s.a.v) Haris bin Malik (r.a)'e:

- *Nasılsın ey Haris? diye sordu. O da:*
- *Mü'minim ya Rasulullah! cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):*
- *Hakikaten mü'min misin? diye sordu. O:*
- *Hakikaten mü'minim cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):*
- *Her doğrunun bir belirtisi vardır. Senin bu sözlerinin belirtisi nedir? diye sordu. O:*
- *Gönlüm dünyadan uzaklaştı. Gecelerimi uykusuz, gündüzlerimi aç ve susuz geçirmeye başladım. Sanki ben Aziz ve Celil olan Rabbimin Arşına bakıyorum. Sanki cennet halkının cennetteki gezintilerini seyrediyorum. Ve sanki ateş ehlinin uğultularını işitiyorum, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *İşte Allah'ın kalbini nurlandırdığı bir mü'min!"*[101]

89- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Zerre miktarı hayır işleyen ve zerre miktarı şer işleyen bunların karşılığını mutlaka görür mü? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Evet, buyurdu. Adam:*
- *Vah kötülüklerim! diyerek oradan ayrıldı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *İşte bu adam iman etti."*[102]

90- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v)'a vesvese hakkında sordular. Ve şöyle dediler:

- Ey Allah'ın Rasulü! İçimizden geçenleri söylemektense, gökten düşüp parçalanmak veya ateşte yakılmak bize daha sevimli gelir. Bu duruma ne dersin? Rasulullah (s.a.v) da şöyle cevap verdi:

- İşte gerçek iman budur!"[103]

91- Sa'saa (r.a)'nın dedesi, Rasulullah (s.a.v)'ın yanına girdi. O'nun "Kim zerre miktarı hayır işlerse onun karşılığını, kim de zerre miktarı bir şer işlerse onun karşılığını görür" (Zilzal 7-8) ayetini okuduğunu işitince ayağa fırladı ve:

- Vallahi bu bana yeter! Bu bana yeter! Artık bundan başkasını işitmemiş olmama önem vermem! diyerek gitti."[104]

92- Rasulullah (s.a.v), "Allah kimin göğsünü İslam'a açarsa, o Rabbinden bir nur üzere değil midir? Allah'ı anmaktan uzaklaşıp kalpleri katılaşanlara yazıklar olsun! İşte onlar apaçık bir sapıklık içindedirler." (Zümer 22) ayetini okudu ve:

- Nur göğse inerse orada büyür ve genişler, buyurdu. Orada bulunanlar:

- Bunun belirtisi nedir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Aldanma yurdu olan dünyadan ebedilik yurdu olan ahirete yönelmek, ölüm gelmeden önce ölüme hazırlanmaktır."[105]

93- Rasulullah (s.a.v) bir seferinde huzuruna giren Muaz'a:

- Ey Muaz! Dün gece nasıl sabahladın? diye sordu. Muaz da:

- Mü'min olarak sabahladım, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Her sözün bir hakkı vardır. Her hakkın da bir hakikati vardır. Söyle bakalım senin bu sözünün hakikati nedir? diye sordu. Muaz da şunları söyledi:

- Ey Allah'ın Rasulü! Sabahleyin uykudan uyandığımda akşama, akşamladığımda da sabaha ulaşamayacağımı düşünüyorum ve bir adım attığımda ikincisini atamayacağımı aklımdan çıkarmıyorum. Ben beraberlerinde peygamberleri ve Allah'tan başka tapmış oldukları putlar olduğu halde yüzüstü, amel defterlerini okumaya çağrılan ümmetleri ve cehennemliklerin cezalarıyla cennetliklerin mükâfaatlarını görür gibi oluyorum. Bunun üzeine Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Sen bu işin hakikatini anlamışsın. Sakın ondan ayrılma!"[106]

94- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"En hayırlı azık; takvadır. Kalbe konulan en hayırlı şey ise; şüpheden uzak, şirkten uzak bir imandır."[107]

95- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah katında amellerin en faziletlisi; içinde hiçbir şüphe bulunmayan bir imandır."[108]

96- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz insanların kalpleri de rutubet alan bir demirin paslanması gibi paslanır.

- Ey Allah'ın Rasulü! Öyleyse kalplerin cilası nedir? diye soruldu. Şöyle buyurdu:

- Sık sık ölümü hatırlamak ve Kur'an okumaktır."[109]

97- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Birinizin elbisesinin eskidiği gibi göğsündeki imanı da eskir. Öyleyse Allah'tan kalplerinizdeki imanı tazelemesini isteyin."[110]

98- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Mü'minin durumu; ekine benzer. Rüzgarlar onu bir o tarafa, bir bu tarafa eğer, doğrultur, bazen yere yatırır. Nihayet ona ölüm gelir. Kafirin durumu ise; "Ladin" ağacına benzer. Ona hiçbir şey isabet edip eğemez. Sonunda o bir defada kökünden kopar, mahvolur gider."[111]

99- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Mü'min ve iman; at ile onu bağlayan ipe benzer. At döner dolaşır, sonunda bağlı olduğu yere gelir. Mü'min de hata eder, sonra imana döner. Öyleyse yemeğinizi Allahtan korkanlara yedirin, iyiliğinizi de mü'minlere yapın."[112]

100- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Ümmetim hakkında en çok şunlardan korkuyorum: Şişmanlık, uykuya düşkünlük, tembellik ve iman zayıflığı."[113]

101- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Mü'minin haline şaşarım! Eğer kendisini sevindirecek bir şey olursa, hamd eder, böylece kendisi için hayır olur. Eğer başına hoşlanmadığı bir sıkıntı isabet ederse, sabreder bu da kendisi için hayır olur. Bu durum sadece mü'mine mahsustur."[114]

102- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Yaptığı iyiliğe sevinen ve yaptığı kötülüğe üzülen kişi mü'mindir."[115]

103- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Sizden birine ben, babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça o kimse tam mü'min olamaz."[116]

104- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Mü'minin firasetinden (ileri görüşlülük) korkun. Çünkü o olaylara Aziz ve Celil olan Allah'ın nuruyla bakar."[117]

105- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Mü'minlerin iman bakımından en olgun olanı; ahlak bakımından en güzel olanlarıdır."[118]

106- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"İman iki bölümdür. Yarısı sabır, yarısı da şükürdür."[119]

107- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Kalbi istikamet (doğruluk) üzere olmadıkça kulun imanı tam olmaz. Kalbinin istikameti de dilinin istikameti olmadan olmaz."[120]

108- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Şu üç kimsenin imanları olgunlaşmıştır:
1-Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayan.

2-Amelinde asla gösteriş yapmayan

3-Biri dünya diğeri ahiretle ilgili iki işle karşılaştığında ahiretle alakalı olanı dünya işine tercih edip onu yapan."[121]

109- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu beş şey imandandır. Kimde bunlardan bir şey bulunmazsa, olgun imana sahip değildir:

1-Allah'ın emirlerine teslim olmak.

2-Allah'ın takdirine razı olmak.

3-İşinin sonunu Allah'a havale etmek.

4-Allah'a güvenmek.

5-Musibetin geldiği ilk anda sabır göstermek."[122]

110- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Üç şey imandandır:

1-Haram işlemekten utanmak,

2-Dinde ince anlayış sahibi olmak,

3-İlim konusu hariç, ısrarla haklı olduğunu kabul ettirmeye çalışmamak. Bunlar, kişinin dünyalığını azaltan ve ahiret azığını artıran şeylerdendir. Fakat ahirette arttırdıkları dünyada eksilttiğinden fazladır.

Şu üç şey de münafıklık özelliğidir:

1-Ahlâksız sözler konuşmak

2-Hayâsızca davranışlar yapmak

3-Cimrilik."[123]

111- Rasulullah (s.a.v)'a:

- Mü'min korkak olur mu? diye soruldu.

- Evet, buyurdu.

- Mü'min cimri olur mu? diye soruldu.

- Evet, buyurdu.

- Mü'min yalancı olur mu? diye soruldu.

- Hayır, buyurdu."[124]

112- Rasulullah (s.a.v) yanında oturan ashabına şöyle sordu:

- Yaratıklar arasında imanı en üstün olanların kimler olduğunu bilir misiniz? Biz:

- Meleklerdir, dedik. O:

- Onların elbette iman etmeleri gerekir. Onlardan başka? Buyurdu. Biz:

- Peygamberlerdir, dedik. O:

- Onların zaten iman etmeleri gerekir. Onlardan başka? Buyurdu. Sonra:

- Yaratıklar arasında imanları en üstün olan kimseler, henüz dünyaya gelmemişlerdir.

Onlar beni görmedikleri halde bana iman eden, üzeri yazılı bir takım kağıtlar (Kur'an sayfaları) görüp de onlarda yazanların gereğince amel eden bir kısım insanlardır. İşte bunlar bütün yaratıklar arasında imanları en üstün olanlardır."[125]

113- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) bir veya iki arkadaşının elinden tutar ve:

"Kalkın gidelim de imanımızı artıralım, derdi. Sonra bir kenara çekilerek Allah'ı zikretmeye başlarlardı."[126]

114- Ebu Derda (r.a)'den;

"Abdullah İbnu Ravaha (r.a) elimden tutar ve şöyle derdi:

- *Gel, bir müddet imanımızı tazeleyelim! Muhakkak ki kalp; tencerenin iyice kaynadığı zamandan daha hızlı alt-üst olur."*[127]

115- Ebu Derda (r.a) Medine halkına şöyle seslendi:

- *Ey Medine halkı! Sizin üzerinizde neden imanın tatlılığını göremiyorum? Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, eğer mağara ayısı imanı tatmış olsaydı, elbette onun üzerinde imanın tatlılığı görülürdü."* [128]

116- Hasan Basri şöyle dedi:

"Mü'min; Aziz ve Celil olan Allah'ın buyurduğu şeyin, buyurduğu gibi olduğunu bilendir. Mü'min; amel bakımından insanların en iyisi, korku bakımından en şiddetlisidir. Malından dağ kadar infak etse bile, sonucunu görmeden emin olamaz. İyiliği, ibadeti ve güzel hali arttıkça, Allah'tan ayrı kalma korkusu da artar. Ve; "Kurtulamıyorum, kurtulamıyorum!" der. Münafık ise; "İnsanların günahları daha çok , elbette benim günahlarım bağışlanır. Amellerimin kötülüğü bana bir zarar veremez" der ve Allah hakkında boş zanlarda bulunur."[129]

6- NİYETİN ALLAH İÇİN OLMASI

"Bir şeyi açığa vursanız da, gizleseniz de şüphe yok ki Allah, her şeyi gayet iyi bilmektedir."[130]

"Allah, gözlerin hain bakışını ve kalplerin gizlediğini bilir."[131]

117- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minin niyeti amelinden daha önemlidir."[132]

118- Rasulullah (s.a.v) Tebuk gazvesinden dönerken şöyle buyurdu:

"Medine'e bizden geride kalan öyle kimseler vardır ki, geçtiğimiz her vadide, aştığımız her dağda bizimle beraber yürüyormuş gibi sevap kazanırlar. Çünkü onları bizimle beraber gelmekten engelleyen şey; bir takım mazeretleri mazeretleridir.[133]

119- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gelmesinde hiçbir şüphe bulunmayan kıyamet gününde, Allah bütün öncekileri ve sonrakileri topladığında, bir çağrıcı şöyle seslenecektir:

- *Kim Allah için yaptığı bir ibadete başka birisinin rızasını karıştırmışsa, sevabını o kimseden istesin. Çünkü Allah kendisine ortak koşulmasından uzaktır, hiçbir ortağa ihtiyacı yoktur."*[134]

120- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Güzel niyet sahibini cennete girdirir."[135]

121- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah şüphesiz sizin şekillerinize ve mallarınıza bakmaz, ancak amellerinize ve kalplerinize bakar."[136]

122- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey; Allah'a ortak koşmalarıdır. Ben güneşe, aya veya putlara tapacaklarını söylemiyorum. Fakat Allah'ın rızası dışında yapılan amelleri ve gizli arzuları kastediyorum."[137]

123- Ebu Said el- Hudri (r.a)'den;

"Biz kendi aramızda Mesih-i Deccal'in fitnesi hakkında konuşurken Rasulullah (s.a.v) çıktı geldi ve:

- Size Mesih-i Deccal'in fitnesinden daha korkunç bir şeyi bildireyim mi? diye sordu. Biz:

- Evet, ey Allah'ın Rasulü, haber ver, dedik. Şöyle buyurdu:

- Mesih-i Deccal'in fitnesinden daha korkunç olan şey; gizli şirktir. Bir kimse namaz kılarken, kendisine birisi baktığı için namazını güzelleştirir."[138]

124- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bu ümmeti Allah katındaki şerefli mertebeleriyle ve yardımıyla müjdeleyin. Fakat onlardan her kim, ahirete yönelik ameli dünyalık mal ve makam kazanmak için yaparsa, onun ahirette mükâfattan hiçbir payı olmayacaktır."[139]

125- Ebu Zer (r.a)'den;

"Ben Rasulullah (s.a.v)'a:

- Bir adam Allah rızası için bir amel işler. İnsanlar da bu ameli sebebiyle o kimseyi severler. Bu durum hakkında ne buyurursun? diye sordum. Rasulullah (s.a.v):

- Bu sevgi, mü'minin ahirette kavuşacağı müjdenin daha dünyadayken karşılığını görmesidir, buyurdu."[140]

126- Ebu Hureyre (r.a)'den;

"Bir adam:

- Ey Allah'ın Rasulü! Ben bir amel işlerim, sonra bu amel insanlar tarafından duyulur, bu da benim hoşuma gider. Bu durum hakkında ne buyurursunuz? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Senin için iki sevap vardır. Gizli yapma sevabı ve açıktan yapma sevabı… "[141]

127- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlar ölürken taşıdıkları niyetleri üzere diriltilirler."[142]

128- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dua ederdi:

"Ey Rabbim! Amelimi salih amellerden kıl. Ve sadece senin yapılan amellerden için kıl. Hiç kimse için onda bir çıkar kılma."[143]

129- Übey bin Ka'b (r.a) şöyle dedi:

"Her kim sabaha ulaşır da, en büyük derdi Allah'ın rızasından başka bir şey olursa, Allah'tan hiçbir şey beklemesin."[144]

130- Ebu Ubeyde İbni Ukbe şöyle dedi:

"Kim amelinin tamamlanmasından hoşlanırsa, niyetini güzelleştirsin! Muhakkak ki Allah niyetini güzelleştiren kula mükâfatını verir."[145]

131- Ebu Mes'ud el-Ensari (r.a), yardıma ihtiyacı olan birine yardım etmişti. Evine geldiğinde o adamın kendisine bir hediye gönderdiğini gördü.

- Bunu kim göndermiş? diye sordu.

- Yardım ettiğin adam, cevabını verdiler. Bunun üzerine:

- Onu hemen gönderin, onu hemen gönderin! Ben yaptığım şeyin karşılığını dünyada almam, dedi."[146]

7- ALLAH'A KULLUK ETMENİN FAZİLETİ

"Ey iman edenler! Rükû edin, secdeye kapanın, Rabbinize ibadet edin, hayır işleyin ki kurtuluşa eresiniz."[147]

"(O) göklerin, yerin ve ikisi arasındaki şeylerin Rabbidir. Şu halde O'na kulluk et; O'na kulluk etmek için sabırlı ve metânetli ol. O'nun bir adaşı (benzeri) olduğunu biliyor musun? (Asla benzeri yoktur)."[148]

"(Ey Allah'a ortak koşanlar!): Siz de O'ndan başka dilediğinize tapın! De ki: Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini, hem de ailelerini ziyana sokanlardır. Bilesiniz ki, bu apaçık hüsrandır. Onların üstlerinde ateşten tabakalar, altlarında da (öyle) tabakalar var. İşte Allah kullarını bununla korkutuyor. Ey kullarım! Yalnızca benden korkun."[149]

132- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bana mal biriktirmemi ve tacirlerden olmamı emretmedi. Ama bana; "Rabbini hamd ile tesbih et, secde edenlerden ol ve ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et" (Hicr 98) diye vahyetti."[150]

133- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yüce Allah şöyle buyurdu; kulumun bana yapmış olduğu ibadetin en sevimlisi; bana karşı samimi olmasıdır."[151]

134- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İçinizden ölen herkes mutlaka pişman olacaktır. Orada bulunanlar:

- Ey Allah'ın Rasulü! Pişmanlığının sebebi nedir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) şöyle cevap verdi:

- İyilik yapan kimse iyiliğini artırmadığı, kötülük yapan kimse de kötüğünden

vazgeçmediği için pişman olur."[152]

135- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennetteki bir derecenin üstündeki dereceden farkı, yerle gök arası gibidir. Kul gözünü kaldırdığında gözünü alan bir şimşekle karşılaşır. Korkarak:

- Bu nedir? diye sorar. Ona:

- Bu kardeşin falanın nurudur, diye cevap verilir. O da:

- Kardeşim falan mı? Biz dünyadayken onunla beraber amel ederdik. Bana böyle üstün mü kılınmış, der. Şöyle cevap verilir:

- O senden amel bakımından daha faziletliydi. Sonra da razı olması için o kişinin kalbine rıza konur."[153]

136- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kişi ibadetlerine karşı gevşek davrandıkça, Allah da onu kuruntu (kendini cennetlik iyi bir insan görme) hastalığına müptela kılar."[154]

137- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Fitne ve kargaşa dönemlerinde ibadet etmek, bana hicret etmek gibi sevaptır."[155]

138- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şöyle düşünün; sizin iki köleniz olsa, bunlardan biri, emrettiği zaman sahibine itaat etse, bir şey emanet ettiğinde tam olarak teslim etse ve efendisi yanında olmadığı zaman ona sadık kalsa. Diğeri de efendisi kendisine bir şey emrettiği zaman bundan hoşlanmasa, bir şey emanet ettiğinde ona hilekârlık etse ve yanında bulunmadığı zaman ona hıyanet etse, şimdi bu ikisi bir olur mu? Sahabeler:

- Hayır ya Rasulullah! dediler. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Sizler de Allah'ın katında işte böylesiniz."[156]

139- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bu zamanda beğenmediğiniz bazı olaylar, değiştirdiğiniz amelleriniz yüzünden ortaya çıkmaktadır. Amelleriniz hayır olsa, onlar da öyle olacaktır. Eğer yaptıklarınız şer olursa, ne yazık ki zamanınızdaki işler de öyle olacaktır."[157]

140- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Evinden dışarı çıkan herkesin kapısında iki sancak bulunur. Bir sancak meleğin elinde, bir sancak şeytanın elinde olur. Eğer Allah'ın razı olduğu bir şey için evinden çıkarsa, melek sancağıyla onu takip eder ve evine dönünceye kadar meleğin sancağının gölgesinde olur. Eğer Allah'ın kızdığı bir şey için evinden çıkarsa, şeytan sancağıyla onu takip eder ve evine dönünceye kadar şeytanın sancağının gölgesinde olur."[158]

141- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim Allah katındaki yerini bilmek isterse, Allah'ın kendi yanındaki yerine baksın. Çünkü Allah kuluna, onun kendisine verdiği değeri verir."[159]

142- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hasta olmadıkları halde insanların kendilerini hasta zannettikleri topluluğa Allah rahmet etsin!" (Hasan Basri bunu şöyle açıkladı: "İbadet onları yormuştur da, insanlar onları hasta zannetmişlerdir.")[160]

143- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ölümü arzulamayın. Çünkü onun sıkıntısı çok şiddetlidir. Kişinin ömrünün uzun olup Allah'a tevbe etmesi ve yönelmesi mutluluk sebebidir."[161]

144- Cabir bin Abdullah (r.a)'dan;

"Rasulullah (s.a.v)'la karşılaştım ve ona:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Nasıl sabahladınız? diye sordum. Şöyle buyurdu:*
- *Oruç tutmamış ve hastayı ziyaret etmemiş bir kimseden daha hayırlı olarak, bunları yapmış halde sabahladım."*[162]

145- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Üç şey olmasaydı bir gün bile yaşamak istemezdim:

1-Allah için şiddetli sıcakta oruç tutmak

2-Gecenin yarısında secde etmek

3-Hurmanın iyisini seçer gibi sözlerin en iyisini seçen bir toplulukla oturup kalkmak."[163]

146- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Eğer Allah için secdeye kapanıyor, meyvelerin en güzelleri seçildiği gibi en güzel sözleri seçerek konuşan topluluklara katılıyor, Allah yolunda cihada çıkıyor olmasaydım hemen Allah'a kavuşmayı isterdim."[164]

147- Ebu Müslim el-Havlani yaşlanıp iyice zayıflayınca biri ona:

- Yaptığınız amelleri biraz azaltsanız… dedi. O da şu cevabı verdi:
- Siz süvarileri baskına gönderdiğiniz zaman onlara; "hayvanları sıkmayın, onlara yumuşak davranın" demez misiniz? Ama onlar düşman hedefini görünce bu söylediklerinizin hiçbir etkisi kalmaz değil mi?
- Evet.
- İşte ben de hedefi (cenneti kazandıracak yolları) gördüm."[165]

148- Süleyman İbnu Muğayra öyle anlattı:

"Basra halkından ibadet konusunda çok gayretli olan bir adam vardı. Ona:

- Biraz kendine acısan… dediler. Buna karşılık olarak o şöyle dedi:
- Rabbim tarafından bana biri gelse ve Allah'ın bana azap etmeyeceğini söylese bile, yine de ibadet etmeye devam ederim.
- Neden?
- Elimde kendimi mazur gösterecek bir şey bulunsun diye."[166]

149- Ferve bin Nevfel el-Eşcai şöyle anlattı:

"Habbab ile komşuyduk. Bir gün mescidden çıkarken elimden tuttu ve bana şöyle dedi:

- Ey delikanlı! Güç yetirebildiğin amellerle Allah'a yaklaşmaya çalış. Ama bil ki, sen Allah'a kendi kitabı olan Kur'an'dan daha sevimli bir amelle yaklaşamazsın."[167]

150- Hasan Basri şöyle dedi:

"Mü'min dünyada gariptir. Zilleti onu düşürmez, izzeti onu ümitlendirmez. Bütün insanların bir hali, mü'minin de bir hali vardır. Başkaları başka başka şeylere yönelirken, o daima Allah'a yönelir."[168]

151- Halid bin Ma'dan şöyle dedi:

"Birinize bir hayır kapısı açılırsa hızla ona doğru koşsun. Çünkü o kapının ne zaman kapanacağı bilinmez."[169]

152- Bilal bin Sa'd şöyle dedi:

"Ey Rahman'ın kulları! Bizden birine:

- Ölümü istiyor musun? diye sorulsa,
- Hayır, der.
- Niçin? diye sorulsa,
- Amel etmek istiyorum, der.
- O halde amel et, dense,

- *İleride, der. Hem ölmeyi istemez, hem de amel etmeyi. Onun en çok hoşlandığı şey; Allah'a kulluğun ertelenmesidir. Ama dünyalık bir şey oldu mu ertelenmesini hiç istemez."*[170]

153- Zunnun-i Mısri şöyle dedi:

"Kendisini kötü duygu ve düşüncelerden temizleyip Rabbinin kapısında durana ne mutlu! Bedenini ibadete alıştırana ne mutlu! Hayatı boyunca Allah'a itaat edene ne mutlu!"[171]

154- Huleyd el-Usari sabah namazını kıldıktan sonra güneş doğuncaya kadar Allah'ı zikrederdi. Sonra ailesinden iki yastık ister, bir odaya girer, kapısını kapatır ve şöyle derdi:

- *Merhaba size ey Rabbimin melekleri! Allah'a yemin olsun ki, bugün sizi hep hayırlara şahit kılacağım. Daha sonra namaz vakti gelinceye ya da gözleri kapanıncaya kadar, "Bismillah, subhanallahi vel hamdu lillahi ve la ilahe illallahu vallahu ekber" der dururdu."*[172]

155- Hasan Basri şöyle dedi:

"Birisinin dünyalık işlerde yarıştığını görürsen, onu ahiret işlerinde yarışmaya teşvik et."[173]

156- Hasan Basri şöyle dedi:

"Şeytan seni Allah'a itaatte devamlı görürse, kaybını arayan biri gibi sık sık seni yoklar. Sonunda sıkılır ve seni terk eder. Eğer seni bazen öyle, bazen şöyle görürse hakkında ümit besler."[174]

8- GENÇLİKTE İBADET ETMENİN FAZİLETİ

"Hakikaten onlar, Rablerine inanmış gençlerdi. Biz de onların hidayetlerini arttırdık. Onların kalplerini metîn kıldık." (Kehf 13-14)

157- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gençlerinizin en hayırlıları; ihtiyarlar gibi ölümü düşünen, gençlik heveslerine yenik düşmeyen ve gaflette boğulmayanlardır. İhtiyarlarınızın en kötüleri de; gaflet ve isteklerine uymada gençlere benzeyenlerdir."[175]

158- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kul şu beş şeyden sorguya çekilmedikçe kıyamet gününde ayakları olduğu yerden kıpırdamaz.

1-Ömrünü nerede tükettiğinden

2-Gençliğini nerede harcadığından
3-İlmiyle ne amel ettiğinden
4-Malını nereden kazanıp, nereye harcadığından
5-Bedenini nerede yıprattığından."[176]

159- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Genç yaşta ibadetle meşgul olan kimsenin, ihtiyarlığında ibadetle meşgul olan kimseye olan üstünlüğü; peygamberlerin diğer insanlara olan üstünlükleri gibidir."[177]

160- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Allah şöyle buyuruyor:
- *Benim belirlediğim kadere iman eden, indirdiğim kitabın hükümlerine razı olan, verdiğim rızka kanaat eden, istek ve arzularını benim için terk edebilen genç, katımda bazı meleklerim gibidir."*[178]

161- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Muhakkak ki Allah, gençliğini Allah'a itaat yolunda harcayan genci sever."[179]

162- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Rabbin olgun davranan gençten hoşlanır."[180]

163- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:
"Pişman olmadan önce düşünün! Amel işlemeye bakın. Dünyaya aldanmayın. Çünkü sağlam olan bozulup dağılır, her yeni olan eskir, nimetler tükenir, gençlik de ihtiyarlığa döner."[181]

164- Hasan Basri şu tembihi çokça yapardı:
"Gençler! Yönünüzü ahirete çevirin. Ahireti çokça isteyin. Biz ahireti isteyenin ahiretle beraber dünyayı elde ettiğini çok gördük. Ama dünyayı isteyenin dünyayla beraber ahireti elde ettiğini görmedik."[182]

165- Yusuf bin Esbat şöyle dedi:
"Genç bir kişi ibadet ettiğinde, şeytan:
- *Bakın bakalım, bunun yiyeceği nereden geliyor? diye sorar. Eğer yiyeceği haram yoldan geliyorsa:*
- *Bırakın onu, onunla ilgilenmeyin. Şimdilik gayret edip çabalasın. Size gerek yok. Fitne olarak o kendisine yeter, der."*[183]

166- Ebu Abdullah el-Mukri anlatıyor:
"Yanımızda gece teheccüd namazı kılan bir delikanlı vardı. Namazını bitirince benim anlamadığım bazı şeyler söylerdi. Karanlık bir gecede kalktım ve beni göremeyeceği bir yere gizlenerek onu dinledim. Gözyaşları içinde hüzünlü bir sesle şöyle diyordu:

- *Kendime cennette olduğum, meyvelerinden yediğim, elbiselerinden giydiğim, hurilerle beraber olduğum şeklinde bir örnek verdim. Yine kendime cehennemde olduğum, zakkum ağacından yediğim, kaynar sudan içtiğim ve vucuduma vurulan prangalarla titrediğim şeklinde bir örnek verdim. Sonra kendime döndüm; "Şimdi bunlardan hangisini istersin?" diye sordum. Bana; "Dünyaya döndürülüp amel işlemeyi ve böylece cenneti kazanmayı" dedi. Ben de ona; "Şimdi emniyettesin, çalış işte" dedim."*[184]

9- YAKÎN (sarsılmaz iman)

"Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; ahiret gününe de kesinkes inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır."[185]
"Gerçek öyle değil! Kesin bilgi ile bilmiş olsaydınız, mutlaka cehennem ateşini göreceksiniz. Sonra ahirette onu çıplak gözle göreceksiniz. Nihayet o gün (dünyada yararlandığınız) nimetlerden elbette hesaba çekileceksiniz."[186]

167- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Allah'ı hakkıyla tanısaydınız, hiçbir cehalete yer bırakmayan bir ilme sahip olurdunuz. Allah'ı hakkıyla tanısaydınız, duanızla dağlar yerinden oynardı. Kendisine sarsılmaz bir iman (yakin) verilen insana çok şey verilmiş demektir."[187]

168- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Kur'an'ı öğrendiğiniz gibi yakîni de öğrenin. Tâ ki onu tanıyıncaya kadar çünkü ben de onu öğrenmeye çalışıyorum."[188]

169- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Dikkat edin! İnsanlara yakin (sarsılmaz iman) ve afiyetten daha hayırlı hiçbir şey verilmemiştir. Bu ikisini Aziz ve Celil olan Allah'tan isteyin."

Hasan Basri şöyle devam etti:

- *Rasulullah (s.a.v) doğru buyurmuştur. Sarsılmaz iman ile cehennemden kaçılır. Sarsılmaz iman ile cennet istenir. Sarsılmaz iman ile hoşlanılmayan şeylere sabredilir. Sarsılmaz iman ile farzlar yerine getirilir."*[189]

170- Bir adam malı içinde bulunan yüz köleyi azat etti. Bu durumu bir arkadaşı Abdullah İbni Mes'ud (r.a)'a haber verdi. İbni Mes'ud (r.a) o adam için hayırla dua etti ve:

- *Size bundan daha hayırlısını haber vereyim mi? İnsandan hiçbir zaman ayrılmayan iman ve birinizin sürekli Allah'ı anarak O'nu gündende*

tutmasıdır."[190]

171- Ömer bin Abdulaziz Hasan Basri'ye bir mektup göndererek , kendisine kısa ve özlü bir nasihatte bulunmasını rica eder. O da ona şöyle cevap yazar:

- Hem seni hem de sana uyanları düzeltecek olan en önemli şey; zühddür. Zühd, sarsılmaz imanla (yakin) elde edilir. Sarsılmaz iman ise, düşünüp tefekkür etmekle elde edilir. Düşünüp tefekkür etmek ise, ibret almakla elde edilir. Dünyayı bir düşünecek olsan, kendini ona feda etmeye değmediğini anlarsın. Şüphesiz dünya; bela ve musibet yeridir. İğreti ve geçici bir yurttur."[191]

172- Zunnun-i Mısri şöyle dedi:

"Şu üç şey sarsılmaz imanın (yakin) alametlerindendir: İnsanlarla fazla ihtilafa girip tartışmamak. Verdikleri hediye sebebiyle onları aşırı derecede övmemek , görünüşleri veya davranışları sebebiyle onları kınamamak. Üç şey de sarsılmaz imanın en sarsılmazının alametlerindendir: Her şeyde Allah'ın gücünü ve hâkimiyetini görmek. Her durumda Allah'a sığınmak. Her halde Allah'ı zikredip gündemde tutmak."[192]

173- Ser-i Sakati şu tavsiyede bulundu:

"İmanın zayıflamasına sebep olacak düşünceleri uzun süre kalbinde tutma. Çünkü imanın zayıflığı, bütün günah, sıkıntı ve kederlerin kaynağıdır. Bunun yerine sarsılmaz imana (yakin) götüren şeylerle kalbini meşgul et. Çünkü sarsılmaz iman (yakin) insanı her durumda Allah'a itaate yönlendirir. Bütün sıkıntı ve kederlerden uzaklaştırır. Bütün korkulardan emin kılar. Sevince ve mutluluğa ulaştırır. Rasulullah (s.a.v)'dan de bu şekilde rivayet edilmiştir.

"Kula sarsılmaz imandan (yakin) daha üstün hiçbir hayır verilmemiştir."[193]

10- TAKVA

"Ey Adem oğulları! Size ayıp yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise yarattık. Takvâ elbisesi... İşte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın âyetlerindendir. Belki düşünüp öğüt alırlar."[194]

"Rabbinizin bağışına ve takvâ sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun!

O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.

Yine onlar ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfar ederler. Zaten günahları

Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler.
İşte onların mükâfatı, Rableri tarafından bağışlanma ve altlarından ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetlerdir. Böyle amel edenlerin mükâfatı ne güzeldir!"[195]
"İşte bu, bir hatırlatmadır. Doğrusu Allah'a karşı gelmekten sakınan takva sahiplerine güzel bir gelecek vardır. Kapıları yalnızca kendilerine açılmış Adn cennetleri vardır. Onlar koltuklara yaslanıp kurularak orada bir çok meyveler ve içecekler isterler. Yanlarında, eşlerinden başkasına bakmayan, kendilerine yaşıt güzel eşler vardır. İşte, hesap günü için size va'dolunan şeyler bunlardır. Şüphesiz bu, bizim verdiğimiz rızıktır. Ona bitmek ve tükenmek yoktur."[196]

174- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Kime rızık olarak takva verilmişse, ona dünya ve ahiretin rızkı verilmiş demektir."[197]

175- Rasulullah (s.a.v)'a:
- *İnsanların hangisi daha faziletlidir? diye soruldu. O:*
- *Kalbi mahmum ve dili doğru olan mü'min kişi, buyurdu. Yine:*
- *Dili doğru olanın ne anlama geldiğini biliyoruz. Ama mahmum kalp nedir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:*
- *Mahmum kalp; Allah'tan korkan, tertemiz, içinde günah, zulüm, yaratıklara kötülük etmek, kin ve de haset duygusu bulunmayan kalptir."*[198]

176- Yezid bin Seleme Cufi (r.a)'den;
"Rasulullah (s.a.v)'a:
- *Ey Allah'ın Rasulü! Sizden bir çok hadis dinledim. Ancak hadisin başını öğrenirken sonu aklımdan gidiyor. Bana unutmayacağım bir şey söyler misiniz? dedim. Şöyle buyurdu:*
- *Bildiğin şeylerde Allah'tan kork!"*[199]

177- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Dikkat edin! İnsanlar akrabalık yönüyle birbirlerine yakın olsalar da, içinizdeki dostlarım muttaki olanlardır. Bazı insanlar kıyamet günü amelleriyle gelmezler. Dünyayı omuzlarınıza yüklenmiş olarak gelirsiniz de; "Ey Muhammed!" diyerek benden yardım istersiniz. Ben de böylelerine sırtımı dönerim. (Rasulullah (s.a.v) bu sözünden sonra her iki tarafa da sırtını döndü.)"[200]

178- Rasulullah (s.a.v) Muaz bin Cebel'i Yemen'e gönderdi. Yolculuk zamanı gelince Rasulullah (s.a.v) Muaz'ı uğurlamaya geldi. Muaz:
- *Ey Allah'ın Rasulü! Ben gidiyorum, bana nasihat eder misiniz? dedi.*

Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Ey Muaz! Gücün yettiğince Allah'tan kork! Gücün yettiği kadar Allah için hayırlı ameller işle. Her ağaç ve taşın yanında Allah'ı an. Bir günah işlersen arkasından hemen tevbe et. Gizli olan günahın ardından gizli olarak, açık olan günahın ardından da açık olarak tevbe et…"[201]

179- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın sana emrettiği farzları işle ki, insanların en çok ibadet edenlerinden olasın. Sana yasakladığı haramlardan sakın ki, insanların en takvalılarından olasın. Senin için takdir ettiği kısmetine razı ol ki, insanların en zenginlerinden olasın."[202]

180- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Üç özellik vardır ki, bunlar kimde bulunursa o kişi sevabı hak eder ve imanını olgunlaştırır;

1-İnsanlarla güzel geçineceği bir ahlak

2-Kendisini Allah'ın yasaklarından alıkoyan bir takva

3-Cahillerin kabalığına aldırış ettirmeyen bir hilim (ağırbaşlılık)"[203]

181- Ebu Said el-Hudri (r.a)'ye bir adam geldi ve:

- Ey Ebu Said! Bana nasihatte bulun, dedi. Ebu Said ona:

- Ben de Rasulullah (s.a.v)'a senin dediğin gibi demiştim. O da şöyle buyurmuştu; sana Allah'tan korkmanı tavsiye ederim. Çünkü takva; her şeyin başıdır. Sana cihad etmeyi tavsiye ederim. Çünkü cihad; bu dinin ruhbanlığı (en fazla sevap kazanma aracı) dır. Sana Allah'ı anmayı ve Kur'an okumayı tavsiye ederim. Çünkü o; senin gök ehli arasındaki ruhundur ve yer ehli arasında da hayırla anılmana vesiledir. Hak olan şeyi söylemek dışında sana susmayı tavsiye ederim. Çünkü sen ancak onunla şeytanı yenersin."[204]

182- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kul, sakıncalı olan şeyden korktuğundan dolayı sakıncasız şeyi terk etmedikçe müttaki derecesine ulaşamaz."[205]

183- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ben öyle bir ayet biliyorum ki, insanların hepsi ona tutunmuş olsalardı hepsine yeterdi. Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasulü! O hangi ayettir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- "Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsan eder ve onu ummadığı yerden rızıklandırır." (Talak 2-3)[206]

184- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Nerede olursan ol, Allah'tan kork! Yaptığın kötülüğün ardından hemen bir iyilik yap ki, Allah onu silsin ve insanlara karşı güzel ahlakla davran."[207]

185- en-Nevvas bin Sem'an (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'a günahın ne olduğunu sordum. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- İyilik; ahlak güzelliğidir. Günah ise; kalbini rahatsız eden ve insanların duymasından hoşlanmadığın şeydir."[208]

186- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah takva sahibi olup da kendilerini gizleyen dostlarını sever. Onlar; yokluklarında insanlar tarafından aranmazlar. Varlıklarında da tanınıp çağrılmazlar. Onların kalpleri tozlu karanlığın içinden çıkan hidayet kandilleri gibidir."[209]

187- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kur'an, Aziz ve Celil olan Allah'tan korkan bir kimseden daha etkili olarak hiçbir kimseden işitilemez."[210]

188- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Dikkat edin! Size en hayırlılarınızı bildireyim mi? Sahabeler:

- Evet, ey Allah'ın Rasulü! Bildir, dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

- Sizin en hayırlılarınız; görüldükleri zaman Allah'ı hatırlatan kimselerdir."[211]

189- Bir adam Ebu Hureyre'ye:

- Takva nedir? diye sordu. Ebu Hureyre:

- Dikenli bir yola girsen ne yaparsın? dedi. Adam:

- Dikeni görünce ya yan çizerim, ya üstünden atlarım, ya da geri dururum. edi. Ebu Hureyre:

- İşte takva budur! dedi."[212]

190- Ebu Said el-Hudri (r.a) şöyle dedi:

"Siz gözünüze kıl kadar küçük görünen bazı ameller işliyorsunuz, oysa biz Rasulullah (s.a.v) döneminde onları azaba götüren amellerden sayardık."[213]

191- Malik bin Dinar (r.a) "Eğer biz Kur'an'ı dağlara indirseydik Allah korkusundan paramparça olurlardı." (Haşr 21) ayetini okuduktan sonra ağlayarak şöyle dedi:

- Vallahi Kur'an karşısında kalbi etkilenmeyen ve ürpermeyen bir kul Kur'an'a iman etmiş olmaz."[214]

192- Ubey bin Ka'b (r.a) şöyle dedi:

"Sizden biri Allah için bir şeyi terk ederse, Allah ondan daha hayırlısını hiç ummadığı yerden ona verir. Ve yine önemsemeden, nereden geldiğine dikkat etmeden bir şey alırsa, Allah hiç ummadığı yerden ona daha ağırını yükler."[215]

193- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:

"Dost olarak Allah yeter. Arkadaş olarak Kur'an yeter. Nasihat edici olarak ölüm yeter. İlim olarak Allah'tan korkmak (takva) yeter. Allah'tan gafil olmak da kişiye cehalet olarak yeter."[216]

194- Avf İbni Abdullah'den;

"Bir adam oğluna şöyle nasihat ediyordu:

- Ey oğulcuğum! Sana Allah'tan korkmayı tavsiye ederim. Eğer bugünün senin için dünden, yarının da bugünden daha hayırlı olmasına güç yetirebiliyorsan, bunu mutlaka yap! Namazını dünyaya veda eden bir kimsenin namazı gibi kıl. İhtiyaçlarını ısrarla elde etmekten, insanlardan istemekten sakın! Çünkü bu fakirliğin ta kendisidir. Özür dilenecek şeyleri de yapma!"[217]

195- İbnu'l- İfriki, Süfyan-ı Sevri'ye yazdığı mektupta şöyle diyordu:

"Yüce Allah'tan korkmanı, dünyanın basit işleriyle uğraşmak yerine ahiretin büyük işleriyle meşgul olmanı sana tavsiye ederim. Selametle… "[218]

11- VERA' (haramdan ve harama götüren şeylerden sakınmak)

196- Rasulullah (s.av.) şöyle buyurdu:

"Kim cenneti özlüyorsa, hayır peşinde koşar. Kim cehennemden korkuyorsa, heva ve hevesinin isteklerinden yüz çevirir. Kim ölümü gözlüyorsa, lezzetleri terk eder. Kim de dünyada zahid olursa, musibetler ona basit ve önemsiz gelir"[219]

197- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İmanın son noktası; vera'dır. Kim Allah'ın kendisine vermiş olduğu rızka kanaat ederse cennete girer. Kim de cennete girmek isterse, şüphesiz Allah'ın dinini yaşama uğrunda hiçbir kınayıcının kınamasına aldırmaz."[220]

198- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah korkusu her hikmetin başıdır. Günah ihtimali olan şeylerden sakınma (vera') ise; amellerin en soylusudur."[221]

199- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde Allah'a en yakın olanlar; vera' ve zühd sahibi olanlardır."[222]

200- Ebu Hureyre (r.a)'den;

"Bir gün, Rasulullah (s.a.v) sahabelerine:

- Kim benden şu söyleyeceğim kelimeleri öğrenip, onlarla amel edecek ve onları amel edecek kimselere öğretecek? diye sordu. Ben hemen atılıp:

- Ben! Ey Allah'ın Rasulü! dedim. Rasulullah (s.a.v) elimden tuttu ve şu beş şeyi saydı:

1-Haramlardan sakın ki, Allah'ın en çok ibadet eden kulu olasın!

2-Allah'ın sana ayırdığına razı ol ki, insanların en zengini olasın!

3-Komşuna iyilikte bulun ki, mü'min olasın!

4-Kendin için istediğini başkaları için de iste ki, müslüman olasın!

5-Çok gülme. Çünkü çok gülmek kalbi öldürür."[223]

201- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Helal ve haram bellidir. Ama bu ikisi arasında insanların çoğunun bilmediği şüpheli şeyler vardır. Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, dinini ve haysiyetini korumuş olur. Kim de şüpheli şeylerin ardına düşerse, bu kimsenin durumu; yasak bölgenin etrafında koyun otlatan çobanın durumuna benzer. Şunu iyi bilin ki, her hükümdarın bir yasak bölgesi vardır. Allah'ın yeryüzündeki yasak bölgesi ise; belirlemiş olduğu haramlarıdır. Dikkat edin, vücutta bir et parçası vardır. Eğer o düzelirse, bütün vücut düzelir. Eğer o bozulursa, bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O; kalptir."[224]

202- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Tedbir almak gibi akıllılık, günah ihtimali olan şeylerden sakınmak gibi vera', güzel ahlak gibi şeref yoktur."[225]

203- Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Kim devamlı olarak Allah yolunda çalışan kimseyi geçmekten hoşlanırsa, kendisini günahlardan uzak tutsun. Çünkü siz az günahtan daha hayırlı bir şeyle Allah'ın huzuruna çıkamazsınız."[226]

204- Aişe (r.a) şöyle dedi:

"İnsanlar dinlerinin en büyük bölümünü, yani verayı kaybettiler."[227]

205- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Muhakkak ki mü'min günah işlediği zaman, sanki kendisini üzerine çökmesinden korktuğu bir kayanın altında gibi hisseder. Kafir de bir günah işlediği zaman, günahını sanki burnuna konan bir sinek gibi görür."[228]

206- Bir adam Yunus bin Ubeyd'e geldi ve:

- Sen Yunus bin Ubeyd misin? diye sordu. O:

- Evet, dedi. Adam:

- Seni görmeden canımı almayan Allah'a hamd olsun, dedi. O:

- Derdin nedir? diye sorunca adam:

- Size bir şey sormak istiyorum. Dedi. O:

- Akılınıza takılanı sorun, dedi. Adam:

- Veranın hedefi nedir, diye sordu. O:

- Her an kendini hesaba çekebilmek ve her türlü şüpheden uzaklaşmaktır, cevabını verdi. Adam bu defa:

- Peki, zühdün gayesi nedir? diye sordu. O da:

- Dünya sevgisine meylettiren rahatı terk etmektir, cevabını verdi."[229]

207- İbrahim Havas'a vera' soruldu. Şöyle cevap verdi:

- Öfkelense de, sakin de olsa kulun her zaman hak üzere konuşması ve Allah'ı razı etmeye özen göstermesidir."[230]

208- Muhammed b. Ali el-Kettani şöyle dedi:

"Tehlikelerle dolu bu hidayet yoluna giren insanın dört şeye ihtiyacı vardır; onu koruyacak olgunluğa, yönlendirecek ilme, haramlardan uzak tutacak veraya, Allah'a yaklaştıracak zikre."[231]

209- Ser-i Sakati şöyle dedi:

"En güzel şeyler şu beş şeydir; günahlara ağlamak, hataları düzeltmek, görünmeyenleri bilen yüce Allah'a itaat etmek, kalbi kirlerden temizlemek, canının her istediğini yapmaya kalkmamak."[232]

210- Hasan Basri, Rasulullah (s.a.v)'ın ashabını kastederek şöyle dedi:

"Vallahi öyle topluluklara ulaştım ve içlerinden bazılarıyla arkadaşlık yaptım. Onlar karşılaştıkları bir dünyalık maldan dolayı sevinmez, kaçırdıkları bir dünyalıktan dolayı da üzülmezlerdi. Dünya onların gözünde şu topraktan daha basitti. Onlardan birisi elli sene yaşar, gereksiz yere ne bir elbise diktirir, ne altına bir yatak alır, ne de özel olarak ailesine bir yemek yapmasını emrederdi. Gecenin bir bölümünde namaza durur, boyunlarını büker ve gözyaşlarını akıtarak kurtuluşları için Rablerine yalvarırlardı. Bir iyilik yaptıklarında şükreder ve kabul edilmesi için Allah'a dua ederlerdi. Bir kötülük yaptıklarında ise, hüzünlenir ve Allah'tan bağışlanma dilerlerdi. Vallahi onlar günahlardan sadece Allah'ın bağışlaması ile kurtulabileceklerine inanırlardı. Size gelince; ömrünüz kısa, ameliniz azdır. Ölüm her zaman ensenizde ve önünüzde azap vardır. Öyleyse gece gündüz Allah'tan bağışlanma dileyin."[233]

211- Bilal ibnu Sa'd şöyle dedi:

"Suçun küçüklüğüne bakma, fakat kime isyan ettiğine bak."[234]

212- Musa bin Yesar şöyle anlattı:

"Musa (a.s):

- Ey Rabbim! Arşın gölgesinde gölgelendireceğin ehlin kimlerdir? diye sordu. Allah da şöyle buyurdu:

- Onlar; temiz kalpli olup birbirlerini sadece benim için seven kimselerdir. Onlar; ben anıldığım zaman beni zikreden, zikrettikleri zaman da zikirleriyle anıldığım kimselerdir. Onlar; sıkıntılı anlarında abdestlerini güzelce alırlar ve kedilerin yuvalarına koşuşu gibi beni zikretmeye koşarlar. Küçük bir çocuğun insanların sevgisiyle dolu olduğu gibi onlar da benim sevgimle dopdoludurlar. Haramlarım helal kılındığı zaman kaplanın çatışma anındaki kızgınlığı gibi kızar ve sinirlenirler."[235]

12- SALİH AMEL VE GİZLİ ZİKİR

"Allah kimin gönlünü İslâm'a açmışsa o, Rabbinden bir nûr üzerinde değil midir? Allah'ı anmak hususunda kalpleri katılaşmış olanlara yazıklar olsun! İşte bunlar apaçık bir sapıklık içindedirler."[236]

"Kendi kendine, yalvararak ve ürpererek , yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini an. Gafillerden olma. Kuşkusuz Rabbin katındakiler O'na kulluk etmekte kibirlenmezler, O'nu tesbih eder ve yalnız O'na secde ederler."[237]

213- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ı mütevazi bir anışla anın!

- Mütevazi anış nedir? diye soruldu, şöyle cevap verdi:

- Gizli zikirdir (Allah'ı daima hatırda tutmak)."[238]

214- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kul Allah'a, gizli yapılan secdelerden daha faziletli ve üstün bir şeyle yaklaşamaz."[239]

215- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a:

- Amellerin hangisi daha faziletlidir? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) şöyle cevap verdi:

- Daima Allah'ı anarak O'nu gündemde tutmandır."[240]

216- Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! Hangi haccın mükafatı daha büyüktür? diye soruldu.
- Allah'ı en çok zikreden (anıp hatırlayan) kimsenin haccı, diye cevap verdi. Sonra:
- Hangi namazın mükafatı daha büyüktür? diye soruldu.
- Allah'ı en çok zikreden (anıp hatırlayan) kimsenin namazı, diye cevap verdi. Sonra:
- Hangi orucun mükafatı daha büyüktür? diye soruldu.
- Allah'ı en çok zikreden (anıp hatırlayan) kimsenin orucu, diye cevap verdi. Sonra
- Hangi mücahidin mükafatı daha büyüktür, diye soruldu.
- Allah'ı en çok zikreden (anıp hatırlayan) mücahidin, diye cevap verdi. Bunun üzerine Ebu Bekir ve Ömer (r.a) şöyle dediler:
- Allah'ı çokça zikredenler (anıp hatırlayanlar), bütün hayırları alıp götürdüler."[241]

217- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Zikrin hayırlısı gizli olanı, rızkın hayırlısı da yeteri kadar olanıdır."[242]

218- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Münafıklar sizi riyakar zannedecek kadar Allah'ı anmayı çoğaltın."[243]

219- Hz. Osman (r.a) şöyle dedi:

"Eğer kalpleriniz tertemiz olsaydı Allah'ı zikredip anmaya doyamazdınız."[244]

220- Muhammed İbnu Ziyad'dan;

"Ebu Umame (r.a)'ı gördüm. Mescidde secdelerinde ağlayıp dua eden bir adama gelerek:

- Bana bak! Şu yaptığını evinde yapsaydın ya! dedi."[245]

13- ÜMİT VE KORKU

"Onlar öyle kimseler ki, Allah anıldığı zaman kalpleri titrer; başlarına gelene sabrederler, namaz kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah için harcarlar."[246]

"Onlar Allah'ın gözetilmesini emrettiği şeyleri gözeten, Rablerinden sakınan ve kötü hesaptan korkan kimselerdir."[247]

"Korkuyla ve umutla Rablerine yalvarmak üzere (ibadet ettikleri için), vücutları yataklardan uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar."[248]

221- Rasulullah (s.a.v) orta ve işaret parmağını göstererek:

- Allah'a yemin olsun ki benim gönderilmem ile kıyametin arası bu kadar yakındır. (Cabir (r.a) şöyle dedi:) Rasulullah (s.a.v) kıyameti hatırladığı zaman gözleri kızarır, sesi yükselir ve öfkesi artardı. Sanki gece veya gündüz aniden baskın yapacak bir ordudan korkutur gibi olurdu."[249]

222- Rasulullah (s.a.v) ölmek üzere olan bir gencin yanına geldi ve ona:

- Kendini nasıl hissediyorsun? diye sordu. Genç:

- Bir taraftan günahlarımdan korkuyorum, bir taraftan Allah'ın rahmetini umuyorum, cevabını verdi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Ümit ve korkunun kalpte birleştiği bu gibi anlarda Allah o kulunu umduğuna ulaştırır, korktuğundan emin kılar."[250]

223- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sakın sizden biriniz Allah hakkında güzel zan beslemekten başka bir hal üzere ölmesin."[251]

224- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min Allah katındaki azabın şiddetini bilse, cehennemden kurtulmayı çok istediği için neredeyse cenneti ümit edemezdi. Kafir de Allah katındaki rahmeti bilse, cennetten asla ümidini kesmezdi."[252]

225- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Nasıl sevinç ve mutluluk içinde olabilirim ki, Sur'u üfleyecek olan onu eline almış ve kulağıyla Allah tarafından verilecek emri beklemeye başlamıştır. Bu sözler Rasulullah (s.a.v)'ın ashabına çok ağır geldi. Rasulullah (s.a.v) da:

- "Hasbunallah ve nı'mel vekil (Allah bize yeter! O ne güzel vekildir!)" deyin, buyurdu."[253]

226- Rasulullah (s.a.v) minberde:

- Sizi cehennemin ateşine karşı uyarıyorum, buyuruyordu. Bu sözü o kadar çok tekrarladı ki bu sırada sırtındaki elbisenin bir ucu omzundan aşağı düşmüştü."[254]

227- Rasulullah (s.a.v) "Hiç şüphesiz bizim yanımızda onlar için hazırlanmış boyunduruklar, yakıcı bir ateş, boğazdan geçmez bir yiyecek ve acı verici bir azap vardır" (Müzzemmil 12-13) ayetini okumuş ve bayılıp yere düşmüştür."[255]

228- Hz. Ebu Bekir (r.a) Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! Yaşlandınız, deyince Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Beni Hud, Vakıa, Amme ve Tekvir sureleri ihtiyarlattı."[256]

229- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim amelinin en hayırlısı üzerine ölürse, onun için hayır umun. Kim de amelinin en kötüsü üzerine ölürse, onun için de korkun ama ümidinizi kesmeyin."[257]

230- Aişe (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v) bana:

- Ey Aişe! Küçümsenen günahlardan sakın! Çünkü Allah tarafından onları araştıran bir melek vardır, buyurdu."[258]

231- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah korkusundan ağlayan kişi, sağılan süt tekrar memeye dönmedikçe cehennem ateşine girmeyecektir. Allah yolunda bulaşan tozla cehennem dumanı da asla bir araya gelmeyecektir."[259]

232- Aişe (r.a)'den;

"Ben Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! "Verdiklerini (zekat ve sadakları) kalpleri titreyerek, korkarak verirler" (Mü'minun 60) ayetinde geçen korkma, zina eden, hırsızlık yapan ve içki içen kişi için midir? diye sordum. O da:

- Hayır, ey Ebu Bekir'in kızı! Ama o; kendisinden kabul edilmeyecek korkusuyla oruç tutan, sadaka veren ve namaz kılan kimsedir, buyurdu."[260]

233- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Ağlayan dişler ateşe, gözyaşları kana dönmeden önce bana senin korkundan heder olan göz ihsan et."[261]

234- Ömer İbnu'l- Hattab (r.a), Ka'b (r.a)'a:

- Ey Ka'b! Bizi uyar ve korkut, dedi. Kab şöyle dedi:

- Vallahi Allah'ın kendilerini yarattığı günden beri ayakta duran melekler vardır, daha bellerini eğmemişlerdir. Onların bir kısmı rukudadır, bellerini doğrultmamışlardır. Bir kısmı da secdedir, başlarını kaldırmamışlardır. Nihayet sura son defa üflenir. Hep beraber şöyle derler; "Seni tesbih ederiz. Sana hamd ederiz. Sana layık olduğun şekliyle ibadet edemedik."

Vallahi bir adamın o gün yetmiş peygamberin ameline denk ameli olsa, o günün şiddetinden dolayı amelini az görürdü. Vallahi, cehennem ehlinin vücutlarından çıkan irinle dolu bir kova, güneşin doğduğu tarafa sarkıtılsa, batıdaki bir kavmin kafataslarının kemikleri onun pis kokusundan çatlardı!.. Vallahi cehennem sesli olarak bir nefes alıp verse, ne Allah'a yakın olan melekler ne de diğerleri kalır, hepsi diz üstü

çöküp kendi dertlerine düşerek; "Nefsim, nefsim" derlerdi. Hatta İbrahim (a.s), oğlu İshak'ı unutup; "Rabbim! Ben senin dostun İbrahim'im" derdi.
Ka'b (r.a)'ın bu sözleri orada bulunanları ağlattı. Yüksek sesle hıçkırmaya başladılar. Bunu gören Ömer:

- *Ey Ka'b! Bizi müjdele, dedi. Ka'b anlatmaya şöyle devam etti:*
- *Müjdeler olsun! Allah'ın 314 şeriatı vardır. Onlardan birisiyle gelen herhangi bir kimseyi, kendisine ortak koşmaması şartıyla mutlaka cennete girdirecektir. Ona rahmet edecektir. Vallahi eğer siz Allah'ın rahmetinin tamamını bilseydiniz, salih amel işlemekte gevşek davranırdınız. Vallahi cennet kadınlarından biri kapkaranlık bir gecede dünya semasından görünseydi, elbette onun sebebiyle yeryüzü dolunay halindeki ayın aydınlatmasından daha çok aydınlanırdı. Ve yeryüzünde yaşayanların hepsi onun yaydığı güzel kokuyu duyarlardı. Vallahi cennet ehlinin elbiselerinden bir elbise, dünyada açılsa, elbette ona bakan bayılır ve gözleri dayanamazdı."[262]*

235- Abdullah İbni Ömer (r.a) bir gün soğuk su içti ve ağlamaya başladı. Ağlaması gittikçe arttı. Kendisine neden ağladığı sorulunca şöyle dedi:

- *Allah'ın; "Artık kendileriyle arzu ettikleri şey arasında perde çekilmiştir" (Sebe 54) ayetini hatırladım ve anladım ki cehennemlikler soğuk sudan başka bir şey istemezler. Nitekim Allah başka bir ayette onların cennet ehline "suyunuzdan veya Allah'ın size verdiği rızıktan biraz da bize gönderin" (A'raf 50) diyeceklerini haber veriyor. İşte bunu hatırladığım için ağladım."[263]*

236- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) yaralanınca ona süt gönderildi. Sütü içtiğinde, yarasından dışarı çıktı. O sırada:

- *Allahu Ekber! Allahu Ekber! dedi. Orada bulunanlar onu övmek için konuşmaya başladılar. Bunun üzerine şöyle dedi:*
- *Dünyadan çıkarken, geldiğim gibi çıkmak isterdim. Bugün güneşin üzerine doğduğu ve battığı yerler benim olsa, beklenen korkudan kurtulmak için elbette hepsini fidye olarak verirdim."[264]*

237- Ömer (r.a) ölüm anında:

- *Oğlum! Yüzümü yere koy, umulur ki Allah bana merhamet eder, dedi ve iki yanağına toprak sürdü. Sonra şiddetli bir baygınlık geldi. Oğlu başını kaldırdı ve kucağına koydu. Ömer ayıldı ve:*
- *Yüzümü toprağa koy, umulur ki Allah bana merhamet eder, dedi. Sonra:*
- *Eğer affedilmezse, eğer bağışlanmazsa Ömer'e de yazık, anasına da yazık! dedi."[265]*

238- Ebu Derda (r.a) hastayken arkadaşları onun ziyarete geldiler ve:

- Neden şikâyetçisin ey Ebu Derda? diye sordular. Ebu Derda:

- Günahlarımdan, diye cevabını verdi.

- Canın bir şey çekiyor mu? diye sordular.

- Evet, canım cennet çekiyor, cevabını verdi."[266]

239- Amr İbnu'l-As (r.a) vefat ederken ağladı. Oğlu Abdullah (r.a) ona:

- Niçin ağlıyorsun? Ölüm acısına dayanamadığın için mi? diye sordu. O:

- Hayır! Vallahi onun için ağlamıyorum. Fakat ondan sonrası için… cevabını verdi. Abdullah (r.a) bu defa:

- İyi bir hal üzereydin, dedi ve Peygamber (s.a.v) ile beraberliğinden ve Şam'daki fetihlerinden bahsetmeye başladı. Amr İbnu'l-As:

- Bunların hepsinden daha önemli olan "Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığına" şehadeti unuttun. Ben üç durumda bulundum. Her şeyden önce kafirdim ve Rasulullah (s.a.v)'a düşmanlıkta insanların en şiddetlisiydim. O zaman ölseydim cehennem bana vacip olurdu.

Rasulullah (s.a.v)'a biat ettiğimde ise, insanlar içinde O'ndan en çok haya eden bendim. Utancımdan yüzüne doya doya bakamadım. O zaman ölseydim insanlar; "Amr'a müjdeler olsun! İslam'a girdi. İyi bir hal üzereydi ve hallerin en hayırlısı üzere öldü" derler ve benim için cennet umulurdu.

Bundan sonra bazı şeylere bulaştım. Bilmiyorum aleyhime mi, lehime mi? Öldüğümde benim için ağlamayın ve ardımdan meşaleler (mumlar) yakmayın. Gömleğimi üzerime bağlayın. Çünkü ben Rabbimin huzuruna suçlu olarak çıkacağım. Üzerime tamamen toprak dökün. Kabrimin üzerine ağaç veya taş koymayın. Beni gömdüğünüzde de, bir deveyi kesip parçalayacak kadar bir süre yanımda oturun ki, oraya sizinle alışayım, dedi."[267]

240- İbni Ömer (r.a), "Siz içinizdekileri gizleseniz de açığa çıkarsanız da Allah sizi hesaba çekecektir." (Bakara 284) diye başlayan iki ayeti okuduğunda hep ağlar sonra da:

- Bu ağır bir hesaptır, derdi."[268]

241- Ebu Hureyre (r.a) hastayken ağlayınca:

- Niçin ağlıyorsun? diye soruldu. Şu cevabı verdi:

- Yolculuğumun uzun, azığımın az olmasına ağlıyorum. Zorlu bir çıkışın ardından aşağı inen biri olarak sabahladım. Cennete mi, cehenneme mi hangisine götürüleceğimi bilemiyorum."[269]

242- Hasan Basri şöyle dedi:

"Ademoğlu! Sen iki bineğe bindirilmiş gidiyorsun. Gece seni gündüze, gündüz de geceye taşıyor. Yolun sonunda seni ahirete teslim edecekler. Senden daha çok tehlikede olan başka kim var?"[270]

243- Ata Selimi, kendine acımıyor diye kınanınca şöyle dedi:

"Ölüm omzumdayken, kabir evim olmuşken, cehennem önümdeyken ve Rabbimin bana nasıl muamele edeceğini bilmezken amellerden geri kalmamı mı istiyorsunuz? "[271]

244- Ebu Muhammed Ceriri şöyle anlattı:

"Vefatı anında Cüneyd'in başında beklemekteydim. Cuma günüydü. Kur'an okuyordu. Ona:

- *Ey Ebu Kasım! Kendini yorma, dedim. Bana:*
- *Ebu Muhammed! Amel defterim dürülmek üzereyken, şu anda buna benden daha muhtaç birini biliyor musun? dedi."*[272]

13- TEFEKKÜR

"Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde aklıselim sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır. Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru!"[273]

"Dünya hayatının durumu, gökten indirdiğimiz bir su gibidir ki, insanların ve hayvanların yiyeceklerinden olan yeryüzü bitkileri o su sayesinde gürleşip birbirine girer. Nihayet yeryüzü zinetini takınıp, (rengârenk) süslendiği ve sahipleri de onun üzerinde kudret sahibi olduklarını sandıkları bir sırada, bir gece veya gündüz ona emrimiz (âfetimiz) gelir de onu sanki dün yerinde yokmuş gibi kökünden koparılarak biçilmiş bir hale getiririz. İşte iyi düşünecek kavimler için âyetlerimizi böyle açıklıyoruz."[274]

245- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir saat Allah'ın gücü, cenneti ve ateşi hakkında düşünüp tefekkür etmek , bir geceyi namazla geçirmekten daha hayırlıdır."[275]

246- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Susması tefekkür, bakışı ibret olan ve amel defterinde çokça istiğfar bulunan kimse kurtuluşa ermiştir."[276]

247- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın yarattığı şeyler hakkında düşünüp tefekkür edin. Ama Allah'ın zatını düşünmeyin! Çünkü siz onu hakkıyla takdir etmeye güç yetiremezsiniz."[277]

248- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kalplerinizi gözleme alıştırın. Tefekkürü ve ibret almayı çoğaltın."[278]

249- Rasulullah (s.a.v) bir cenazeyi takip ederken susar ve çok düşünürdü. Sahabeler Rasulullah (s.a.v)'ın kendi kendine ölünün durumunu, ona neyin verileceğini, nelerden sorguya çekileceğini düşündüğü kanaatindeydiler."[279]

250- Ümmü'd-Derda (r.a)'ya:

- Ebu'd-Derda'nın en fazla yapmış olduğu ibadet neydi? diye sordum. O:

- Düşünmek ve ibret almaktı, diye cevap verdi."[280]

251- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Sevdiğim ya da sevmediğim bir hal üzere sabahlamış olmama önem vermem. Çünkü hayır, sevdiğimde mi, sevmediğimde mi bilmiyorum."[281]

252- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Üç şey hayretime gider, üç şey de beni ağlatır.
1-Ölüm peşinde olduğu halde dünyaya hiç ölmeyecekmiş gibi bağlanan
2-Her yaptığından haberdar olunduğundan gafil olan
3-Allah'ın kendisinden razı olup olmadığını bilmemesine rağmen kahkahayla gülen.
İşte bu üç şey hayretime gider.
1-Dostlarımın; Rasulullah (s.a.v) ve O'nun ashabının ayrılışı
2-Ölüm sarhoşluğunda ortaya çıkacak olan korku
3-Tüm gizliliklerin ortaya döküleceği gün Aziz ve Celil olan Allah'ın huzurunda durdurulmam, sonra da cennete mi, cehenneme mi gireceğimi bilememem. İşte bu üç şey de beni ağlatır."[282]

253- Büdeyl şöyle dedi:

"Kim Rabbini tanırsa onu sever, kim dünyayı tanırsa ona rağbet etmez (zahid olur). Mü'min gaflete düşecek kadar eğlenmez. Tefekkür edince de hüzünlenir."[283]

14- TEVEKKÜL (Allah'ı vekil tayin etmek ve O'na güvenmek)

"De ki: Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez. O bizim mevlâmızdır. Onun için müminler yalnız Allah'a dayanıp güvensinler."[284]
"Bir kısım insanlar, müminlere: "Düşmanlarınız olan insanlar, size karşı asker topladılar; aman sakının onlardan!" dediklerinde bu, onların imanlarını bir kat daha

arttırdı ve "Allah bize yeter. O ne güzel vekîldir!" dediler."[285]

"Yüz çevirirlerse de ki: Allah bana yeter. O'ndan başka ilâh yoktur. Ben sadece O'na güvenip dayanırım. O yüce Arş'ın sahibidir."[286]

254- Halid'in oğulları Habbe ve Seva' (r.a)'dan;

"Rasulullah (s.a.v) bir şeyi tamir etmekle meşgulken onun yanına gittik. İşinde biz de ona yardımcı olduk. Sonra bize şöyle buyurdu:

- *Yaşadığınız sürece rızık konusunda ümitsiz olmayın. Çünkü insan annesinden çıplak ve kırmızı olarak doğar. Sonra Allah Azze ve Celle onu rızıklandırır."*[287]

255- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Eğer siz Allah'a hakkıyla tevekkül etseydiniz, sabah yuvalarından aç çıkıp, akşam kursakları dolu olarak dönen kuşları rızıklandırdığı gibi sizi de rızıklandırırdı."[288]

256- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Devemi bağlayıp da mı Allah'a tevekkül edeyim, yoksa salıp da mı? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Önce deveni bağla, sonra Allah'a güvenip dayan, buyurdu."*[289]

257- Ebu Bekir (r.a) şöyle anlattı:

"Hicret yolculuğunda Rasulullah (s.a.v)'la beraber mağarada saklanıyorduk. Başımı kaldırdığımda bizi arayan müşriklerin ayaklarını tepemde gördüm. Ve:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Eğer şu adamlardan biri eğilip aşağıya baksa mutlaka bizi görür, dedim. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Üçüncüleri Allah olan iki kişinin yalnız olduğunu mu zannediyorsun? buyurdu."*[290]

258- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah katında kuvvetli mü'min, zayıf mü'minden daha hayırlıdır. Her ikisinde de hayır vardır. Sana fayda sağlayacak şeylere sarıl ve gevşeklik gösterme. Eğer bir şey seni engellerse "Allah'ın takdiri, O dilediğini yapar" de. "Keşke şöyle yapsaydım şöyle olurdu" sözünden sakın. Çünkü "keşke" sözü şeytanın vesvesesine yol açar."[291]

259- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki insanın kalbinin her kötülük vadisine doğru bir meyli vardır. Kimin kalbi bütün kötülük şubelerine yönelirse, Allah onun hangi kötülük vadisinde helak olduğuna aldırmaz. Kim de Allah'a tevekkül eder, O'na yönelirse, Allah bütün bu şubelerde ona yeter."[292]

260- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Allah Yusuf'a rahmet etsin! Eğer "Efendinin yanında beni hatırla" sözünü söylemeseydi, hapiste o kadar süre kalmazdı. (Sadece Allah'tan yardım isteseydi, daha erken çıkardı.) (Ravi Hasan (r.a) burada ağlayarak şöyle demiştir: Başımıza bir iş geldiği zaman hemen insanlara koşuyoruz.)"[293]

261- Meryem oğlu İsa (a.s) şöyle buyurdu:
"Allah için çalışın! Mideleriniz için çalışmayın! Sabah gidip akşam gelen şu kuşlara bakın!.. Ne ekiyorlar ne de biçiyorlar. Allah onları rızıklandırıyor. Eğer bizim karnımız bu kuşların karınlarından daha büyük derseniz, şu vahşi sığırlara ve merkeplere bakın. Onlar da sabah gidip akşam geliyorlar. Ne ekiyorlar ne de biçiyorlar. Allah onları da rızıklandırıyor. Dünyanın fazlalıklarından sakının!.. Çünkü dünyanın fazlalığı Allah yanında azaptır."[294]

262- Yahya b. Mürre şöyle anlatıyor:
"Hz Ali geceleri mescide gidip nafile namaz kılardı. Biz de onu korumak için nöbet tutardık. Bir defasında namazını bitirdikten sonra yanımıza gelerek

- *Burada niçin bekliyorsunuz? diye sordu.*
- *Seni korumak için, dedik.*
- *Peki, beni göktekilere karşı mı yoksa yerdekilere karşı mı koruyorsunuz? diye sorduğunda ise:*
- *Seni yerdekilere karşı koruyoruz, diye karşılık verdik. Bunun üzerine o şunları söyledi:*
- *Şunu iyi bilin ki, gökte hüküm verilmedikçe yeryüzünde hiçbir şey olmaz. Eceli gelinceye kadar herkes iki melek tarafından korunup muhafaza edilmektedir. Eceli geldiğinde ise melekler o kişiyi eceliyle baş başa bırakırlar. Benim üzerimde de Allah tarafından görevlendirilen çok kuvvetli bir koruyucu vardır. Ecelim geldiğinde bu koruyucu aramızdan çekilecektir. Şunu da iyi bilin ki, kişi başına gelmesi takdir olunan şeylerin gelip kendisini bulacağına ve takdir olunmayan şeylerin ise asla başına gelmeyeceğine inanmadıkça imanın tadına varamaz."*[295]

263- Vefatı ile sonuçlanan hastalığında Osman bin Affan, Abdullah İbni Mes'ud'un ziyaretine geldi. Ona:

- *Neden şikayetçisin? diye sordu. İbni Mes'ud:*
- *Günahlarımdan şikayetçiyim, cevabını verdi. Osman:*
- *Canın bir şey istiyor mu? diye sordu. İbni Mes'ud:*
- *Rabbimin rahmetini istiyorum, cevabını verdi. Osman:*

- Sana bir doktor çağırmayalım mı? diye sordu. İbni Mes'ud:

- Beni hasta eden zaten o doktordur, cevabını verdi. Osman:

- Senden sonra kızlarının faydalanması için Beytu'l-Mal'den onlara paylarının verilmesini emredeyim mi? diye sordu. İbni Mes'ud:

- Benden sonra kızlarımın fakir düşeceğini mi sanıyorsunuz? Ben onlara her gece Vakıa suresini okumalarını emrettim. Çünkü ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu işittim; "Kim her gece Vakıa suresini okursa, o ebediyyen fakir kalmaz."[296]

264- Bir adam Hasan Basri'ye gelerek:

- Yolculuğa çıkacağım. Bana yol azığı verir misin? Dedi. Hasan Basri de şöyle dedi:

- Kardeşim! Her işini Allah'a havale et ki, Allah da nerede olursan ol sana yetişsin."[297]

265- Ser-i Sakati şöyle anlatıyor:

"Bir gün mezarlığa gitmek için evden çıktım. Oraya geldiğimde Behlul Dana'yı orada buldum. Ayaklarını bir kabre uzatmış, toprakla oynuyordu.

- Sen de mi buradasın? diye sordum.

- Bana eziyet etmeyenlerin yanında oturuyorum. Yanlarına gelmediğim zaman da beni kınamıyorlar, diye cevap verdi. Ona:

- Ey Behlul! Ekmek fiyatları arttı, dedim. Şöyle cevap verdi:

- Allah'a yemin ederim ki, buna hiç önem vermiyorum. Çünkü bizim yapmamız gereken emrolunduğumuz gibi Allah'a kulluk etmek. O'nun yapması gereken de bizi rızıklandırmasıdır."[298]

266- Ebu Hazim şöyle dedi:

"Benim görüşüme göre eşya iki çeşittir. Biri benim, diğeri ise benim olmayandır. Benim olan, rüzgarın kuyruğunda olsa da elbette bana ulaşır, onu alırım. Benim olmayana gelince, bütün insanlar onu bana vermek için toplansalar bile buna güçleri yetmez. Bu durumda niye üzülüp kederleneyim?"[299]

267- Salih bin Mismar vefat ettiğinde geriye 1 dirhem ve 4 danik[300] *bırakmıştı. Vefatı anında:*

- Annenin ve kız kardeşinin bakımını istediğin birine vasiyet et, denilince şu cevabı vermişti:

- Allah varken, onları başka birine vasiyet etmekten haya ederim."[301]

15- GÜZEL AHLAK

"Gerçekten sen yüce bir ahlak üzeresin."[302]

"Andolsun ki, Allah'ın rasulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çokça ananlar için güzel bir örnek vardır."[303]

268- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim."[304]

269- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü mizanda güzel ahlaktan daha ağır gelen hiçbir şey yoktur."[305]

270- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minlerin iman bakımından en mükemmeli; ahlakı en güzel olandır. Sizin en hayırlınız ise; hanımlarına karşı en hayırlı olanınızdır."[306]

271- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir mü'min güzel ahlakı sayesinde, geceyi ibadetle geçiren kimsenin derecesine ulaşır."[307]

272- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İslam ahlakının en faziletlisi; insanların senin dilinden zarar görmemeleri için susmandır."[308]

273- Rasulullah (s.a.v):

- Bana en sevgili olanınızı ve kıyamet günü konum bakımından bana en yakın olanınızı size haber vereyim mi? buyurdu. Orada bulunanlar sustular. Bunun üerine Rasulullah (s.a.v) bu sözü iki veya üç defa tekrarladı. Topluluk:

- Evet ey Allah'ın Rasulü, haber ver, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Ahlak bakımından en güzel olanınızdır, buyurdu."[309]

274- Rasulullah (s.a.v)'a:

- Kişinin cennete girmesine en çok sebep olan amel hangisidir? diye soruldu. Rasulullah (s.a.v):

- Takva ve güzel ahlak, buyurdu. Yine:

- Kişinin cehenneme girmesine en çok sebep olan şey hangisidir? diye soruldu. Rasulullah (s.a.v) da:

- Dil ve ferc (cinsel organ)."[310]

275- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min kişiye verilmiş olan şeylerin en hayırlısı; güzel bir ahlaktır. Kişiye verilmiş şeylerin en kötüsü ise; güzel bir beden içerisindeki kötü bir kalptir."[311]

276- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü Allah katında yeri en kötü olan insan; kötü ahlakı sebebiyle insanların kendisini terk ettikleri kimsedir."[312]

277- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"En güzel huylar on tanedir. Bunlar bazen babada bulunur çocukta bulunmaz, bazen çocukta bulunur babada bulunmaz. Kölede bulunur efendide bulunmaz. Allah bunları, mutluluğunu istediği kimselere verir. Bu güzel huylar şunlardır:

1- Doğru sözlü olmak.

2- Cesaret.

3- İsteyene vermek.

4- İyilikle karşılıkta bulunmak.

5- Emaneti korumak.

6- Akrabalara iyilikte bulunmak.

7- Komşunun hatasına göz yummak.

8- Arkadaşının ayıbını görmezlikten gelmek.

9- Misafiri ağırlamak.

10- Utanma duygusu (haya). Bu ise hepsinin başıdır."[313]

278- Enes bin Malik (r.a) şöyle anlattı:

"Rasulullah (s.a.v)'ın yanında oturuyorduk.

- Şimdi cennetlik bir adam gelecek, buyurdu. O anda bir adam geldi. Sakalından abdest suyu damlıyordu. Ayakkabılarını da sol eline almıştı. Ertesi gün yine otururken Rasulullah (s.a.v) aynı şeyi söyledi ve o adam geldi. Üçüncü gün yine aynısı oldu. Adam kalkınca Abdullah bin Amr da arkasından kalktı ve adamı takip etti. Ona:

- Babamla tartıştım ve üç gün eve girmeyeceğime yemin ettim. Eğer bu süre boyunca beni yanında barındırmayı uygun görürsen seninle birlikte kalmak istiyorum, dedi. Adam:

- Evet, olur, cevabını verdi.

(Abdullah üç gün onunla beraber gecelediğini söyler ve şöyle anlatırdı:)

- Onun geceleyin ibadet için kalktığını hiç görmedim. Ancak yatağında sağa sola dönerken Allah'ı zikrederdi. Sonra sabah namazına kalkardı. Ondan hayırdan başka bir söz işitmedim. Üç gece geçmişti ve neredeyse amelini azımsamıştım. Sonunda:

- Ey Allah'ın kulu! Benimle babam arasında ne kırgınlık ne de dargınlık geçti.

Ama ben Rasulullah (s.a.v)'ın üç defa; "Şimdi cennetlik bir adam gelecek" dediğini duydum, üçünde de sen çıktın geldin. Ancak seni büyük bir amel işlerken görmedim. Seni Rasulullah (s.a.v)'ın dediği mertebeye ulaştıran şey nedir! dedim. O:

- Gördüğünden başka bir şey yok. Ama ben hiçbir müslümana karşı kalbimde kin beslemem ve Allah'ın ona verdiği hayrı haset etmem, dedi. Ben de:

- İşte seni o dereceye ulaştıran budur! dedim."[314]

279- Hz. Aişe (r.a)'ye Rasulullah (s.a.v)'ın ahlakı sorulduğunda şöyle cevap verdi: "Kaba-saba biri değildi, çarşı ve pazarlarda insanlarla tartışmaz, kötülüğe kötülükle karşılık vermez, affeder ve hoş görülü davranırdı."[315]

280- Hz. Aişe (r.a)'ye:

- Rasulullah (s.a.v)'ın ahlakı nasıldı? diye soruldu. O da:

- Siz Kur'an okumuyor musunuz? O'nun ahlakı Kur'an'dı, cevabını verdi."[316]

281- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Kul, ahlakını kötüleştirdikçe Allah'tan uzaklaşmaya devam eder."[317]

282- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a), Ebu Musa el-Eş'ari'ye mektubunda şöyle nasihat etti:

"Allah'a yemin olsun ki, sen ahiretteki mükafatlara ancak dünyaya karşı zahid olarak ulaşabilirsin. Sakın ha, güzel ahlakla kötü ahlakı birbirine karıştırma!"[318]

283- Ümmü Derda (r.a) şöyle anlatıyor:

"Bir gece Ebu Derda namaz kılıyordu. Sonra ağlamaya başladı ve sabah oluncaya kadar şu şekilde dua etti:

- *Ey Allah'ım! Benim yaratılışımı güzel yaptığın gibi, ahlakımı da güzelleştir. Ben:*
- *Ey Ebu Derda! Bu gece sadece ahlakının güzel olması için dua ettin. Bunun sebebi nedir? diye sordum. O da:*
- *Ey Ümmü Derda! Muhakkak ki müslüman kul ahlakını güzelleştirdikçe, güzel ahlakı sebebiyle sonunda cennete girdirilir. Bir kul ahlakını kötüleştirdikçe de, kötü ahlakı sebebiyle sonunda cehenneme girdirilir. Müslüman kul uykusunda iken bile günahları bağışlanır, dedi. Ben:*
- *Ey Ebu Derda! Kul uykusunda iken günahları nasıl bağışlanır? diye sordum. O da:*
- *Müslüman kardeşi gece kalkar, namaz kılar. Aziz ve Celil olan Allah'a dua eder. Allah onun kendisi için yapmış olduğu duayı kabul eder. Sonra kardeşi için Allah'a dua ederek bağışlanma diler. Allah kardeşi için yapmış olduğu duayı da kabul eder, cevabını verdi."*[319]

16- ANNE- BABAYA İYİ DAVRANMAK

"Biz insana, anne-babasına iyi davranmasını tavsiye ettik. Eğer onlar, seni hakkında bilgin olmayan bir şeyi bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme. Dönüşünüz ancak banadır. O zaman size yapmış olduklarınızı haber vereceğim."[320]

"Rabbin sadece kendisine kulluk etmenizi, anne-babanıza iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri eya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine "Öf" bile deme. Onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle. Onları esirgeyerek alçak gönüllülükle üzerlerine kanat ger ve; "Rabbim! Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara öyle rahmet et" diye dua et."[321]

"Ey Rabbimiz! Beni, anne-babamı ve tüm mü'minleri hesap gününde bağışla."[322]

284- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yazıklar olsun ona! Yazıklar olsun ona! Yazıklar olsun ona! Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasulü! Kime yazıklar olsun? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da:

- Anne-babasına veya bunlardan birine yaşlılık zamanında ulaşıp da cehenneme giren kimseye yazıklar olsun! buyurdu."[323]

285- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Anne-babasına iyi davranan kimseye ne mutlu! Aziz ve Celil olan Allah onun ömrünü artırsın."[324]

286- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hem Rabbine, hem de anne-babasına itaat eden kul, en yüksek mertebededir."[325]

287- Rasulullah (s.a.v) bir gün yanındakilere:

- Size büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi? buyurmuş ve bunu üç kere tekrar etmişti. Onlar:

-Evet! deyince:

-Allah'a ortak koşmak, anne-babanın haklarını gözetmemek, haksız yere cana kıymak! buyurdu. Bu sırada dayanmış durumdaydı, doğrulup:

-Haberiniz olsun! Yalan söz, yalan şahitlik! dedi ve bunu o kadar tekrar etti ki, "Keşke artık sussa" temennisinde bulunduk."[326]

288- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç kişi cehennem ateşinden korunmazlar: Yaptığı iyiliği başa kakan, anne ve babasına karşı gelen, içki içmeye devam eden."[327]

289- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Evlat, anne-babasının hakkını hiçbir zaman ödeyemez. Ancak onları köle pazarında köle olarak bulur, sonra da satıp hürriyetlerine kavuşturursa ödeyebilir."[328]

290- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç duanın kabul edileceğine dair hiçbir şüphe yoktur; mazlumun duası, yolcunun duası, anne-babanın evladına duası."[329]

291- Rasulullah (s.a.v)'a bir adam geldi ve:

- Ey Allah'ın Rasulü! Annem ve babam öldükten sonra, onlar adına yapabileceğim her hangi bir iyilik kaldı mı? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Evet, dört şey kaldı:

1. Onlara hayır dua etmek ve onlar için bağışlanma dilemek.

2. Varsa verdikleri sözleri yerine getirmek

3. Onların sadık arkadaşlarına ikramda bulunmak

4. Ana-babandan dolayı akraba olduğun kimselerle akrabalık ilişkilerini devam ettirmek."[330]

292- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İyiliklerin en güzeli; kişinin babasının sevdiği kimselerle bağlarını koparmamasıdır."[331]

293- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sevabı en hızlı ve çabuk verilen davranış; iyilik yapmak ve akrabalarla iyi ilişkileri sürdürmektir. Cezası en çabuk verilen kötülük ise; zulüm ve akrabalarla ilişkiyi kesmektir."[332]

294- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Herkes iyilik yaparsa biz de iyilik yaparız, herkes kötülük yaparsa biz de kötülük yaparız diyen şahsiyetsiz kimseler gibi olmayın. Fakat kendinizi iyilik yapanlara karşı iyilik yapmaya, kötülük yapanlara karşı ise haksızlık yapmamaya hazırlayın."[333]

295- Bir adam Ebu Derda (r.a)'ya gelerek:

- *Annem hanımımı boşamamı emrediyor. Ne yapayım? diye sordu. Ebu Derda (r.a) da:*
- *Ben Rasulullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim; "Anne-baba cennete girmeye sebep olan cennet kapılarının en hayırlısıdır. İstersen onların haklarını yerine getirmeyerek o kapıyı kaybet, istersen de onların haklarını gözeterek o kapıyı koru ve elde etmeye çalış."*[334] [335]

296- "Ebu Hureyre (r.a), arazisine girince, annesinin kapısının önünde durur ve yüksek sesle şöyle derdi:

- *Ey anneciğim! Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun. Annesi ise şöyle derdi:*
- *Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi senin de üzerine olsun ey yavrucuğum. Ebu Hureyre tekrar annesine:*
- *Ey anneciğim! Küçükken beni terbiye edip, yetiştirdiğin gibi, Allah da sana merhamet etsin, derdi. Annesi de şöyle cevap verirdi:*
- *Yavrucuğum, Allah seni de hayırla mükâfatlandırsın ve yaşlılığımda bana iyilik yaptığın gibi, Allah da senden razı olsun. Ebu Hureyre bunu her evine girişinde ve çıkışında yapardı."*[336]

297- Yemen'li bir adam annesini sırtına almış bir şekilde tavaf ederken şu beyiti okuyordu:

"Annemin itaatkar bir devesiyim ben
Onun diğer binekleri usansa da usanmam ben… "

Sonra Abdullah İbni Ömer (r.a)'e geldi ve:

- *Ey İbni Ömer! Böyle yapmakla annemin hakkını ödemiş oldum mu? diye sordu. İbni Ömer de:*
- *Hayır! Doğum anındaki tek bir inlemesinin karşılığını bile ödeyemedin, cevabını verdi."*[337]

17- RİYA VE KİBİR

"Hiç şüphesiz Allah, onların gizleyeceklerini de açıklayacaklarını da bilir. O, büyüklük taslayanları asla sevmez."[338]

"Andolsun ki Allah, birçok yerde (savaş alanlarında) ve Huneyn savaşında size yardım etmişti. Hani çokluğunuz size kendinizi beğendirmiş, fakat sizi hezimete uğramaktan kurtaramamıştı. Yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmişti, sonunda (bozularak) gerisin geri dönmüştünüz.

Sonra Allah, Rasulü ile müminler üzerine sekînetini (sükûnet ve huzur duygusu) indirdi, sizin görmediğiniz ordular (melekler) indirdi de kâfirlere azap etti. İşte bu, o kâfirlerin cezasıdır."[339]

298- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kalbinde hardal tanesi ağırlığı kadar kibir bulunan kimse cennete giremeyecektir. Kalbinde hardal tanesi ağırlığı kadar iman bulunan kimse de cehenneme ebedî olarak girmeyecektir."[340]

299- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim Allah için bir derece alçak gönüllülük gösterirse, buna karşılık Allah onu bir derece yükseltir. Kim de Allah'ın emrine karşı gelerek bir derece kibirlenirse, Allah onu bir derece alçaltır, sonunda onu aşağıların en aşağısında kılar."[341]

300- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah şöyle buyurdu:

"Büyüklük ve azamet bana ait sıfatlardır. Kim bu iki sıfattan birisinde benimle yarışmaya kalkarsa o kimseyi cehenneme atarım."[342]

301- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Zorba ve böbürlenen bir takım kimseler kıyamet gününde küçük karıncalar şeklinde getirilirler ve insanlar ayaklarıyla onları çiğnerler. Bu Allah'ın onlara hiçbir değer vermeyişindendir. Sonunda insanlar arasında hüküm verilip tamamlanır ve bu kimseler Naru'l-Enyar'a götürülürler.

- *Ey Allah'ın Rasulü! Naru'l-Enyar nedir? diye sorulunca şöyle cevap verdi:*

- Cehennem halkının sıkılıp suyunun çıkarıldığı yerdir."[343]

302- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın övgüsünü kulların övgüsüne tercih edene, insanların vereceği sıkıntıya karşı Allah ona yeter."[344]

303- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah azgınlık ve kibirden dolayı elbisesini yerde sürükleyen kimseye rahmet nazarıyla bakmaz."[345]

304- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez. Orada bulunan bir adam:

- Ey Allah'ın Rasulü! Ama insan elbisesinin ve ayakkabının güzel olmasından hoşlanır. Bu da kibir midir? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir ise; hakkı kabul etmemek ve insanları küçük görmektir."[346]

305- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ı razı etme adına insanların kızmalarına aldırış etmeyen kimseye, o insanlara karşı Allah yeter. İnsanları memnun etme adına Allah'ı kızdırmayı önemsemeyen kimseyi ise, Allah o insanların eline bırakır."[347]

306- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kibirlenmekten sakının. Çünkü kul kibirlenmeye devam ettikçe Allah onun hakkında şöyle buyurur:

- Kulumu zorbalar listesine yazın!"[348]

307- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim bir kula karşı büyüklük taslarsa, Allah onu zelil kılar."[349]

308- Mikdat bin Esved (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) beni bir iş başına görevlendirdi. İşimi bitirip geri döndüğümde Rasulullah (s.a.v):

- Başkanlığı nasıl buldun? diye sordu. Ben de şöyle cevap verdim:

- Ey Allah'ın Rasulü! Sanki bütün insanlar emrime verilmiş gibi hissettim. Vallahi yaşadığım müddetçe hiçbir işin başında olmak istemem."[350]

309- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların dünya için aşırı bir şekilde koşuştuklarını görürsen, sen hemen ahiret için çalış! Her dağ ve taşın yanında Allah'ı anıp hatırla. Sen onu anıp hatırladığında, O da seni anıp hatırlar. Müslümanlardan hiç kimseyi küçük görme! İnsanların küçük gördüğü bir müslüman, Allah katında büyük bir değere sahiptir."[351]

310- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yünden elbise giyen, koyun güden, merkebe binen, köle ve zayıf kimselerin davetlerine icabet eden kimsede kibir yoktur."[352]

311- Rasulullah (s.a.v)'ın bir devesi vardı. Adı "Adba' " idi. Hiçbir yarışta geçilemezdi. Bir gün altında genç bir devesi olan bir bedevi geldi. Yapılan yarışta Rasulullah (s.a.v)'ın devesini geride bıraktı. Bu durum müslümanların ağırına gitti. Rasulullah (s.a.v) onların yüzlerinden durumu anlayınca gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Şu bedevi Adba'yı geçti. Nasıl olur? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da şöyle cevap verdi:

- Dünyada yükselttiği her şeyi alçaltması Allah'ın bir kanunudur."[353]

312- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her kim ibadetini insanlara duyurmak isterse, Allah o kimseyi istediğine ulaştırır. Her kim de gösteriş yaparsa, Allah ona gösterişinin cezasını verir."[354]

313- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü Allah kulları arasında hükmetmek için iner. Her ümmet de diz üstü çökmüş halde bekler. İlk çağırılan kişi Kur'an'ı ezberleyen kişi olur. Sonra malı çok olan kişi, sonra da Allah yolunda şehid edilen kişi… Allah, Kur'an'ı ezberleyen kimseye şöyle sorar:

- Ben sana peygamberime indirmiş olduğum Kur'an'ı öğretmedim mi? O kişi:

- Evet ey Rabbim, öğrettin, der. Allah:

- Peki sana öğrettiğimle ne yaptın? diye sorar. O kişi:

- Gece-gündüz elimden bırakmadım, devamlı senin kitabını okudum, cevabını verir. Allah:

- Yalan söyledin! buyurur. Melekler de:

- Yalan söyledin! derler. Sonra Allah:

- Sen "Falan ne güzel Kur'an okuyor" desinler diye okudun, nitekim insanlar da öyle dediler, buyurur. Sonra malı çok olan adam getirilir. Allah ona da sorar:

- Ben sana çokça mal ve mülk vermedim mi, seni kimseye muhtaç olmayacak duruma getirmedim mi? O kişi:

- Evet ey Rabbim, der. Allah:

- Peki sana verdiğim mal ile ne yaptın? diye sorar. O kişi:

- Sadakalar, zekatlar verdim, akrabaya ikram ettim, diye cevap verdi. Allah:

- Yalan söyledin! buyurur. Melekler de:

- Yalan söyledin! derler. Sonra Allah:

- Sen "Falan kimse ne kadar da cömert" desinler diye sadaka verdin, nitekim insanlar da öyle dediler. Sonra Allah yolunda şehid olan kimse getirilir. Allah ona da sorar:

- Sen neden öldürüldün? O kişi:

- Senin yolunda savaşırken öldürüldüm, diye cevap verir. Allah:

- Yalan söyledin! buyurur. Melekler de:

- Yalan söyledin! derler. Sonra Allah:

- Sen "Falan kimse ne kadar kahraman, ne kadar cesur" desinler diye savaştın, nitekim insanlar öyle de dediler. (Sonra Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:)

- Ey ebu Hureyre! İşte o üç kişi var ya, cehennemin tutuşturucularıdır!"[355]

314- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü azabı en şiddetli olan; hiçbir hayra, iyi özelliğe sahip olmadığı halde kendisini insanlara hayırlı ve iyi gösteren kimsedir."[356]

315- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a), Muaz bin Cebel (r.a)'e uğradı. Baktı ki ağlıyor.

- Ey Muaz! Seni ağlatan nedir? diye sordu. Muaz şöyle cevap verdi:

- Beni ağlatan şu kabrin sahibinden (Rasulullah (s.a.v)) duyduğum bir hadistir. O şöyle buyurmuştu: "Riyanın en küçüğü bile Allah'a şirk koşmaktır. Allah'ın en çok sevdiği kullar, takva sahipleridir. Kendilerini gizleyen, ortalıkta görünmedikleri zaman aranmayan, ortaya çıktıklarında ise tanınmayanlardır. (Reklam ve propaganda yaptırmayanlardır.) Bunlar hidayetin imamları, ilmin kandilleridir."[357]

316- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"İnsanlardan bazıları vardır ki, mütevazi görünmek için yünden elbise giyerler. Ama kalpleri kendini beğenmişlik ve kibir duygularıyla doludur."[358]

317- Ebu'd-Derda (r.a) şöyle dedi:

"Münafıklık huşuundan Allah'a sığının!

- O nedir? diye soruldu. Şöyle cevap verdi:

- Kalpte huşu olmamasına rağmen, bedende, görünüşte huşu olmasıdır."[359]

318- Hüseyin bin Ali (r.a) fakirlerin yanından geçerken onların sohbetlerine katılmış ve "Allah kibirlenenleri sevmez" (Nahl 23) ayetini okumuştur."[360]

319- Meryem oğlu İsa (a.s) şöyle buyurdu:

"İnsanları bırak rahat içinde yaşasınlar. Sen kendinle ilgilen. Övgülerini beklemediğin gibi, kınamalarına da aldırma. Sen sorumlu olduğun şeye bak."[361]

320- Hasan Basri şöyle dedi:

"Bir adam Kur'an-ı Kerim'i ezberlerdi de komşuları hissetmezlerdi. Yine fıkıhta büyük bir dereceye ulaşırdı da, insanlar hissetmezlerdi. Evinde misafirleri olduğu halde uzun namaz kılsa bile, misafirleri hissetmezlerdi. Biz öyle toplumlara ulaştık ki, onlardan biri gizli yapmaya gücü yeten bir şeyi asla açığa çıkarmazdı. Duayı bütün benlikleriyle yaparlardı da, sesleri işitilmez, ancak kendileriyle Allah arasında bir fısıltı olurdu. Bu durum Allah'ın; "Rabbinize yalvararak ve gizli olarak dua edin" (Araf 55) ayetinde buyurması sebebiyledir. Ve yine bu durum, Allah'ın salih ve sözünden razı olduğu kulu Zekeriya (a.s)'ı hatırlatıp; "Rabbine gizlice nida etti" (Meryem 3) buyurması sebebiyledir."[362]

321- Hasan Basri Rasulullah (s.a.v)'ın ashabını kastederek şöyle dedi:
"Öyle bir topluluk gördüm ki, herkes yaptığı ameli gizli tutar, ilan etmezdi. Çünkü onlar şeytana saklı olan amelin gizli olan amel olduğunu bilirlerdi. Ziyaretçileri olurdu ama kıldıkları namazı dahi onlara göstermezlerdi."[363]

322- Haris bin Kays el-Cufi şöyle dedi:
"Ahiret işi oldu mu, dur ve onunla ilgilen. Dünya işi olduğu zaman seni ilgilendirmiyorsa geç git. Bir hayır yapmak istediğin zaman erteleme, hemen yap. Namaz kılarken şeytan gelir de; "Sen gösteriş yapıyorsun" derse namazını uzat."[364]

323- Muhammed İbni Vasi şöyle dedi:
"Lokman (a.s) oğluna şu nasihatte bulundu; Ey oğulcuğum! Allah'tan kork ve sakın. Kalbin günahkar olduğu halde insanların sana ikram etmeleri için, kendini Allah'tan korkuyor gösterme!"[365]

324- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:
"Elinden geliyorsa insanlar arasında meşhur olmamaya çalış. Yüce Allah katında övülen bir kul olduktan sonra, insanlar tarafından bilinmemen, övülmemen veya kötülenmen senin için önemli olmasın."[366]

325- Mutarrıf İbni Abdullah İbni Şihhir şöyle dedi:
"Geceyi namazla geçirip, kendimi beğenerek kalkmak yerine geceyi uyuyarak geçirip, pişman olarak sabahlamak benim için daha iyidir."[367]

326- Ebu Osman-i Hırı şöyle dedi:
"Kendisinde bir hata gördüğü halde, buna hüzünlenip kurtulmaya çalışmayan insanın, hatasını görmesinin sadece onun kibir ve günahta ısrar etmesine sebep olmasından korkarım."[368]

327- Mücahid şöyle dedi:

"Her insanın perçeminden tutan iki melek vardır. Kibirlendiği zaman alnını yere sürter, alçak gönüllü olduğu zaman da yukarı kaldırır."[369]

328- Bişr b. Haris şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Beni dünyada şöhrete ulaştırırsan ahirette rezil edersin. Şöhreti benden çekip al."[370]

18- TEVAZU (Alçak gönüllülük)

"Rahmân'ın(has) kulları onlardır ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara laf attığında (incitmeksizin) "Selam!" derler (geçerler)"[371]

"Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez."[372]

"Sakın onlardan bazı gruplara verdiğimiz dünya malına göz dikme, onlardan dolayı üzülme ve müminlere karşı da alçak gönüllü ol."[373]

329- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bana; "Alçak gönüllü olun ve birbirinize zulmetmeyin" diye vahyetti."[374]

330- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Müslüman kardeşini küçümsemek bir kişiye kötülük olarak yeter."[375]

331- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim gücü yettiği halde tevazu göstererek lüks elbise giymeyi terk ederse, Allah kıyamet günü onu bütün mahlukatın huzurunda çağırır ve dilediği cennet elbisesinden giyinmesi için onu serbest bırakır."[376]

332- Enes bin Malik (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v) hastayı ziyaret eder, cenazeyi takip eder, kölenin davetine katılır ve merkebe binerdi. O Kurayza ve Nadir günü bir merkep üstündeydi. Hayber günü de burnuna hurma yaprağından yapılma bir yuların takılı bulunduğu bir merkep üstündeydi. Altında ise hurma yaprağından yapılmış kaba ve sert bir semer vardı."[377]

333- Enes İbni Malik (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v) bir kişiyle tokalaştığı zaman, o kişi elini çekmedikçe kendisi elini çekmezdi. Bir kimse yüzünü çevirmeden, o kendi yüzünü çevirmezdi. Beraber oturduğu kimsenin yanından kalkmak için ondan önce dizlerini yerinden kaldırmazdı."[378]

334- Enes bin Malik (r.a)'den;

"Medine halkından yaşlı bir kadın Rasulullah (s.a.v)'ın elinden tutar ve kendi işi, ihtiyacı için Medine'nin herhangi bir semtine götürünceye kadar Rasulullah (s.a.v),

mübarek elini yaşlı kadının elinden çekip almazdı."[379]

335- Enes bin Malik (r.a) şöyle dedi:

"Hiç kimse ne kadar istese de benim dostumun (Rasulullah (s.a.v) olmasını istediği gibi olamaz. O bana ne "Öf" dedi, ne de "Bunu niçin yaptın?" dedi."[380]

336- Enes bin Malik (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v)'ı bir Yahudi, arpa ekmeği ve biraz bozulmaya başlamış et bulunan bir yemeğe davet etmiş, Rasulullah (s.a.v) da onun davetine icabet etmişti."[381]

337- Hz. Aişe'ye Rasulullah (s.a.v)'ın evde nelerle meşgul olduğu soruldu. Hz. Aişe şöyle cevap verdi:

- Rasulullah (s.a.v) evde elbise yamar, ayakkabı tamir eder ve buna benzer işlerle meşgul olurdu."[382]

338- Ebu Hureyre (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v) kesinlikle hiçbir yemeği kötülemezdi. Canı istediği zaman yer, canı istemezse de geri çekilirdi."[383]

339- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"İlim kaynakları, hidayet kandilleri, evlerinizin çulları ve gecenin lambaları olun! Yepyeni kalpleriniz ve eskimiş elbiseleriniz olsun ki, gök ehli tarafından tanınasınız. Yer ehli tarafından ise bilinmeyesiniz."[384]

340- Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Elbette siz ibadetlerin en faziletlisi olan tevazudan habersiz yaşıyorsunuz."[385]

341- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) asla hiçbir yemeği kınamaz ve kötülemezdi. Bir gün kölelerinden Yerfa:

- Ona öyle bir yemek yapacağım ki, bu sefer kınayacak, dedi. Ve ekşi bir süt hazırlayıp Ömer'e ikram etti. Ömer sütten biraz içti ve yüzünü buruşturduktan sonra:

- Aziz ve Celil olan Allah'ın şu rızkı ne kadar da güzel, dedi."[386]

342- Cuma günü minber üzerinde hutbe verirken, Osman bin Affan (r.a)'ın üzerinde dört veya beş dirhem olan kalın bir Aden elbisesiyle, bir Kufe kaftanından başka bir şey yoktu. Osman bin Affan halifeyken mescidde yatıyor ve kalkarken vucudunda hasırın iz yaptığını gören halk:

- İşte bu mü'minlerin emiridir! Bu mü'minlerin emiridir! diyerek onu birbirlerine gösteriyorlardı."[387]

343- İbni Ömer (r.a) Mekke ile Medine arasında gidip gelirken yemeğinden cüzamlıyı ve abraşı veya herhangi bir hastalığa uğramış kimseyi çevirmez,

hatta onunla beraber sofraya otururdu. Bir gün sofrasında otururken Medine'nin efendilerinden iki kişi çıkageldiler. Selam verdiler. Orada bulunanlar da "Hoş geldiniz" diyerek selamlarını aldılar, sonra onlara sofrada yer açtılar. Bunun üzerine İbnu Ömer (r.a) güldü. Bu iki efendi onun gülmesine şaşırdı ve:

- Ey Ebu Abdurrahman! Gülüyorsunuz, Allah sizi güldürsün ama gülmenizin sebebi nedir? diye sordular. O da:

- Şu oğullarımın haline şaşıp gülüyorum. Ağızları açlıktan kanayanlar gelir, onlara cimrilik ederler. Sofrada darlık gösterip eziyet ederler. O kadar ki, onlardan biri iki kişilik yer tutabilse, onlara eziyet etmek için bunu yapardı. Siz ikiniz geldiniz. Yanınızda bol miktarda azığınız olduğu halde, size hemen sofrada yer açtılar, buyur ettiler. Yemeklerini istemeyene yediriyorlar, isteyenden men ediyorlar, dedi."[388]

344- Hasan Basri şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v)'ın önünde insanları engellemek için kapılar kapatılmaz, kapıcılar dikilmezdi. Ona yemeği büyük tencerelerle getirilmezdi. Rasulullah (s.a.v) insanlara açıkça görünür, onlardan gizlenmezdi. İsteyen onunla her zaman görüşebilirdi. Vallahi o yerde oturur, yemeği yere konur, sert elbise giyer ve merkebe binerdi. Bineğinin arkasına da başkasını bindirirdi. Ve yine vallahi o yemekten sonra elini de yalardı."[389]

345- Hasan Basri şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v)'a yemek getirildiği zaman, yere konulmasını söyler ve:

- Ben de herkes gibi yiyip içen, oturup kalkan bir kulum, derdi."[390]

346- Rasulullah (s.a.v)'ın ashabından fazilet sahibi birisi kendisinin övüldüğünü duyunca şöyle dua ederdi:

- Allah'ım! Beni bunların söylediklerinden sorumlu tutma, bilmedikleri şeylerden dolayı da beni affet."[391]

347- Süleyman İbnu Muğayra Sabit'den şöyle rivayet eder:

"Mez'ur ile oturuyordum. Yanımızdan biri geçti ve:

- Cennet ehlinden iki kişiye bakmak isteyen şunlara baksın!.. dedi. Mez'ur'un yüzündeki hoşnutsuzluğu fark ettim. Hemen başını göğe kaldırdı ve:

- Allah'ım! Elbette sen bizi biliyorsun!.. Ama onlar bizi bilmiyorlar, dedi."[392]

19- SABIR[393]

"(Rasulüm!) Söyle: Ey inanan kullarım! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Bu dünyada iyilik yapanlara iyilik vardır. Allah'ın (yarattığı) yeryüzü geniştir. Yalnız sabredenlere, mükâfatları hesapsız ödenecektir."[394]

"(Rasulüm!) Şimdi sen sabret. Çünkü Allah'ın va'di gerçektir. Günahının bağışlanmasını iste. Sabah-akşam Rabbini hamd ile tesbîh et."[395]

"Sabret! Senin sabrın da ancak Allah'ın yardımı iledir. Onlardan dolayı kederlenme; kurmakta oldukları tuzaktan kaygı duyma! Çünkü Allah, (kötülükten) sakınanlar ve güzel amel edenlerle beraberdir."[396]

348- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Duyduğu eziyete karşı Allah'tan daha sabırlı hiçbir kimse yoktur. İnsanlar Allah'a ortak koşarlar ve O'na çocuk isnat ederler. Yine de O, onların hepsine afiyet verip, rızıklandırmaya devam eder."[397]

349- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sabır ve dua mü'minin ne güzel silahıdır!"[398]

350- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sabır imanın yarısıdır, yakin (sarsılmaz iman) ise imanın tamamıdır."[399]

351- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlar içerisinde en şiddetli sıkıntılarla karşılaşanlar; peygamberlerdir. Sonra da derecelerine göre diğer insanlar gelir. Kişi dinine bağlılığına göre sıkıntıyla karşılaşır. Dinine bağlılığı kuvvetli ise, sıkıntısı da şiddetli olur. Dinine bağlılığı zayıf ise, sıkıntısı da az ve hafif olur. Günahsız bir şekilde dünyadan ayrılıncaya kadar sıkıntı ve musibetler, mü'min kulun yakasını bırakmaz."[400]

352- "Rasulullah (s.a.v) insanların yaptıkları kötülüklere karşı en sabırlı olandı."[401]

353- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sabretmek ve ecrini sadece Allah'tan beklemek; kişinin boynunu ateşten kurtaran amellerdendir. Allah bu ameller sayesinde kulunu hesaba çekmeden cennete girdirir."[402]

354- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın bir kula fakirlik ve hastalık verdiğini gördüğünüzde, mutlaka Allah'ın onu günahlarından arındırmak istediğini anlayın."[403]

355- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minin başına gelen her dert, sıkıntı, bitkinlik, hastalık, incinme, kaygı hatta onu tedirgin eden bir üzüntü bile onun günahlarının dökülmesine sebep olur."[404]

356- Ata bin Rabah şöyle anlatıyor:

"İbni Abbas (r.a) bana:

- *Sana cennetlik bir kadın göstereyim mi? diye sordu. Ben:*
- *Evet göster, dedim. O da parmağıyla bir kadını işaret ederek şöyle anlattı:*
- *İşte şu siyah kadın. Bir gün Rasulullah (s.a.v)'ın yanına geldi ve:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Beni sara nöbeti tutuyor ve elbiselerim açılıyor. Benim için Allah'a dua etseniz, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *İstersen sabret, cennet senin olsun, istersen de sana şifa vermesi için Allah'a dua edeyim, buyurdu. Kadın:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Sabrederim ama elbiselerimin açılmaması için Allah'a dua et, dedi. Rasulullah (s.a.v) da dua etti."*[405]

357- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennette bir ağaç vardır. Adı; "Bela ve musibet ağacıdır." Kıyamet günü, dünyada iken çokça bela musibete uğramış kimseler o ağacın altına getirilir. Onlar için mizan kurulmaz, hesap tutulmaz. Ecir ve mükafat, yağmurun yağışı gibi ardı ardına onların üzerine yağar. Allah şöyle buyurmuştur; "Muhakkak ki biz sabredenlerin mükafatlarını kendilerine hesapsız bir şekilde ödeyeceğiz." (Zümer 10)"[406]

358- Habbab bin Eret (r.a) şöyle anlattı:

"Rasulullah (s.a.v) hırkasını başına yastık yapmış Kabe'nin gölgesinde dinlenirken onun yanına geldik. Ve müşriklerden gördüğümüz işkencelerden şikayet ederek:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Bizim için duâ edip, Allah'tan yardım istemeyecek misin? dedik. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:*
- *Sizden önceki ümmetler içinde Allah'a iman eden bir adam tutuklanır ve kazılan bir çukura konurdu. Sonra da bir testereyle başından aşağıya ikiye biçilir, eti ve kemiği demir taraklarla taranırdı. Fakat bütün bu yapılanlar onu dininden döndüremezdi. Yemin ederim ki, Allah bu dini mutlaka üstün kılacaktır. Öyle tek başına bir atlı Allah'tan ve sürüsüne kurt saldırmasından başka hiçbir şeyden endişe etmeksizin Sana'dan Hadramut'a kadar gidecektir. Ama siz acele ediyorsunuz, sabırsızlanıyorsunuz… "*[407]

359- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yüce Allah şöyle buyuruyor; kimin iki sevgili gözünü aldığımda, karşılığını benden bekleyerek sabrederse, onun için cennet dışında hiçbir ödüle razı olmam."[408]

360- Rasulullah (s.a.v) çocuğunun kabrinin başında yüksek sesle ağlayan bir kadının yanından geçerken kadına:

- Allah'ın gazabından kork ve sabret! Buyurdu. Kadın:

- Benden uzaklaş! Benim başıma gelen musibet senin başına gelmedi!.. Dedi. Halbuki kadın Rasulullah (s.a.v)'ı tanımıyordu. Kadına:

- O peygamberdi, denildi. Bunun üzerine kadın telaşla Rasulullah (s.av.)'in kapısına geldi ve hemen huzuruna girdi.

- Ey Allah'ın Rasulü! Sizi tanıyamadım, beni affedin, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Gerçek sabır; ilk bela anında gösterilen sabırdır, buyurdu."[409]

361- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cibril bana geldi ve şöyle dedi:

- Rabbin sana selam ediyor ve şöyle buyuruyor: "Ancak zenginlikle iman üzere olan kimseler vardır, eğer onlara fakirlik versem elbette küfre girerlerdi. Ancak fakirlikle iman üzere olan kimseler vardır, eğer onlara zenginlik versem elbette küfre girerlerdi. Ancak hastalıkla iman üzere olan kimseler vardır, eğer onlara sağlık versem elbette küfre girerlerdi. Ancak sağlıkla iman üzere olan kimseler vardır, eğer onlara hastalık versem elbette küfre girerlerdi."[410]

362- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Biriniz başına gelen sıkıntı ve musibetten dolayı sakın ölümü istemesin. Eğer bunu mutlaka yapacaksa, "Allah'ım! Yaşamak benim için hayırlıysa beni yaşat, ölmek benim için hayırlıysa beni öldür" desin."[411]

363- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç şeyle kul dünya ve ahiretin bol nimetlerine kavuşur: Belâya karşı sabır, kadere razı olmak, refah ve bolluk anında duâ."[412]

364- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Haya (utanma duygusu) zinettir, takva şereftir, en hayırlı binek; sabırdır. Sıkıntı anında kurtuluşu beklemek ise; Allah'a ibadet etmektir."[413]

365- Ebu Zer (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) parmaklarını birbirine geçirerek bana:

- Ey Ebu Zer! Kötü bir toplum içinde bulunduğunda ne yaparsın? Buyurdu. Ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana ne yapmamı tavsiye edersiniz? diye sordum. Şöyle buyurdu:

- Sabret, sabret, sabret. İnsanlara ahlaklarına göre güzel muamele edin. Ancak kötü ameller yaptıklarında onlara muhalefet edin."[414]

366- Osman (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) ile beraber el-Batha mevkisinde yürüyorduk. Sonunda Ammar ile anne-babasının işkence gördükleri yere geldik. Ebu Ammar şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasulü! Durumumuzu görüyorsun… Rasulullah (s.a.v) da:

- Sabret, buyurdu. Sonra:

- Ey Allah'ım! Yasir ailesini bağışla, diye dua etti. Nitekim öyle de oldu."[415]

367- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Biz yaşamamızın hayırlısını "sabır" ile bulduk."[416]

368- Abdurrahman bin Avf (r.a), Osman bin Affan (r.a)'e bir arazisini kırk bin dinara sattı. Daha sonra da onun parasını Zühre oğullarından fakirlere, bazı muhtaçlara ve Rasulullah (s.a.v)'ın eşlerine gönderdi. Aişe kendi payını görünce:

- Bunu kim gönderdi? diye sordu.

- Abdurrahman bin Avf, cevabını verdiler. Bunun üzerine:

- Rasulullah (s.a.v); "Benden sonra size sadece sabredenler acır, merhamet eder" buyurmuştu. Allah, Avf'ın oğlunu cennet ırmaklarından içirsin, dedi."[417]

369- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Sabır iki çeşittir. Birincisi; başa gelen sıkıntılara sabretmektir, ki bu güzel bir sabırdır. Bundan daha güzel olanı ise; Allah'ın haramlarını işlememe konusunda sabretmektir."[418]

20- ÖFKE

"O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever."[419]

"Onlar, büyük günahlardan ve hayasızlıktan kaçınırlar; kızdıkları zaman da insanların kusurlarını bağışlarlar."[420]

370- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana tavsiyede bulun, dedi. Rasulullah (s.a.v) da ona:

- Öfkelenme! Öfkelenme! Buyurdu ve bunu defalarca tekrar etti."[421]

371- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah şöyle buyurdu:

- Kim öfkelendiği zaman beni hatırlayarak kendisine hakim olursa, öfkelendiğim zaman ben de onu hatırlarım. Ve helak ettiklerimin arasında onu helak etmem."[422]

372- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim intikam almaya gücü yettiği halde öfkesini yutarsa, Allah onu kıyamet günü bütün yaratıkların huzurunda çağırır ve onu dilediği huriyi seçmesi için serbest bırakır."[423]

373- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Öğretin, kolaylaştırın, zorlaştırmayın! Biriniz öfkelendiği zaman sussun! Biriniz öfkelendiği zaman sussun! Biriniz öfkelendiği zaman sussun!"[424]

374- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kulun Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yuttuğu bir öfke yudumundan Allah katında sevabı daha fazla olan hiçbir yudum yoktur."[425]

375- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hiddet ve öfke; Kur'an hamillerinden, göğüslerinde bulunan Kur'an'ın izzeti için çekilip alınır."[426]

376- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetimin en hayırlıları; öfkelendikleri zaman öfkelerini yatıştıran sert ve keskin tabiatlı kimselerdir."[427]

377- Rasulullah (s.a.v), bir taş havanı aralarında nöbetleşe döven bir gruba rastladı ve onlara:

- Siz kuvveti bu ağır taşı kaldırmak mı zannediyorsunuz? Asıl kuvvet; sizden birinizin öfkeyle dolup da öfkesini yenmesidir."[428]

378- Rasulullah (s.a.v)'ın yanında iki kişi birbirlerine sövüyorlardı. Adamlardan birinin yüzü kıpkırmızı olmuş, boyun damarları şişmişti. Bunu gören Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Ben bir söz biliyorum, eğer bu adam o sözü söylemiş olsaydı bu öfke hali hemen kendisinden kaybolurdu. O söz; "Euzu billahi mineş şeytanir racim (Kovulmuş ve taşlanmış şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım)" sözüdür."[429]

379- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Kul bir anlık öfkesini yutmasından daha hayırlı olarak ne bir yudum süt ne de bir yudum bal şerbeti yudumlamıştır."[430]

380- Abdullah bin Muhammed b. Münazil öyle anlatıyor:

"Ebu Salih'ten öğüt isteyince şu nasihati yaptı:

- Elinden geliyorsa dünyalık bir şey sebebiyle kızma."[431]

21- YUMUŞAKLIK- ŞEFKAT- MERHAMET

"Andolsun size kendinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir."[432]

"Sonra da iman edenlerden, birbirlerine sabrı tavsiye edenlerden ve birbirlerine acımayı öğütleyenlerden olmaktır."[433]

381- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah yumuşak huyludur. Yumuşak huyluluğu sever. Şiddet ve kabalığa vermediği şeyleri, yumuşak söz ve davranışa verir."[434]

382- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah gökleri ve yeri yarattığı gün yüz rahmet yarattı. Bunun bir parçasını yeryüzünde bıraktı. İşte anne yavrusuna, hayvanlar ve kuşlar birbirlerine bu rahmet sebebiyle şefkat eder ve acırlar. Allah doksan dokuz rahmeti de kıyamet gününe ertelemiştir. Kıyamet günü olunca Allah yüz rahmeti bu rahmetle tamamlar."[435]

383- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yaratıkları yarattığı zaman kendisi için; "Rahmetim öfkemi geçmiştir" diye yazdı."[436]

384- İbni Ömer (r.a)'den;

"Biz savaşların birinde Rasulullah (s.a.v)'ın yanında bulunuyorduk. Bir kavme uğrayarak:

- Bunlar kimdir? diye sordu. O kavim:
- Biz Müslümanlarız, cevabını verdiler. Bir kadın da tandırına yakacak atmakla meşguldü, yanında da bir oğlu vardı. Ateşin alevi yükselince kadın çocuğunu oradan uzaklaştırdı. Sonra Rasulullah (s.a.v)'ın yanına geldi ve:
- Sen Allah'ın Rasulü müsün? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:
- Evet, buyurdu. Kadın tekrar:
- Anam-babam sana feda olsun! Allah merhametlilerin en merhametlisi değil mi? diye sordu. Rasulullah (s.a.v):
- Evet, buyurdu. Kadın tekrar:
- Allah kullarına annenin yavrusuna olan şefkatinden daha şefkatli değil mi? diye sordu. Rasulullah (s.a.v):
- Evet, buyurdu. Kadın:

- Ama hiçbir anne yavrusunu ateşe atmaz? Dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) uzun süre başını yere eğip ağladı. Sonra şöyle buyurdu:

- Şüphesiz Allah hak yoldan sapıp O'na itaat etmeyen ve tevhid kelimesini söylemekten yüz çeviren azgın kullarından başkasına azap etmeyecektir."[437]

385- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Rabbiniz gerçekten çok merhametlidir. Kim bir iyilik yapmaya kesin karar verir de onu yapamazsa, ona bir iyilik sevabı yazılır. Kim de bir kötülük yapmaya karar verir de onu yapamazsa, ona da bir iyilik sevabı yazılır. Eğer yaparsa bir kötülük günahı yazılır veya Allah onu siler, affeder. Allah sadece helak olmayı hak edenleri helak eder."[438]

386- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah, şefkatli bir çobanın koyunlarını tehlikeli yerlerden uzaklaştırdığı gibi, kulunu himaye eder."[439]

387- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennete ancak onu isteyen ve özleyen girdirilir. Cehennemden ancak ondan korkan ve kaçan uzaklaştırılır. Ve ancak merhamet edene merhamet edilir."[440]

388- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kime, yumuşak huylu olmaktan bir pay verilmişse, ona hayırdan nasibi verilmiş demektir. Kim de yumuşak huyluluk payından mahrum kılınmışsa, hayırdan nasip alamamış demektir. Kıyamet günü, müminin tartıda en ağır gelen iyi ameli güzel ahlâktır. Şüphesiz ki Allah, güzel ahlaka aykırı kötü iş işleyip, çirkin söz söyleyene öfkelenir."[441]

389- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bir aile halkı hakkında hayır dilerse, onları birbirlerine karşı yumuşak huylu ve anlayışlı kılar."[442]

390- Enes bin Malik (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) oğlu İbrahim can verirken onun yanına geldi. Oğlunun durumunu görünce gözleri yaşardı. Bunun üzerine orada bulunan Abdurrahman bin Avf:

- Ey Allah'ın Rasulü! Sen de mi ağlıyorsun? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:

- Ey İbni Avf! Bu gözyaşları merhamettendir. Muhakkak ki göz yaşarır, kalp hüzünlenir. Ama biz Rabbimiz razı olmayacağı bir şey söylemeyiz. Ey İbrahim! Biz senin ayrılığından dolayı gerçekten hüzünlüyüz, buyurdu."[443]

391- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim insanlara merhamet etmezse, Allah da ona merhamet etmez."[444]

392- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minler birbirlerine karşı; yumuşak başlı develer gibi, çekildikleri zaman boyun eğen, bir kaya üzerine bile çöktürülebilen, sakin ve yumuşak huylu kimselerdir."[445]

393- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min; hem başkalarıyla iyi geçinen hem de kendisiyle iyi geçinilen kimsedir."[446]

394- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İhtiyaçlarınızı ümmetimin merhametli olanlarından isteyin ki, isteğiniz yerine getirilsin ve umduğunuza ulaşasınız. Çünkü Allah şöyle buyuruyor:

- Benim rahmetim, kullarımdan merhametli olanların yanlarındadır. İhtiyaçlarınızı katı kalplilerden istemeyin. Çünkü isteğiniz yerine getirilmez ve umduğunuza ulaşamazsınız. Allah şöyle buyuruyor:

- Benim öfkem, kullarımdan katı kalpli olanların yanlarındadır."[447]

395- Abdulkays Eşecc (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) bana şöyle buyurdu:

- Gerçekten sende Allah'ın sevdiği iki huy var. Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasulü, bunlar hangi huylardır? Rasulullah (s.a.v):

- Bunlar yumuşak huyluluk ve hayadır, buyurdu. Dedim ki:

- Bunlar bende eskiden beri mi var, yoksa yeni mi bulunuyor?

Rasulullah (s.a.v.):

- Eskiden beri... buyurdu. Ben de:

- Beni iki ahlâk üzere yaratıp da onları seven Allah'a hamd olsun, dedim."[448]

396- Rasulullah (s.a.v)'ın yanına bedevilerden bir grup insan geldi ve şöyle dediler:

- Ey Allah'ın Rasulü! Sizler çocuklarınızı öper misiniz? Rasulullah (s.a.v) da:

- Evet, buyurdu. Onlar:

- Ama biz vallahi çocuklarımızı öpmeyiz, dediler. Rasulullah (s.a.v) da:

- Allah sizin kalplerinizden merhameti söküp aldıysa ben ne yapabilirim? Buyurdu."[449]

397- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Merhamet ancak mutsuz ve kötü kimseden çekilip alınır."[450]

398- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetimin en hayırlıları; alimlerdir. Alimlerin de en hayırlıları; merhametli olanlardır. Dikkat edin! Allah cahilin bir tek günahını affetmeden önce, alimin kırk günahını affeder. İyi dinleyin! Merhametli alim, kıyamet günü nuruyla etrafını aydınlatarak gelir. Öyle ki, doğu ve batı arasındaki yaratıklar, onun parlak bir yıldız gibi etrafı aydınlatan ışığında yürürler."[451]

399- Rasulullah (s.a.v.), iki şey arasında seçim yapma durumunda kalırsa günah olmadığı sürece bunların en kolay olanını seçerdi. Eğer günah olacaksa bu işten insanların en uzak duranı O olurdu. Rasulullah (s.a.v.) kendisi için intikam almazdı. Ancak Allah'ın haramlarından biri çiğnendiği zaman, Aziz ve Celil olan Allah için intikam alırdı."[452]

400- Hz. Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v) ne bir kadına ne de bir hizmetçiye vurmuştur. Ancak Allah yolunda cihad edilirse o başka! Başına gelen hiçbir musibetten dolayı intikam almamıştır. Ancak Allah'ın haramlarından bir şey çiğnenince Allah için intikam alırdı."[453]

401- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Tevbe edenlerle beraber oturup kalkın. Çünkü onlar kalpçe en yumuşak olanlardır."[454]

402- Habib İbnu'l-Hucri'l-Kaysi şöyle derdi:

"İlmin süslediği iman, amelin süslediği ilim ne kadar güzeldir! Yumuşaklığın süslediği amel ne kadar güzeldir! İlmin üzerine yumuşaklığın ilave edilmesi kadar hiçbir şey başka bir şeyin üzerinde güzel olmamıştır!"[455]

22- HAYA (utanma duygusu)

"Şeytanın peşinden gitmeyin; zira şeytan sizin açık bir düşmanınızdır. O size ancak kötülüğü, hayasızlığı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder."[456]

"İman edenlerin arasında çirkin şeylerin ve hayasızlığın yayılmasını arzulayan kimseler için dünyada da ahirette de çetin bir ceza vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz."[457]

403- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Haya insana ancak hayır getirir."[458]

404- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İman ve haya birbirinden ayrılmayan iki dostturlar. Biri gidince diğeri de peşinden gider."[459]

405- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz her dinin kendine özgü bir huyu ve karakteri vardır. İslam'ın kendine özgü huyu ve karakteri ise; hayadır."[460]

406- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Peygamberlerden insanlara ulaşan sözlerden biri de; "Utanmıyorsan dilediğini yap" sözüdür."[461]

407- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Haya, imandan bir parçadır. İman sahibi de cennettedir. Hayâsızlık da cefadan bir parçadır. Cefa eden kimse de ateştedir."[462]

408- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bir kula buğzedince ondan haya duygusunu çekip alır. Haya duygusu ondan çekilip alınınca, çirkin huylara sahip, kendisinden nefret edilen bir kişi olur. Sonra Allah o kimseden emanete riayet etme özelliğini çekip alır. Emanete riayet etme özelliği ondan çekilip alınınca, merhamet ve acıma duygusu da ondan çekilip alınır. Merhamet ve acıma duygusu çekilip alınınca, boynundan İslam halkası çıkarılır. Boynundan İslam halkası çıkarılınca da, ona ancak inatçı bir şeytan yoldaşlık yapar."[463]

409- Rasulullah (s.a.v) perde arkasındaki bakire kızdan daha utangaçtı. Hoşlanmadığı bir şey gördüğü zaman biz onu yüzünden anlardık."[464]

410- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bu ümmetten ilk kaldırılacak olan şey; haya (utanma duygusu) ve emanettir"[465]

411- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Haya (utanma duygusu) insan olsaydı, mutlaka salih bir kimse olurdu. Hayasızlık insan olsaydı, mutlaka kötü bir kimse olurdu."[466]

412- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Haya on parçadır. Dokuzu kadınlarda, biri de erkeklerdedir."[467]

413- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Çirkin söz ve davranış kimde bulunduysa, mutlaka onu çirkinleştirdi. Haya da kimde bulunduysa, mutlaka onu süsledi."[468]

414- Bir adam Rasulullah (s.a.v)' e gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana tavsiyede bulun, dedi. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Sana, kavminin içerisindeki salih bir kimseden haya ettiğin gibi Allah'tan da haya etmeni tavsiye ediyorum."[469]

415- Rasulullah (s.a.v):

- Hepiniz cennete girmeyi ister misiniz? diye sordu.

- Evet, ya Rasulullah! diye cevap verdiler. Rasulullah (s.a.v):

- Öyleyse dünyalık arzu ve isteklerinizi azaltın. Ecellerinizi gözünüzün önüne dikin. Ve Allah'tan gerektiği gibi haya edin, buyurdu.Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasulü! Biz Allah'tan haya ediyoruz, dediler. Rasulullah (s.a.v):

- Allah'tan haya etmek bu şekilde değildir. Allah'tan haya etmek ; kabirleri ve çürümeyi unutmamanız, karnı ve onun içine aldıklarını (mide ve cinsel organ), başı ve onun içine aldıklarını (göz,kulak ve dil) muhafaza etmenizdir. Kim ahiret nimetini isterse, dünya süsünü terk eder. İşte o zaman kul gerektiği gibi Allah'tan hayâ etmiş olur ve Aziz ve Celil olan Allah'ın dostluğuna kavuşur, buyurdu."[470]

416- Behz bin Hakim (r.a) şöyle anlatıyor:

"Bir gün Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Örtülmesi gereken yerlerimizi kimlere karşı örtelim? diye sordum. Bana:

- Hanımından ve cariyenden başka örtülmesi gereken yerlerini kimseye gösterme, buyurdu. Ben:

- Erkeklerin arasında olursak nerelerimizi örtelim? diye sordum. Bana:

- Gücün yettiğince avret yerlerini herkesten koru, buyurdu. Ben yine:

- Kişi tek başına olursa nerelerini örtmeli? diye sordum. Bu defa da:

- Kendisinden haya edip utanılmaya en çok layık olan Allah'tır, buyurdu."[471]

417- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlara öyle bir zaman gelir ki, çocuklarının eğitimi konusunda şeytan onlara ortak olur. Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bu gerçekten olur mu? diye sordular. Rasulullah (s.a.v):

- Evet, buyurdu. Sahabeler:

- Peki şeytanın çocuklarımızın eğitimi konusunda bize ortak olduğunu nasıl anlayacağız? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da:

- Çocuklarınızda haya (utanma), merhamet ve acıma duygularının az olduğunu

görürseniz, şeytan onların eğitimi konusunda size ortak olmuş demektir, buyurdu."[472]

418- "Kurayza savaşı gününde Ensardan Hallad isminde bir kişi öldürüldü. Annesine:

- Ey Ümmü Hallad! Oğlun öldürüldü! dediler. Kadın yüzünü kapatıp, örtüsüne bürünerek dışarıya çıktı. Ona:

- Oğlun öldürüldü, sen ise hala yüzünü kapatıyorsun, dediler. Kadın da cevap olarak:

- Oğlumu kaybettiysem hayamı da kaybetmedim ya! dedi. Bu olay Rasulullah (s.a.v)'a anlatılınca:

- Dikkat edin! Hallad'a iki şehidin mükafatı kadar mükafat vardır. Çünkü onu ehl-i kitap öldürmüştür, buyurdu."[473]

419- Hasan, Osman bin Affan (r.a)'ın hayasından bahsetmiş ve:

"Eğer o kapıları kilitli bir evde olsa, yıkanmak için elbiselerini tamamen çıkarmaz, hayası belini doğrultmasına engel olurdu."[474]

420- Ubeyd bin Umeyr şöyle dedi:

"Allah'tan haya etmeyi, insanlardan utanmaya tercih ediniz."[475]

23- VAKAR VE BOŞ ŞEYLERDEN YÜZ ÇEVİRMEK

"Rahman'ın has kulları, yalan yere şahitlik etmezler, boş sözlerle karşılaştıklarında vakar ile oradan geçip giderler." [476]

"İnsanlardan öylesi var ki, herhangi bir ilmî delile dayanmadan Allah yolundan saptırmak ve sonra da onunla alay etmek için boş ve gereksiz sözleri satın alır. İşte onlara rüsvay edici bir azap vardır."[477]

421- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kişinin kendisini ilgilendirmeyen boş söz ve davranışları terk etmesi Müslümanlığının güzelliğindendir."[478]

422- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İyilik; elbisenin ve zinetin güzel olması değildir. Asıl iyilik; kişinin iç huzur ve vakar (ağır başlılık, onur) sahibi olmasıdır."[479]

423- Ebu İdris el-Havlani şöyle anlatıyor:

"Dımeşk mescidine gittim. Orada otuz küsür sahabenin oturup konuşmakta olduklarını gördüm. Rasulullah (s.a.v)'ın bir hadisini müzakere ediyorlardı. Aralarında esmer,

dişleri son derece parlak, konuşması tatlı, yüzü pırıl pırıl bir genç de vardı. Ağır başlılığıyla dikkat çeken bu genç oradaki topluluğun yaşça en küçüğüydü. Kendisine bir şey sorulmadıkça hiç konuşmuyordu. Topluluk anlaşmazlığa düştüğünde ise ona müracat ediyorlar, o da anlaşmazlıklarını gideriyordu. Yanımda oturan adama:

- Bu genç kimdir? diye sordum. Bana:

- Muaz bin Cebel'dir, cevabını verdi."[480]

424- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Kıyamet gününde günahı en fazla olan kimse; dünyada iken batıla, boş ve gereksiz işlere en çok dalandır."[481]

425- Abdullah İbni Mübarek'den;

"Ma'mer'e; "Biz ona (Yahya) hikmeti çocukken verdik" (Meryem 12) ayeti hakkında sordum. Şöyle cevap verdi:

- Bize ulaştığına göre Zekeriya (a.s)'ın oğlu Yahya (a.s)'a çocuklar gelerek; "Haydi gel beraber oynayalım" dediklerinde; "Ben oyun için yaratılmadım" cevabını verirdi."[482]

426- Abdurrahman bin Mehdi anlatıyor:

"Mekke'de Süfyan-ı Sevri ile beraber oturuyorduk. Birden yerinden sıçradı ve:

- Gündüz vazifesini yapıyor, geçip gidiyor, biz ise boş oturuyoruz, dedi."[483]

427- Yahya bin Muaz-ı Razi şöyle demiştir:

"Günlerini batıl şeylerle geçiren, azalarını ahiretini helak edecek şeylerde kullanan ve işlediği günahlara tevbe etmeden ölen kimse aldanmıştır."[484]

428- Zunnun-i Mısri şöyle dedi:

"Kim kendini düzeltirse rahat eder. Kim Rabbe yakınlaşırsa yakınlaştırılır. Kim içini temizlemeye gayret ederse kalbi temizlenir. Kim Allah'a tevekkül ederse ona güven verilir. Kim kendisine faydası olmayan gereksiz şeylerle ilgilenirse, kendisine faydası olan şeyleri kaybeder."[485]

24- İNSANLARIN KUSURLARINI ARAŞTIRMAMAK

"Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz değil mi? O halde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tevbeyi çok kabul edendir, çok esirgeyicidir."[486]

429- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kendi ayıbını görüp insanların ayıbını görmeyenlere ne mutlu! Miskin olmadığı halde Allah için alçak gönüllü olanlara ne mutlu! Helalinden kazandığı bir malı infak edenlere ne mutlu! İlim, hilim ve hikmet ehli ile beraber oturup kalkanlara ne mutlu! Sünnete uyup, bid'atlere sapmayanlara ne mutlu!"[487]

430- Süleym ibni Cabir el-Hüceymî (r.a) şöyle anlatıyor:

- Peygamber (s.a.v.)'e gittim; o bir hırka içinde dizlerini dikerek oturmuştu. Hırkanın saçakları ayakları üzerindeydi. Ben dedim ki :

- Ey Allah'ın Resulü bana öğüt ver. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Allah'tan korkup takvaya sarıl. Kuyudan su çekmek isteyen kardeşinin kovasına kendi kovandan su boşaltmak veya kardeşinle güler yüzle konuşmak şeklinde de olsa hiçbir iyiliği küçümseme. Elbiseni yere sarkıtıp sürümekten sakın; çünkü bu kibirdendir ve Allah bunu sevmez. Eğer bir kimse sende bildiği bir kusurla seni ayıplarsa, sen onda bildiğin bir kusurla onu ayıplama, ona kötü söyleme. Seni kötüleyeni bırak, söylediğinin günahı onundur, mükâfatı ise senindir. Asla hiç bir şeye de (insan olsun, hayvan olsun veya başka bir şey olsun) sövme."

Süleym demiştir ki:

- Bundan sonra ne bir insana sövdüm, ne de bir hayvana."[488]

431- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Affetmek kulun ancak izzetini artırır. Öyleyse affedin ki, Allah da sizi aziz kılsın. Mütevazi olmak da kulun ancak yüceliğini artırır. Öyleyse mütevazi olun ki, Allah da sizi yüceltsin."[489]

432- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde bir münadi şöyle seslenir:

- İnsanları affedenler, kusurları bağışlayanlar neredeler? Rabbinize doğru gelin ve mükafatlarınızı alın! Affeden her müslümanı cennete koyması Allah'ın kendi üzerine yazmış olduğu bir haktır."[490]

433- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizden her biriniz Ebu Damdam gibi olmaktan aciz mi? O her evinden çıkışında:

- Allah'ım! Ben kendimi ve itibarımı sadaka olarak sana hibe ettim, derdi. Ve kendisine kötü söz söyleyene kötü söz söylemez, zulmedene zulmetmez ve vurana vurmazdı."[491]

434- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kendisinden özür dileyen müslüman kardeşinin özrünü kabul etmeyen kimsenin üzerinde de kardeşinin işlediği hata gibi bir hata olur."[492]

435- Ömer İbnu'l- Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Merhamet etmeyen kimseye merhamet edilmez, insanların kusurlarını örtmeyen kimsenin de Allah ayıplarını örtmez, insanları affetmeyen kimse de Allah tarafından affedilmez ve kendisini haramlardan sakındırmayan kimse de ahirette cehennem ateşinden korunmaz."[493]

436- İbni Abbas (r.a) şöyle dedi:

"Arkadaşının ayıplarını anlatmak istediğin zaman, kendi ayıplarını hatırla." [494]

437- Malik bin Enes (r.a) şöyle dedi:

"Meryem oğlu İsa'nın kavmine şöyle dediği haberi bana ulaştı:

- Allah'ı zikretmenin dışında gereksiz yere çok konuşmayın! Yoksa kalpleriniz katılaşır. Katı kalp, Allah'tan uzaktır, fakat siz bilmezsiniz. Sanki insanların ilahı sizmişsiniz gibi insanların kusurlarını araştırmayın! Kullar gibi kendi günahlarınıza bakın! İmtihan edilenlere merhamet edin. Afiyet halinde de Allah'a hamd edin!"[495]

438- Amr İbnu'l- As (r.a) şöyle dedi:

"Şu üç şeye son derece hayret ederim:

1-Ona kavuşacak olduğu halde kaderden kaçan kimse.

2-Kardeşinin gözündeki çapağı görüp ayıplar da, kendi gözündeki kütüğü görmez, onu kusur saymaz.

3-Bineğinin boynundaki eğriliği tüm gayretiyle düzeltir de, kendisindeki eğriliği düzeltmez."[496]

439- Vehb İbni Münebbih şöyle dedi:

"Musa (a.s) İsrailoğullarına:

- Bana en hayırlı adamınızı getirin, dedi. Onlar da getirdiler. Musa (a.s) getirilen adama dönüp:

- Sen İsrailoğullarının en hayırlısı mısın? diye sordu. Adam:

- Öyle iddia ediyorlar, cevabını verdi. Bunun üzerine Musa (a.s):

- Öyleyse git bana İsrailoğullarının en kötüsünü bul getir, dedi. Adam gitti, bir süre sonra yanında kimse olmadığı halde geri geldi. Musa (a.s):

- Bana İsrailoğullaırının en kötüsünü getirdin mi? diye sordu. Adam:

- Kendi durumumu bildiğim kadar, onlardan hiçbirisinin durumunu bilmiyorum,

dedi. Musa (a.s) da:

- Sen onların en hayırlısısın, diye karşılık verdi."[497]

440- Zunnun-i Mısri şöyle dedi:

"İnsanların ayıplarına gözlerini diken kimse kendi hatasını görmez. İlgi ve alakasını cehennemden kurtulmaya ve Firdevs cennetine kavuşmaya yönelten kimse dedikodudan uzak kalır. İnsanlardan kaçan kimse onların şerrinden emin olur. Kim de sahip olduğu nimetlere şükrederse, yüce Allah ona olan nimetini artırır."[498]

25- DİLİ KORUMAK

"Andolsun, insanı biz yarattık ve heva ve hevesinin kendisine fısıldadıklarını biliriz ve biz ona şah damarından daha yakınız. İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarını yazmaktadırlar. İnsanın yanında söylediği her şeyi gözetleyip yazmaya hazır bekleyen bir melek vardır."[499]

441- Rasulullah (s.a.v) uzun süre eliyle dilini tuttu, sonra şöyle buyurdu:

"Sizin için şundan (dilden) korkuyorum. Allah, hayır söyleyip mükafat kazanan veya şer söylemekten vazgeçip selamete ulaşan kula merhamet etsin."[500]

442- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanoğlunun sabahladığı her gün bütün organlar dile yalvararak şöyle derler:

- Bizim hakkımızda Allah'tan kork! Çünkü biz sana bağlıyız. Eğer sen doğru olursan, biz de doğru oluruz. Eğer sen eğri olursan, biz de eğri oluruz."[501]

443- Rasulullah (s.a.v)'a;

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana kendisine sarılacağım bir amel emret, dedim. Şöyle buyurdu:
- "Rabbim Allah'tır" de, sonra dosdoğru ol. Ben yine:
- Ey Allah'ın Rasulü! Benim hakkımda en çok korktuğunuz şey nedir? diye sordum. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) dilini tutarak:
- İşte budur, buyurdu."[502]

444- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim dilini tutarsa, Allah onun ayıbını örter. Kim öfkesini tutarsa, Allah da ona karşı azabını tutar. Kim de dünyada Allah'a karşı geçerli mazeret hazırlarsa, Allah onun mazeretini kabul eder."[503]

445- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim gereksiz ve günah kazandıran sözlerden dillini korursa, her türlü sıkıntıdan ve günahtan kurtulur."[504]

446- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hikmetli (vahyi hayata aktarma bilgisi) söz mü'minin yitiğidir. Onu nerede bulursa almaya en çok hak sahibi de odur."[505]

447- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah her konuşan dilin yanındadır. Öyleyse kişi Allah'tan sakınsın ve ne konuştuğuna dikkat etsin."[506]

448- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Haklı olduğu halde tartışmayı terk eden kimseye cennetin kenarında bir ev, şaka da olsa yalan söylemekten vazgeçen kimseye cennetin ortasında bir ev, ahlakını güzelleştiren kimseye ise cennetin en yüksek derecesinde bir ev verileceğine ben kefilim."[507]

449- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kişinin her duyduğunu söylemesi kendisine yalan olarak yeter."[508]

450- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kul yalan söylediğinde, yaptığı şeyin kötü kokusundan dolayı melek ondan tam bir mil uzaklaşır."[509]

451- Abdullah bin Amir (r.a) şöyle anlatıyor:

"Bir gün Rasulullah (s.a.v) bizim evimizde oturuyordu. O sırada annem beni çağırarak:

- Gel, sana bir şey vereceğim, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Ona ne vereceksin? diye sordu. Annem:

- Hurma vereceğim, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Eğer "Sana bir şey vereceğim" deyip de, çocuğuna bir şey vermezsen bu söz senin aleyhinde yalan olarak yazılır, buyurdu."[510]

452- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yalan söylemek üç yerde caizdir; Bir kimse hanımını memnun etmek için yalan söyleyebilir, savaşta İslam ordusunun güç ve kuvvetini büyük göstermek konusunda yalan söylenebilir, müslümanların arasını düzeltmek için de yalan söylenebilir."[511]

453- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kimin yanında müslüman kardeşinin gıybeti yapılır da gücü yettiği halde onun gıybetinin yapılmasına engel olmaz veya onu savunmazsa, Allah o kimseyi dünyada da ahirette de zelil eder."[512]

454- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

“Her kim din kardeşinin ırz ve şerefine yönelik sataşmaları geri çevirirse Allah da kıyamet gününde cehennem ateşini onun yüzünden uzaklaştırır.”[513]

455- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

“İnsanları güldürmek için yalan söyleyen kimseye yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!”[514]

456- Rasulullah (s.a.v)’ın yanında bir adamdan söz ettiler ve:

- Yedirilmedikçe yemez! Bindirilmedikçe binmez! dediler. Rasulullah (s.a.v):

- Kardeşinizi kendisinde bulunan bir özellikle gıybet ettiniz, buyurdu.”[515]

457- Hz. Aişe (r.a)’dan;

“Kadın veya erkek birini Rasulullah (s.a.v)’ın yanında taklit etmeye başladım. Bana:

- Karşılığında bana bir çok şey de verilecek olsa, ben hiçbir kimseyi taklit etmeyi sevmem! buyurdu.”[516]

458- Rasulullah (s.av.) bir mecliste bulunuyordu. Başını göğe kaldırdı, sonra indirdi, sonra yine kaldırdı. Bu hareketi kendisine sorulunca da:

- Şu topluluk Allah’ı anıyorlardı. Bunun üzerine meleklerin taşıdıkları sekinet (rahmet ve huzur) kubbe gibi onların üzerine indi. Bu sekinet onlara iyice yaklaşmıştı ki, içlerinden bir adam batıl bir söz söyledi. Böylece sekinet hemen onların üzerinden kaldırıldı, buyurdu.”[517]

459- Rasulullah (s.a.v)’a:

- Ey Allah’ın Rasulü! Bizden birisi arzuladığı bir şey için “arzulamıyorum” derse bu yalan olarak yazılır mı? diye soruldu. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Yalan yalan olarak yazılır, hatta yalancık da yalancık olarak yazılır.”[518]

460- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

“Şüphesiz rivayetçilerin en kötüleri; yalan rivayet edenlerdir. Yalanın ne ciddisi ne de şakası olur. İnsan çocuğuna söz verip de onu yerine getirememezlik edemez. Muhakkak ki doğruluk iyiliğe, iyilik ise cennete götürür. Yalan da haktan ayrılmaya, haktan ayrılmak ise cehenneme götürür. Gerçek şu ki, doğru sözlü olanlar için; “Doğru söyledi, sözünde durdu” denilir. Yalancılar için ise; “Yalan söyledi, sözünde durmadı” denilir. Kişi doğru söyleye söyleye sonunda Allah katında “Sıddık: Sözü ve işi hep doğru olan, doğruluktan ayrılmayan” olarak yazılır. Yine kişi yalan söyleye söyleye sonunda Allah katında “Kezzab: Çok yalan söyleyen, işi gücü hep yalan olan kişi”

olarak yazılır. Size asıl iftiranın ne olduğunu haber vereyim mi? İnsanların arasını bozmak için söz taşımaktır."[519]

461- Ümmü'l-A'la (r.a) Rasulullah (s.a.v)'a biat eden Ensar kadınlarındandı. Şöyle anlattı:

- Muhacirlerin yerleştirilmesinde kura çekiliyordu. Osman İbni Mazun (r.a)'un yerleştirilmesi bize düşmüştü. Sonradan Osman İbni Mazun (r.a) hastalandı. Ona baktık, nihayet vefat etti. Onu elbiselerine sardık. Rasulullah (s.a.v) yanımıza geldi. Ben Osman İbni Mazun (r.a) hakkında:

- Allah sana rahmet etsin ey Ebu Saib! Allah'ın sana ikram ettiğine şahitlik ederim, dedim. Rasulullah (s.a.v):

- Nereden biliyorsun? buyurdu. Ben de:

- Vallahi bilmiyorum ya Rasulullah! cevabını verdim. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Gerçek ve apaçık hakikat olan ölüm ona gelmiştir. Muhakkak ki ben onun için hayır umarım. Vallahi ben Allah'ın elçisi olduğum halde bana ve size ne yapılacağını bilmiyorum, buyurdu. Ben:

- Vallahi bundan sonra asla kimseyi temize çıkarmayacağım, dedim. Sonraki günlerde rüyamda bana Osman bin Mazun (r.a)'a ait iki pınar gösterildi. Hemen Rasulullah (s.a.v)'a gelip haber verdim:

- İşte bu onun amelidir, buyurdu."[520]

462- İbnu Cüvey (r.a)'den;

"Medine mescidine gittim. Yaşlı bir adam beni:

- Ey anamın oğlu! diyerek çağırdı. Ben ise onu tanımıyordum. Şöyle dedi:

- Sakın bir kimseye; Vallahi Allah seni ebediyen bağışlamayacak ve ebediyen cennete sokmayacak, deme! Ben:

- Allah sana rahmet etsin! Sen kimsin? diye sordum. O da:

- Ben Ebu Hureyre'yim, cevabını verdi. Ona:

- Bu sözü öfkelendiğimizde ailemize, eşimize veya hizmetçimize söyleriz, dedim. Ebu Hureyre (r.a) şöyle dedi:

- Ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu işittim; "İsrail oğullarından iki adam birbirlerini seviyorlardı. Biri ibadet konusunda gayretli, diğeri ise günahkârdı... İbadet konusunda gayretli olan:

- Şu durumunu düzelt, diyordu. Günahkar da:

- Beni Rabbimle baş başa bırak, cevabını veriyordu. Bunun üzerine o:

- Vallahi Allah seni ebediyen bağışlamayacak, seni ebediyen cennete

sokmayacak, dedi. Allah iki melek gönderdi ve ikisinin de ruhlarını aldı. İkisi de Allah'ın huzurunda bir araya geldiler. Allah günahkar olana:

- Rahmetim sebebiyle cennete gir, buyurdu. Diğerine ise:

- Kulumdan rahmetimi engellemeye gücün yeter mi? diye sordu. O da:

- Hayır ya Rabbi! Cevabını verince, Allah:

- Onu ateşe götürün, buyurdu." (Ebu Hureyre şöyle devam etti) Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, elbette o adam dünyasını ve ahiretini helak eden bir söz söyledi."[521]

463- İbni Abbas (r.a)'ı Kabe'nin ruknu ile kapısı arasında ayakta ve dilinin ucunu eliyle tutmuş bir şekilde gördüm. Şöyle diyordu:

- Yazık sana! Hayır söyle, sevap kazan! Veya şer olanı söylemekten vazgeç, selamette ol! Kendisine:

- Ey İbni Abbas! Niye dilini elinle tutuyorsun? diye soruldu. O:

- Bana kulun kıyamet günü diline kin beslediğinden daha çok hiçbir organına kin beslemeyeceği haberi ulaştı, cevabını verdi."[522]

464- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Hayrı söyleyin ki hayırla tanınıp bilinesiniz! Onu hayatınıza geçirin ki, hayır ehlinden olasınız! Aceleci ve tohumu ortaya saçan gibi çok dedikoducu olmayınız!"[523]

465- Abdullah İbni Amr (r.a) şöyle dedi:

"Kesin bir ilim veya delil üzere olmadığın şeyi bırak. Seni ilgilendirmeyen şey hakkında konuşma. Paranı koruduğun gibi dilini de koru. Kazandığın sevabı da (başa kakmayarak ve reklamını yapmayarak) muhafaza et."[524]

466- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Dilden daha uzun süre hapsedilmesi gereken hiçbir organ yoktur."[525]

467- Mekhul (r.a)'e bir adam:

- Falan kimse senin aleyhinde konuştu, dedi. O da:

- Allah ona merhamet etsin! Çünkü o şeytanın teşvikine kapılarak aldandı, dedi."[526]

26- HAMD VE ŞÜKÜR

"O daima diridir; O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O halde dinde ihlâslı ve samimi kişiler olarak O'na dua edin. Her türlü hamd ve övgü âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur."[527]

"Artık, Allah'ın size verdiği rızıktan helâl ve temiz olarak yiyin, eğer gerçekten yalnız Allah'a ibadet ediyorsanız, O'nun nimetine şükredin."[528]

"Hatırlayın ki Rabbiniz size: Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) artıracağım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir! diye bildirmişti."[529]

468- *Rasulullah (s.a.v), "Müslüman olmamdan dolayı Allah'a hamd olsun" diyen birini işitti. Bunun üzerine:*

- *Muhakkak ki sen, Allah'a büyük bir nimetten dolayı hamd ediyorsun, buyurdu."*[530]

469- *Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*

"Altın ve gümüş yok olsun, helak olsun! Bunun üzerine Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle sordu:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Sen "Altın ve gümüş yok olsun" diyorsun. Peki biz ne yapalım? Ne yapmamızı emredersin? Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *Allah'ı sürekli hatırda tutan bir kalbiniz, şükreden bir diliniz, ahiretiniz için size yardımcı olacak bir eşiniz olsun."*[531]

470- *Rasulullah (s.a.v) ashabından biri ile karşılaştı. Ona:*

- *Nasıl sabahladın? diye sordu. Adam:*
- *Sapasağlam! Cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) yine:*
- *Nasıl sabahladın? diye sordu. Adam tekrar:*
- *Sapasağlam! Cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) yine:*
- *Nasıl sabahladın? diye sordu. Adam bu defa:*
- *Allah'a hamd ederim. Hayır üzere sabahladım, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *İşte benim senden istediğim buydu, buyurdu."*[532]

471- *Rasulullah (s.a.v) bazen ayakları şişinceye kadar uzun uzun namaz kılardı. Kendisine:*

- *Ey Allah'ın Rasulü! Allah senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışlamışken niye kendini bu kadar yoruyorsun? diye soruldu. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):*
- *Şükreden bir kul olmayayım mı? cevabını verdi."*[533]

472- *Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*

"Kul kıyamet gününde dünyada kendisine verilen nimetlerden dolayı sorguya çekilirken ona:

- *Bedenine sıhhat vermedik mi? Seni buz gibi sularla kandırmadık mı? diye*

sorulacaktır."[534]

473- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İki özellik vardır ki, bunlar kimde bulunursa Allah onu şükreden ve sabreden kul olarak yazar. Bu özellikler kimde de bulunmazsa, Allah onu şükredici ve sabredici olarak kaydetmez. Bunlar: Dini konusunda kendisinden daha üstün olana bakıp onu örnek alan; dünyası konusunda ise kendisinden daha aşağıda olanlara bakıp kendisine verdiği üstünlükten dolayı Allah'a hamd eden kişi. İşte Allah, bu kimseyi şükredici ve sabredici olarak yazar.

Dini yaşayışta kendisinden daha aşağıda olana bakıp onu örnek alanı ve dünyası konusunda ise, kendisinden daha yukarıda olana bakıp elde edemedikleri şeyler için hasret çeken kimseyi, Allah şükredici ve sabredici kul olarak yazmaz." [535]

474- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir kulun çocuğu öldüğü zaman Allah meleklerine:

- Kulumun çocuğunu aldınız mı? diye sorar. Melekler:

- Evet, derler. Allah:

- Onun gönlünün meyvesini mi aldınız? diye sorar. Melekler:

- Evet, derler. Allah:

- Peki kulum ne yaptı? diye sorar. Melekler:

- Sana hamdetti ve "Biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz" dedi, derler. Bunun üzerine Allah şöyle buyurur:

- Kuluma cennette bir ev yapın, adını da "Hamd evi" koyun."[536]

475- Ömer ibnu'l-Hattab (r.a)'a bir adam selam verdi. O da selamını alarak:

- Nasılsın? diye sordu. Adam:

- Elhamdulillah, Allah'a hamd ederim, cevabını verdi. Bunun üzerine Ömer:

- Ben de zaten Allah'a hamdetmen için sormuştum, dedi."[537]

476- Abdullah İbni Ömer (r.a) şöyle dedi:

"Bir günde, birçok defa birbirimizle karşılaşıp halimizi sormayı düşünürdük. Bunu da sadece Allah'a hamd edelim diye isterdik."[538]

477- Aişe (r.a)'ın yanında bir yemek yenmişti. O:

- Yemeğe katık ilave edin, dedi. Onlar:

- Neyi ilave edelim? diye sordular.

- Yemekten kalkarken Allah'a hamd edin, diye cevap verdi."[539]

478- Musa (a.s) Allah'a:

- Ey Rabbim! Bana verdiğin nimetleri küçük görüp dururken ve sen de benim

yaptığım bütün işlere rağmen beni cezalandırmazken, ben sana nasıl şükredebilirim? diye sordu. Allah da:

- İşte şimdi bana şükrettin ey Musa, buyurdu."[540]

27- TEVBE VE İSTİĞFAR

"Ey iman edenler! Samimi bir tevbe ile Allah'a dönün. Umulur ki Rabbiniz sizin kötülüklerinizi örter. Peygamberi ve O'nunla birlikte iman edenleri utandırmayacağı günde Allah sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokar. Onların önlerinden ve sağlarından (amellerinin) nûrları aydınlatıp gider de, "Ey Rabbimiz! Nûrumuzu bizim için tamamla, bizi bağışla; çünkü sen her şeye kadirsin" derler."[541]

"Allah'ın kabul edeceği tevbe, ancak bilmeden kötülük edip de sonra tez elden tevbe edenlerin tevbesidir; işte Allah bunların tevbesini kabul eder; Allah her şeyi bilendir, hikmet sahibidir. Yoksa kötülükleri yapıp yapıp da içlerinden birine ölüm gelip çatınca "Ben şimdi tevbe ettim" diyenler ile kâfir olarak ölenler için (kabul edilecek) tevbe yoktur. Onlar için acı bir azap hazırlamışızdır."[542]

479- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kul tevbe edince Allah Azze ve Celle birinizin kaybolan hayvanını bulduğu andaki duyduğu sevinçten daha çok sevinir."[543]

480- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Âdemoğullarının hepsi çokça hata işlerler. Hata işleyenlerin en hayırlısı ise; hatalarından dönüp tevbe edenlerdir."[544]

481- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah müslüman kulun tevbesini ruhu boğazına gelmedikçe kabul eder."[545]

482- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Batı yönünde bir kapı vardır. Bir süvari kırk yada yetmiş yıl yürüse de o kadar mesafeye ulaşamaz. Allah gökleri ve yeri yarattığı gün o kapıyı da yaratmış ve tevbe için devamlı olarak açık bırakmıştır. Güneş batıdan doğuncaya kadar da o kapı kapanmayacaktır."[546]

483- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hatalarınız göğe ulaşsa sonra tevbe etseniz yine de Allah kulun tevbesini kabul eder."[547]

484- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min günah işlediği zaman kalbinde siyah bir iz olur. Sonra o kişi Allah'tan bağışlanma dileyip tevbe ederse kalbi cilalanıp temizlenir. İşte Allah'ın kitabında "Hayır! Kazandıkları kalplerini paslandırıp karartmıştır" (Mutaffifin 14) ayetinde buyurduğu "ran (paslanma)" budur."[548]

485- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min; kulluk elbisesi günahlarla yıprandığında onu tevbeyle yamayandır. Asıl mutlu kişi ise; tevbesi üzere ölendir."[549]

486- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyuru:

"Ümmetimin hepsi affedilmiştir. Yalnız açıktan açığa günah işleyenler müstesna! Açık günahlardan biri de, kulun geceleyin bir amel işlemesi, sonra Allah onu örtbas ettiği halde sabahlamasıdır. Fakat kul:

- *Ey falan! Ben dün şöyle şöyle yaptım, der. Oysa Allah onun günahını örtbas etmişti. İşte Rabbi günahını örtbas ettiği halde sabahlar ve Allah'ın örtbas ettiğini ortaya çıkarır."*[550]

487- Huzeyfe (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'ın yanına gelerek:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Başka insanlara iyi davranırken, aileme karşı kırıcı ve kötü sözlüyüm. Bu duruma ne dersin? diye sordum. O da şöyle buyurdu:*
- *İstiğfar ne güne duruyor? Gerçekten ben günde yüz defa istiğfar ederek, Allah'tan bağışlanmamı isterim."*[551]

488- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Beni iyilik yaptıkları zaman sevinen, kötülük yaptıkları zaman ise bağışlanma dileyen kullarından eyle."[552]

489- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir adam günah işler de, o günah sebebiyle cennete girer.

- *Nasıl cennete girer? diye soruldu, şöyle cevap verdi:*
- *Gözünün önünde günahı sabit durur, günahını unutmaz, onun için daima üzülür. Sonunda cennete girer."*[553]

490- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Eğer benim günahlarımı ve hatalarımı bilseydiniz, sizden iki kişi bile bana uymazdı. Yeter ki Allah benim günahlarımdan veya hatalarımdan birisini bağışlasın da, insanlar bana "Tezek oğlu Abdullah" deseler de benim için hiç önemi yok."[554]

491- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) dua ederken şöyle derdi:

"Ey Rabbim! Korkarak, umarak, affını isteyerek ve azabından endişe ederek sana yalvarıyorum."[555]

492- Abdullah ibnu Amr ibnu'l-As (r.a) şöyle dedi:

"Elbette mü'min, serçenin yakalandığı zamanki halinden daha şiddetli bir şekilde hatadan çırpınıp kurtulmak ister."[556]

493- Ubeyd İbnu Umeyr "Muhakkak ki Allah kendisine çokça dönenleri bağışlayandır" (İsra 25) ayeti hakkında:

- Onlar yalnızlıkta günahlarını hatırlayan ve Allah'tan bağışlanma dileyen kimselerdir, dedi."[557]

494- Hasan Basri şöyle dedi:

"Mü'min günah işler, günahından duyduğu üzüntü sebebiyle de cennete girer."[558]

495- Rebi bin Haysem arkadaşlarına şöyle dedi:

- Bilir misiniz, dert nedir, deva nedir, şifa nedir? Onlar:

- Hayır, cevabını verince şöyle dedi:

- Dert; günahtır, deva; istiğfardır, şifa da; dönmemek üzere tevbe etmektir."[559]

28- HÜZÜN VE AĞLAMA[560]

"Yaklaşan yaklaştı.
Onu (vaktini) Allah'tan başka açığa çıkaracak yoktur.
Şimdi siz bu söze (Kur'an'a) mı şaşıyorsunuz?
Gülüyorsunuz da ağlamıyorsunuz!
Ve siz gaflet içinde oyalanmaktasınız!
Haydi Allah'a secde edip O'na kulluk edin!"[561]

"De ki: Siz ona ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o (Kur'an) okununca, derhal yüz üstü secdeye kapanırlar. Ve derlerdi ki: Rabbimizi tesbih ederiz. Rabbimizin vâdi mutlaka yerine getirilir. Ağlayarak yüz üstü yere kapanırlar. (Kur'an okumak) onların saygısını artırır."[562]

"(Ya'kub:) Ben hüznümü ve kederimi sadece Allah'a şikayet ediyorum. Ve ben sizin bilemeyeceğiniz şeyleri Allah tarafından biliyorum, dedi."[563]

"(Cennettekiler şöyle) derler: Bizden hüznü gideren Allah'a hamd olsun. Doğrusu Rabbimiz çok bağışlayan, çok nimet verendir."[564]

496- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah korkusundan bir sinek başı kadar gözyaşı döken kimseye, Allah cehennem ateşini haram kılar."[565]

497- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kur'an'ı okuyun ve ağlayın. Eğer içinizden ağlamak gelmiyorsa, ağlamak için uğraşın."[566]

498- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların en güzel Kur'an okuyanı; okurken en çok hüzünlenen kimsedir."[567]

499- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hüzünlü olun! Çünkü hüzün kalbin anahtarıdır. Biz:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Hüzün nasıl olur? diye sorduk. Şöyle buyurdu:*
- *Kendinizi (kıtlık ve savaş zamanları için) açlığa alıştırın ve susuz kalmayı öğrenin!"*[568]

500- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah her hüzünlü kalbi sever."[569]

501- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah, aşırı şefkatinden ve Allah korkusundan dolayı mahzun olan kalbi sever."[570]

502- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kalplerinizin yumuşadığı rikkat anlarını ganimet bilin ve fırsatını kaçırmayın (dua edin). Çünkü onlar birer rahmettir."[571]

503- el- Bera (r.a)'den;

"Biz Rasulullah (s.a.v) ile beraber bir cenazedeydik. Rasulullah (s.a.v) kabrin kenarına oturdu. O kadar çok ağladı ki, toprak onun gözyaşlarıyla ıslandı. Daha sonra şöyle buyurdu:

- *Ey kardeşlerim! İşte bunun gibi bir son için hazırlanın."*[572]

504- Abdullah ibni Mes'ud (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v) bana:

- *Ey ibni Mes'ud! Bana Kur'an oku, buyurdu. ben de Nisa suresini okumaya başladım. Nihayet, "Her ümmetten bir şahit, seni de onların üzerine şahit getirdiğimiz gün onların halleri nice olacak?" (Nisa 41) ayetine geldiğim zaman O'nun gözlerinden yaşlar aktığını gördüm."*[573]

505- Mutarrıf babasından rivayet etti:

"Rasulullah (s.a.v)'a namaz kılarken geldim. Onun içinde tencerenin kaynaması gibi bir kaynama sesi vardı. Yani ağlıyordu."[574]

506- "Sizden cehenneme uğramayacak hiçbir kimse yoktur" (Meryem 71) ayeti nazil olunca, Abdullah bin Ravaha evine gitti ve ağlamaya başladı. Hanımı geldi, o da ağladı. Hizmetçisi geldi, o da ağladı. Sonunda bütün ev halkı gelip ağlamaya başladı. Gözyaşları biraz kesilince Abdullah bin Ravaha:

- Ey ailem! Sizi ağlatan nedir? diye sordu. Onlar da:

- Bilmiyoruz, senin ağladığını görünce biz de ağlamaya başladık, dediler. O ise:

- Rasulullah (s.a.v)'a, içinde Aziz ve Celil olan Rabbimin cehenneme gireceğimi haber verdiği ama oradan çıkacağımı bildirmediği bir ayet nazil oldu. İşte beni ağlatan budur, dedi."[575]

507- Malik bin Dinar (r.a) şöyle dedi:

"Bir evde oturulmadığı zaman harabe olduğu gibi, bir kalpte de eğer hüzün yoksa o kalp harabe demektir."[576]

508- Malik bin Dinar (r.a) şöyle dedi:

"Dünyaya üzülmen ahiret hüznünü kalbinden çıkarır. Dünyaya sevinmen de ahiret sevgisini kalbinden uzaklaştırır."[577]

509- Yahya İbnu Ebi Kesir'den;

"Ka'b (r.a), bir adamın Kur'an okuyuşunu veya duasını işitti. Dinlemeye çalıştı, sonra şöyle diyerek yürüdü:

- Kıyamet gününden önce kendilerine ağlayanlara ne mutlu!"[578]

510- Hasan Basri şöyle rivayet etti:

"Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: "Dünya mü'minin zindanı, kafirin cennetidir." (Hasan Basri (r.a) şöyle dedi; Vallahi mü'min dünyada ancak mahzun olarak sabahlar. Nasıl mahzun olmasın ki, Aziz ve Celil olan Allah'tan cehenneme gireceği haberi gelmiş, çıkacağı haberi ise gelmemiştir. Vallahi hastalıklarla, sıkıntılarla, hoşlanmadığı şeylerle karşılaşacak, kendisine zulmedilecek, kimseden yardım görmeyecek. Bundan dolayı Allahtan sevap umacak. Dünyadan ayrılıncaya kadar da daima mahzun ve korkar olacaktır. Ancak oradan ayrıldığı zaman rahata ve ikrama kavuşacaktır."[579]

29- TUL-İ EMEL (Çok yaşama hırsı)

"Yemin olsun ki, sen onları yaşamaya karşı insanların en düşkünü olarak bulursun. Putperestlerden her biri de bin sene yaşamayı ister. Oysa yaşatılması hiç kimseyi azaptan uzaklaştırmaz. Allah onların yapmakta olduklarını eksiksiz görür."[580]

511- Rasulullah (s.a.v) elindeki değnekle toprağın üzerine kare biçiminde bir şekil,

o şeklin ortasına bir çizgi, ortadaki çizginin yanına doğru çizgiler ve kare biçimindeki o şeklin dışına bir çizgi çizdi. Sonra bize dönerek:

Ecel (ölüm)

Sıkıntı ve belalar

İnsanın (sınırsız) arzu ve istekleri

Ecel (ölüm)

Sıkıntı ve belalar

İnsanın (sınırsız) arzu ve istekleri

- Bunun ne olduğunu biliyor musunuz? diye sordu. Biz:

- Allah ve Rasulü daha iyi bilir, dedik. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- İnsan karenin orta çizgisidir. O çizginin yanına doğru olan çizgiler, insanın başına gelen sıkıntılardır. Bu sıkıntılar her yerden onu çevirir. Biri isabet etmezse diğeri isabet eder. Kare biçimindeki şekil de, onu çevreleyen eceldir. Karenin dışındaki çizgi de, emeldir."[581]

512- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetim hakkında en çok korktuğum şey; kişinin arzu ve isteklerine uyması ve ölümsüzlük hayalidir."[582]

513- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu dört şey kişinin kötülüğünün alametleridir:

1-Allah için göz yaşı akıtmaması

2-Kalbinin katılığı ve İslamî konularda hassasiyet göstermemesi

3-Hırs

4-Tul-i emel (Uzun süre yaşama arzusu)."[583]

514- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İhtiyar kimsenin kalbi şu iki şeyde gençtir; yaşama arzusu ve çok mal sevgisi… "[584]

515- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ne kadar yaşarsan yaşa, sonunda öleceksin! Ne kadar seversen sev, sonunda ayrılacaksın! Ne kadar çalışırsan çalış, sonunda karşılığını göreceksin!"[585]

516- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Utanmıyor musunuz? Yiyemeyeceğiniz şeyleri topluyorsunuz. İçinde uzun süre yaşayamayacağınız yapıları bina ediyorsunuz! Ulaşamayacağınız şeyleri istiyorsunuz! Bütün bunlardan utanmaz mısınız!"[586]

517- Ali bin Ebi Talib (r.a) Ömer İbnu'l-Hattab (r.a)'a nasihat ederken şöyle dedi:

- *İki dostuna (Rasulullah (s.a.v) ve Hz. Ebu Bekir'e onlar gibi) kavuşmak istiyorsan, kasr-ı emel (dünyadan beklentin az olsun) sahibi ol, doyuncaya kadar yeme, elbisen eskiyince ters çevirip giy, gömleğini yama ve ayakkabıların yırtılınca onları dikip giymeye devam et. Böyle yaparsan onlara kavuşursun."*[587]

518- Ali İbnu Ebi Talib (r.a) şöyle dedi:

"Sizin için sadece şu iki şeyden korkuyorum; uzun emel, arzu ve isteklerin esiri olmak. Uzun emel, ahireti unutturur. Arzuların esiri olmak ise, haktan uzaklaştırır. Dünya arkasını dönerek gitmiş, ahiret de yüzünü çevirmiş gelmektedir. Her ikisinin de kendisine ait oğulları vardır. Siz ahiret oğullarından olun, dünya oğullarından olmayın. Elbette bugün amel var, hesap yok. Yarın ise hesap var, amel yok."[588]

519- Ebu Zerr (r.a) şöyle dedi:

"Bir gün gelip ölmesi için çocuklar doğuruyorsunuz. Yıkılması için binalar imar ediyorsunuz. Yok olacak şeyler için hırsla çalışıp, kalıcı olan şeyleri terk ediyorsunuz. Hoşlanılmayan şu üç şeyin ne kadar da güzel olduğuna dikkat edin; fakirlik, hastalık ve ölüm."[589]

520- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Bugün sabaha çıkan herkes bu dünyada misafirdir. Yanındaki mal ödünçtür. Misafir ise yolcudur, emanet de iade edilecektir."[590]

521- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:

"İnsan ne kadar uzun emeller kurarsa, amelini de o derece kötü yapar."[591]

522- Şumayt bin Aclan şöyle dedi:

"Mü'min kendine şöyle demelidir; ömür üç gündür. Dün içindekilerle beraber geçip gitti. Yarın ise sadece bir emeldir. Büyük bir ihtimalle sen ona yetişemeyeceksin. Eğer yarına çıkarsan, yarın zaten rızkıyla beraber gelecektir. Ancak yarından önce değerlendirilmesi gereken bir gündüz ve gece vardır. Pek çok kimse bu ikisinde ölüp gitmişlerdir. Belki sen de aynı akıbete uğrayacaksın. Yaşanılan günü düşünmek yeter."[592]

30- FAKİRLİK

"(Yapacağınız hayırlar,) kendilerini Allah yoluna adamış, bu sebeple yeryüzünde kazanç için dolaşamayan fakirler için olsun. Bilmeyen kimseler, iffetlerinden dolayı onları zengin zanneder. Sen onları simalarından tanırsın. Çünkü onlar yüzsüzlük ederek istemezler. Yaptığınız her hayrı muhakkak Allah bilir."[593]

523- Muaz bin Cebel (r.a)'den; Rasulullah (s.a.v) bana:

- Sana cennetin padişahlarının özelliklerini bildireyim mi? diye sordu. Ben:

- Evet, bildir ey Allah'ın Rasulü, dedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

- Toplumun gözünde zayıf ve güçsüz olan, eski iki parça elbiseye bürünen, kendisine hiçbir değer verilmeyen, iltifat edilmeyen, eğer bir konuda Allah adına yemin edecek olsa, Allah'ın yeminini doğru çıkardığı adam, cennetin padişahıdır."[594]

524- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Benim gözümde kendisine en çok gıpta edilen mü'min; dünyada yükü hafif, namazdan nasibi fazla olan, rızkı kendisine yetecek derecede çok olmadığı halde Allah'a kavuşuncaya kadar buna sabreden, insanlar arasında parmakla gösterilecek derecede tanınmayan, musibeti dünyada iken verilen, ölümü çabuk , mirası ve ardından ağlayanı az olan kimsedir."[595]

525- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minlerin fakirleri cennete zenginlerden beş yüz yıl önce girerler."[596]

526- Ebu Said el- Hudri (r.a)'den;

"Miskinleri (fakirleri) seviniz! Çünkü ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle dua ettiğini işittim:

- Allah'ım! Beni miskin olarak yaşat, miskin olarak öldür ve beni miskinlerle beraber haşret."[597]

527- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetimden öyle kimseler vardır ki, birinizin kapısına gelip bir dinar istese vermezsiniz. Bir dirhem istese yine vermezsiniz. Bir kuruş istese yine vermezsiniz. Fakat o Allah'tan cenneti isteyecek olsa, hemen verir. Eğer Allah'tan dünyayı isteyecek olsa vermez. Dünyayı o kişiye vermemesi onu küçük gördüğü için değildir. Öyle kimseler eski elbise giyerler, kimse onlara iltifat etmez. Ama bir konuda Allah'a yemin edecek olsalar Allah onların yeminlerini doğru çıkarır."[598]

528- Rasulullah (s.a.v) ashabı ile sohbet ederken fakir bir kişi geldi ve zengin bir adamın yanına oturdu. Zengin olan adamın adeta elbiselerini toplar gibi fakirden çekinmesi Rasulullah (s.a.v)'ın yüzünün değişmesine sebep oldu.

- Ey falan! Senin zenginliğinin ona gitmesinden mi yoksa onun fakirliğinin sana bulaşmasından mı endişe ettin? diye çıkıştı. Adam:

- Ey Allah'ın Rasulü! Zenginliğin zararı mı var? dedi. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Evet, zararı var! Zenginliğin seni ateşe çağırırken, fakirliği onu cennete çağırır. Adam:

- Öyleyse beni ateşten ne kurtarır? diye sordu. Rasulullah (s.a.v):

- Kardeşinin başını sıvazlayıp gönlünü alman seni ateşten kurtarır, cevabını verdi. Adam:

- Öyleyse hemen yapayım, demesi üzerine fakir adam:

- Hayır, hayır! Benim buna ihtiyacım yok , dedi. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Kardeşin için Allah'tan bağışlanma dile ve ona dua et."[599]

529- Rasulullah (s.a.v) insanlara namaz kıldırırken bazı kimseler açlıktan dolayı güçleri kesilip yere düşerlerdi. Bunlar Suffe ashabındandı. Bir gün bedeviler:

- Yahu bunlar da deli midir nedir? deyince, Rasulullah (s.a.v) namazı bitirip Suffe ashabına şöyle buyurdu:

- Eğer Allah'ın sizler içinkendi katında neler hazırladığını bir bilseydiniz, fakirliğinizin ve düşkünlüğünüzün daha da artmasını isterdiniz."[600]

530- Mus'ab bin Sa'd (r.a) şöyle anlattı:

"Babam, kendisini Rasulullah (s.a.v)'ın ashabı içinde bulunan fakirlerden daha üstün sandı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Allah, bu ümmete güçsüzlerin namazları, duaları ve samimiyetleri sebebiyle yardım eder."[601]

531- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Fakirlik mü'minde atın yanağına bağlanmış olan güzel bir gemden daha üstün ve daha süslüdür."[602]

532- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kimin namazı güzel, malı az, çoluk-çocuğu kalabalık olursa, insanların da gıybetini yapmazsa biz onunla cennette şöyle beraber olacağız. (Rasulullah (s.a.v) bunu söylerken işaret parmağıyla orta parmağını gösteriyordu.)"[603]

533- Rasulullah (s.a.v)'ın yanından zengin bir adam geçti. Bunun üzerine O yanında bulunanlara:

- Bu zengin adam hakkında ne dersiniz? diye sordu. Sahabeler:

- Bu adam insanların en şereflilerindendir. Bir kadına talip olsa evlenmesine izin verilir. Birine aracı olsa, aracılığı kabul edilir. Bir şey söylese sözü dinlenir, dediler. Rasulullah (s.a.v) sustu. O sırada yanlarından fakir bir adam geçti. Rasulullah (s.a.v) yine sordu:

- Peki, bu adam hakkında ne dersiniz? Sahabeler:

- Bu adam müslümanların fakirlerindendir. Bir kadına talip olsa, evlenmesine izin verilmez. Birine aracı olmak istese, aracılığı kabul edilmez. Ve bir şey söylese, sözü dinlenmez, dediler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Bu adam, diğer adam gibi dünya dolusu adamdan daha hayırlıdır, buyurdu."[604]

534- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetim için şu üç şeyden korkuyorum:

1-Alimin ayağının kaymasından

2-Münafığın Kur'an'la mücadele (zıtlaşma) etmesinden

3-Dünyanın boyunlarınızı kırıp da kendinizi fakir görmenizden ve birbirinizi suçlamanızdan."[605]

535- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah kıyamet günü kullarından aynı konumda olan ama biri fakirlikle, diğeri ise zenginlikle imtihan edilmiş iki kulu diriltir. Darlık içinde olan cennete yönelir. Kapılarına geldiği zaman oradan geri dönmez. Melekler ona:

- Buyur, derler. Kılıcı omzunda olduğu halde şöyle der:

- Şu kılıç bana dünyada cihad edeyim diye verildi. Ben de ölünceye kadar onunla mücadele ettim. Kılıcını bekçilere atar ve yürür. Kimse onu geri çevirmez ve cennete girmekten alıkoymaz. O da cennete girer ve bir müddet orada eğlenir. Sonra bolluk içinde olan din kardeşi gelir. O fakir de ona:

- Ey falan! Seni cennete önce girmekten engelleyen şey neydi? diye sorar. O da:

- Bana ancak şimdi izin verildi. O kadar bekledim ki, eğer ekşi ot yemiş üç yüz yük devesi olsaydı ve beşer beşer su içmeye gelselerdi, benim terimden kanmış olarak dönerlerdi, cevabını verir."[606]

536- Ebu Zer (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) bana:

- Ey Ebu Zer! Mesciddeki en zengin adamı bana göster, buyurdu. Ben de baktım ve üzerinde kaftan bulunan bir adamı işaret ederek:

- İşte bu ey Allah'ın Rasulü! dedim. Bunun üzerine:

- Mesciddeki en fakir adamı bana göster, buyurdu. Baktım, üzerinde yırtık pırtık bir elbise bulunan bir adamı göstererek:

- İşte bu ey Allah'ın Rasulü! dedim. Rasulullah (s.a.v) fakir adama işaret ederek:

- Şu adam var ya, Allah katında şu zengin gibi bir dünya dolusu adamdan daha

değerlidir, buyurdu."[607]

537- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Rüyamda cennete girdiğimi gördüm. Cennetin en üst derecelerinde fakir muhacirler ile müslümanların çocukları vardı. En az olanlar ise, zenginler ve kadınlardı.

- Zenginleri ve kadınları neden cennette az görüyorum? diye sordum. Bana şöyle cevap verildi:
- Zenginler kapıda mallarından sorguya çekiliyorlar. Kadınlara gelince, şu iki kırmızı şey, yani altınla ipek onları helak etmiştir.

Daha sonra cennetin sekiz kapısının birinden çıktım. Ümmetimi tek tek bana göstermeye başladılar. Ancak Abdurrahman bin Avf'ı göremedim. Tam ümidimi kesmiştim ki onu da gördüm. Beni görünce ağlamaya başladı.

- Ey Abdurrahman! Neden ağlıyorsun? diye sordum. Şöyle dedi:
- Seni hak üzere gönderen Allah'a yemin ederim ki, seni göremeyince bir daha asla göremeyeceğimi zannettim. Ben:
- Niye ki? diye sorunca şöyle cevap verdi:
- Malımın çokluğundan dolayı, size gelinceye kadar sorguya çekiliyordum."[608]

538- Ebu Said (r.a) şöyle anlattı:

"Muhacirlerden yoksul bir grupla beraberdim. Yeterli elbiseleri olmadığı için çıplaklıklarını birbirleriyle örtüyorlardı. Biri de bize Kur'an okuyordu. Derken Rasulullah (s.a.v) gelip yanımıza oturdu. Kur'an okuyan kimse okumasını kesti. Rasulullah (s.a.v) selam verip şöyle sordu:

- Burada ne yapıyordunuz? Biz:
- Ey Allah'ın Rasulü! Birimiz Kur'an okuyor, diğerleri de ondan dinliyorlardı, dedik. O da:
- Kendileriyle birlikte sabretmekle emrolunduğum ümmetimden böylelerini yaratan Allah'a hamd olsun, buyurdu. Sonra tam ortamıza oturup eliyle işaret etti. Bunun üzerine hepimiz O'nun etrafında halka olduk ve yüzlerimizi O'na doğru çevirdik. Rasulullah (s.a.v)'ın o toplulukta benden başka kimseyi tanıdığını sanmıyorum. Sonra şöyle buyurdu:
- Ey muhacir yoksullar! Kıyamet gününde tam bir nura kavuşacağınıza sevinin! Cennete zenginlerden yarım gün önce gireceksiniz! Bu yarım gün, dünya günleriyle tam beş yüz yıldır."[609]

539- Rasulullah (s.a.v) Basra halkıyla anlaşma yapmış ve onlara A'la b. Hadrami'yi vali olarak göndermişti. Ebu Ubeyde de Bahreyn'den mallar

getirdi. Derken Ensar bunu duydu ve Rasulullah (s.a.v) ile beraber sabah namazına geldi.

Rasulullah (s.a.v) namazı kılınca oradan ayrıldı, onlar da O'nun önüne çıktılar. Rasulullah (s.a.v) gülümsedi ve:

- Zannederim siz Ebu Ubeyde'nin Bahreyn'den bir şeylerle geldiğini duydunuz, buyurdu. onlar da:

- Evet, ey Allah'ın Rasulü, dediler. Rasulullah (s.a.v) da:

- O halde sevinin ve sizi sevindirecek şeyi ümit edin! Ben sizin için fakirlikten korkmuyorum. Ama sizden öncekilerin ayaklarının altına dünyanın serilmesi gibi sizin ayaklarınızın altına da dünyanın serilmesinden, onların dünya için yarıştıkları gibi sizin de yarışmanızdan ve dünyanın onları helak ettiği gibi sizi de helak etmesinden korkuyorum, buyurdu."[610]

540- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gariplere müjdeler olsun! Biz:

- Garipler kimlerdir ey Allah'ın Rasulü? diye sorduk. Rasulullah (s.a.v):

- Birçok kötü insan içinde az olan salih kişilerdir. Onlara isyan edenler, itaat edenlerden daha çoktur, buyurdu.

Bir başka gün yine Rasulullah (s.a.v)'ın yanındaydık , şöyle buyurdu:

- Kıyamet günü ümmetimden nurları güneş gibi parlayan bir kısım insanlar gelecek. Biz:

- Ey Allah'ın Rasulü! Onlar kimlerdir? diye sorduk. Şöyle cevap verdi:

- Onlar; ümmetimin fakir muhacirleridir ki, onlar sebebiyle çirkin şeylerden korunulur. Onlardan her biri, ihtiyacını insanlara bildirmeden içinde saklayarak ölür ve yeryüzünün dört bir tarafından dirilerek haşrolunurlar."[611]

541- Nukade el- Esedi (r.a)'den;

- Rasulullah (s.a.v) beni bir adama göndererek ondan meniha (geçici bir süre için karşılıksız sütünden yararlanılacak) bir dişi deve istedi. Adam bu isteği yerine getirmedi. Sonra Rasulullah (s.a.v) beni başka bir adama gönderdi. Adam Rasulullah (s.a.v)'a sağmal bir deve gönderdi. Rasulullah (s.a.v) daveyi görünce:

- Allah'ım! Bu deveyi ve onu göndereni bereketlendir, diye dua etti. Bunun üzerine ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Deveyi getirene de dua etsen, dedim. O:

- Allah'ım! Deveyi getireni de, buyurdu. Sonra devenin sağılmasını emretti. Bunun üzerine deve sağıldı ve bol süt verdi. Rasulullah (s.a.v) davesini

göndermeyen adam için:

- Allah'ım! Falanın malını çoğalt, diye diğeri için de:

- Allah'ım! Falanın rızkını gün be gün eyle, diye dua etti."[612]

542- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Garibin ölümü şehidliktir."[613]

543- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İyilik yapmak suretiyle fakirlerin yanında bir yatırımınız bulunsun. Çünkü kıyamet günü zenginlik sırası onlarındır."[614]

544- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim kendi menfeatine ters düşmesine rağmen insanlara insaflı davranırsa yüksek cennetleri hak eder. Kime de fakirlik zenginlikten daha sevimli gelirse, Harameyn (Mekke-Medine) halkı ne kadar çalışırlarsa çalışsınlar, ona verilen hayra ulaşamazlar."[615]

545- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Âdemoğlunun hoşuna gitmeyen iki şey vardır. Biri ölüm. Oysa ölüm fitneden daha hayırlıdır. İkincisi, mal azlığıdır. Oysa az malın hesabını vermek daha kolaydır."[616]

546- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç kişi hesapsız olarak cennete gireceklerdir:

1-Elbisesini yıkadığı zaman yerine giyecek elbisesi olmayan

2-Ocağının üzerinde iki kap bir araya gelmeyen

3-Kendisine hangi içeceği içmek istediği sorulmayan (sudan başka seçeneği olmayan)."[617]

547- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kimin üzerinde Allah'ın nimetleri görünürse Allah'a çokça hamd etsin. Dert ve sıkıntıları artan kimse çokça istiğfar etsin. Fakirlikten kurtulmak isteyen kimse de; "La havle vela guvvete illa billah" (Güç ve kuvvet ancak Allah iledir) sözünü çokça söylesin."[618]

548- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yolunda benim kadar hiç kimse insanlar tarafından korkutulmadı. Allah yolunda kimse benim kadar eziyete uğramadı. Gecesi ve gündüzüyle tam bir ay bende ve Bilal'de, Bilal'in koltuğunun altında bulunan yiyecekten başka bir şey yoktu."[619]

549- Hz. Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Allah'a yemin olsun ki, aylar geçer de Muhammed (s.a.v)'ın evine ekmek girmediği olurdu.

- Ey mü'minlerin annesi! Rasulullah (s.a.v) bu müddet içinde ne yer, ne içerdi? diye soruldu. Şöyle dedi:

- Allah kendilerini hayırla mükâfatlandırsın. Ensar'dan sütü bulunan komşularımız vardı. Onlar Rasulullah (s.a.v)'a süt hediye ederlerdi."[620]

550- Bir gün Rasulullah (s.a.v)'a sıcak bir yemek getirildi. Yedikten sonra şöyle buyurdu:

- Allah'a hamd olsun! Şu ve şu kadar zamandır karnıma sıcak bir yemek girmemişti."[621]

551- Ömer (r.a) insanların dünyadan elde ettiklerini anlattı ve şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v)'ın gün boyu açlıktan kıvranıp da karnını doyuracak adi bir hurmayı bulamadığını görmüşümdür."[622]

552- Enes bin Malik (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v) Allah'a kavuşuncaya kadar halis buğday unundan yapılmış ince yufka ekmeği ve kızartılmış körpe kuzu kebabı yemedi."[623]

553- Ebu Hureyre bir gün önlerinde kebap yemeği bulunan bir topluluğa uğramıştı. Onlar Ebu Hureyre'yi de kebap yemeye davet etmişler, fakat o kebap yemeği kabul etmeyip:

- Rasulullah (s.a.v) şu dünyadan arpa ekmeği ile karnı doymadan çıkıp gitti, dedi."[624]

554- Ebu Esma şöyle anlattı:

"Ebu Zer Rebeze'de sürgünde iken onun yanına gittim. Siyah, çirkin ve güzel kokulardan yoksun bir hanımı vardı. Bize:

- Şu siyah kadın bana ne diyor, biliyor musunuz? Bana Irak'a gitmemiz gerektiğini söylüyor. Çünkü Irak'a gittiğimizde oranın halkı bize yardım edecekmiş. Halbuki benim sevgili dostum Rasulullah (s.a.v)'ın bana haber verdiğine göre; "Cehennem köprüsünün yanı başında kaygan bir yol vardır. Eğer yükünüz hafif olursa, o yolun tehlikesinden kurtulma ümidiniz daha fazla olur."[625]

555- Utbe bin Ğazvan minber üzerinde bize bir hutbe okudu. Hutbesinde şöyle diyordu:

"Ben Rasulullah (s.a.v)'la birlikte yedi kişilik bir grup içerisindeki durumumuzu hatırlıyorum da, o zaman ağaç yaprağından başka yiyeceğimiz yoktu. Hatta ağaç

yapraklarını yediğimiz için ağızlarımızın etrafı yara olmuştu."[626]

556- *Ca'fer bin. Ebi Talib (r.a) fakirleri çok sever, onların yanında oturur, onlarla konuşur sohbet ederdi. Rasulullah (s.a.v) onu "Ebu'l-Mesakin (miskinlerin babası)" diye isimlendirirdi."*[627]

557- *Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:*

"Allah'a karşı tevazu (alçak gönüllülük) olduğu için fakirliği, Rabbime kavuşmayı özlediğim için ölümü, günahlarıma kefaret olduğu için de hastalığı seviyorum."[628]

558- *Ka'b bin Malik (r.a) şöyle dedi:*

"İnsanlar diriltildikleri zaman, bir çağrıcı şöyle seslenir:

- Bugün ayrılış günüdür. Nerede bedenlerini yataklarından uzaklaştıranlar? Nerede Allah'ı ayaktayken, otururken ve yatarken zikredenler?

O sırada cehennem boynunu uzatır ve:

- Bana üç kişiyi yutmam emredildi; Allah ile beraber başka bir ilah kabul eden, inatçı zorba ve haksız yere haddi aşan. Elbette ben babayı oğuldan, oğlu babadan ayırırım, der.

Fakir müslümanların da cennete götürülmeleri emredilir. Ama o üç kimse geride bırakılır. Bunun üzerine onlar şöyle derler:

- Bizi geride bırakıyorsunuz, ama bizler ne mal sahibiydik ne de idareciydik!"[629]

559- *Sehl bin Sa'd şöyle dedi:*

"Biz Cuma günü olunca sevinirdik , dedi. Kendisine:

- Neden? diye sorulunca şöyle dedi:

- Bizim yaşlı bir ninemiz vardı. Pazı köklerini alıp bir tencereye doldurur, üzerine de arpa öğütüp ilave ederdi. Vallahi o yemeğin içinde ne kuyruk yağı ne de iç yağı bulunurdu. Cuma namazından çıktıktan sonra ona uğrayıp selam verirdik. O da bize yemeğinden ikram edip yedirirdi. Onun için Cuma gününün gelişine çok sevinirdik."[630]

560- *Davud (a.s) şöyle dua ederdi:*

"Ey Allah'ım! Seni unutturacak kadar beni fakir kılma. Azgınlaştıracak kadar da zengin kılma."[631]

561- *Hasan Basri Rasulullah (s.a.v)'ın ashabını kastederek şöyle dedi:*

"Öyle bir topluluk gördüm ki, helal mal edinmek isteselerdi elbette edinebilir, zengin olabilirlerdi. Kendilerine; "Neden dünyadan nasibinizi almıyorsunuz?" diye sorulduğunda, "Biz kalbimizi bozmasından korktuğumuz için zengin olmak istemiyoruz" diye cevap verirlerdi."[632]

31- KANAAT

"Bu dünya hayatı sadece bir eğlenceden, bir oyundan ibarettir. Ahiret yurduna (oradaki hayata) gelince, işte asıl yaşam odur. Keşke bilmiş olsalardı!"[633]

562- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İslam yoluna giren ve yeterli rızkı olup da, ona kanaat eden kimseye ne mutlu!"[634]

563- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minlerin en hayırlıları; kanaatkar olanları, en kötüleri ise; aç gözlü olanlarıdır."[635]

564- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde her zengin ve her fakir dünyadayken rızkının yetecek kadar verilmiş olmasını temenni edecektir."[636]

565- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Muhammed ailesinin rızkını yetecek kadar kıl."[637]

566- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Zenginlik mal çokluğunda değil, gönül tokluğundadır."[638]

567- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünya işlerinde kendinizden aşağı olanlara bakın, sizden yukarı olanlara bakmayın. Çünkü bu, Allah'ın nimetlerini küçümsememeniz için daha güzeldir."[639]

568- Hakim bin Hızam (r.a)'den;

"Ben Rasulullah (s.a.v)'dan bir şeyler istedim, bana verdi. Sonra yine istedim, yine verdi. Sonra yine istedim, bu defa bana şöyle buyurdu:

- Ey Hakim! Bu mal çekicidir, tatlıdır. Ancak kim onu tok gözlülükle alırsa, ona hayır ve bereket verilir. Kim de onu aç gözlülükle alırsa, ona hayır ve bereket verilmez ve yiyip de doymayan kimse gibi olur. Veren el, alan elden daha hayırlıdır."[640]

569- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim başına gelen bir fakirliği, halinden şikayet ederek insanlara bildirir ve onlardan bir şeyler isterse, onun fakirliği giderilmez. Kim de durumunu sadece Allah'a arz ederse, Allah er veya geç onu rızıklandırır ve fakirliğini giderir."[641]

570- Şakik bin Seleme şöyle anlatıyor:

"Ben bir arkadaşımla beraber Selman-ı Farisi'nin yanına geldim. Selman:

- *Eğer Rasulullah (s.a.v) tekellüfü (misafire ikram etmekte aşırıya gitmek) yasaklamasaydı, size tekellüf yapardım, dedi ve bize su ile tuz getirdi. Arkadaşım:*
- *Ah, keşke tuzun yanında bir de kekik otu olsaydı, dedi. Selman hemen matarasını rehin olarak göndererek , karşılığında kekik otu satın aldı. Yemekte sonra arkadaşım şöyle dua etti:*
- *Verdiği rızka karşı bizi kanaatkar kılan Allah'a hamd olsun. Bunun üzerine Selman şöyle dedi:*
- *Eğer Allah'ın sana verdiği rızka kanaat etseydin, şimdi bizim mataramız rehin olmayacaktı."*[642]

571- Sa'd (r.a) oğluna şu nasihatte bulundu:

"Ey oğlum! Allah'tan zenginlik isterken, kanaati de beraberinde iste. Çünkü kanaati olmayan bir kimse hiçbir zaman zengin olamaz."[643]

32- GEREKSİZ İSTEK VE ARZULARIN PEŞİNE DÜŞMEMEK

"Hevâ ve hevesini tanrı edinen ve Allah'ın (kendi katındaki) bir bilgiye göre saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah'tan başka kim doğru yola eriştirebilir? Hâla ibret almayacak mısınız?"[644]

"Rabbinin makamından korkan ve kendimi kötü arzulardan uzaklaştırmış kimse için şüphesiz cennet onun yegâne barınağıdır."[645]

"(Bununla beraber) kendimi temize çıkarmıyorum. Çünkü benlik aşırı şekilde kötülüğü emreder; Rabbimin acıyıp koruduğu kimse. Şüphesiz Rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir."[646]

572- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dikkat edin!.. Dünyada doymuş ve nice nimetlere gark olmuş birçok kimse vardır ki, kıyamet gününde aç ve çıplaktırlar.

Dikkat edin!.. Dünyada nice aç kimseler vardır ki, kıyamet gününde doymuş ve nimetlere gark olmuş olacaklardır.

Dikkat edin!.. Nice kimseler kendi istek ve arzularını bir kenara bırakıp onu horlarken, gerçekte ona ikramda bulunmaktadır.

Dikkat edin!.. Allah'ın Rasulüne ganimet olarak ihsan ettiği nimetler içinde yüzüp, O'nun rızası dışında tasarrufta bulunan nice kimseler vardır ki, bunların Allah katında hiçbir nasipleri yoktur.

Dikkat edin!.. Cennet ameli dağ başında bir zorluk, cehennem ameli ise ovada bir kolaylıktır.

Dikkat edin!.. Nice anlık şehvetler vardır ki, uzun bir üzüntüye sebep olurlar."[647]

573- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gerçek mücahid; nefsinin isteklerine karşı cihad ederek günahlardan uzak durmak için mücadele eden kimsedir."[648]

574- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim dünyada Allah'ın diniyle meşgul olan kimselerden olursa, Allah'ın kıyamet günü ilgilendiği kimselerden olur. Kim de dünyada sadece kendi arzu ve istekleriyle ilgilenen kimselerden olursa, Allah'ın kıyamet günü kendi haline terk ettiği kimselerden olur."[649]

575- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ahiret ticaretinde en fazla zararda olan kimse; dünyevi emellerine ulaşmak için kendisini yiyip bitiren, arzularına kavuşma konusunda zamanın kendisine yardım etmediği (zamanını iyi değerlendirmeyen), azıksız olarak dünyadan ayrılan ve elinde kendisine mazeret olabilecek hiçbir delil bulunmadığı bir halde Allah'ın huzuruna çıkarılan kimsedir."[650]

576- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Benden sonra ümmetim hakkında üç şeyden korkuyorum:

1-Heva ve heveslerinin kendilerini şaşırtması.

2-Mide düşkünlüğü ve şehvetlerine uymaları.

3-Hakikati bilip öğrendikten sonra gaflete düşmeleri."[651]

577- Rasulullah (s.a.v) Muaz bin Cebel'i Yemen'e gönderirken ona şöyle buyurdu:

"Lüks ve israf içinde yaşanılan refahtan sakın! Çünkü Allah'ın gerçek kulları nimetler içinde yüzmezler."[652]

578- Zübeyr bin Avvam (r.a)'den;

"Sonra o gün bütün nimetlerden mutlaka sorguya çekileceksiniz." (Tekasür 8) ayeti inince ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Biz hangi nimetin hesabından sorguya çekileceğiz? Bizdeki nimet sadece iki siyah şey olan, hurma ve sudur, dedim. Rasulullah (s.a.v) da:

- Bilmiş olunuz ki, o nimetlerden de sorulacaksınız, buyurdu."[653]

579- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İki nimet vardır ki, insanların çoğu onda aldanırlar; sıhhat ve boş vakit."[654]

580- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetimin nimetler içerisinde yüzenlerinin en kötüleri; çeşit çeşit yiyecek ve giyecek isteyen, konuşurken de sözlerini süsleyerek konuşanlardır."[655]

581- Bir gün Rasulullah (s.a.v)'a badem ezmesi getirilmişti.

- Bu nedir? diye sordu.

- Badem ezmesidir, cevabını verdiler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Onu benden uzaklaştırın! Çünkü o, gününü gün edenlerin içeceğidir."[656]

582- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Üç kişi vardır ki, Allah onları sever. Üç kişi vardır ki, Allah onlara öfkelenir. Allah'ın sevdiği üç kişi şunlardır:

1-Bir ihtiyaç sahibi, aralarında akrabalık bağı bulunmayan bir topluluğun yanına ihtiyacını arz etmek için gelir. Onlar da hiçbir şey vermeden geri çevirirler. Topluluğun arkasında oturan kişi, gizlice ayrılıp ona ihtiyacı olan şeyi verir. Bu iyiliği sadece Allah ve verdiği kimse bilir.

2-Bir grup insan gece boyunca yol alırlar. Öyle ki uyku kendilerine en sevimli ve dengi bulunmaz bir nimet haline gelir. Uzanıp yatarlar. Aralarından biri kalkar Allah'a yalvarır ve O'nun ayetlerini okur.

3-Bir ordu birliğiyle beraber düşmanla karşılaşan, yenilgiye uğradıkları halde, kendisi geri çekilmeyip düşmanla göğüs göğse çarpışıp şehit düşen veya zafere ulaşan kimse.

Allah'ın öfkeleneceği üç kimse ise: Zina eden ihtiyar, kibirli fakir ve zalim zengindir."[657]

583- Ebu Vail (r.a) şöyle anlattı:

"Biz Habbab (r.a)'ı hastalığında ziyarete gitmiştik. O şöyle dedi:

- Bizler Allah'ın rızasını isteyerek Peygamber (s.a.v) ile birlikte Medine'ye hicret ettik. Artık ecir ve mükafatımız Allah katındaydı. Biz muhacirlerden bazı kimseler bu hicretin dünya ücretinden hiçbir şey almadan geçip gittiler. İşte onlardan biri de Mus'ab bin Umeyr'dir. Mus'ab Uhud günü şehid edildi ve arkasında çizgili bir yün kumaştan başka bir şey bırakmadı. Biz o tek kumaşla onu defnetmeye çalıştık. Başını örttüğümüz zaman ayakları açıkta kalıyor, ayaklarını örttüğümüz zaman başı açıkta kalıyordu. Rasulullah (s.a.v) bize şehidin başını kumaşla, ayaklarını da ızhır otuyla örtmemizi emretti. Biz muhacirlerden kimi de hicretin meyvelerinin toplanma zamanına ulaştı ve o şimdi bu meyveleri toplamaktadır!"[658]

584- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekin. Çünkü bu hesabınız için kolaylık sağlar. Günahlarınız tartılmadan önce, amellerinizi tartın. "Büyük arz olunuş günü" için çeyiz hazırlayın. "O gün Allah'a arz olunursunuz. Hiçbir gizliniz kalmaz." (Hakka 18)"[659]

585- Ebu Bekir (r.a) ölüm halindeyken Selman (r.a) yanına girdi ve:

- Ey Rasulullah (s.a.v)'ın halifesi! Bana tavsiyede bulunur musun? dedi. Bunun üzerine Ebu Bekir (r.a) şöyle dedi:

- Aziz ve Celil olan Allah dünya nimetlerini önünüze serecek. Ondan sadece ihtiyacınız kadarını alın. Kim sabah namazını kılarsa o Allah'ın koruması altındadır. Allah'ın koruması altındayken O'nunla yaptığın kulluk anlaşmasını bozma. Yoksa Allah seni yüz üstü ateşe fırlatıp atar."[660]

586- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Dikkat edin!.. Görünüşte kendini aşağılamasına rağmen, kendisine ikram eden nice kimseler vardır! Dikkat edin!.. Elbisesini beyazlatmasına rağmen, dinini kirleten nice kimseler vardır!"[661]

587- Huzeyfe İbnu'l-Yeman (r.a) şöyle dedi:

"Muhakkak ki, hak (İslam'ı yaşamak) ağırdır ve zordur. Zorluğuna rağmen sonucu kolaydır ve övgüye değerdir. Ve muhakkak ki, batıl bir dini yaşamak basit ve kolaydır. Kolaylığına rağmen sonucu zordur ve etrafa kötülük saçar. Küçük günahları terk etmek, tevbe etmekten daha kolay ve daha hayırlıdır. Nice anlık şehvetler var ki, arkasında uzun süren bir hüzün bırakır."[662]

588- Rebeze'de Ebu Zer'in yanına bir grup kimse uğradılar ve ona yiyecek, içecek bir şeyler vermeyi teklif ettiler. Bunun üzerine o:

- Yanımızda sütünü sağdığımız bir keçi, sağa sola giderken üzerine bineceğimiz bir eşek ve hizmetimizi gören bir köle var. Bir de fazladan abaye (cübbe) var, ben de onun hesabından korkuyorum."[663]

589- Allame Muhammed bin Fazl şöyle dedi:

"İnsana hayret doğrusu! Allah'ın evine varmak için vadileri, ıssız yolları, çölleri aşar gider. Çünkü orada peygamberinin izleri vardır. Bu insan nasıl olur da kalbine varmak için benliğini ve onun isteklerini aşıp geçmez. Çünkü kalpte Rabbinin kudret izleri vardır."[664]

590- Hasan Basri Rasulullah (s.a.v)'ın ashabını kastederek şöyle dedi:

"Öyle bir topluluk gördüm ki, bazı dönemler içlerinden biri yetmiş sene geçse ailesinden özel olarak iştahını çeken bir yemek istemez, hatta bazen yatacak yastık bulamazlardı. Bir şeyler yedikleri zaman da karınlarında taş gibi bir şeyler hissederlerdi."[665]

33- AZ YEMEK

"Doğrusu Allah, inanıp yararlı işler işleyenleri içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyar. Durakları ateş olduğu halde kafirler, zevklenirler ve hayvanlar gibi yerler."[666]

591- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min bir mideyi doldurmak için, kafir ise yedi mideyi doldurmak için yer."[667]

592- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bu ümmete, peygamberlerinin vefatından sonra gelen ilk bela çok yemek ve hırstır. Çünkü bir kavmin karnı doyunca bedenleri kuvvetlenir, kalpleri zayıflar ve şehevi duyguları artar."[668]

593- Ebu Cuhayfe (r.a) şöyle anlatıyor:

"Bir gün et ve ekmekten yapılmış bir tirit yedim. Sonra da Rasulullah (s.a.v)'ın yanına geldim ve geğirmeye başladım. Rasulullah (s.a.v) da bana şöyle buyurdu:

- Ey Ebu Cuhayfe! Geğirtini bizden uzak tut. İnsanların dünyada en çok doyanları, ahirette en çok aç kalanları olacaklardır."[669]

594- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde şişman ve iri-yarı bir adam getirilecek, fakat Allah katında hiçbir değeri olmayacaktır."[670]

595- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hikmetin (yerli yerince konuşup hareket etmek) nuru; fazla yememektir. Dinin başı; dünyaya kul-köle olmayı terk etmektir. Allah'a yakınlaşmanın yolu; zavallıları sevmek ve onlara yakınlaşmaktır. Allah'tan uzaklaşmanın yolu ise; insanın günahta güçlü kılacak kadar çok doymasıdır. Karınlarınızı aşırı bir şekilde doyurmayın, yoksa göğüslerinizdeki hikmetin nuru söner. Hikmetin ışığı mü'minin kalbinde bir kandil gibi yayılır."[671]

596- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Âdemoğlu karnından daha kötü bir kap doldurmamıştır. Belini doğrultacak kadar birkaç lokmacık ona yeter. Birkaç lokma ile yetinmeyecekse, hiç olmazsa midesini üçe ayırsın; üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe/suya, üçte birini de nefesine."[672]

597- Rasulullah (s.a.v) bir grup arkadaşı ile beraber Ebu Heysem (r.a)'e gitti.

Evine geldiğinde Ebu Heysem'in hanımına:

- Ebu Heysem nerelerde? diye sordu. Hanımı da:

- Bizim için içecek bir şeyler getirmeye gitti, cevabını verdi. Onlar böyle konuşurlarken Ebu Heysem geldi. Ve hanımına:

- Vah zavallı kadın! Yoksa Rasulullah (s.a.v)'a ikram edecek bir şey bulamadın mı? diye çıkıştı. Kadın:

- Hayır, cevabını verince:

- Öyleyse kalk bize bir şeyler hazırla, dedi. Kadın arpa ekmeği hazırlarken Ebu Heysem de Rasulullah (s.a.v) ile arkadaşlarına ikram etmek için bir koyun kesti. Koyun etini pişirdikten sonra misafirlerinin önüne koydu. Arkasından da soğuması için bekletilmiş bir testiden su ikram etti. Rasulullah (s.a.v) ve beraberindekiler sularını içtikten sonra Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Kıyamet günü bunlardan dolayı sorguya çekileceksiniz!"[673]

598- "Rasulullah (s.a.v)'a büyük bir kap içerisinde bir miktar bal ile süt getirildi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Ne güzel. Bir içimde iki çeşit içecek ve bir bardakta iki çeşit katık. Hayır, benim ona ihtiyacım yoktur. Yanlış anlamayın. Ben ona haramdır demiyorum. Fakat kıyamet günü Allah'ın beni dünyanın ihtiyaçtan fazla olan nimetlerinden sorumlu tutmasını istemiyorum. Ben Allah için tevazu ederim. Kim Allah için tevazu ederse Allah o kimseyi yüceltir. Ve kim de kibirlenirse Allah o kimseyi alçaltır. Kim geçimde orta yollu davranırsa Allah o kimseyi zengin kılar. Kim ölümü çok hatırlarsa Allah o kimseyi sever."[674]

599- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ben açlığımı ne ile giderdiğime önem vermem!"[675]

600- Aişe (r.a)'dan;

"Biz, Muhammed (s.a.v)'ın ev halkı olarak ateş yakmadan tam bir ay geçirdiğimiz olurdu da o dönemde yiyeceğimiz; yalnızca kuru hurma ve su idi."[676]

601- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a)'a kızı Hafsa (r.a) gelerek:

- Şu giydiğin elbiseden daha yumuşağını giysen, şu yediğin yemekten daha iyisini yesen olmaz mı? Allah sana arzı açtı ve rızkı genişletti." Dedi. O da:

- Söylediklerine karşı seninle çekişeceğim, diyerek hemen Rasulullah (s.a.v)'ın durumunu ve zorluklar içindeki yaşayışını hatırlattı. Bunları anlatmaya devam edince Hafsa (r.a) ağlamaya başladı. Sonunda Ömer (r.a):

- Ben Rasulullah (s.a.v)'ı ve Ebubekir'i bu zor yaşama tarzında takip edeceğim. Umulur ki, sonunda onların ulaştığı ikramlara ve bolluğa yine onlarla beraber

kavuşurum, dedi."[677]

602- Abdullah İbni Ömer (r.a)'ın oğlu Hamza şöyle anlattı:

"Abdullah İbni Ömer (r.a)'in yanında ne kadar çok yiyecek olursa olsun, yemek yemiş ise, üzerine bir şey yiyerek karnını doldurmazdı. İbnu Mati' hastalığında onu ziyarete gelmişti. Yanına girdiğinde onu çok zayıflamış gördü. Hanımı Safiye bintu Ebi Ubeyd (r.a)'ya:

- *Ona yemek yapsanız da, vücudu yerine gelse, dedi. O da:*
- *Elbette biz yemek yapıyoruz. Ama o ailesinden ve etrafındakilerden hiçbirini atlamaksızın hepsini yemeğe davet ediyor. Siz bu konuda onunla konuşsanız… dedi. Bunun üzerine İbnu Mati' ona:*
- *Ey Ebu Abdurrahman! Yeseniz de biraz kendinize gelseniz, dedi. O da:*
- *Muhakkak ki seksen yaşıma geliyorum. Ömrüm boyunca karnımı bir kere bile tamamıyla doldurmadım. Şimdi ise ömrümden çok az bir zaman kalmışken doymamımı istiyorsun? dedi."*[678]

603- Rasulullah (s.a.v)'ın ashabından Abdullah İbnu'l-Haris İbni Cezi'z-Zebidi (r.a)'nin huzuruna iki adam girdi. Onlara:

- *İkiniz de hoş geldiniz, dedi ve üzerine dayandığı yastığı verdi. Onlar da:*
- *Biz bunu istemiyoruz. Faydalanacağımız bir şey dinlemek için geldik, dediler. O da:*
- *Misafirine ikram etmeyen ne Muhammed (s.a.v)'in ne de İbrahim (a.s)'in ümmetindendir. Atının yularını tutmuş olduğu halde Allah yolunda geceyi geçiren, birkaç parça şey ve soğuk suyla iftar eden kimseye ne mutlu! "Ey çocuk! Şunu koy, şunu kaldır" diye hizmetçisine emredip, öküz gibi yiyen, yediklerini birbirine karıştıran ve bu nimetler içinde de Allah'ı anmayanlara yazıklar olsun!"*[679]

604- Cabir bin Abdullah (r.a) yanında bir miktar etle beraber Ömer İbnu'l-Hattab (r.a)'e uğradı. Ömer (r.a):

- *Ey Cabir! Bu ne? diye sordu. Cabir (r.a):*
- *Canım et çekti de satın aldım, cevabını verdi. Bunun üzerine Ömer (r.a) şöyle dedi:*
- *Sen canının çektiği her şeyi alır mısın? Şu ayette sözü edilen kimselerden olmaktan hiç korkmuyor musun? "Dünyadaki hayatınızda bütün güzel şeylerinizi harcadınız, tükettiniz, onların zevkini sürdünüz…" (Ahkaf 20)"*[680]

605- Hz. Ömer (r.a) zamanında insanlar bir dönem kıtlığa uğradılar. Bütün

insanlar yiyinceye kadar, Ömer (r.a) ne yağ ne de yağlı bir şey yedi."[681]

606- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Birinizin ailesine her zaman misafir olması ne kadar da kötü!.. Dikkat edin!.. Herkes bulduğunu yesin!"[682]

607- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Kıyamet gününde istisnasız herkes dünyadayken çok az yemiş olmayı temenni edecektir. Midesinde rahatsızlığı olmadığı sürece sabah ve akşam az yemek, kişiye hiçbir zarar vermez."[683]

608- Bir adam Abdullah İbni Ömer (r.a)'e:

- Sana bir mide ilacı yapayım mı? diye sordu. İbni Ömer:

- Yapacağın bu ilaç neye yarar? dedi. Adam:

- Midene bir yemek dokunduğu zaman rahatlatır, hazmı kolaylaştırır, dedi. Bunun üzerine İbni Ömer (r.a) şöyle dedi:

- Ben dört aydır karnımı tam bir şekilde doyurmadım. Bulamadığım için değil, ama bazen karnını doyurabilen, bazen de aç kalan bir toplulukla beraber yaşadığım için yemiyorum."[684]

609- Ali bin Ebi Talib (r.a)'ın önüne faluzec (undan yapılan bir tatlı) getirilmişti. O:

- Sen güzel kokulu, hoş tatlı ve güzel renklisin. Ama ben daha önce alışmadığım bir şeye kendimi alıştırmaktan hoşlanmıyorum, dedi."[685]

610- Hasan Basri Rasulullah (s.a.v)'ın ashabını kastederek şöyle dedi:

"Öyle bir topluluk gördüm ki, ne doğru dürüst giyecek bir elbise, ne de üzerinde yatacak bir yatak gördüler. Evine gelip hanımına; "Şu yemeği yap" diye emreden olmamıştır. Yedikleri zaman da doymazlardı. Allah'a andolsun ki, kişinin karnını doyurduktan sonra yemeye devam etmesi, o son yediğini köpeğe atmasından daha kötüdür."[686]

611- Hasan Basri şöyle dedi:

- Oruç tut ama orucunda haddi aşma!

- Oruçta haddi aşmak nedir? diye soruldu. Şöyle cevap verdi:

- Bir adamın "Yarın oruç tutmak istiyorum, benim için şunu, şunu hazırlayın" demesidir."[687]

612- Hasan Basri et ve ekmek yiyordu. O sırada bir adam geldi. Ona:

- Hürlerin yemeğine buyur, dedi. Adam:

- Ben iyi yemiştim, onun için yiyemem, dedi. Bunun üzerine Hasan Basri:

- Subhanallah! Müslüman nasıl olur da yemek yemeye gücü yetmeyecek kadar yemek yer? dedi."[688]

613- Ser-i Sakati şöyle anlattı:

"Yanına uğrayanlar Utbe-i Gulam'ın iri tuzla arpa ekmeği yediğini gördüler. Yemeğinin sadeliğinden söz ettikleri zaman o şöyle dedi:

- Evet, ahiretteki kebap ve ziyafetlere ulaşıncaya kadar böyle idare edeceğiz."[689]

34- AZ UYUMAK

"Şüphesiz ki Allah'a isyandan sakınanlar, cennetlerde ve pınar başlarında bulunacaklar. Rablerinin kendilerine verdiğini alarak . Kuşkusuz onlar, bundan önce dünyada güzel davrananlardı. Geceleri pek az uyurlardı. Seher vakitlerinde de istiğfar ederlerdi."
[690]

614- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Cennette içinden dışı, dışından içi görünen köşkler vardır. Bir bedevi:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bu köşkler kimler içindir? diye sorunca şöyle buyurdu:

- Güzel konuşan, başkalarına ikramda bulunan, oruca devam eden, Allah için herkes uykudayken kalkıp namaz kılanlar için!"[691]

615- "Abdullah (r.a) Rasulullah (s.a.v)'ın yanında, uykuda kalıp sabah namazına kalkamayan bir adamdan söz etti. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- İşte bu kimse şeytanın bir veya iki kulağına işediği bir kimsedir."[692]

616- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah katında büyük bir öfkeye sebep olan özellikler şunlardır; acıkmadan yemek , uyku ihtiyacı olmadan uyumak , bir şeye çok hayret etmeden gülmek , bir nimete kavuştuğunda (Allah'a hamdetmek yerine) çığlık atmak."[693]

617- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah şu üç kişiyi sever, onlara güler ve onları müjdeler:

1-Bir düşman topluluğuyla karşılaştığı zaman öldürülünceye kadar savaşan kimse. Allah onun hakkında şöyle buyurur:

- Şu kuluma bakın! Benim rızam için canını nasıl da feda etti.

2-Güzel bir eşi ve yumuşak bir yatağı olduğu halde gece namaza kalkan kimse. Allah onun hakkında da şöyle buyurur:

- Şu kuluma bakın! Zevkini terk edip beni zikrediyor. Eğer isteseydi derin bir

uykuya dalardı.

3-Bir toplulukla beraber yolculuk yapan, onlar uykusuz kalıp uykuya daldıkları zaman bollukta ve darlıkta geceyi ibadetle geçiren kimse."[694]

618- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:

"Şu iki huy kalbi karartır; çok uyumak ve çok yemek."[695]

619- Vehb İbni Münebbih şöyle dedi:

"İnsanlardan şeytana en sevimli olanlar; çok yiyen ve çok uyuyan kimselerdir."[696]

35- AZ KONUŞMAK VE AZ GÜLMEK

"Kazanmakta olduklarının cezası olarak, artık az gülsünler, çok ağlasınlar."[697]

620- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz ben sizin görmediklerinizi görür, işitmediklerinizi işitirim. Gökler adeta gıcırdadı, gıcırdaması da onun hakkıdır. Gökyüzünün dört parmak bir yer bile kalmaksızın her yerinde Allah'a secde eden melekler vardır. Allah'a yemin ederim ki, eğer benim bildiklerimi bilmiş olsaydınız az güler, çok ağlardınız. Yataklar üzerinde kadınlarla beraber olmaktan zevk duymazdınız. Evlerinizden yollara çıkıp yüksek sesle Allah'a yalvarırdınız. Ben kesilen bir ağaç olmayı temenni ederdim."[698]

621- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Siz kendisine dünyaya rağbet göstermeme ve az konuşma özelliği verilen bir adam gördüğünüz zaman ona yaklaşın, onunla dostluk kurun. Çünkü o kimse olayları hikmetle (vahyin istediği şekilde) değerlendirir."[699]

622- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İyiliği emredip kötülükten alıkoyması ve Allah'ı zikretmesi dışında, Ademoğlunun her konuştuğu aleyhinedir."[700]

623- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim gülmeyi çoğaltırsa, insanlar tarafından önemsiz görülür ve ciddiye alınmaz. Kim çok şaka yaparsa, heybeti gider. Kim mizahla çok uğraşırsa, vakarı gider. Kim aç karnına su içerse, kuvvetinin yarısını kaybeder. Kim çok konuşursa, yanlışı çok olur. Yanlışı çok olanın hatası çok olur. Hatası çok olan kimseye de, ateş daha layıktır."[701]

624- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Size en kolay ve bedeninize en hafif gelen ibadeti haber vereyim mi? Bu; hayır konuşmanın dışında susmak ve güzel ahlaklı olmaktır."[702]

625- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gereksiz ve günaha götüren konularda susan kurtulur!"[703]

626- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kişiyi ilgilendirmeyen konularda susmak hikmettir ve bunu gerçekleştiren yapan çok azdır."[704]

627- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Çok gülmeyin. Çünkü çok gülmek kalbi öldürür."[705]

628- Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Ben Rasulullah (s.a.v)'ın hiçbir zaman küçük dili görünecek kadar güldüğünü görmedim. Onun gülmesi, ancak tebessümdü."[706]

629- Avn (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v) ancak tebessüm ederek gülerdi. Bir kimseye de yöneldiği zaman bütün vücuduyla yönelirdi."[707]

630- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İki çeşit gülme vardır; kişi görmeyi arzuladığı bir din kardeşiyle aniden karşılaşır ve sevincinden güler. Bu Allah'ın sevdiği gülmedir. Allah'ın gazap ettiği gülme ise; kişi incitici, kaba ve boş bir sözü hem gülmek hem de başkalarını güldürmek için söyler. Bu yüzden yetmiş sene cehennem uçurumundan aşağı yuvarlanır."[708]

631- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Konuşmayı öğrendiğiniz gibi susmayı da öğrenin. Muhakkak ki en büyük yumuşak huyluluk; kişinin kendisini ilgilendirmeyen konularda susmasıdır. Konuşmaktan daha çok susmaya istekli olun. Kendinizi ilgilendirmeyen şeyler hakkında da kesinlikle konuşmayın."[709]

632- Ali bin Ebi Talib (r.a) şöyle dedi:

"Kendisini ilgilendirmeyen konularda susması, kişiyi cennete davet eden bir davranıştır."[710]

633- Hasan Basri şöyle dedi:

"Biz öyle bir topluluk gördük ki, az konuşur, çok iş yaparlardı. Şimdiki insanlar az amel ediyorlar fakat çok konuşuyorlar."[711]

634- Ebu Amr-ı Evzai şöyle dedi:

"Ölümü çokça gündemde tutup hatırlayan kimseye az bir dünyalık yeter. Konuştuklarının amelinden sayılacağını bilen kimse de az konuşur."[712]

36- GİYİMDE SADELİK

635- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sade giyinmek imandandır! Sade giyinmek imandandır! Sade giyinmek imandandır!"[713]

636- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim intikam almaya gücü yettiği halde öfkesini yenerse, Allah kıyamet gününde dilediği huriyi seçme konusunda onu serbest bırakır. Kim de gücü yettiği halde güzel elbise giymeyi terk ederse, Allah kıyamet gününde ona iman elbisesi giydirir. Kim de Allah için bir köleyi evlendirirse, Allah kıyamet gününde onun başına saltanat tacı koyar."[714]

637- Rasulullah (s.a.v)'a ipek bir ferruc (yırtmaçlı kaftan) hediye edilmişti. Onu giydi, sonra namaz kıldı. Namazdan sonra hoşlanmamış bir tavır içinde elbiseyi bedeninden şiddetle çıkardı ve:

- Bu, muttakilere yaraşmaz! buyurdu."[715]

638- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kulları içinde Allah'ın en çok nefret ettiği kimse; kılık kıyafeti amelinden daha hayırlı olan kimsedir. Kılık kıyafeti peygamberlerinki gibi, ameli ise günahkar ve zalim kimselerin ameli gibidir."[716]

639- Bera bin Azib (r.a) şöyle anlattı:

"Rasulullah (s.a.v)'a bir ipek kumaş hediye edildi de bizler hemen ona ellerimizle dokunmaya ve onun güzelliğine hayret etmeye başladık. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Sizler buna hayret mi ediyorsunuz? Buyurdu. Biz:

- Evet, çok beğendik, dedik. Rasulullah (s.a.v) da:

- Sa'd İbni Muaz'ın cennetteki mendilleri bundan daha hayırlıdır."[717]

640- Ümmü Seleme (r.a) şöyle anlattı:

"Rasulullah (s.a.v) gecenin bir yarımında uyandı ve şöyle diyordu:

- La ilahe illallah! Bu gece ne fitneler indirildi! Ve ne hazineler de indirildi! Mü'minlerin anneleri olan hanımlarımı kim uyandırır? Dünyada nice giyinik kadınlar vardır ki, kıyamet gününde çıplaktırlar!"[718]

641- Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v)'ın kimseye hakaret ettiğini görmediğim gibi kendisi için fazladan ikinci bir elbisenin katlanıp muhafaza edildiğini de görmedim."[719]

642- Aişe (r.a) şöyle anlattı:

"Yeni bir elbise giymiştim. Ve elbise hoşuma gittiği için dönüp dönüp kendime bakıyordum. Babam bana:

- *Neden bu kadar kendine bakıyorsun? Yüce Allah sana bakmaz, dedi. Ben de:*
- *Niçin? diye sordum. Babam da:*
- *Dünyanın her hangi bir süsü yüzünden kulun içine kendini beğenme duygusu girerse, o süsü terk edinceye kadar Allah'ın onun yüzüne bakmayacağını sen bilmiyor musun? Dedi. Bunun üzerine o elbiseyi hemen bir yoksula verdim. Babam bana:*
- *Şimdi yaptığın davranışı Allah belki önceki davranışına keffaret kılar, dedi."*[720]

643- Ahnef bin Kays şöyle anlattı:

"Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) bizi Irak seferine gönderdi. Biz de gittik ve Allah bize Irak'ın ve Acem ülkesinin fethini nasip etti. Bu arada çok sayıda İran ve Horasan halkının giydiği beyaz elbiseler ele geçirip her birimiz bir takım giydik. Medine'ye geldiğimizde Ömer bizden yüz çevirip bizimle konuşmadı. Bu durum karşısında biz üzüldük ve oğlu Abdullah'a gittik. Abdullah o sırada mescidde oturuyordu. Ona babasından gördüğümüz asık surat ve soğukluğu anlattık. Bize:

- *Mü'minlerin emiri üzerinizde gördüğü bu elbiseden dolayı sizden yüz çevirmiştir. O giydiğiniz elbiseyi ne Rasulullah (s.a.v)'ın ne de Ebubekir'in üzerinde görmüştür, dedi.*

Bunun üzerine evlerimize gidip o elbiseleri çıkardık , herkes eski ve Ömer'in her zaman üzerindede gördüğü elbiseleri giydikten sonra tekrar onun yanına geldik. Ömer bu defa bizi görünce kalktı ve teker teker selamladı. Sonra da yeni görmüş gibi her birimizin boynuna ayrı ayrı sarıldı. Onun yanından ayrıldıklarında sahabeler şöyle konuşmaya başladılar:

- *Bu adamın aşırı zühdü ve halifeliğe yakışmayan kılık-kıyafeti utanç vericidir. Sırtındaki cübbe on iki yerinden yamalı. Allah onun eliyle Kisra ve Kayser'in topraklarını, doğu ve batı ülkelerini müslümanların emrine verdi. Arap ve Acem hangi heyet gelse, onu bu on iki yerden yamalı cübbe içinde gördüler. Ona söyleseniz de; kendisini biraz daha heybetli gösteren bir elbise giyse ve sabah-akşam sofra kurulmasını emretse ve hem kendisi hemde Muhacir ve Ensar o sofradan yese… Siz Allah'ın Rasulü ile beraber savaşlara katılmış değerli kimselersiniz. Onu bu konuda uyarsanız, herhalde sizi kırmaz. Sahabelerin hepsi:*

- Bunu ona ya Ali bin Ebi Talip yada kızı Hafsa söyleyebilir. Çünkü Ali onun kayın pederidir. Hafsa da Rasulullah'ın eşidir. Rasulullah (s.a.v)'ın hatırı için onu kırmaz, diye düşündüler. Ve gidip durumu Ali'ye anlattılar. Ali:
- Ben bunu yapamam! Ama siz Rasulullah (s.a.v)'ın eşlerine gidin. Onlar mü'minlerin anneleridir, onlar söyleyebilirler, dedi. Bunun üzerine Aişe ve Hafsa'nın yanına gittiler. Onların isteklerini dinleyen Aişe:
- Mü'minlerin emiriyle ben konuşurum, dedi. Hafsa da:
- Dinleyeceğini zannetmiyorum, dedi. Sonra kalkıp Ömer'in yanına gittiler. Ömer onları saygıyla karşıladı. Aişe:
- Ey mü'minlerin emiri! İzin verirsen, seninle biraz konuşmak istiyorum, dedi. Ömer de:
- Emret ey mü'minlerin annesi, seni dinliyorum, diye karşılılk verdi. Aişe de şöyle anlatmaya başladı:
- Dünya Rasulullah (s.a.v)'ı Rasulullah (s.a.v) da dünyayı istemedi. Sade ve temiz bir hayat yaşadı. Sonunda Allah onu katına yükseltti. Ondan sonra Ebubekir de onun izinden giderek , aynen onun sünnetini uyguladı. Küfrün ve kafirlerin kökünü kazıdı. Batıl ehlinin delillerini yok etti. Hakkı ve adaleti hakim kıldı. Malı herkese eşit bir şekilde taksim etti. Ve böylece Allah'ın hoşnutluğunu kazandı. Allah da onu en yüce cennette Peygambere kavuşturdu. O da hayatı boyunca dünyayı istememiş, dünya da onu istememişti. Şimdi de Allah senin elinle Kisra ve Kayser'in hazinelerini müslümanlara kazandırdı. Onların altınları getirilip senin önüne dökülüyor. Bütün doğu ve batı halkları sana boyun eğiyorlar. Allah İslam'ın şerefini daha da yüceltsin. Müslümanlardan yardımını esirgemesin. Amin… Ey mü'minlerin emiri! Arap ve Acem heyetler kafileler halinde gelerek seni ziyaret ediyorlar. Oysa senin üzerinde şu on iki yerinden yamalı olan cübbeden başka bir şey yok. Seni daha çok heybetli gösteren ve halifeliğe yakışan bir kıyafet giysen... Bir de, sabah ve akşam hem senin, hem de Muhacir ve Ensarın yemesi için sofra kurulmasını emretsen olmaz mı? Ömer Aişe'nin bu sözlerini işitince ağlamaya başladı ve ona:
- Sana soruyorum, Allah için doğru söyle; Rasulullah (s.a.v) vefat edinceye kadar hiç buğday ekmeğinden doyasıya yedi mi? Üç gün ard arda buğday ekmeği buldu mu? Hem öğlen, hem de akşam yemek yedi mi? diye sordu. Aişe de:
- Hayır, cevabını verdi. Ömer tekrar:
- Sana soruyorum; Rasulullah (s.a.v)'ın yerden bir karış yüksekte bir kez olsun

yemek yediğini gördün mü? O hep yemeğin önüne bırakılmasını, eğer sofra kurulmuşsa da sofranın kaldırılmasını emretmiyor muydu? diye sordu. Bu defa Aişe ve Hafsa:

- Allah şahittir ki, evet, dediler. Ömer tekrar:

- İkinizde Rasulullah (s.a.v)'ın eşleri ve mü'minlerin annelerisiniz. Bütün Müslümanlarda, özellikle benim üzerimde hakkınız çoktur. Ama siz bana dünya sevgisini tavsiye ediyorsunuz. Ben Rasulullah (s.a.v)'ın kaba yünden bir cübbe giydiğini biliyorum. Cübbenin sertliğinden vücudu kaşınıyordu. Siz de bilmez misiniz? diye sorudu. İkisi birden:

- Allah şahittir ki, evet, dediler. Ömer tekrar:

- Ey Aişe! Sen Rasulullah (s.a.v)'ın tek kat bir aba üzerinde yattığnı bilmiyor musun? O aba da senin odandaki kaba kıldan yapılmış bir çul parçasıydı. Gündüzleri sergi, geceleri yatak olarak kullanıyordunuz. Çoğu kez yanına geldiğimizde yattığı hasırın vücuduna iz yaptığnı görürdük, dedi. Sonra Hafsa'ya döndü ve:

- Ey Hafsa! Sen bir gece kilimi iki kat yaparak Rasulullah (s.a.v)'ın altına sermiştin. Yatağı yumuşak olduğu için O da sabaha kadar uyumuş ve Bilal'in ezan sesiyle ancak uyanabilmişti. Uyandığı zaman sana; "Ey Hafsa! Bu gece başıma neler getirdiğini gördün mü? Altıma yumuşak yatak sermişsin, ben de sabaha kadar uyanamadım. Benim dünya ile ne ilgim var? Ey Hafsa! Neden beni yumuşak yataklarda gaflete sürüklüyorsunuz?" buyurmuştu. Bunları bana sen anlattın. Rasulullah (s.a.v) Allah'ın bütün günahlarını bağışladığını bildiği halde, akşamları aç yatıyor, gece namaz için kalkıyordu. Vefat edinceye kadar ibadet etmekten, dua etmekten, yalvarmaktan ve ağlamaktan ayrılmamıştı. Vallahi Ömer hiçbir zaman lezzetli yemek yemeyecek, yumuşak elbise giymeyecek, tuz ile zeytin yağından başka iki çeşidi bir arada bulundurmayacaktır, dedi. Bunun üzerine Aişe ve Hafsa Ömer'e bir şey söylemeden kalktılar ve durumu ashaba anlattılar. Ömer de vefat edinceye kadar bu durumunu değiştirmedi."[721]

644- Hişam şöyle anlattı:

"Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) Şam'a geldiği zaman temizleyip yıkamam için gömleğini bana gönderdi. Gömleğin alt kısmı yırtılmıştı. Gömleği temizledim, yamadım ve ona ketenden bir gömlek daha dikip ikisini beraber ona gönderdim. Gömlekler Ömer'e getirilince keten gömleğe eliyle dokunarak baktı, sonra:

- Bu çok yumuşak, dedi ve onu atarak kendi gömleğini aldı. Sonra da:

- Bu ter için daha iyi, dedi."[722]

645- Ali bin Ebi Talip (r.a)'a:

- Gömleğine neden yama yapıyorsun? diye sorulunca:

- Kalbim huşu içinde olsun, mü'minler de örnek alsınlar, diye cevabını verdi."[723]

646- Kuseyr bin Ubeyd (r.a) şöyle anlatıyor:

"Mü'minlerin annesi Hz. Aişe'nin hücresine gittim. Bana:

- Biraz bekle de elbisemin yırtığını dikeyim. Ondan sonra konuşalım, dedi. Ben:

- Ey mü'minlerin annesi! Senin bu yaptığını insanlara söylesem senin cimri olduğunu sanırlar, dedim. Hz. Aişe de:

- Eski elbisesi olmayanın yeni elbisesi de olmaz, dedi."[724]

647- İbni Büreyde şöyle dedi:

"Babam bana dedi ki; eğer sen bizi peygamberimizle beraber bulunduğumuz bir sırada, yağmura tutulduğumuz zaman görseydin bizim koyun gibi koktuğumuzu hissederdin. Bizim elbiselerimiz yün, yiyeceğimiz de, hurma ile suydu."[725]

648- İbni Mesruk şöyle anlatıyor:

"Abdullah İbni Dinar'a:

- Ömer (r.a)'ın oğlu Abdullah'ın yemeği nasıldı? diye sordum.

- Bize tirit yedirirdi, doymazsak başka bir yemek ilave ederdi, cevabını verdi. Bu defa:

- Giyimi nasıldı? diye sordum.

- Değeri yirmi dirhem olan, iki parçadan ibaret bir elbise giyerdi. Ve yine değeri on dirhem olan, iki parçadan oluşan bir elbise giyerdi, cevabını verdi."[726]

37- BİNA YAPIMINDA VE EŞYADA LÜKSTEN KAÇINMAK

649- Abdullah bin Ömer (r.a)'den;

"Biz kendimize ait (ahşap veya kamıştan) bir kulübeyi tamir etmekle meşgulken Rasulullah (s.a.v) yanımızdan geçti ve:

- Bu nedir? diye sordu. Ben de:

- İyice çürüyüp, eğilen kulübemizdir. Biz de onu tamir ediyoruz, dedim. Bunun üzerine O şöyle buyurdu:

- Ölümün ondan daha çabuk ve hızlı yetişeceğini zannediyorum."[727]

650- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bulunduğunuz yerin dışında bir yerde gelir getiren bir arazi edinmeyin. Bu sizin dünyaya yönelmenize sebep olur. Medine'de olana Medine'deki gelir getiren yeri, Razan'da olana da Razan'daki gelir getiren yeri yeter."[728]

651- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsana her yaptığı şeyden mükâfat (sevap) verilir; ancak binaya yaptığı harcamadan dolayı her hangi bir sevap verilmez ."[729]

652- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hoşa gidecek dört şey vardır:

1-Sizi ilgilendirmeyen konularda susmak ki o, hikmetin başıdır

2-Tevazu (alçak gönüllülük)

3-Allah'ı zikretmek

4-Mal ve eşyanın azlığı."[730]

653- Hz. Aişe (r.a) şöyle dedi:

"Ensar'dan bir kadın yanıma gelmişti. Rasulullah (s.a.v)'ın yatağının katlanmış bir örtüden ibaret olduğunu görünce, hemen çıkıp evine gitti ve içi yünle doldurulmuş bir yatakla geri döndü. Rasulullah (s.a.v) geldiği zaman:

- *Bu nedir? diye sordu. Ben:*
- *Ensar'dan falan kadın yanıma gelmişti. Senin yatağını görünce bunu getirdi, dedim. Bana:*
- *Onu geri gönder, buyurdu. Ben ise göndermedim. Çünkü böyle bir yatağın evimde olması hoşuma gidiyordu. Rasulullah (s.a.v) ısrarla ban üç defa onu geri vermemi söyledi ve:*
- *Ey Aişe! Allah'a yemin ederim ki, eğer istesem Allah altın ve gümüş dağlarını benimle beraber yürütür, buyurdu. Bunun üzerine ben de yatağı geri gönderdim."*[731]

654- Aişe (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'ın üzerinde yattığı yatak; içi hurma yaprağı ile dolu, tabaklanmış bir deriydi."[732]

655- Ali bin Ebi Talib (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'ın kızı Fatıma düğün gecesi bana gönderildi. Zifaf gecesi yatağımız bir koç derisinden ibaretti."[733]

656- İbni Ömer (r.a)'den;

"Ben Rasulullah (s.a.v) döneminde kendimi yağmurdan ve güneşten koruyacak bir evi kendi elimle yapmıştım. O evin yapımında Allah'ın hiçbir kulu bana yardım etmedi. (Çünkü evin basitliğinden dolayı yardıma gerek yoktu.) O anki çalışmam hala gözümün önündedir."[734]

657- Yahya İbnu Ebi Kesir'den;

"Ebu Zer'in yanına girdim. Tenceresinin altını yağmurda ıslanmış odunla tutuşturmaya çalışıyor ve bir yandan da dumandan gözyaşları akıyordu. Hanımı ona:

- *Senin bunu yapmanı gerektirmeyecek kadar imkanın var! İsteseydin senin yerine bunu başkası da yapardı, dedi. O:*
- *Ben Ebu Zer'im! Bu da benim hayatım! İstersen razı olursun, istersen seni Allah'ın himayesine bırakarak boşarım, diyerek sanki kadının ağzına bir taş tıkadı. Nihayet tenceredeki pişince bir sahan getirip içine kurumuş ekmeği kırdı. Sonra tenceredekini getirip üzerine döktü. Daha sonra hanımının yanına gelip:*
- *Buyur, dedi. Hep beraber yedik. Sonra cariyesine:*
- *Bize içecek ver, dedi. Cariye de bize keçilerinin sulandırılmış sütünden ikram etti.*
- *Ey Ebu Zer! Evinde rahat bir yaşam sürseydin ya! dedim. O da:*
- *Ey Allah'ın kulları! Hesabını verebilir miyim ki bundan fazlasını istiyorsunuz?! Şu üzerinde uyuduğumuz yatak, şu serdiğimiz aba, şu giydiğimiz elbise, şu içinde yemek pişirdiğimiz çömlek, şu içinde yemek yediğimiz sahan, şu yağ kabımız, şu da içinde un bulunan çuval. Benim için bundan daha fazlasını mı istiyorsunuz? dedi. Ben:*
- *Sana verilen maaş dört yüz dinar… Oldukça yüksek bir seviyedesin. Peki bu maaş nereye gidiyor? diye sordum. Şöyle cevap verdi:*
- *Senden asla gizlemeyeceğim. Benim şu köyde otuz atım var. Maaşım gelince onlar için saman ve bakıcıları için erzak, ailem için de nafakasını satın alırım. Eğer bir şey kalırsa onu bozdurur, cariyenin yanına şuraya koyarım. Ailemin ete ihtiyacı olursa ondan alırlar. Başka bir şeye ihtiyacı olursa yine o paradan alırlar. O atlara Allah yolunda süvariler temin ederim. Ebu Zer ailesinde dirhem de dinar da bulunmaz."*[735]

658- Huzeyfe, Selman'a:

- *Ey Ebu Abdurrahman! Sana bir ev yapayım mı? diye sordu. Bu teklif Selman'ın hoşuna gitmedi. Huzeyfe:*
- *Acele etme! Sana öyle bir ev yapacağımki onun eni, boyu ve yüksekliği tam*

senin boyun kadar olacak. Yatıp uzandığında da, kalktığında da başın duvarlarına değecek, dedi. Bunun üzerine Selman:

- Tam benim düşündüğüm gibi düşünmüşsün, dedi. Huzeyfe de Selman'a anlattığı gibi bir ev yaptı."[736]

659- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a), Ebu Ubeyde bin Cerrah'a gittiğinde onun bir deve bellemesini altına sererek ve bir heybeyi de kendisine yastık yaparak uzandığını gördü. Ona:

- Allah senden razı olsun! Sen de diğer arkadaşların gibi niçin biraz olsun mal biriktirmedin? dedi. Ebu Ubeyde de şöyle cevap verdi:
- Ne gerek var? Benim yatmam için bu yeterli değil midir?"[737]

660- Selman-ı Farisi (r.a) Beni Kinde kabilesinden bir kızla evlendi ve kızın babasının evinde zifafa girdi. Zifaf gecesi arkadaşları da Selman'la beraber kızın evine kadar gittiler. Selman:

- Allah ecrinizi versin, siz geri dönün, diyerek bazı beyinsizlerin yaptığı gibi onları içeriye almadı. İçeri girdiğinde evin süslenmiş ve duvarlarına perdeler asılmış olduğunu gördü.
- Evinizi sıtma mı tuttu, yoksa Kabe buraya mı geldi? diye sordu. Onlar:
- Ne evimizi sıtma tutmuş, ne de Kabe buraya gelmiştir, dediler. Selman kapı perdesi hariç duvardaki bütün perde ve süsleri indirmedikçe içeriye girmedi. Odaya girdiğinde bir çok eşya ve mal gördü. Bunun üzerine:
- Bunlar kimin? diye sordu. Ona:
- Senin ve eşinindir, cevabını verdiler. Selman:
- Dostum Rasulullah (s.a.v) bana dünya varlığının ancak bir yolcuya yetecek kadar olmasını tavsiye etmiştir, dedi. Daha sonra evde bazı hizmetçiler gördü.
- Bunlar kimindir? diye sordu. Ona:
- Senin ve eşinindir, cevabını verdiler. Selman:
- Dostum Rasulullah (s.a.v) bana bu kadar fazla hizmetçi edinmemi emretmedi. Sadece kendileriyle evlenebileceğim veya kendilerini evlendirebileceğim kadar hizmetçiyi yanımda bulundurmamı emretti. Eğer bu sayının dışına çıkarsam, onlar da kötü yola düşerlerse, buna ben sebep olduğum için işledikleri günahın sorumluluğu en az onlar kadar bana da düşer, dedi. Sonra orada bulunanlara:
- Siz beni eşimle yalnız bırakmaz mısınız? dedi. Onlar da:
- Peki, deyip çıktılar. Selman kalkıp kapıyı kapattı, perdeyi indirdi ve gelip eşinin yanına oturdu. Elini başına koydu, hayır ve bereket için dua etti. Sonra:
- Sana bir şey söylesem beni dinler misin? diye sordu. Eşi:

- Seninle evlenen kimse elbette seni dinler, cevabını verdi. Selman:
- Dostum Rasulullah (s.a.v) bir kadınla evlenirsem, onunla yapacağım ilk şeyin Allah'ı anmak ve O'na ibadet etmek olmasını emretti, dedi. Bunun üzerine birlikte namaz kılmak için kalktılar. Uzun bir süre namaz kıldıktan sonra namazgahtan çıktılar. Sonra Selman zifafa girdi. Sabah olunca arkadaşları:
- Ey Selman! Eşini nasıl buldun? diye sordular. Selman onlardan yüz çevirdi. Sonra tekrar sordular, yine yüz çevirdi. Sonra tekrar sordular, yine yüz çevirdi. Nihayet:
- Allah kapıyı, perdeyi ve örtüyü bunların ardında yapılanların gizli kalması için yaratmıştır. İnsan sadece görebileceği şeyleri sorabilir. Bunun dışındaki şeyleri sormaya hakkı yoktur. Ben Rasulullah (s.a.v)'ın; "Böyle mahrem şeyleri söyleyen kimseler, yolun ortasında birbirlerinin üzerine çıkan iki eşeğe benzer" buyurduğunu işittim, dedi."[738]

661- Salim bin Abdullah (r.a) şöyle anlattı:

"Düğünümde babam bir çok kimseyi çağırmıştı. Onların arasında Ebu Eyyub el-Ensari de vardı. Ebu Eyyub geldiği zaman duvarlarımızın yeşil perdelerle süslenmiş olduğunu görünce başını eğdi ve babama:

- Ey Abdullah! Siz de mi duvarlara perde asıyorsunuz? diye sordu. Babam utanarak:
- Ey Ebu Eyyub! Kadınlarla başa çıkamadık, dedi. Ebu Eyyub da:
- Pek çok kimse kadınlarla başa çıkamasa da senin kadınlarla başa çıkamayacağını sanmazdım. Bu durumda ben ne sizin evinize girer ne de yemeğinizden yerim, dedi."[739]

38- İSRAF

"Ey Adem oğulları! Her secde edişinizde güzel elbiselerinizi giyin; yeyin, için, fakat israf etmeyin; çünkü Allah israf edenleri sevmez."[740]

"Bir de akrabaya, yoksula, yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma. Zira böylesine saçıp savuranlar şeytanların dostlarıdırlar. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür."[741]

662- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yiyin, için, sadaka verin ve giyinin. Ancak kibirlenmeyin ve israf etmeyin. Şüphesiz Allah nimetinin eserini kulunun üzerinde görmek ister."[742]

663- Rasulullah (s.a.v) bir adamı abdest alırken gördü ve ona:

"İsraf etme, israf etme, buyurdu."[743]

664- Rasulullah (s.a.v), Ensardan bir adamın evinin önünden geçerken, kapının üzerine bina edilmiş olan kubbeyi gördü. Medine'deki evlerde böyle bir kubbe yoktu.

- Bu nedir? diye sordu. Orada bulunanlar:

- Falanın yaptırdığı kubbedir, diye cevap verdiler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Böyle gereksizce binaya harcanan her mal, kıyamet günü yapan için bir vebaldir.

Rasulullah (s.a.v)'ın bu sözü Ensardan olan ev sahibi adama ulaşınca hemen o kubbeyi yıktı. Bir süre sonra Rasulullah (s.a.v) tekrar oradan geçti ve kubbeyi göremedi. Orada bulunanlara kubbenin ne olduğunu sordu. Onlar:

- Sahibi senin sözünü duyunca, kubbeyi yıktırdı, dediler. Rasulullah (s.a.v) da:

- Allah o adama rahmet etsin! Allah o adama merhamet etsin, diye dua etti."[744]

665- Aişe (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) benim bir günde iki defa yemek yediğimi görünce şöyle buyurdu:

- Ey Aişe! Dünyayı karnına doldurdun. Karnını doldurmaktan başka bir meşguliyetinin olmasını istemez misin? Bir günde iki defa yemek yemek israf sayılır. Allah ise israf edenleri sevmez."[745]

666- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) oğlu Abdullah'ın yanına girdi ve onun yanında bir parça et gördü:

- Bu et de neyin nesi? diye sordu. Abdullah:

- Canım çekti de, cevabını verdi. Bunun üzerine Ömer şöyle dedi:

- Sen her canının çektiği şeyi yer misin? Kişiye israf olarak her canının çektiğini yemesi yeter."[746]

667- Abdullah İbni Ömer'in yanına oğlu geldi ve:

- Elbisemin alt tarafı parçalandı. Bana yeni bir elbise alsan, dedi. O da:

- Onu sök, altını üstüne çevir. Allah'ın kendilerine verdiği rızkı, karınlarına ve sırtlarına tahsis eden israfçılardan olmaktan sakın! dedi."[747]

668- Said b. Cübeyr (r.a)'den;

"Ebu Süfyan'ın oğlu Yezid'in çeşitli yemekler yediği haberi Hz. Ömer (r.a)'e ulaştı. Yezid'in Yerfe' adındaki kölesine:

- Onun akşam yemeği hazırlandığı zaman bana haber ver, dedi. Köle de akşam yemeği hazırlanınca haber verdi. Ömer (r.a) gelerek selam verdi ve içeriye girmek için izin istedi. İzin verilince içeriye girdi. Bu sırada Yezid'in akşam yemeği getirildi. Önce tirit getirildi. Ömer (r.a) onunla beraber tiritten yedi. Sonra kebap getirildi. Yezid elini uzattı. Ömer (r.a) elini çekti. Sonra:

- Allah Allah! Ey Yezid! Yemekten sonra bir başka yemek öyle mi? Ömer'in canını elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, siz ashabın yolundan uzaklaşarak muhalefet ederseniz, insanlar da size kendi alışkanlıklarından dolayı muhalefet ederler, dedi."[748]

669- Ebu Said el-Hudri bir ziyafete çağrıldı. Ziyafette sarı ve yeşil gibi renk renk, çeşit çeşit yemekleri görünce:

- Niçin bu kadar israf ediyorsunuz? Rasulullah (s.a.v)'ın sabah yemeği yediği zaman akşam yemeğini yemediğini, akşam yemeği yediği zaman da öğle yemeğini yemediğini bilmiyor musunuz?[749]

39- YETİME İYİLİK YAPMAK

"Öyleyse yetimi sakın ezme. El açıp isteyeni de sakın azarlama. Ve Rabbinin nimetini sürekli gündemde tut."[750]

"Hayır! Doğrusu siz yetime ikram etmiyorsunuz,
Yoksulu yedirmeye birbirinizi teşvik etmiyorsunuz,
Haram helâl demeden mirası yiyorsunuz.
Malı aşırı biçimde seviyorsunuz.
Ama yeryüzü parça parça döküldüğü,
Rabbin(in emri) geldiği ve melekler saf saf dizildiği zaman (her şey ortaya çıkacaktır).
O gün cehennem getirilir, insan yaptıklarını birer birer hatırlar. Fakat bu hatırlamanın ne faydası var!
(İşte o zaman insan:) "Keşke bu hayatım için bir şeyler yapıp gönderseydim!" der.
Artık o gün, Allah'ın edeceği azabı kimse edemez.
0'nun vuracağı bağı kimse vuramaz."[751]

670- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Müslümanların evlerinin en hayırlısı; içinde yetime iyilik yapılan evdir. Müslümanların evlerinin en kötüsü ise; içinde yetime kötülük yapılan evdir."[752]

671- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim sadece Allah rızası için bir yetimin başını okşarsa elinin değdiği saç teli sayısınca ona sevap verilir. Kim de yetim kız ya da erkek bir çocuğa güzel davranırsa onunla ben cennette şu ikisi gibi birbirimize yakınız. (Rasulullah (s.a.v) bunu söylerken işaret parmağı ile orta parmağını gösteriyordu.)"[753]

672- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki cennette "Daru'l-Ferah (Sevinç Köşkü)" denilen bir köşk vardır. O köşke sadece, mü'minlerin yetimlerini sevindirenler gireceklerdir."[754]

673- Adamın biri Rasulullah (s.a.v)'a geldi ve kalbinin katılığından şikayette bulundu. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Eğer kalbinin yumuşamasını ve Allah tarafından ihtiyaçlarının giderilmesini istiyorsan yetimlere şefkatle davran. Onların başlarını okşa, kendi yemeğinden onlara da yedir. Böylece hem kalbin yumuşar hem de ihtiyaçların giderilir."[755]

674- Beşir bin Akrabe el-Cuheni şöyle anlatıyor:

"Uhud gününde Rasulullah (s.a.v)'ı durdurarak:

- Babam nerede? diye sordum.
- O şehid oldu, Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun, buyurdu. Bunun üzerine ben ağlamaya başladım. O zaman Rasulullah (s.a.v) beni kucakladı, başımı okşadı ve:
- Aişe senin annen, ben de senin baban olsam istemez misin? buyurdu."[756]

675- İbni Ömer (r.a) yemek yiyeceği zaman daima etrafındaki yetimleri çağırırdı. Bir gün yemeğe oturacağı zaman bir yetime haber gönderdi ama onu bulamadı. Süt kabını içmek için eline aldığında o yetim çıkageldi, sütü ona uzattı ve:

- Al bunu iç. Seni aramıştım ama bulamamıştım, dedi."[757]

40- SADAKA VE İNFAK

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye fakirlere vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye

lâyıktır. Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size cimriliği telkin eder. Allah ise size katından bir mağfiret ve bir lütuf vâdeder. Allah herşeyi kuşatan ve herşeyi bilendir.

"Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler."Biz sizi Allah rızası için doyuruyoruz; sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz.Biz, çetin ve belâlı bir günde Rabbimizden (O'nun azabına uğramaktan) korkarız" (derler). İşte bu yüzden Allah onları o günün fenalığından korur; (yüzlerine) parlaklık, (gönüllerine) sevinç verir. Sabretmelerine karşılık onlara cenneti ve (cennetteki) ipekleri lütfeder."[758]

676- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Güneşin her doğuşunda güneşin yanında duran iki melek insanlar ve cinler dışında bütün mahlûkatın duyabileceği bir şekilde şöyle seslenirler:

- Ey insanlar! Rabbinize koşun. Az ama yeterli olan rızık, çok olup oyalayan rızıktan daha hayırlıdır.

Güneşin her batışında da güneşin yanında duran iki melek insanlar ve cinler dışında bütün mahlûkatın duyabileceği bir şekilde şöyle seslenirler:

- Allah'ım! İnfak edenin malını artır. Cimrilik edenin ise malını yok et."[759]

677- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hased (çekememezlik); ateşin odunu yiyip bitirdiği gibi sevapları yer bitirir. Sadaka da; suyun ateşi söndürdüğü gibi hatayı yok eder. Namaz; mü'minin nurudur. Oruç da; ateşten koruyucu kalkandır."[760]

678- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Malı sağından, solundan, önünden ve arkasından infak edenler hariç, dünyalığı çok olanlara yazıklar olsun!"[761]

679- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"En faziletli sadaka; sıhhatin yerinde ve dünya malına karşı aşırı istekliyken, zenginliği arzulayıp fakirlikten korkarken verdiğin sadakadır. Sadakanı can boğaza gelip de "Şu şey falanın olsun, şu şey filanın olsun" deyinceye kadar geciktirme. O zaman o mallar senin değil, zaten onların olmuştur."[762]

680- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah infak edilmesini sever, cimriliği sevmez. İnfak et ve yemek yedir. Bazı istekler konusunda aşırı ısrarcı olma, yoksa isteğine ulaşmak sana zorlaşır. İyi bil ki, Allah şüpheli şeylere tedbirli bir bakışla bakılmasını sever. Şehvetlerin geldiği anda,

olgun akılla hareket edilmesini sever. Bir yılanı veya akrebi öldürmek şeklinde de olsa cesareti sever."[763]

681- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç şeyin gerçek olduğunu bilirim: Kişi kendisine yapılan bir haksızlığı affederse, Allah bundan dolayı mutlaka onun izzetini artırır. Kişi malını artırmak niyetiyle dilenciliğe başlarsa, Allah bu yüzden mutlaka onun fakirliğini artırır. Kişi sadaka vermek için bir girişimde bulunursa, bununla da Allah'ın rızasını gaye edinirse, Allah mutlaka onun malını bereketlendirerek artırır."[764]

682- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Musibetleri, hastalıkları ve sadakayı gizlemek iyi insan olmanın sırlarındandır."[765]

683- Rasulullah (s.a.v)'ın ev halkı bir koyun kesmişlerdi. Hepsini infak etmişler sadece kürek kemiği kalmıştı. Rasulullah (s.a.v):

- Ey Aişe! Koyundan geriye ne kaldı? diye sordu. Aişe:

- Yalnız kürek kemiği kaldı, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Hayır, kürek kemiğinin dışında hepsi bize kaldı, buyurdu."[766]

684- Ensar'dan bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana ne oluyor da ölümü sevmiyorum? diye sordu. Rasulullah (s.a.v):

- Malın var mı? buyurdu. Adam:

- Evet, var, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v):

- Öyleyse malını kendinden önce gönder (infak et), buyurdu. Adam:

- Ey Allah'ın Rasulü! Buna gücüm yetmez, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Kişi malıyla beraberdir. Onu önceden gönderirse, ona kavuşmak ister. Geride bırakırsa da onunla beraber geride kalmak ister."[767]

685- Yetimin biri Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Falancanın bahçesindeki bir hurma ağacı yere yıkıldı. Emredin de, o ağacı bana versin, ben de bahçemin duvarına koyayım, dedi. Rasulullah (s.a.v) adamı çağırıp:

- Ağacını şu adama verirsen ben de sana cennette bir hurma bahçesi verileceğine kefil olurum, buyurdu. Ama adam bu teklifi kabul etmedi. Bunun üzerine Ebu Dahdah adama:

- Ağacını bana ver, ben de sana bahçemi vereyim, dedi. Adam bunu memnuniyetle kabul etti. Sonra Ebu Dahdah Rasulullah (s.a.v)'a giderek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Ben o adamın ağacını hurma bahçem karşılığında satın aldım. Sana veriyorum, sen de adamı çağırıp ona ver, dedi. Rasulullah (s.a.v) Ebu Dahdah'ın bu hareketine o kadar sevindi ki, üst üste:

- Ebu Dahdah cennette nice büyük ve değerli hurma ağaçlarına sahip oldu, buyurdu. Daha sonra Ebu Dahdah bahçesine gitti ve hanımına:

- Bahçeden çık. Ben bahçeyi cennette bir ağaç karşılığında sattım, dedi. Hanımı da:

- Ne kadar karlı bir alışveriş yapmışsın, dedi."[768]

686- Rasulullah (s.a.v), Hz. Ali (r.a)'a geldi. Kapısında gereksiz yere asılan bir perde görünce geri döndü. Perdenin değeri en fazla dört dirhem ederdi. Bunun üzerine Hz. Ali (r.a) onu takip etti ve:

- Ey Allah'ın Rasulü! Neden döndünüz? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:

- Onu satıp da Allah yolunda infak edemez miydiniz? buyurdu."[769]

687- Rasulullah (s.a.v) bir gün Bilal'in yanına girdi. Ve onun yanında bir miktar hurma olduğunu gördü. Bunun üzerine ona:

- Bu nedir? diye sordu. Bilal:

- Saklayıp bir kenara koyduğum bir miktar hurma, cevabını verdi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Cehennem ateşinin senin için hazırlanmış buhar olmasından korkmuyor musun? Onu infak et ey Bilal! Arşın sahibinin seni yoksul bırakmasından endişelenme! buyurdu."[770]

688- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şeytanın develeri de olur, evleri de. Bir adamın güzel develeri vardır, binmeye bile kıyamaz. Yolda devesi olmayan yorgun bir kardeşine rastlar da binmesi için develerden birini ona vermez. İşte bu; şeytanın devesidir. Şeytanın evlerine gelince; ipek ve benzeri kumaşlarla örtülüp süslenen, develerin üzerinde kadınların binmesi için konulan şu hevdeçlerdir."[771]

689- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yanımda Uhud dağı kadar altın olsa, ondan bir parçayla bile üç gün geçirmek istemem. Ancak bir borcu ödemek için ayıracağım bunun dışındadır."[772]

690- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Miskin; bir iki lokma veya bir iki hurma için kapı kapı dolaşan kimse değildir. Asıl miskin; ihtiyacını karşılayacak bir şeyi bulunmadığı halde durumu bilinmediği için

kendisine sadaka verilmeyen ve kendisi de kalkıp insanlardan bir şey istemeyen kimsedir."[773]

691- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yemeğinizi takva sahiplerine yedirin. İyiliklerinizi de mü'minlere yapın."[774]

692- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim bir hastayı canının istediği şeylerle doyurursa, Allah da onu cennet meyveleriyle doyurur. Kim de susayan bir müslümana su içirirse, Allah da kıyamet günü cennet içecekleri ile onun susuzluğunu giderir."[775]

693- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Hanginizin gücü hazinesini gökte bulundurmaya yeterse, bunu yapsın!.. Çünkü orası öyle bir yer ki; onu ne güve yer ne de hırsızlık ulaşır. Elbette herkesin kalbi hazinesinin yanındadır."[776]

694- Hasan Basri Rasulullah (s.a.v)'ın ashabını kastederek şöyle dedi:

"Öyle bir toplulukla karşılaştım ki, kendilerinden bir şey isteyeni mutlaka az veya çok bir şeyle gönderirlerdi. Ailelerine de kapıya gelenleri reddetmemelerini emrederlerdi."[777]

695- Süfyan bin Uyeyne bir âlimin şöyle dediğini rivayet eder:

"Muhakkak ki Allah size dünyayı borç olarak verdi ve onu sizden borç olarak istedi. Siz onu gönül hoşluğu ile verirseniz, Allah size "bir iyilikten on-yedi yüz- hatta daha fazlasıyla" kat kat mükâfat verir. Eğer onu sizden istemediğiniz halde alırsa, siz de sabreder, mükâfatını Allah'tan beklerseniz, sizin için Allah'ın rahmeti olur ve size mutlaka hidayetini verir."[778]

41- NAFİLELER VE GECE NAMAZININ FAZİLETİ

"Rahman'ın has kulları gecelerini Rablerine secde ederek ve kıyam durarak geçirirler."[779]
"Ey örtünüp bürünen (Rasulüm)! Birazı hariç, geceleri kalk namaz kıl. Gecenin yarısı kadar. Yahut bunu biraz azalt. Ya da bunu çoğalt ve Kur'an'ı tane tane oku. Doğrusu biz sana sorumluluğu ağır bir söz vahyedeceğiz. Şüphesiz gece kalkışı, (kalp ve uzuvlar arasında) tam bir uyum ve sağlam bir kıraat için daha elverişlidir. Zira gündüz vakti, sana uzun bir meşguliyet var. Rabbinin adını an. Bütün varlığınla O'na yönel."[780]

696- Rebia bin Ka'b el-Eslemi (r.a) şöyle anlatıyor:

"Bir gün Rasulullah (s.a.v) ile beraber geceledim. Abdest ve taharette lazım olan şeyleri O'nun önüne getiriyordum. Bunun üzerine bana:

- Benden ne istersin? buyurdu. Ben de:

- Cennette seninle beraber olmayı isterim, dedim. Bu defa:

- Bundan başka ne istersin? buyurdu. Ben yine:

- Cennette seninle beraber olmak dışında bir şey istemiyorum, dedim. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Öyleyse çokça secde ederek isteğinin gerçekleşmesi konusunda bana yardımcı ol, buyurdu."[781]

697- Rasulullah (s.a.v) yanındakilere şöyle sordu:

- Allah'ın günahları ne ile sildiğini ve dereceleri ne ile yükselttiğini size haber vereyim mi? Sahabeler:

- Evet ya Rasulullah! dediler. Buyurdu ki:

- Her türlü zorluklara rağmen abdesti en güzel bir şekilde almak, mescidlere namaz kılmak için giderken adımları çoğaltmak, bir namazdan sonra diğer namazı kılmak için büyük bir arzuyla beklemek. İşte tüm bunlar, sizin ibâdetler konusunda en büyük cihadınızdır."[782]

698- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kendisini namaz ve zikir için mescidlere adayan kimseyi, Allah, gurbetten gelen yakınını sevinç ve güler yüzle karşılayan kimse gibi yakınlıkla karşılar."[783]

699- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim kurallarına uyarak namaza devam ederse, o kıyamet günü onun için bir ışık, bir delil ve cehennem ateşinden kurtarıcı olur. Kim de namaza devam etmezse, o onun için ne ışık, ne kurtarıcı, ne de delil olur. Ve o kişi kıyamet günü (cehennemde) Karun, Firavun, Haman ve Ubey bin Halef ile beraberdir!"[784]

700- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kişi namazını güzel kılıp, secde ve rukuları tam olarak yerine getirirse, namaz ona:

- Benim hakkımı gözettiğin gibi Allah da seni koruyup gözetsin, der ve o namaz Allah'ın katına kabul edilmiş olarak yükseltilir. Namazını güzel kılmayıp, secde ve rukularını tam olarak yerine getirmezse, namaz ona:

- Benim hakkımı gözetmediğin gibi Allah da seni gözetmesin, der. Sonra o namaz eski elbisenin dürüldüğü gibi dürülür ve onun yüzüne fırlatılır."[785]

701- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gece kalkıp namaz kılan, sonra hanımını uyandıran, uyanmadığı takdirde de yüzüne su serpen adama Allah merhamet etsin. Yine gece kalkıp namaz kılan, sonra kocasını uyandıran, uyanmadığı takdirde de yüzüne su serpen kadına Allah merhamet etsin."[786]

702- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Allah rahmetini şu üç grup üzerine bol bol yağdırır:
1-Namaz için saf tutanlar.
2-Gece yarısı namaza kalkanlar.
3-Yalın kılıç Allah yolunda savaşanlar."[787]

703- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Bir kimsenin kıldığı namaz onu çirkin ve kötü davranışlardan alıkoymuyorsa, bu namaz sadece onun Allah'tan uzaklaşmasına sebep olur."[788]

704- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Bir kul namaz kıldığı yerde abdestini bozmadan ve dünyalık konuşmadan oturduğu sürece melekler onun için dua eder ve:
- Allah'ım! Onu bağışla, derler."[789]

705- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Kim abdestli olarak yatarsa onun saçlarında bir melek geceler ve gece hangi saatte uyanırsa uyansın, onun için mutlaka şöyle dua eder:
- Allah'ım! Bu kulunu bağışla, çünkü o temiz olarak yattı."[790]

706- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Bu ümmetten kaldırılacak ilk şey; emanet ve huşudur. Öyle bir zaman gelecek ki, bir tek huşu sahibi bile göremeyeceksin."[791]

707- Rasulullah (s.a.v)'ın ayakkabısının bağı koptu. Onu yeni bir şeyle bağladı. Namaz kılarken de ona bakmaya başladı. Namazını bitirince ashabına:
- Şunu çözün de, yerine eskisini bağlayın, buyurdu. Sahabeler:
- Neden ey Allah'ın Rasulü? diye sordular. Rasulullah (s.a.v):
- Çünkü namaz kılarken ona bakmaya başladım, cevabını verdi."[792]

708- Rasulullah (s.a.v) bir gün üzerinde damga şekilleri bulunan bir elbise içinde namaz kılmıştı. Namaz kılarken elbisenin üzerindeki damga şekillerine gözü takıldı. Selam verdikten sonra:
- Benim şu elbisemi Ebu Cehm'e geri götürün de, Adiy bin Ka'b oğullarından Ebu Cehm ibni Cehm İbni Huzeyfe İbni Ğanim'in elbisesini bana getirin. Çünkü bu elbise biraz önce beni namazda meşgul etti, buyurdu."[793]

709- Abdullah bin Amr (r.a)'den;
"Rasulullah (s.a.v) gece kalkıp namaz kılmaya bizi çok teşvik ederdi. Öyle ki:
- Bir rekat da olsa gece kalkıp namaz kılın, buyururdu."[794]

710- Ebu Müslim (r.a) şöyle anlattı:

"Ebu Zer (r.a)'e:

- *Gece namazının hangisi daha faziletlidir? diye sordum. Bana:*
- *Ben de bu soruyu Rasulullah (s.a.v)'a sormuştum. Bana şöyle buyurdu;*

"Gecenin yarısında veya sonunda. Ama bunu yapanlar ne kadar da azdır!"[795]

711- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her gece düzenli olarak namaz kılan ama bir gece uykusu kendisini yenen her kişiye mutlaka namazının ecri yazılır ve uykusu da Allah tarafından kendisine verilmiş bir sadaka olur."[796]

712- Abdullah İbni Amr İbni As (r.a)'dan; Rasulullah (s.a.v) bana şöyle buyurdu: "Ey Abdullah! Falan kimse gibi olma, o gecenin bir bölümünü namaz kılarak geçirirdi de sonradan bunu bıraktı."[797]

713- Abdullah ibni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Kim namaz kılar da, kıldığı namaz onu iyiliğe yöneltmez ve kötülükten de uzaklaştırmazsa, namazı sadece kendisini Allah'tan uzaklaştırmaya yarar."[798]

714- Damra't-İbnu Habib İbni Süheyb (r.a) Ebu Reyhane'nin kölesinden rivayet eder:

"Ebu Reyhane Rasulullah (s.a.v)'ın ashabındandı. Cihada gitmiş olduğu ordudan döndü. Ailesine geldi ve akşam yemeğini yedi. Sonra abdest suyu istedi, abdest aldı ve seccadesine yöneldi. Kur'an'dan bir sûre okudu, sonra başka bir sûre… Yerinden ayrılmadı… Her sûreyi bitirdiğinde diğerine başladı, nihayet müezzinin ezan sesini duyunca elbisesini giydi. Bu sırada hanımı yanına geldi ve:

- *Ey Ebu Reyhane! Cihad ettin, cihadda yoruldun. Sonra bana geldin. Benim senden aldığım hiçbir şey olmadı… dedi. O da:*
- *Evet, vallahi hatırlamadım! Seni hatırlasaydım elbette üzerimde bir hakkın olurdu, dedi. Hanımı:*
- *Ey Ebu Reyhane! Seni bu kadar meşgul eden nedir? diye sordu. Ebu Reyhane (r.a) şöyle cevap verdi:*
- *Kalbim Allah'ın anlattığı cennetteki elbiselere, eşlere, nimetlere ve lezzetlere daldı. Nihayet müezzini duydum."*[799]

715- İsmail İbni Ubeyd'den;

"Abdullah İbni Ömer (r.a)'e şöyle sordum:

- *Namaz kılan bir kimse için uzun zaman ruku mu, yoksa uzun zaman secde mi daha faziletlidir? O da şöyle cevap verdi:*
- *Ey kardeşimin oğlu! İnsanın hataları başındadır. Secdeler hataları dökerler."*[800]

716- Selman (r.a) şöyle dedi:

"Bir adam ıssız bir çölde abdest alır, su bulamazsa teyemmüm eder. Sonra namaz için ezan okur, sonra kamet getirip namaz kılarsa, elbette iki tarafında görebildiği yere kadar, Aziz ve Celil olan Allah'ın (melek) ordularından bir safa imamlık eder."[801]

717- Muaz bin Cebel (r.a) oğluna şu nasihatte bulundu:

"Yavrum! Namaz kıldığın zaman son namazını kılıyor gibi kıl. Bir daha namaza dönebileceğini düşünme. Yavrum! Haberin olsun ki, mü'minler yaptıkları ve yapmayı düşündükleri iki iyilik arasında ölürler."[802]

718- Adiyy bin Hatem (r.a) şöyle dedi:

"Her namaz vakti girdiğinde, ben mutlaka namaza karşı istekli ve hazır olurum."[803]

719- Hz. Hüseyin'in oğlu Ali abdest aldığı zaman sapsarı kesilirdi. Ailesi bunun sebebini sorunca:

- Kimin huzuruna çıkacağım, biliyor musunuz? derdi."[804]

720- Ebu Hureyre (r.a) gecenin ilk üçte birinde, hanımı diğer üçte birinde, oğlu da diğer üçte birinde geceyi ibadetle geçirir ve sırayla uyurlardı."[805]

721- Hasan Basri bir gün çarşıdaki gereksiz ve boş konuşmaları dinleyince şöyle dedi:

- Bana öyle geliyor ki, bunların geceleri kötü olduğu için gündüzleri de böyle kötüdür. Gecelerini ibadetle değerlendirmedikleri için, gündüzlerinde bir hayır göremiyorlar."[806]

722- Hişam bir adamın hızlıca namaz kıldığını ve dua ettiğini görünce adamı çağırarak:

- Senin Rabbine ihtiyacın yok mu? Ben dualarımda ondan tuz bile istiyorum, dedi."[807]

723- Amr İbnu Raşid el-Leysi'den;

"Vallahi ben Mahreme'nin önünde namaz kılıyordum. Tavuk gagalamasına benzer hızlı bir şekilde, bir genç namazı kıldım. Hafifçe bana vurdu ve:

- Kalk namaz kıl! Dedi. Ben de:

- Allah seni affetsin, ben namaz kıldım, dedim. O:

- Yalan söylüyorsun! Vallahi sen namaz kılmadın! Vallahi kılmadıkça yerinden ayrılamazsın! Dedi. Kalktım ve düzgün bir şekilde namaz kıldım. Bunun üzerine şöyle dedi:

- Vallahi biz burada bakıp dururken ve gücümüz yeterken Allah'a isyan edemezsin!"[808]

42- NAFİLE ORUÇ TUTMANIN FAZİLETİ

"(Canlarını ve malların cennet karşılığında Allah'a satanlar); tevbe edenler, ibadet edenler, hamdedenler, oruç tutanlar, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredip kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın sınırlarını koruyanlardır. O müminleri müjdele!"[809]

724- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennette Reyyân denilen bir kapı vardır. Oradan sadece oruçlular girer. Oruçlular girdiklerinde kapı kapanır, artık kimse oradan giremez."[810]

725- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yolunda bir gün oruç tutan kimseyi Allah, bu bir günlük oruç sebebiyle cehennem ateşinden yetmiş yıl uzak tutar."[811]

726- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Oruç ile Kur'an kıyâmet gününde mü'min kula şefaat edecekler. Oruç:

- *Ey Rabbim! Ben onu gündüzleri yemekten ve şehvetlerinden men ettim, onun için beni, onun hakkında şefaatçi kıl, diyecek. Kur'an da:*
- *Ben onu geceleri uykusuz bıraktım, beni de onun hakkında şefaatçi kıl, diyecek."*[812]

727- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Namazda Kur'an okumak, namaz dışında Kur'an okumaktan daha faziletlidir. Namaz dışında Kur'an okumak, Allah'ı zikretmekten daha faziletlidir. Allah'ı zikretmek de, sadakadan daha faziletlidir. Sadaka da, oruçtan daha faziletlidir. Oruç; cehennem ateşine karşı bir kalkandır. Oruçlunun uykusu ibadet, nefes alıp vermesi tesbihtir. Kim oruçlu olursa, bütün azaları onun için tesbih ederler. Gökler onun için aydınlanır. Göklerde bulunan her melek onun için istiğfar eder. Eğer oruçlu kimse tesbih (Subhanallah) ve tehlil (La ilahe illallah) ederse, yetmiş bin melek onu karşılar ve güneş batıncaya kadar o tesbih ve tehlili yazmaya devam ederler. Amel edilmeyen sözün bir değeri yoktur. Amel ve söz de ancak niyetle değer kazanır. Söz, amel ve niyet de ancak sünnete (Rasulullah (s.a.v)'ın yaşam tarzına) uygun olursa geçerlidir. Kim sahip olduğu az rızka rağmen Allah'tan razı olursa, Allah da amellerinin az olmasına rağmen ondan razı olur."[813]

728- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her oruçlunun kabul edilen bir duası vardır. Öyleyse orucunu açmak istediği zaman ilk lokmada şöyle desin:

- *Allah'ım! Her şeyi kaplayan rahmetinle beni bağışlamanı isterim."*[814]

729- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Nice oruç tutanlar vardır ki, oruçlarından sadece açlıkları yanlarına kar kalır. Nice gece namaza kalkanlar vardır ki, namazlarından sadece uykusuzlukları yanlarına kar kalır."[815]

730- Amir İbnu Abdi Kays ölüm anında ağlamaya başladı. Kendisine:

- *Neden ağlıyorsun? diye soruldu. O da:*
- *Ölüm acısına tahammül edemediğim için veya yaşama hırsından dolayı ağlamıyorum. Sadece şiddetli sıcaklarda tutulan oruçlara ve kış gecelerinde kılınan namazlara veda ettiğim için ağlıyorum."*[816]

43- İTİDAL (denge)

"İşte böylece sizin insanlığa şahitler olmanız, Rasulün de size şahit olması için sizi de bir ümmet kıldık."[817]

731- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Amel ve ibadetlerinizde orta yollu hareket edin, aşırı gitmekten sakının. Çünkü hiçbirinizi ameli kurtaramaz. Orada bulunanlar:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Seni de mi amelin kurtaramaz? diye sordular. Şöyle buyurdu:*
- *Evet, Allah'ın rahmet ve lutfu kuşatmadıkça, beni de yaptığım amelim kurtaramaz."*[818]

732- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İlim amelden daha üstündür. Amellerin en hayırlısı; orta olandır. Allah'ın dini aşırı sert ve aşırı yumuşak olanın arasındadır. İyilik; iki kötülük olan ifrat ve tefritin ortasındadır. Buna ancak Allah'ın yardımıyla ulaşılabilir. En kötü yürüyüş; yorucu yük yüklenerek yürümektir."[819]

733- Bir gün üç kişi Rasulullah (s.a.v)'ın ibadetini sormak ve öğrenmek için Rasulullah (s.a.v)'ın hanımlarının evlerine gelmişlerdi. Bunlara Rasulullah (s.a.v)'ın ibadetinin ne kadar ve nasıl olduğu hanımları tarafımdan haber verilince bunu azımsayarak:

- *Biz nerde, Rasulullah (s.a.v) nerde? Muhakkak ki Allah, peygamberinin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışlamıştır, dediler. İçlerinden birisi:*
- *Ben geceleri daima namaz kılacağım, dedi. Ötekisi de:*
- *Ben de ömür boyu oruç tutacağım, dedi. Diğeri de:*
- *Ben de ömür boyu kadınlardan ayrı yaşayacağım, hiç evlenmeyeceğim, dedi.*

Onlar böyle konuşurken Rasulullah (s.a.v) yanlarına gelerek şöyle buyurdu:

- Siz şöyle şöyle diyen kimselersiniz değil mi? Fakat şunu bilin ve iyi düşünün ki; ben sizin Allah'tan en çok korkanınız ve en ileri seviyede takva sahibi olanınızım. Bununla birlikte gecenin bir kısmında namaz kılarım, bir kısmında da uyurum. Bazen oruç tutarım, bazen de tutmam, kadınlarla da evlenirim. İşte benim sünnetim (yaşam tarzım) budur. Her kim benim sünnetimden yüz çevirirse o benden değildir."[820]

734- Ebû Akreb (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v.)'e oruç tutmak hakkında sordum.

- Her aydan bir gün oruç tut, buyurdu. Ben:

- Anam-babam sana feda olsun! Bu sayıyı bana artır, dedim. Rasulullah (s.a.v):

- Bu sayıyı bana artır! Bu sayıyı bana artır! diyerek benim sözlerimi aynı şekilde tekrarladı ve; öyleyse her aydan iki gün oruç tut, buyurdu. Ben:

- Anam-babam sana feda olsun! Bu sayıyı bana artır, çünkü ben kendimi kuvvetli buluyorum, dedim. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Ben kendimi kuvvetli buluyorum! Ben kendimi kuvvetli buluyorum! dedi ve sustu. Ben de artık artırmayacağını zannettim. Sonra şöyle buyurdu:

- Her aydan üç gün oruç tut."[821]

735- Ümmü Seleme (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'ın ruhunu alıp götüren Rabbime yemin ederim ki, O ömrünün son zamanlarında namazlarının çoğunu oturarak kılıyordu. Ona en sevimli olan ibadet; az da olsa devamlı yapılan ibadet idi."[822]

736- Ya'la İbnu Mümellek, Ümmü Seleme (r.a)'ye Rasulullah (s.a.v)'ın namaz kılışını ve Kur'an okuyuşunu sordu. O da şöyle cevap verdi:

- Sizinle onun namazı arasında ne benzerlik var!.. O namaz kılar, sonra kıldığı kadar da uyurdu. Sonra uyuduğu kadar namaz kılar, sonra kıldığı kadar da uyurdu. Sabah oluncaya kadar O'nun namazı böyleydi. (Sonra O'nun Kur'an okuyuşunun da tane tane, anlaşılan bir okuyuş olduğunu anlattı.)"[823]

737- Rasulullah (s.a.v)'ın yanında bir adam birini övdü. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) tekrar tekrar:

- Yazık sana! Arkadaşının boynunu kestin! Arkadaşının boynunu kestin! Biriniz mutlaka birini övecekse, "Ben falanı şöyle zannediyorum. Allah ona

kafidir. Allah'a karşı hiçbir kimseyi temize çıkaramam" desin," buyurdu."[824]
(Bu hadiste Rasulullah (s.a.v) bir kimseyi aşırı bir şekilde övmenin kötülüğünü vurgulayarak "Arkadaşının boynunu kestin" buyurmuştur. Bu ifade de; "Arkadaşını böyle övmekle gurur ve kibire yönlendirebilirsin, bu da onun boynunu vurmak gibidir" anlamına gelir.)

738- Ebu Ma'mer'den;

"Bir adam kumandanlardan birini aşırı derecede övmeye başladı. Bunun üzerine Mikdad onun yüzüne toprak serperek:

- Rasulullah (s.a.v) bize, övgücülerin (meddahların) yüzlerine toprak saçmamızı emretti, dedi."[825]

739- Bilal İbni Sa'd şöyle dedi:

"Ben ashaba ulaştım. Onlar çeşitli işleri, meşguliyetleri için gayretle, azimle çalışıyorlardı. Birbirlerine gülümseyerek davranıyorlardı. Fakat gece olduğunda ruhban gibi (ibadetle meşgul) oluyorlardı."[826]

740- Abdullah el-Müzeni şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v)'ın ashabından iyi giyinenler iyi giyinmeyenleri kınamaz, iyi giyinmeyenler de iyi giyinenleri kınamazlardı."[827]

741- Ahnef bin Kays şöyle dedi:

"Bizler Hz. Ömer'in yemeğini görürdük. O bazen taze et, bazen kurutulmuş et, bazen de yağ yerdi."[828]

44- FİTNE DÖNEMİNDE UZLET

"Madem ki siz onlardan ve onların Allah'ın dışında tapmakta oldukları varlıklardan uzaklaştınız, o halde mağaraya sığının ki, Rabbiniz size rahmetini yaysın ve işinizde sizin için bir fayda ve kolaylık sağlasın."[829]

742- Rasulullah (s.a.v) bir kargaşa ve fitneden söz etti ve onun yakında olacağını söyledi. Bunun üzerine:

- Ey Allah'ın Rasulü! O kargaşa ve fitne döneminde insanların en hayırlısı kimlerdir? diye sordum. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Koyunlarıyla birlikte dağlarda yaşayan, hayvanlarının hakkını ödeyip Allah'a ibadet eden kişi ile atının dizginini elini almış kimsedir. Kendisi düşmanını, düşmanı da kendisini korkutur."[830]

743- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Önünüzdeki zamanlarda gece karanlığı gibi her tarafı kuşatan fitneler olacak. O zaman kişi mü'min olarak sabahlayıp, kafir olacak akşamlayacak. O zamanda oturan ayakta durandan, ayakta duran yürüyenden, yürüyen koşandan daha hayırlıdır. Sahabeler:

- *Ey Allah'ın Rasulü! O zaman nasıl davranmamızı emredersin? diye sordular. Şöyle buyurdu:*
- *Siz evinizin serilip bir daha da kaldırılmayan sergisi gibi devamlı evinizde oturun."*[831]

744- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İbadet yeri olarak mü'minin evi ne kadar da güzeldir!"[832]

745- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlara öyle bir zaman gelecek ki, dinini yaşamak için bir dağdan başka bir dağa, bir mağaradan başka bir mağaraya kaçanlar hariç, müslüman, dinini koruyamayacak. Bu zaman geldiğinde elde edilen (haram ve haksız) kazanç, Allah'ı öfkelendirecek hale gelecek. İnsanın helakı eşinin ve çocuklarının elinden olacak. Anne-babası olmazsa helakı akrabalarının ve komşularının elinden olacak."[833] *(Kişi eşi ve çocukları için çalışacak ama kendi ahiretini tehlikeye atacaktır.)*

746- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlar öyle bir zamana ulaşacaklar ki, kişi uzak tutulmak ile günahı işlemek arasında tercihte bırakılacak. Bu zamana ulaşanlar uzak tutulmayı günah işlemeye tercih etsinler."[834]

747- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah, muttaki, gönlü zengin, kendi halinde işi ve ibadetiyle meşgul olan kulunu sever."[835]

748- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Salihler ardı ardına gider. Geriye arpa ve buğdayın döküntüsü gibi kıymetsiz insanlar kalır. Allah da bunlara hiç değer vermez."[836]

749- Abdullah bin Amr şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) parmaklarını birbirine geçirdi ve bana:

- *Ey Abdullah bin Amr! Sözleri ve emanetleri birbirine karışmış hale gelen, işe yaramaz ve değersiz insanların arasında bulunduğun zaman nasıl hareket edeceksin? diye sordu. Ben:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Bana nasıl davranmamı tavsiye edersiniz! dedim. Şöyle buyurdu:*

- Tanıdığınla iyi ilişkilerini devam ettirir, tanımadığından uzak durursun. Seçtiğin iyi kimseleri kabul eder, kötü kimseleri ve toplumu terk edersin."[837]

750- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Tek başına olmak, kötü bir arkadaşla olmaktan daha hayırlıdır. İyi bir arkadaşla olmak, yalnızlıktan daha hayırlıdır. Hayır söz söylemek, susmaktan daha hayırlıdır. Susmak ise kötü söz söylemekten daha hayırlıdır."[838]

751- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Uzlette (yalnızlıkta) kötü insandan ve kötü ahlaktan rahat etme vardır."[839]

752- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Ben dünyadan erken yola çıkıp erkenden dönen bir süvari gibi tek başına ayrılıp gitmeyi isterim."[840]

753- Bir adam Vehb İbni Münebbih'e gelerek:

- İnsanlar batıla daldılar. Bunun üzerine ben de kendi kendime "Onlarla oturup kalkmayayım" dedim, dedi. O:
- Böyle yapma!.. İnsanlar senden ayrılamaz. Sen de insanlardan ayrılamazsın. Onların sana ihtiyaçları, senin de onlara ihtiyacın var. Fakat onların arasında işiten bir sağır, gören bir kör, konuşabilen bir sukut edici ol, dedi."[841]

754- Abdullah bin Avn şöyle dedi:

"Üç şeyi hem kendim hem de kardeşlerim için isterim; Kur'an okumayı, hadis okumayı, insanın kendine yönelmesini, kendisiyle baş başa kalmasını, hayır olan konular dışında insanlardan tamamen yüz çevirmesini."[842]

755- Ahnef bin Kays'a:

- Neden insanların arasına karışmıyorsun? diye soruldu. O da şöyle cevap verdi:
- İnsanların işine karışmakta mükâfat vardır. Bunu terk etmekte ise bir günah yoktur. Benim ise iki prensibim var; yanımdan kalkan kimsenin gıybetini yapmam ve bana karışmayanların işine asla karışmam. (Bana nasihat etme samimiyetinde bulunmayanların işine karışmam.)"[843]

756- Fudayl bin Iyaz şöyle dedi:

"İnsanlara karışan, şu iki şeyden birinden kurtulamaz. Ya onlar batıla daldıkları zaman o da onlarla beraber batıla dalar. Yada yanındakilerde bir günah gördüğünde veya işittiğinde susar da böylece günaha girer."[844]

45- İSLAM CEMAATİNDEN AYRILMAMAK

"Ey iman edenler! Allah'tan O'na yaraşır biçimde korkun ve ancak müslümanlar olarak ölün. Ve topluca Allah'ın ipine (Kur'an'a) sarılın, ayrılmayın."[845]

757- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Benden bir söz işitip de onu başkalarına iletmek için ezberleyenin Allah yüzünü ağartsın. Çünkü nice bilenler vardır, fakat fakih (dinde derin ve ince anlayış sahibi) değildirler. Yine nice kimseler vardır ki, kendilerinden daha fakih olan kimselere ilim aktarırlar. Şu üç özellik hangi mü'minin kalbinde bulunursa onun kalbi asla kararmaz. Bunlar; Allah için samimi olarak amel etmek , idarecilere nasihat etmek ve cemaate devam etmektir. Çünkü cemaatin duası; geriden gelenleri de içine alır. Kimin derdi ahiret olursa Allah onun iki yakasını bir araya getirir. Zenginliğini gönlüne yerleştirir. Ve dünya alçalmış bir vaziyette onun ayağına gelir. Kimin de derdi dünya olursa, Allah onun dünya işlerini darmadağın eder. Fakirliğini gözünün önüne diker. Kendisini devamlı fakir görür. Dünyadan da nasip olarak yalnızca kendisine ne takdir edilmişse o kadarını verir."[846]

758- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın rahmet eli cemaatin üzerindedir."[847]

759- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cemaatle beraber olmak rahmettir, cemaatten ayrılmak ise azaptır."[848]

760- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah sizin için şu üç şeyden razı olur; kendisine ibadet etmenizden, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızdan ve Allah'ın ipine topluca sarılıp ayrılmamanızdan. Sizin için şu üç şeyden de hoşnut olmaz; insanların gıybetini yapmanızdan, gereksiz konularda çok soru sormanızdan ve malı gereksiz yere harcamanızdan."[849]

761- Rasulullah (s.a.v)'ın ashabından biri tatlı su kaynağı bulunan bir vadiye uğradı. Orası çok hoşuna gitti ve:

- Keşke insanlardan uzaklaşsam da bu vadide ibadet etsem. Ama bunu Rasulullah (s.a.v)'dan izin almadan yapmayacağım, dedi. Ve gidip durumu Rasulullah (s.a.v)'a anlattı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Böyle yapma. Çünkü sizden birinizin Allah yolunda cihad etmesi, evinde yetmiş yıl namaz kılmasından daha üstündür. Allah'ın sizi affetmesini ve cennete koymasını istemez misiniz? Öyleyse Allah yolunda savaşın. Allah yolunda bir deve sütü sağımı kadar savaşan kimseye cennet vacip olur."[850]

762- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir köyde veya bir çölde üç kişi bir arada bulunur da, cemaatle namaz kılmazlarsa bil ki, şeytan onlara üstün gelmiştir. Bu nedenle sen cemaatten ayrılma. Çünkü kurt, sürüden ayrılan koyunu kapar."[851]

763- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların arasına girip de onların sıkıntılarına sabreden mü'minin mükafatı, insanların arasına girmeyen ve onların eziyetlerine sabretmeyen mü'minin mükafatından daha fazladır."[852]

764- Ebu'l-Aliye şöyle dedi:

"Birbirlerinden ayrılanlar hakkında birçok hadis işittim. Onların hepsi de çok şiddetliydi. İşittiklerimin en hafifi; "Müslümanlar birbirlerinden ayrı kaldıkları sürece hak yoldan da uzaklaşmaya devam ederler" hadisidir."[853]

46- DUA VE ZİKİR (Allah'ı anıp gündemde tutmak)

"Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben onlara çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin duasına karşılık veririm. O halde kullarım da benim davetime uysunlar ve bana inansınlar, umulur ki doğru yolu bulurlar."[854]

"Kendi kendine, yalvararak ve ürpererek , yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbini an. Gafillerden olma. Kuşkusuz Rabbinin katındakiler (melek) O'na kulluk etmekten kibirlenmezler, O'nu tesbih eder ve yalnız O'na secde ederler."[855]

"Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, duanızı kabul edeyim. Çünkü bana ibadeti bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir."[856]

765- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizden birinize dua kapısı açılmışsa, muhakkak ki ona rahmet kapısı açılmıştır. Allah'a en sevimli dua; kendisinden afiyet istenmesidir. Muhakkak ki dua; başa gelen ve gelmeyen her bela ve musibete fayda verir. Öyleyse ey Allah'ın kulları! Dua edin! Size dua etmek düşer."[857]

766- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dua; mü'minin silahı, dinin direği, göklerin ve yerin nurudur."[858]

767- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gecenin son üçte biri geldiği zaman Rabbimiz dünya semasına iner ve şöyle buyurur:

- Yok mu dua eden? Duasını kabul edeyim. Yok mu benden isteyen? İsteğini vereyim. Yok mu bağışlanma isteyen? Onu bağışlayayım."[859]

768- "Rasulullah (s.a.v) bir adamın; "Allah'ım! Şehadet ederim ki, sen kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah'sın! Doğurmayan, doğurulmayan, hiçbir eşi ve benzeri olmayan tek ve birsin! Herkesin kendisine muhtaç olduğu, ama kendisi hiçbir kimseye ihtiyaç duymayan Samed'sin! Senden istiyorum!" diye dua ettiğini duydu ve şöyle buyurdu:

- Canımı elinde bulunduran Allah'a yemin olsun ki, bu adam Allah'ın ism-i A'zam'ı ile dua etmiştir. O isimle dua edildiğinde Allah duaları kabul eder. Onunla istendiğinde Allah istekleri verir."[860]

769- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim sıkıntılı durumlarında duasının kabul edilmesinden, sıkıntısının giderilmesinden hoşlanırsa, rahat ve bolluk durumlarında çokça dua etsin!"[861]

770- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kabul edileceğine kesin inanarak Allah'a dua edin. Ve iyi bilin ki, Allah ne istediğinden gafil ve umursamayan bir kalbin duasını kabul etmez."[862]

771- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min bir kul Allah'a dua ettiği zaman, Allah Cebrail'e şöyle der:

- Onun duasını hemen kabul etme. Çünkü ben onun sesini işitmekten hoşlanıyorum. Facir bir kimse Allah'a dua edince de:

- Onun ihtiyacını hemen gör! Çünkü ben onun sesini duymak istemiyorum! der."[863]

772- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Rabbiniz Hay'dır, (diridir, hayat verendir) Kerim'dir, (şereflidir). Dua eden kulunun elini, ümitlerini boşa çıkarmış bir şekilde geri çevirmekten haya eder."[864]

773- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kalbinizin yumuşadığı (rikkat) anlarını ganimet bilin. Bu vakitleri dua için iyi değerlendirin."[865]

774- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kulun Rabbine en çok yakın olduğu hal, secde halidir. Öyleyse secdede duayı çoğaltın."[866]

775- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bütün ihtiyaçlarınızı Allah'tan isteyin. Hatta kaybolan ayakkabı bağınızı ve ihtiyacınız olan tuzu bile..."[867]

776- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların en acizi; dua etmekten aciz olandır."[868]

777- Rasulullah (s.a.v) yakınlarının başına bir sıkıntı geldiği zaman:

- Namaz kılın, namaz kılın! Dua edin! diye seslenirdi."[869]

778- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir kul namaz kılar da Allah'tan cenneti istemezse, cennet ona:

- Yazıklar olsun şuna! Allah'tan cenneti istemesi gerekmez miydi? der. Namazdan sonra cehennemden de Allah'a sığınmazsa, cehennem de ona:

- Yazıklar olsun şuna! Cehennemden Allah'a sığınması gerekmez miydi? der."[870]

779- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Şüphesiz Allah temizdir, ancak temiz ve şirkten uzak olan ibadeti kabul eder. Allah peygamberlere emretmiş olduğu gerçekleri, mü'minlere de emretmiştir. O şöyle buyurmuştur: "Ey Rasuller! Temiz ve helal rızıklardan yiyin ve faydalı ameller işleyin. Doğrusu ben yaptıklarınızı çok iyi bilirim" (Mü'minun 51) Ayrıca O: "Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz ve helal olanlarından yiyin" (Bakara 172) buyurmuştur.

Saçı başı dağınık, toz toprak içinde bir adam yolculuğunu uzatarak geliyor ve ellerini göğe uzatarak:

- Ya Rabbi! Ya Rabbi, diyor. Oysa yediği haram, giydiği haram, içtiği haram, beslendiği haramdır. Şimdi bunun duası nasıl kabul olunur?"[871]

780- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dilenci kapıda durduğu zaman rahmet onunla beraber durur. Kim onu kabul ederse rahmeti de kabul etmiş olur. Kim de onu reddederse rahmeti reddetmiş olur. Kim bir zavallıya merhamet nazarıyla bakarsa, Allah da ona rahmet nazarıyla bakar. Kim namazı uzatırsa, Allah, insanların huzurunda durdurulacağı hesap gününde onun yükünü kolaylaştırır. Kim de dua etmeyi çoğaltırsa melekler şöyle derler:

- Bu tanıdık bir ses! Duası kabul edilmiş ve isteği yerine getirilmiştir."[872]

781- Ümmü Seleme (r.a)'ya:

- Ey Mü'minlerin annesi! Rasulullah (s.a.v.), senin yanında olduğu zaman en çok hangi duayı yapardı? diye soruldu. Şöyle cevap verdi:

- Çoğunlukla yaptığı duâ şuydu:

"Ey kalpleri evirip çeviren Rabbim, benim kalbimi dinin üzere sabit kıl." Ben kendisine:

- Ey Allah'ın Rasulü! Niçin bu duayı yapıyorsunuz? diye sordum. Şöyle buyurdu:

- Her insanın kalbi Allah'ın parmaklarının arasındadır. Dilediğini düzeltir,

düzgün yola koyar dilediğini ise kalbini kaydırarak yoldan çıkarır. Sonra Âl-i Imrân suresi 8. ayetini okudu:

"O derin kavrayış sahipleri Allah'a şöyle yalvarırlar: "Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi eğriltme, bize katından bir rahmet ver, şüphesiz bağışı en çok olan sensin ."[873]

782- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a geldi ve:

- Ey Allah'ın Rasulü! Yolculuğa çıkmak istiyorum bana dua eder misiniz? Dedi. Rasulullah (s.a.v):

- Allah senin takvanı artırsın, buyurdu. Adam:

- Ey Allah'ın Rasulü! Biraz daha, dedi. Rasulullah (s.a.v):

- Allah senin günahlarını bağışlasın, buyurdu. Adam yine:

- Anam-babam sanan feda olsun ey Allah'ın Rasulü, biraz daha, dedi. Rasulullah (s.a.v):

- Her nerede olursan ol, Allah sana hayırlı işleri kolay kılsın."[874]

783- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Beni senin sevginle ve sevgisi senin yanında bana fayda verecek kimsenin sevgisiyle rızıklandır. Allah'ım! Sevdiğim mal, evlat ve sıhhatten bana ne verdiysen, onu senin sevdiğin konularda bana güç ve kuvvet yap. Allah'ım sevdiklerimden neyi benden aldıysan, onları sevdiğin ibadet ve kulluk konusunda bana kuvvet kıl."[875]

784- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Davud (a.s) şöyle dua ederdi:

- Ey Rabbim! Senin sevgini bana canımdan, kulağımdan, gözümden, ailemden ve buz gibi sudan daha sevimli kıl."[876]

785- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Beni salih amel işlemekten engelleyen dünyadan sana sığınırım. Ölümden sonraki hayat için hayırlı işlerden beni alıkoyan hayattan da sana sığınırım."[877]

786- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Sevgini bana en sevimli şey kıl. Korkunu benim için en çok korkulan şey kıl. Sana kavuşmaya olan özlemimle dünyaya olan ihtiyaç bağlarımdan kurtar. Dünya ehlinin gözlerini nasıl dünyalarıyla aydınlatıyorsan, benim gözlerimi de ibadetinle aydınlat."[878]

787- Rasulullah (s.a.v)'ın şu duayı yapmadan bir meclisten kalktığı az görülürdü:

"Allah'ım! Sana karşı işlenecek günahlarla aramıza perde olacak korkundan, bizi cennetine ulaştıracak itaatinden, dünya sıkıntılarına tahammül etmemizi kolaylaştıracak olan yakînden (sarsılmaz iman) bize bir parça ver. Yaşattığın sürece kulaklarımız, gözlerimiz ve gücümüzden bizleri faydalandır. Onları bizden sonraya bırak. Bize zulmedenlere ve düşmanlarımıza karşı bize yardım et. Bizi dinimizde fitneye düşürme. Dünyayı en büyük hedef ve amacımız kılma. İlmimimizi de ona ait kılma. Bize acımayanları üzerimize musallat etme."[879]

788- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kimin üzüntüsü ve hüznü çok olursa şöyle dua etsin; "Allah'ım! Ben senin kulunum. Kadın ve erkek kullarının çocuğuyum. Perçemim senin elindedir. Hakkımda verdiğin hükmün geçerlidir. Şüphesiz hükmün de adaletlidir. Kendini isimlendirdiğin, kitabında indirdiğin, kullarından birine öğrettiğin veya katındaki gayb ilminde gizlediğin sana ait olan bütün isimlerinin hakkı için senden isterim. Kur'an'ı kalbimin baharı, göğsümün nuru eyle. Onunla kederlerimi yok et, hüznümü sürgün eyle." Kim Allah'a böyle dua ederse, Allah onun sıkıntısını giderir ve hüznünü sevince çevirir."[880]

789- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Bir yavru nasıl korunursa, senden beni öylece korumanı isterim."[881]

790- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Ey Rabbim! Senden düzgün bir yaşayış, temiz bir ölüm, yüz kızartmayan ve mahcup etmeyen bir geri dönüş isterim."[882]

791- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Ben ancak bir insanım. Bu sebeple hangi müslümana lanet etmiş, kötü söz söylemiş veya kırbaçla vurmuşsam, sen bunları kıyamet günü onun için bağış, rahmet ve sana yakınlaşmasına vesile kıl."[883]

792- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah mü'min kulunu kıyamet günü karşısına çıkarır, huzurunda durdurur. Ve:

- *Ey kulum! Ben sana; "Bana dua et, duanı kabul edeyim" diye vaatte bulundum. Sen de bana dua ettin değil mi? der. Kul:*
- *Evet ya Rabbi! diye karşılık verir. Allah:*
- *Kulum! Sen falan gün başına gelen bir sıkıntıdan dolayı bana dua ettin, ben de duanı kabul ettim, değil mi? diye sorar. Kul:*
- *Evet ya Rabbi! diye karşılık verir. Allah:*
- *Kulum! Falan gün başına gelen bir sıkıntıdan dolayı bana dua ettin, ben de senin sıkıntını gidermedim, öyle değil mi? diye sorar. Kul:*

- Evet ya Rabbi! diye karşılık verir. Allah:

- Kulum! Ben o duana karşılık sana cennette şu ve şu makamları, nimetleri hazırladım. Ey kulum! Falan gün bir ihtiyacın için bana dua ettin, ihtiyacının verildiğini gördün, değil mi? diye sorar. Kul:

- Evet ya Rabbi! diye karşılık verir. Allah:

- Ey kulum! Falan gün sen bana bir ihtiyacının karşılanması için dua ettin de ihtiyacın karşılanmadı, değil mi? diye sorar. Kul:

- Evet ya Rabbi! diye karşılık verir. Allah:

- İşte ben bu duana karşılık cennette sana şu makamları hazırladım, der. Böylece Allah kulun yapmış olduğu bütün duaları orada gündeme getirir. Bu duaların bir kısmını ya dünyada kabul etmiş ya da ahirete ertelemiştir. Mü'min kul o zaman:

- Keşke dualarımdan hiçbirisi dünyada iken kabul edilmeseydi! der."[884]

793- "Ömer ibnu'l-Hattab (r.a), Rasulullah (s.a.v)'dan umre için izin istedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Kardeşim! Duana bizi de ortak et, duanda bizi unutma, diyerek ondan dua istedi."[885]

794- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın yeryüzünde dolaşıp zikir meclisleri arayan melekleri vardır. Allah'ı gündemde tutup O'nu zikreden bir topluluk buldukları zaman; "Gelin, gelin bulduk" diye birbirlerine seslenirler. Sonra gelip o meclisin etrafında otururlar. Kanatlarını dünya göğüne kadar gererek orayı kuşatırlar. Onları en iyi bilen Allah olduğu halde Rableri onlara sorar:

- Kullarım ne diyorlar?

- Kulların seni tesbih ediyorlar, tekbir getiriyorlar, sana hamd ediyorlar ve seni yüceltiyorlar.

- Peki, onlar beni gördüler mi?

- Hayır, vallahi seni görmediler.

- Ya beni görseler durumları nasıl olurdu?

- Seni görseler daha çok ibadet ederler, daha çok tesbih ve hamd ederlerdi.

- Peki, onlar ne istiyorlar?

- Cenneti istiyorlar.

- Peki, onlar cenneti gördüler mi?

- Hayır, vallahi görmediler.

- Ya onu görseler durumları nasıl olurdu?

- Onu görseler ona karşı arzuları ve rağbetleri daha çok olurdu.

- Onlar neden sığınıyorlar?

- Cehennemden sığınıyorlar.

- Onu gördüler mi?

- Hayır, vallahi onu görmediler.

- Onu görselerdi durumları nasıl olurdu?

- Onu görselerdi ondan daha çok korkar, daha çok kaçarlardı.

- Sizi şahit tutarak söylüyorum; ben onları bağışladım! Bunun üzerine meleklerden birisi şöyle der:

- Ama içlerinde seni anmak için değil, başka bir işi için gelip oturan falan kimse de var. Allah şöyle buyurur:

- Böyle bir topluluğun arkadaşları da kötü olmaz!"[886]

795- Rasulullah (s.a.v) bir gün yanındakilere:

" Müferridler geçmişlerdir, buyurdu. Orada bulunanlar:

- Ey Allah'ın Rasulü! Müferridler kimlerdir? diye sordular. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

- Onlar Allah'ı anmayı kendilerine şiar edinenlerdir. Allah'ı anmak onların yüklerini ve ağırlıklarını sırtlarından atar. Ve kıyamet gününde Allah'ın huzuruna hafif olarak gelirler.[887]

796- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah, kıyamet günü yüzleri ayın on dördü gibi aydınlık , inciden minberler üzerinde oturan ve herkes tarafından gıptayla izlenilen bir topluluk gönderecektir. Onlar ne peygamberlerdir, ne de şehidlerdir." Bunun üzerine bir bedevi hemen dizleri üstüne çöktü ve Rasulullah (s.a.v)'a yalvardı:

- Ey Allah'ın Rasulü! Ne olur, onları bize anlat da bilelim! Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Onlar; çeşitli kabilelerden, çeşitli ülkelerden Allah için birbirlerini sevip bir araya gelen ve samimiyetle Allah'ı anan kimselerdir."[888]

797- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gafiller arasında Allah'ı anan kimse, savaştan kaçanların arasında tek başına sebat eden kimse gibidir. Gafiller arasında Allah'ı anan kimse, çorak bir arazide tek başına duran yeşil bir ağaç gibidir. Gafiller arasında Allah'ı anan kimse, karanlık evdeki lamba gibidir. Gafiller arasında Allah'ı anan kimseye Allah cennetteki yerini o kişi ölmeden gösterir. Ve onu yarattıkları sayısınca bağışlar."[889]

798- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın anmanın dışında çok konuşmayın. Allah'ı anmanın dışında çok konuşmak kalbi katılaştırır. Şunu iyi bilin ki, insanların Allah'a en uzak olanı; kalbi katı olanlardır."[890]

799- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim bir mecliste Allah'ı anmadan oturup kalkarsa Allah'tan nasibini alamamış, Allah'ın lutfuna nail olamamıştır. Kim yattığı yerde Allah'ı anmazsa, Allah'tan nasibini alamamış, Allah'ın lutfuna nail olamamıştır. Kim yürüdüğü yerde Allah'ı anmazsa, Allah'tan nasibini alamamış, Allah'ın lutfuna nail olamamıştır."[891]

800- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dikkat edin! Amellerinizin en hayırlısını, Allah katında en değerlisini, altın ve gümüş dağıtmaktan daha hayırlı ve derecelerinizi daha çok yükselten, düşmanla karşılaşıp sizin onların boyunlarını, onların da sizin boyunlarınızı vurmanızdan daha hayırlı bir şeyi size haber vereyim mi? Sahabeler:

- Evet, deyince Rasulullah (s.a.v.) da:

- Her zaman ve her yerde Allah'ı devamlı hatırlayıp gündemde tutmaktır, buyurdu."[892]

801- Ebu Hureyre (r.a):

"Rasulullah (s.a.v) yanımıza geldi ve:

- Kalkanlarınızı alın, buyurdu. Biz:

- Çıkıp gelmiş bir düşmana karşı mı ya Rasulallah? diye sorduk. O:

- Cehenneme karşı kalkanlarınızı alın! "Subhanallah, velhamdulillah, ve la ilahe illallahu vallahu ekber vela havle vela kuvvete illa billah (Allah'ı bütün eksikliklerden uzak tutarım. Bütün hamd ve övgüler Allah'a aittir. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Güç ve kuvvet ancak Allah iledir)" deyin. Çünkü bunlar kıyamet günü öne geçiriciler, kurtarıcılar ve uzaklaştırıcılardır. İşte onlar kalıcı salih amellerdir! buyurdu.[893]

802- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İsra gecesinde İbrahim (a.s)'i gördüm. Bana dedi ki:

- Ümmetine benden selam söyle. Onlara cennetin çok güzel olduğunu, toprağının misk, suyunun çok tatlı ve güzel olduğunu, dümdüz yer olduğunu, dikilen ağaçlarının ise şu cümleler olduğunu bildir; "Subhanallahi vel hamdu lillahi vela ilahe illallahu vallahu ekber (Allah'ı bütün eksik sıfatlardan uzak tutarım. Bütün hamd ve övgüler Allah'a aittir. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah en büyüktür)"[894]

803- Ebu Zer (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v)'a:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Bana bir tavsiyede bulun, dedim.*
- *Bir kötülük işlediğin zaman hemen arkasından bir iyilik işle, buyurdu. Ben:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! "La ilahe illallah" (Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur) demek de iyiliklerden midir? diye sordum.*
- *Evet, hem de iyiliklerin en faziletlisidir, cevabını verdi."*[895]

804- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç grup insan İblis'in (şeytan) ve ordularının şerrinden emin kılınmıştır:

1-Gece ve gündüz sürekli Allah'ı ananlar

2-Seherlerde istiğfar edenler

3-Allah korkusundan gözyaşı dökenler."[896]

805- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim istiğfara çokça devam ederse, Allah onun her üzüntüsünü sevince çevirir. Her sıkıntısına bir çare bulur. Ve onu ummadığı yerden rızıklandırır."[897]

806- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Amel defterinde çokça istiğfar bulunan kimseye müjdeler olsun!"[898]

807- Bir adam:

- *Ey Allah'ın Rasulü! "el-Evvah" kimdir? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) şöyle cevap verdi:*
- *el-Evvah; huşu sahibi, çok dua eden ve yalvarandır. Sonra şu ayeti okudu: "Muhakkak ki İbrahim evvah ve halimdir." (Tevbe 114)"*[899]

808- Sa'd b. Ebi Vakkas'ın oğlu şöyle anlattı:

- *Ben "Allah'ım! Senden cenneti, nimetlerini, güzelliklerini, şunu ve bunu isterim. Ateşten, zincirlerinden, bukağılarından, şundan ve bundan da sana sığınırım" diye dua ederken babam duydu ve şöyle dedi:*
- *Oğlum! Ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu duydum: "İlerde duada aşırı giden, haddi aşan bir topluluk olacaktır." Sen sakın onlardan olma! Çünkü sana cennet verilecekse içindekilerle beraber verilecektir. Eğer cehennemden kurtarılırsan, içindeki bütün şerlerden de kurtarılmış olacaksın."*[900]

809- Ebu Bekir (r.a) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Senden benim için hayırlı olanı, sonu hayırlı olanı isterim. Allah'ım! Bana en son vereceğin hayrı, senin rızan ve Naim cennetlerinin yüksek dereceleri

kıl."[901]

810- Ömer (r.a) bir adamın:

- Allah'ım! Beni azlardan kıl, diye dua ettiğini duydu ve:

- Ey Allah'ın kulu! Azlar nedir? diye sordu. Adam da:

- Allah'ın; "Onunla (Hz. Nuh) beraber ancak çok az kimse iman etmiştir." (Hud 40) "Kullarımdan şükredenler ne de azdır." (Sebe 13) ayetlerini duymadın mı? dedi. Bunun üzerine Ömer (r.a) de:

- Herkes Ömer'den daha fakih (dinde derin ve ince anlayış sahibi), dedi."[902]

811- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle dedi:

"Allah'ın zikrine sarılın, çünkü o şifadır. İnsanları gündeme getirmekten de kaçının, çünkü o hastalıktır."[903]

812- Enes bin Malik (r.a) şöyle anlatıyor:

"Ebu Musa el-Eş'ari ile beraber bir yolculuğa çıkmıştım. İnsanların gereksiz ve boş konuşmalara daldıklarını görünce Ebu Musa bana:

- Ey Enes! Gel de Rabbimizi zikredip analım. Bu insanlar neredeyse dilleriyle göğü yaracaklar, dedi. Sonra:

- Ey Enes! İnsanları ahiretten alıkoyan şeyin ne olduğunu biliyor musun? diye sordu. Ben:

- Şeytan ve heva, hevesleri, diye cevap verdim. O da:

- Hayır! Allah yemin ederim ki, dünyaya ahiretten daha çok öncelik verdikleri için böyle yapıyorlar. Oysa iyi düşünseler dünyaya bu kadar çok meyletmezlerdi, dedi."[904]

813- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Allah'ı anarak O'nu sürekli gündemde tutanlar, cennete gülümseyerek gireceklerdir."[905]

814- Hz. Aişe (r.a), "Allah bize lutfetti de bizi iliklere işleyen azaptan korudu" (Tur 27) ayetini okuduktan sonra:

- Ey Rabbim! Bana iyilikte bulun ve beni iliklerime işleyecek bir azaptan koru, diye dua ederdi."[906]

815- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Ya ellerinizi açar Allah'a yalvarırsınız, ya da doğru yoldan saparsınız."[907]

816- Malik bin Dinar (r.a) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Kalbimizi sana yönelt ki, seni iyi tanıyalım. Sana verdiğimiz söze uygun davranalım. Senin tavsiyelerini yerine getirelim. Allah'ım! Bize iman güzelliği

ver, takva elbisesini giydir. Allah'ım! Ölmeden önce tevbe ediyoruz. Allah'ım! Bize dünya ve ahiretin hayırlarını getirecek bir şekilde bak. (Burada durur ve şöyle derdi; benim dünya hayrından parayı kastettiğimi mi zannediyorsunuz? Hayır, ben salih ameli kastediyorum.) Sana kavuşuncaya kadar salih amel işlememi nasip et ve o gün benden razı ol. Ey arzın ve semanın sahibi! Sana yöneliyor ve senden korkuyoruz."[908]

817- Ömer bin Abdulaziz şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! İnsanlardan iyi olanların iyiliklerini artır. Kötü olanları ise tevbeye yönelt ve rahmetinle onları kuşat."[909]

818- Vehb ibni Münebbih şöyle dedi:

"Amelsiz dua eden yaysız ok atan gibidir."[910]

47- İLİM

"Yoksa geceleyin secde ederek ve kıyamda durarak ibadet eden, ahiretten çekinen ve Rabbinin rahmetini dileyen kimse (o inkarcı gibi) midir? (Rasulüm!) De ki: Hiç (Allah'ı) bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür."[911]

"Tevrat'la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerce kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah'ın âyetlerini yalanlamış olan kavmin durumu ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu doğru yola iletmez."[912]

819- Bir adam Medîne'den Şam'da bulunan Ebu Derda'nın yanına geldi. Ebu Derda:

- Ey kardeşim! Seni buraya kadar getiren sebep nedir? diye sordu. Adam:

- Rasulullah (s.a.v.)'dan rivâyet ettiğini haber aldığım bir hadistir, diye cevap verdi. Ebu Derda:

- Bundan başka bir iş için gelmedin mi? diye sordu. Adam:

- Hayır, dedi. Ebu Derda bu defa:

- Ticaret için de mi gelmedin? diye sordu. Adam:

- Hayır! Sadece o hadisi öğrenmek için geldim, dedi. Bunun üzerine Ebu Derda şöyle dedi:

- Ben Rasulullah (s.a.v.)'ın şöyle buyurduğunu işittim: "Kim ilim elde etmek için bir yola girerse, Allah onu cennete giden yola iletir. Melekler ilim öğrencisinin razı olması için kanatlarını indirirler. Göktekiler, yerdekiler hatta denizdeki balıklar bile ilim öğrencisinin bağışlanması için Allah'a yalvarırlar. Alim bir kişinin ilimsiz ibadet eden birine olan üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara olan

üstünlüğü gibidir. Alimler peygamberlerin varisleridirler. Peygamberler miras olarak ne dinar ne de dirhem bırakırlar; onlar miras olarak sadece ilim bırakmışlardır. Kim ilimden nasibini alırsa çok büyük hayırlara kavuşmuş olur."[913]

820- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İlim iki çeşittir:

1-Kalpte olan ilim ki, bu faydalı ilimdir.

2-Dilde olan faydasız ilim ki, bu da Allah'ın insanoğlunun aleyhindeki delilidir."[914]

821- Rasulullah (s.av.) şöyle buyurdu:

"Allah kimin hayrını isterse, onu dinde fakih (dinde derin ve ince anlayış sahibi) kılar ve ona olgun olmasını ilham eder."[915]

822- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim, alimlerle tartışıp boy ölçüşmek, cahillerle mücadele edip onlara üstün gelmek, insanların da dikkatini çekmek için ilim öğrenirse, Allah onu cehenneme girdirir."[916]

823- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Anlamı düşünülmeden okunan Kur'an'da hayır yoktur. İlimsiz, cahilce yapılan ibadette de hayır yoktur. Gerçek fakih şu üç özelliğe sahip olan kişidir:

1-İnsanları Allah'ın rahmetinden ümitsizliğe düşürmeyen

2-Allah'ın azabından da emin kılmayan

3-İnsanları Kur'an'dan başka kaynaklara yönlendirmeyen."[917]

824- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dikkat edin! Evlerin hayırdan en boş olanı; Allah'ın kitabından boş olan evdir. Muhammed'in canını elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, mutlaka şeytan, içinde Bakara suresi okunan evden onu duymamak için kaçar."[918]

825- Sehl İbnu Sa'd es-Saidi (r.a) şöyle anlattı:

"Biz Kur'an okurken Rasulullah (s.a.v) yanımıza geldi ve şöyle buyurdu:

- Allah'a hamd olsun! Allah'ın kitabı birdir. İçinizde hayırlılar vardır. İçinizde kırmızı ve siyah renkte olanlar vardır. Okuyun!..Okuyun!.. Onun harflerini ok doğrultur gibi dosdoğru okuyan, fakat okuduğu gırtlaklarından aşağıya inmeyen, mükafatlarını acele almak isteyip, geriye bırakmayan kavimler gelmeden onu önce okuyun!.."[919]

826- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim Kur'an okursa, ihtiyacı olan şeyi yalnızca Allah'tan istesin. Çünkü ileride öyle insanlar gelecektir ki, Kur'an okuyup, karşılığında insanlardan dünyalık

isteyeceklerdir."[920]

827- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ziyafet veren herkes, ziyafetine gelinmesini ister. Allah'ın ziyafet sofrası da; Kur'an'dır. Onu asla terk etmeyiniz."[921]

828- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizden biri Rabbiyle konuşmak isterse Kur'an okusun."[922]

829- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kur'an öyle bir zenginliktir ki, artık onun ötesinde bir fakirlik ve onun dışında bir zenginlik yoktur."[923]

830- Haris bin A'ver şöyle anlattı:

"Mescide uğradım cemaati bazı dedikodulara dalmış buldum ve Ali bin Ebi Talib'in yanına girerek şöyle dedim:

- *Ey müminlerin emiri! İnsanların lüzumsuz dedikodulara daldıklarını görmüyor musunuz? Bunun üzerine Ali:*
- *Gerçekten böyle yapıyorlar mı? diye sordu. Ben de:*
- *Evet, dedim: Bunun üzerine Ali şöyle dedi:*
- *Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu işittim:*

"Dikkat edin büyük bir fitne olacaktır!" Ben de:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Bu fitneden kurtuluş nasıl olacaktır? diye sordum. Şöyle buyurdu:*
- *Bu fitneden kurtulmanın yolu Allah'ın Kitabına sımsıkı sarılmakla olacaktır. Çünkü sizden önceki ümmetlerin haberi, sizden sonrakilerin haberi, aranızdaki anlaşmazlıkların çözümü ondadır. O hak ile batılı birbirinden ayıran kesin bir hüküm olup şaka ve saçmalama değildir. Her kim zorbalık yaparak ondan uzaklaşırsa, Allah onun işini bitirir. Her kim de doğru yolu o Kuran'dan başkasında ararsa, Allah onu sapıklığa düşürür. O, Allah'ın sağlam ipidir ve hikmet dolu sözleridir. O sırat-ı müstakim'dir. O Kuran arzu ve isteklerin bozamadığı, dillerin karışıklığa düşüremediği, ilim adamlarının kendisine doyamadığı, fazla tekrarlanmakla eskimeyen ve bıkkınlık vermeyen, hayranlık veren yönleri bitip tükenmeyen öyle bir kitaptır ki: Cinlerden bir grup onu dinleyince şöyle demek zorunda kalmışlardır: "Biz ne müthiş bir Ku'ran dinledik, doğruyu eğriden ayırt etme bilincine ulaştıran bir Kuran ve böylece ona iman ettik. Artık bundan sonra Rabbimizden başkalarına ilahlık yakıştırmayacağız." (Cin 1-2) Ona dayanarak konuşan doğru söz söylemiştir.*

Onunla amel eden sevap kazanır. Onunla hükmeden adaletli davranmış, ona davet eden de doğru yola davet etmiş olur. Ey A'ver bu sözleri iyi dinle"[924]

831- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın anılmadığı bir meclisten ayrılıp kalkan topluluk, ancak bir eşek leşinin başından kalkmış gibidir ve onlar için yalnız pişmanlık vardır."[925]

832- Ebû Hureyre (r.a.)'den rivâyete göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü Kur'an getirilecek ve:

- Ey Rabbim beni okuyup hayatını bana göre yaşayan bu kulunu giydir, diyecek. Böylece o kimseye keramet (şeref) tâcı giydirilecek. Sonra Kur'ân:

- Ey Rabbim! Ona verdiğin nimeti artır, diyecek. Böylece ona cennet elbisesi giydirilecek. Sonra Kur'ân:

- Ey Rabbim ondan razı ol, diyecek. Allah da ondan razı olacak. Sonra:

- Ey kul, oku ve yüksel! denilecek. Böylece okuduğu her bir ayetle iyilik, sevap ve mükafatları artırılacaktır."[926]

833- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her kim hayırda bir çığır açar ve açtığı bu çığırda kendisine uyulursa, kendi sevâbı ile birlikte kendisine uyanların sevapları kadar sevap alacaktır bu arada diğer uyan kimselerin sevaplarından da hiçbir şey eksilmeyecektir. Kim de kötü bir çığır açar ve bu çığırda kendisine uyulursa, kendi günahı ile birlikte kendisine uyanların günahlarından hiçbir şey eksiltilmeksizin hepsinin günahı kadar günah kazanacaktır."[927]

834- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dikkat edin! Sizden birinizi; emrettiğim veya yasakladığım konulardan birisi kendisine ulaşınca koltuğuna yaslanmış durumda iken; "Biz Allah'ın kitabında ne bulursak ona uyarız (hadisleri tanımayız) derken" bulmayayım."[928]

835- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ahir zamanda bazı insanlar ortaya çıkar; din ile dünyayı bozarlar. İnsanlara karşı koyun postu giymiş gibi yumuşaktırlar, dilleri baldan daha tatlıdır. Kalpleri ise, kurtların kalbi gibidir. Allah şöyle buyurur:

- Bana güvenip de aldanıyor musunuz? Veya bana karşı cüret mi ediyorsunuz? Şanıma yemin ederim ki, ben şunlara kendilerinden önce öyle bir imtihan göndereceğim ki, onlardan yumuşak huylu olanları bile şaşkına çevrilecekler."[929]

836- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Ben falan kabilenin hissesini satın aldım, sonra onu satarak şu kadar kâr ettim, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- *Sana bu ticaretinden daha fazla kazanç sağlayacak bir şeyi haber vereyim mi? buyurdu. Adam:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Böyle bir şey var mıdır? diye sorunca, Rasulullah (s.a.v):*
- *Evet, bir kişi on ayet öğrenirse, onun kârı daha fazla olur, buyurdu. Bunun üzerine adam gitti, on ayet öğrendi, sonra da gelip Rasulullah (s.a.v)'a haber verdi."*[930]

837- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Tüccarlar denizlerde dolaştığı ve atlar Allah yolunda savaşa daldığı sürece İslam üstünlük sağlar. Sonra Kur'an okuyan ve:

-İçimizde kim en çok ve en iyi Kur'an okuyor? İçimizde kim daha bilgilidir, fakih (keskin anlayış ve kavrayış sahibi)tir? diyen bir topluluk ortaya çıkar. Rasulullah (s.a.v) sahabelere şöyle sordu:

-Onlarda hayır var mıdır?

-Allah ve Rasulü daha iyi bilir.

-Bunlar sizin içinizdendir. Bunlar bu ümmettendir. Ve onlar ateşin yakıtlarıdır."[931]

838- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamete yakın zamanlarda yaşları genç, beyinsizce hayaller peşinde koşan bazı kimseler çıkacak, bunlar aynı zamanda Kur'an okuyacaklar fakat okudukları Kur'an, köprücük kemiklerinden aşağı geçmeyecektir. İnsanların en hayırlısı olan Muhammed (s.a.v.)'in sözlerini söyleyecekler fakat okun yaydan çıktığı gibi İslam dininden çıkacaklardır."[932]

839- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yüce Allah Musa (a.s)'a şöyle vahyetti; her kim namazdan sonra Ayete'l-Kürsi'yi (Bakara 255) okumaya devam ederse, ben de ona şükredenlere verdiğim nimetin daha fazlasını, peygamberlerin mükafatını ve sıddıkların amellerini veririm. Sağımı rahmet ile üzerine yayarım. Onu cennetime koymamı engelleyen şey ise ölüm meleğinin ona gelmeyişi, yani hayatta oluşudur. Musa (a.s) da:

- *Ey Rabbim! Bunu okumanın faziletini ve mükafatını duyan buna devam etmez mi? diye sordu. Allah da şöyle buyurdu:*
- *Hayır! Ben bu ayeti okumaya devam etme özelliğini, kullarımdan ancak bir peygambere veya bir sıddıka (işinde ve sözünde doğru) veya sevdiğime veya yolumda öldürülmesini istediğim kimseye veririm."*[933]

840- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Kur'an ehli; insanlar uyudukları zaman gecenin kıymetini, insanların yiyip içtikleri zaman gündüzün değerini, insanlar sevinç ve mutluluk içindeyken hüznün anlamını,

insanlar dilleri sebebiyle hata işlerken susmayı, insanlar aldanıp oyalanırken huşu içinde olmayı bilmelidir. Kur'an ehline; gözü yaşlı, hüzünlü, vakarlı ve hikmetli olmak yaraşır. Kur'an ehline; kaba, gafil, sırıtkan ve haşin olmak yakışmaz."[934]

841- Abdullah İbni Ömer (r.a) şöyle dedi:

"Ben uzun bir ömür sürdüm. Bizler Kur'an öğrenmeden önce imanı örnenip, iman ederdik. Sonra Rasulullah (s.a.v)'a inen surelerdeki helal ve haramları, emir ve yasakları öğrenirdik. Daha sonra öyle kimseler gördüm ki, henüz tam olarak iman etmeden, Kur'an'ı başından sonuna kadar okur da, onun emir ve yasaklarını bilmez. Çürük hurmaları saçtığı gibi saçar, gider."[935]

842- Abdullah ibni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:
"Allah korkusu kişiye ilim olarak, Allah'ın azabından emin olmak da cahillik olarak yeter!"[936]

843- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Allah'ı anmak ve Allah'ı anmaya götüren şeyler dışında, dünya ve içindekiler lanetlenmiştir. Alim ve ilim öğrenen hayırda ortaktırlar. İlimle alakası olmayan diğer insanlar ise oradan buraya aç olarak dolaşıp duran yaratıklar gibidirler. Onlarda hiçbir hayır yoktur."[937]

844- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Kur'an-ı Kerim kaldırılmadan önce onu okuyun! Çünkü o kaldırılmadan kıyamet kopmaz."

- *İnsanların göğüslerinde ezber olan şey nasıl kaldırılır? diye soruldu. Şöyle cevap verdi:*
- *İnsanların üzerinden bir gece geçer ve göğüslerinde olan ayetler kaldırılır. Bu hal üzere sabahlarlar ve "Sanki hiçbir şey bilmiyoruz" derler. Sonra da kendilerini şiire kaptırırlar."*[938]

845- Malik bin Dinar (r.a) şöyle dedi:

"Ey Kur'an hamilleri (sorumluluğunu taşıyanlar)! Kur'an kalbinize ne ekti? Şunu iyi bilin ki, Kur'an mü'minin ilkbaharıdır. Tıpkı yerin baharının yağmur olduğu gibi. Gökten yağmur iner, tohum olan yere isabet eder. Tohum yerin sertliğine aldırmadan yeşerir. İşte Kur'an da mü'minin kalbinde öyle tohum eker. Ey Kur'an hamilleri! Kur'an kalbinizde neler ekti? Nerede bir sureyi, iki sureyi ezberleyenler? Onlarla ne kadar amel ettiniz?"[939]

846- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"İlim aradığınız zaman Kur'an'ı inceleyin ve araştırın!.. Çünkü önceki ve sonraki toplumların ilmi ondadır."[940]

847- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Kalpler birer kaptır. Onları Kur'an'la meşgul edin, başka şeylerle meşgul etmeyin."[941]

848- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"İlim, çok rivayette bulunmakla uğraşmak değildir. Asıl ilim; Allah'tan korkup sakınmaktır."[942]

849- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"En çok korktuğum şey; Allah ile karşılaştığımda bana; "Ey kulum! Biliyordun, fakat bildiğinle ne kadar amel ettin?" diye sormasıdır."[943]

850- Abdurrahman ibnu Ebi Leyla şöyle dedi:

"Ben Rasulullah (s.a.v)'ın 120 kadar arkadaşına şu mescidde ulaştım. Onlardan her hadis anlatan, kardeşinin kendi yerine anlatmasını, her fetva veren de kendi yerine bu işi kardeşinin yapmasını arzu ederdi."[944]

851- Yezid ibnu Ebi Habib şöyle dedi:

"Alim ve fakih bir kimsenin imtihanı; kendi yerine konuşacak biri olduğu halde, dinlemekten daha çok konuşmanın ona hoş gelmesidir. Çünkü dinlemekte selamet ve ilim yönünden artış vardır. Dinleyen zaten konuşanın ortağıdır. Konuşmakta ise; Allah'ın koruması dışında şaşırmak, sözü süslemek, fazlalaştırmak veya eksiltmek vardır.

Bu alimlerin bir kısmı, insanların bir kısmını şerefleri, mal ve makam yönünden üstün olmaları sebebiyle kendisiyle konuşmaya daha çok hak sahibi sayar da, miskinleri hor ve hakir görür, onları ilme layık görmez.

Alimlerden, ilmini saklayan ve öğretmeyi kayıp görenler de vardır. İlmin sadece kendisinde bulunmasını arzu eder. Onlardan bir kısmı, ilminde sultan gibi davranır ve bir sözünün reddolunmasına kızar. Onlardan bir kısmı, kendini fetva makamında görür. Eğer kendisine bilmediği bir mesele sorulursa "bilmiyorum" demekten utanır. Olmayan bir şeyi ortaya atar ve böylece gereksiz yere yük altına girenlerden yazılır. Onlardan bir kısmı, her işittiğini rivayet eder. O kadar ki, sözünün desteklenmesi için Yahudi ve Hıristiyanların sözlerini aktarır."[945]

852- Hasan Basri şöyle dedi:

"Kim Allah katındaki değerinin ne olduğunu bilmek isterse kendisini Kur'an'a arz etsin."[946]

853- Hasan Basri şöyle dedi:

"Bir adam ilim öğrenmek isterse, onun huşuunda, bakışında, dilinde, elinde, namazında, sözünde ve dininde bu hareketinin etkisi hemen görülür."[947]

854- Abdu'l-Ata et-Teymi şöyle dedi:

"İnsanlardan kime ilimden kendisini hüzünlendirip ağlatmaya sebep olacak şeyler verilmemişse, kendisine faydalanacağı bir ilim verilmemiş demektir. Çünkü Allah alimleri anlatmış ve; "Deki, ister ona inanın, ister inanmayın. Şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o Kur'an okununca derhal yüz üstü secdeye kapanırlar. Ve derler ki; Rabbimizi tesbih ederiz. Rabbimizin vadi mutlaka yerine

getirilir. Ağlayarak yüz üstü secdeye kapanırlar ve Kur'an okumak onların huşusunu artırır." (İsra 107-109) buyurmuştur."[948]

855- Hasan Basri'ye:

- *Alimin cezası nedir? diye soruldu.*
- *Kalbinin ölmesidir, cevabını verdi.*
- *Kalp ne ile ölür? Sorusuna ise:*
- *Ahiret için yapılması gereken işlerle dünyalık elde etmeye çalışmakla, cevabını verdi."*[949]

856- ed-Dehhak şöyle dedi:

"Kur'an öğrenip de unutan bir kimse, onu mutlaka işlediği bir günah sebebiyle unutmuştur. Bu ise Allah'ın; "Başınıza gelen her musibet kendi ellerinizle işledikleriniz sebebiyledir. Bununla beraber Allah bir çoğunu da affeder." (Şura 30) ayetiyle belirtilmiştir. Kur'an'ı unutmak ise musibetlerin en büyüklerindendir."[950]

857- Hasan Basri şöyle dedi:

"İlmin en faziletlisi; takva ve tevekküldür."[951]

858- İbni Şihab ez-Zühri şöyle dedi:

"Sünnetlere sarılmak kurtuluştur. İlim süratli bir şekilde kaldırılır. İlmin yüceltilmesi, dinin ve dünyanın sebatıdır. Dinin tamamen gitmesi de ancak ilmin gitmesiyledir."[952]

48- İYİLİĞİ EMRETMEK VE KÖTÜLÜKTEN SAKINDIRMAK

"Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir."[953]

859- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanlardan öyleleri vardır ki, hayrın anahtarı, şerrin de kilitleridirler. Yine insanların öyleleri de vardır ki, şerrin anahtarı, hayrın da kilitleridirler. Allah'ın, hayrın anahtarlarını eline verdiği kimseye müjdeler olsun! Allah'ın, şerrin anahtarlarını eline verdiği kimseye de yazıklar olsun!"[954]

860- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Canımı gücü ve kudretiyle elinde tutan Allah'a yemin ederim ki; ya iyiliği emreder, kötülükten sakındırırsınız ya da Allah yakında üzerinize bir belâ gönderir, sonra Allah'a duâ edersiniz de duânız kabul edilmez."[955]

861- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Din; samimiyettir. Biz:

- Ey Allah'ın Rasulü! Kime karşı? diye sorunca, şöyle buyurdu:

- Allah'a, Rasulüne, kitabına, müslümanların önderlerine ve tüm müslümanlara karşı…"[956]

862- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizin her biriniz müslüman kardeşi için bir aynadır. Onda hoşuna gitmeyen bir şey görürse, onu kardeşinden uzaklaştırsın."[957]

863- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Miraç gecesi cehennemde bir kavimle karşılaştım. Ellerinde ateşten makaslar vardı. Ve dudaklarını parçalıyorlardı.

- Bunlar kim? diye sordum. Bana:

- Bunlar dünyada Allah'ın kitabını okudukları halde, insanlara nasihat edip, iyiliği emreden ama kendilerini unutan kimselerdir. Hiç akıllarını kullanmıyorlar mı? diye cevap verildi."[958]

864- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim bir kötülük görürse onu eliyle değiştirsin. Eğer buna gücü yetmezse diliyle değiştirsin. Buna da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Bu ise imanın en zayıf derecesidir."[959]

865- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İslam garip olarak başladı ve başladığı gibi de garip olacaktır. Gariplere ne mutlu!

- Garipler kimlerdir ey Allah'ın Rasulü! diye soruldu. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Sünnetlerimi uygulayıp, onları Allah'ın kullarına öğretenlerdir."[960]

866- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetimin en hayırlıları; insanları Allah'a çağıran ve onları Allah'ın seveceği durumlara teşvik edenlerdir."[961]

867- Enes bin Malik (r.a)'den, Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! Kendimiz yapmadıkça insanlara iyiliği emretmeyelim mi? Kendimiz uzaklaşmadıkça da insanları kötülükten sakındırmayalım mı? diye sorduk. O da:

- Kendiniz yapamıyorsanız bile insanlara iyiliği emredin. Kendiniz uzak duramıyorsanız bile insanları kötülükten sakındırın, buyurdu."[962]

868- Alkame (r.a) şöyle anlatıyor:

"Bir gün Rasulullah (s.a.v) minbere çıkıp, müslümanların bazılarından övgüyle bahsetti. Sonra şöyle buyurdu:

- *Bazı kimselere ne oluyor da komşularına dini öğretmiyorlar? Onları bilgilendirmiyorlar, onlara öğüt vermiyorlar, onlara iyiliği emretmiyorlar ve kötülükten sakındırmıyorlar? Yine bazı kimselere de ne oluyor da, komşularından bilgi sormuyorlar? Onlardan dini öğrenmeye çalışmıyorlar ve onlardan öğüt almıyorlar? Vallahi, o kimseler ya komşularını bilgilendirirler, onlara dini öğretirler, onlara öğüt verirler, iyiliği emrederler ve kötülükten sakındırırlar, diğerleri de komşularından bilgi alırlar, onlardan dinlerini öğrenirler ve onlardan öğüt alırlar yada kendilerini cezalandırma konusunda acele edeceğim. Rasulullah (s.a.v) bunları söyledikten sonra minberden indi ve:*
- *Bu topluluk hakkında ne düşünüyorsunuz? dedi ve sonra şöyle buyurdu:*
- *Bunlar Eş'ari' lerdir. Onlar bilgili bir topluluktur. Onların gerek bedevi, gerekse su kenarında oturan bilgiden yoksun komşuları vardır. Rasulullah (s.a.v)'ın bu sözleri Eş'ari'lere ulaşınca Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Bazı kimselerden övgüyle söz etmişsin, bizden ise yergiyle söz etmişsin. Bizim durumumuz nedir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Vallahi, o kimseler ya komşularını bilgilendirirler, onlara dini öğretirler, onlara öğüt verirler, iyiliği emrederler ve kötülükten sakındırırlar yada kendilerini cezalandırma konusunda acele edeceğim, buyurdu. Bunun üzerine:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Biz mi başkalarını zeki ve kavrayışlı yapcağız? dediler. Rasulullah (s.a.v) da yine aynı sözleri tekrarladı. Eş'ari'ler de:*
- *Biz mi başkalarını zeki ve kavrayışlı yapacağız? sözlerini tekrarladılar. Rasulullah (s.a.v) yine aynı sözleri tekrarladı. Bu kez onlar:*
- *Bize bir yıl süre tanı, dediler. Rasulullah (s.a.v) da, komşularına ilim öğretmeleri, onları din konusunda bilgilendirmeler ve onlara öğüt vermeleri için onlara bir yıl süre tanıdı. Sonra da şu ayeti okudu: "Allah'tan gelen gerçekleri örtbas etmeye şartlanmış olan şu İsrailoğulları Dâvud ve Meryemoğlu İsa'nın diliyle lânetlenmişlerdir. Bu onların isyan etmeleri ve hak, adâlet sınırlarını aşmalarındandır." (Maide 78)"*[963]

869- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İsrailoğullarının dindeki bozuklukları şöyle başlamıştır. Bir adam başka birine rastlar ve: "Hey arkadaş, Allah'tan kork ve yapmakta olduğun şeyi terket, çünkü o işi yapmak sana helal değildir" derdi. Ertesi gün aynı işi yaparken tekrar o adamla karşılaşır ve onu yaptığı kötülükten yasaklamadığı gibi onunla yiyip içmekten ve birlikte olmaktan

da çekinmezdi. Onlar böyle yapınca Allah, onların kalplerini birbirine benzetti". Sonra Rasulullah (s.a.v) şu âyeti okudu: "Allah'tan gelen gerçekleri örtbas etmeye şartlanmış olan şu İsrailoğulları Dâvud ve Meryemoğlu İsa'nın diliyle lânetlenmişlerdir. Bu onların isyan etmeleri ve hak, adâlet sınırlarını aşmalarındandır. Onlar birbirlerini işledikleri kötülüklerden vazgeçirmeye çalışmadılar. Yaptıkları şey gerçekten ne kötü idi ve şimdi onlardan birçoğunun Allah'tan gelen gerçekleri örtbas edenlerle dost olduklarını görebilirsin. Benliklerinin onlar için önceden hazırladığı şey ne kadar kötüdür ki Allah onlara gazap etmiştir, onlar azapta ebedî kalacaklardır. Eğer onlar Allah'a ve kendilerine gönderilen peygambere ve ona indirilen her şeye gerçekten inansalardı; Allah'tan gelen gerçekleri örtbas edenleri dost edinmezlerdi. Ama onların çoğu Allah'ın koyduğu sınırları aşan kimselerdir." (Mâide 78-81) Bu ayetleri okuduktan sonra Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: "Hayır Allah'a yemin ederim ki ya iyiliği emreder kötülüklerden sakındırır, zalimin elini tutup zulmünden el çektirir, hakka döndürüp hak üzerinde tutarsınız, ya da Allah kalplerinizi birbirine benzetir de İsrâiloğullarına lânet ettiği gibi size de lânet eder."[964]

870- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetim dünyaya fazlasıyla değer verirse, İslam'ın heybeti onlardan çekilip alınır. İyiliği emretme ve kötülükten sakındırma görevini ümmetim terk ederlerse, vahyin bereketinden mahrum bırakılırlar. Birbirlerine dil uzatınca da, Allah katındaki değerleri düşer."[965]

871- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bir kulun hayrını dilediği zaman, kalbinde ona iyiliği emreden ve kötülükten sakındıran bir vaiz (öğüt veren) yaratır."[966]

872- Muaz bin Cebel (r.a) şöyle dedi:

"Kur'an-ı Kerim; bir elbisenin eskiyip artık birbirini tutmaz hale gelmesi gibi bir takım insanların kalplerinde eskiyecektir. Onlar bu kitabı okuyacaklar, fakat ona karşı kalplerinde ne bir istek duyacaklar nede ondan lezzet alacaklar. Onlar kurt kalpleri üzerine koyun postları giyerler. Amelleri hep umuttur. Amellerine "Acaba kabul edilir mi?" diye bir endişe karıştırmazlar. Eğer kusurlu hareket ederlerse; "İleride daha güzeline ulaştırılırız" derler. Eğer hata işlerlerse; "İleride günahlarımız bağışlanacak. Çünkü biz Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmuyoruz" derler."[967]

873- Muaz bin Cebel (r.a) şöyle dedi:

"Sizden sonra fitneler olacaktır. O zaman mal çoğalacak, Kur'an açılacak, mü'min-münafık, erkek-kadın, köle-hür, küçük-büyük herkesin elinde Kur'an olacak. İçlerinden biri şöyle diyecek:

- Ben Kur'an okuyorum, buna rağmen insanlar bana tabi olmuyorlar. Ben onlara Kur'an'dan başka bir şey uydurmadıkça da, bana tabi olmazlar. Sizler böyle bir kişinin uydurduklarına tabi olmayın! Çünkü onun ortaya attığı sapıklıktır!"[968]

874- Abdullah b. Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Münafıklarla ellerinizle cihad edin! Eğer buna gücünüz yetmiyorsa hiç olmazsa onlara bakarken yüzünüzü ekşitmek suretiyle kendilerine buğzettiğinizi belli edin."[969]

875- Huzeyfe (r.a.) şöyle dedi:

"Öyle bir gün gelecektir ki halkın gözünde en hayırlı ve iyi kimseler, iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma işini yapmayan kişiler olacaktır."[970]

876- Ebu'd-Derda (r.a.) şöyle buyuruyor:

"Ben bazı iyilikleri yapamıyorsam da başkalarını iyilik yapmaya teşvik ediyorum. Bunun için de Allah'tan sevap bekliyorum."[971]

49- HİCRET

"Allah yolunda hicret eden kimse, yeryüzünde barınacak bir çok yer ve bolluk bulur. Kim Allah ve Rasulü uğrunda hicret ederek evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse artık onun mükafatı Allah'a aittir. Allah da çok bağışlayan ve merhamet edendir."[972]

"İman edip de Allah yolunda hicret edenler, cihad edenler, hicret edenleri barındıranlar ve onlara yardım edenler var ya, işte onlar gerçek mü'minlerdir! Onlar için bağışlanma ve bol rızık vardır."[973]

877- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"En faziletli iman; insanların senden emin olmasıdır. En faziletli müslümanlık; elinden ve dilinden insanların güvende olmasıdır. En faziletli hicret; Allah'ın yasaklarından uzaklaşmandır. En faziletli cihad; Allah yolunda şehid edilmen ve atının öldürülmesidir. En faziletli zühd; kalbinin sana verilenle huzur bulmasıdır. Allah'tan istenecek en faziletli şey; dünya ve ahirette afiyettir.[974]

878- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İslam garip başladı, garip olarak devam edecektir. Ne mutlu gariplere! Orada bulunanlar:

- Ey Allah'ın Rasulü! Garipler kimlerdir? diye sordular, şöyle buyurdu:

- Kabilelerinden vazgeçip (Allah için) hicret edenlerdir."[975]

879- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ameller ve eylemler, ancak niyetlere göre değerlendirilir. Kim Allah ve Rasulü için hicret ederse o, Allah ve Rasulü için hicret sevabını alır. Kim de elde etmek istediği dünya malı, ya da evleneceği kadın için hicret ederse onun hicretinin karşılığı da hicret ettiği şeydir."[976]

880- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- *Ey Allah'ın Rasulü! İslam'ın alametleri nelerdir? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle cevap verdi:*
- *"Aziz ve Celil olan Allah rızası için müslüman oldum, küfrü, isyanı terk ettim" demen, namazı kılman, zekatı vermen, müslümanların mallarının, canlarının ve namuslarının birbirlerine haram olduğunu, müslümanların birbirlerine yardım eden kardeşler olduklarını kabul etmen ve müşriklerin arasında müslüman olduktan sonra onları terk edip müslümanların içine gelmeyen kimsenin hiçbir amelini Allah'ın kabul etmeyeceğini bilmendir."*[977]

881- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua etti:

"Allah'ım! Ashâbımın hicretini kararlı kıl; onları topukları üzerinde tekrar geriye döndürme."[978]

882- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Eğer hicret şerefi olmasaydı, ben muhakkak Ensar'dan bir fert olmak isterdim."[979]

883- Beşir bin Füdeyk (r.a) Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- *Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlar, hicret etmeyen kimselerin helak olacaklarını iddia etmektedirler. Siz bu konuda ne buyuruyorsunuz? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Ey Füdeyk! Namazı kıl, zekatı ver ve kötülüklerden de uzaklaş! Bundan sonra nerede bulunursan bulun muhacir sayılırsın" buyurdu."*[980]

50- CİHAD

"Ey iman edenler! Sizi acıklı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve Rasulüne iman eder, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edersiniz. Eğer bilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır.

Bu takdirde O sizin günahlarınızı bağışlar ve sizi altından ırmaklar akan cennetlere, Adn (mutluluk merkezi) cennetlerindeki güzel meskenlere yerleştirir. İşte en büyük kurtuluş budur!

Seveceğiniz başka bir şey daha var; Allah'tan yardım ve yakın bir zafer! Mü'minleri müjdele!"[981]

"Yoksa Allah içinizden cihad edenleri ve bu yolda sabredenleri belli edip ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sandınız?"[982]

"O halde kafirlere boyun eğme ve Kur'an'la onlara karşı büyük bir cihad ile mücadele et."[983]

884- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yolunda bir sabah veya akşam yürüyüşü dünya ve içindeki her şeyden daha hayırlıdır. Vallahi sizden birinizin cennette kamçısının kapladığı yer kadar bir yeri olması dünya ve içindeki her şeyden daha hayırlıdır."[984]

885- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim cihad etmeden veya cihad etmeyi içinden geçirmeden ölürse, o nifaktan bir şube üzerine ölmüştür."[985]

886- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yolunda cihad edin. Çünkü Allah yolunda cihad etmek; cennet kapılarından bir kapıdır. Allah bu amel sebebiyle kişiyi gam ve kederden kurtarır."[986]

887- İbnu'l-Hasasiyye (r.a) anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v)'a biat etmek için geldim. Bana, Allah'tan başka ilah olmadığına ve kendisinin de O'nun kulu ve Rasulü olduğuna şehadet etmemi, namazı ikame etmemi, zekatı vermemi, İslam'ın farz kıldığı haccı yerine getirmemi, Ramazan ayında oruç tutmamı ve Allah yolunda cihad etmemi şart koştu. Ben de:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Bunlardan ikisine gücüm yetmez. Onlar da; cihad ve sadakadır. Çünkü insanlar savaştan kaçana Allah'ın gazap ettiğini söylüyorlar. Ben ise savaşa katılırsam içimi korku kaplar ve ölmeyi istemem. Sadakaya gelince, benim malım küçük bir koyun sürüsü ve on deveden ibarettir. Bunlar da ailemin geçim kaynağı ve bineğidir, dedim. Rasulullah (s.a.v) elimi tuttu, salladı ve şöyle buyurdu:*
- *Sadaka yok, cihad yok… O halde nasıl cennete gireceksin? Bunun üzerine:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Tamam, sana biat ediyorum, dedim ve hepsi için biat ettim."*[987]

888- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her ölen kimsenin amel defteri kapanır ancak Allah yolunda kalbi cihâda bağlı olarak ölen kimse müstesna. Onun ameli kıyamet gününe kadar çoğalıp artar ve o kimse kabir fitnesinden emin kılınır."[988]

889- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Obur hayvanların yiyecek çanağına üşüştüğü gibi diğer milletlerin de sizin üzerinize üşüşmeleri yakındır. Denildi ki:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Bu durum o gün azlığımızdan dolayı mı başımıza gelecek? Rasulullah (s.a.v):*
- *Hayır! O gün sizler çok olacaksınız. Ama selin üzerindeki çer çöp gibi dağınık ve zayıf olacaksınız. Allah sizin korkunuzu düşmanlarınızın kalbinden çıkaracak ve sizin kalplerinize vehn atacaktır, buyurdu. Oradakiler:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Vehn nedir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Dünya sevgisi ve ölümden hoşlanmamaktır, buyurdu."*[989]

890- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet kılıçların gölgeleri altındadır." [990]

891- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'a, iki damladan ve iki adımdan daha sevimli hiç bir şey yoktur. Bu iki damla; Allah korkusuyla akıtılan gözyaşı ve Allah yolunda akıtılan kandır.

İki adım ise; Allah yolunda cihada çıkmak üzere atılan adım ve Allah'ın farzlarından birini yerine getirmek için atılan adımdır." [991]

892- Rasulullah (s.a.v)'a:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Hangi iş cihada denk olabilir? diye soruldu. Rasulullah (s.a.v):*
- *Sizin ona gücünüz yetmez, buyurdu. İki veya üç defa aynı soru tekrar edilince şöyle buyurdu:*
- *Allah yolunda cihad eden kimsenin örneği; Mücahid cihaddan dönünceye kadar, bıkmadan usanmadan gecelerini namaz, gündüzlerini oruçla geçiren kimsenin örneği gibidir."*[992]

893- Numan bin Beşir (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v)'ın minberinin yanındayım. Bir adam:

- *Müslüman olduktan sonra, hacılara su dağıtma işi salih amel olarak bana yeter. Bunun dışında bir amel işlememem önemli değil, dedi. Bir başkası:*
- *Müslüman oladuktan sonra, Mescid-i Haram'ı onarma işi salih amel olarak bana yeter. Bunun dışında bir amel işlememem önemli değil, dedi. Bir başkası da:*
- *Hayır! Allah yolunda cihad etmek bu söylediğiniz amellerden daha üstündür, dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer müdahale ederek:*

- Bugün Cuma günü. Rasulullah (s.a.v)'ın minberinin yanında seslerinizi yükseltmeyin. Namaz kılındıktan sonra ben Rasulullah (s.a.v)'a giderek anlaşmazlığa düştüğünüz bu konuyu O'na sorarım, dedi. Hemen ardından Allah şu ayeti indirdi: "Sizler hacılara su dağıtmayı ve Mescid-i Haram'ı onarmayı Allah'a ve ahiret gününe iman edip de Allah yolunda cihad edenlerin ameliyle bir mi tutuyorsunuz? Halbuki bunlar eşit değildir. Allah zalimler topluluğunu hidayete ulaştırmaz." (Tevbe 19)"[993]

894- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek amellerin en faziletlisini sordu. Rasulullah (s.a.v).

-Namaz, dedi. Adam:

-Sonra hangisi, diye sordu. Rasulullah (s.a.v):

-Cihad etmektir, dedi. Adam:

-Ama benim anne-babam var, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

-Anne-babana iyilik etmeni tavsiye ediyorum, buyurdu. Adam da:

-Seni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, onları bırakıp kesinlikle cihad edeceğim, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

-Sen bilirsin, buyurdu.[994]

895- Enes bin Malik (r.a) anlatıyor:

"Harise bin Süraka (r.a)'nın annesi Ümmü Rübeyy binti Bera (r.a), Rasulullah (s.a.v)'a geldi ve:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana Harise'nin durumunu haber ver. Oğlum Bedir'de müslümanlar tarafından atılan bir okla öldürüldü. Eğer cennetteyse sabrederim, eğer cennette değilse onun için gücüm yettiği kadar ağlarım, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Ey Ümmü Harise! İyi bil ki, cennetler çeşit çeşittir. Senin oğlun Harise ise, en yüce cennet olan Firdevs-i A'la'dadır, buyurdu."[995]

896- "Rasulullah (s.a.v) Bedir'de insanları cihâda teşvik etti, cenneti hatırlattı. Bu sırada Ensâr'dan biri, elindeki hurmaları yiyordu. Birden:

- Ben şunları bitirinceye kadar oturacak olursam dünyaya fazla hırs göstermiş olacağım, dedi ve elindeki hurmaları fırlatarak kılıcını çekip öldürülünceye kadar savaştı."[996]

897- Bedevilerden bir kişi Rasulullah (s.a.v)'a gelerek iman etti, ona tabi oldu. Ve:

- Seninle beraber hicret edeceğim, dedi. Rasulullah (s.a.v) da onun hakkında sahabîlerden bazılarına tavsiyede bulundu. Hayber savaşı olunca Rasulullah

(s.a.v) ganimet aldı. Ganimeti taksim etti ve o bedevi adama da bir pay ayırdı. Kendisine vermeleri için payını arkadaşlarına verdi. Adam arkadaşlarının develerini gütmekten döndüğü zaman payını kendisine verdiler. Adam:

- Bu nedir? diye sordu. Arkadaşları:

- Rasulullah (s.a.v) sana bu payı ganimetten ayırdı, dediler. Bedevi:

- Ben bunun için peygambere tâbi olmadım. (Boğazına işaret ederek) Vallahi ben şurama, bir ok isabet etsin, öleyim ve cennete gireyim diye peygambere tabi oldum, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) da:

- Eğer sen doğru söylüyorsan Allah sana bu isteğini verecektir, dedi. Sonra düşmanla savaşmaya başladılar. Bedevî boğazına saplanan bir ok ile şehid düştü. Ok tam işaret ettiği noktaya isabet etmişti. Arkadaşları onu sırtlayıp getirdiler. Rasulullah (s.a.v):

- Bu o bedevi mi? diye sordu. Sahabeler:

- Evet, o, dediler. Rasulullah (s.a.v):

- O Allah'a doğrulukla bağlandı, Allah da onu doğruladı! buyurdu. Sonra onu kendi cübbesiyle kefenledi, önüne alarak namazını kıldı ve şöyle dua etti:

- Ey Allah'ım! Bu senin kulundur. Yolunda hicret etmiş ve şehid olarak öldürülmüştür. Ben de onun hakkında şahidim."[997]

898- Bedir günü Rasulullah (s.a.v) ashabına baktı. Üç yüz küsür kişiydiler. Müşriklere baktı, onlar da bin küsür kişiydiler. Sırtında abası ve izarı vardı. Kıbleye yönelerek şöyle dua etmeye başladı:

- Ey Allah'ım! Bana vaadettiğini yerine getir. Ey Allah'ım! Eğer müslümanlardan olan bu grubu helâk edersen yeryüzünde sana ibadet eden hiç kimse kalmayacak! Rasulullah (s.a.v) sürekli bu şekilde Rabbinden yardım istiyordu. Öyle ki abası sırtından düştü. O sırada Ebubekir yanına gelerek abasını tekrar omuzlarına koydu. Sonra arkasında durdu ve:

- Ey Allah'ın Rasulü! Rabbine bu kadar yalvarman yeterlidir. Elbette Rabbin sana olan va'dini yerine getirecektir, dedi. Bunun üzerine Allah; "…Böylece Allah suçlular istemese de hakkı gerçekleştirmek ve batılı ortadan kaldırmak istiyor. Hani siz Rabbinizden yardım istiyordunuz. O da; "ben peşpeşe gelen bin melekle size yardım edeceğim" diyerek duanızı kabul buyurdu." (Enfal: 8-9) ayetlerini indirdi."[998]

899- Enes bin Malik (r.a) anlatıyor:

"Huneyn savaşında Ümmü Süleym'in yanında bir hançer vardı. Eşi Ebu Talha hançeri görünce Rasulullah (s.a.v)'ın yanına gelerek:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Ümmü Süleym yanına hançer almış, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Ey Ümmü Süleym! Bu hançer de ne? diye sordu. Ümmü Süleym:*
- *Eğer müşriklerden biri yanıma gelirse, bu hançerle onun karnını deşeceğim, cevabını verdi. Ümmü Süleym'in bu cevabı karşısında Rasulullah (s.a.v) güldü. Sonra Ümmü Süleym:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! İslam'a girmeleri sebebiyle azat olunan ve savaşta iken senin yanından kaçanları öldür, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Ey Ümmü Süleym! Şüphesiz Allah bize yetti ve en iyisini yaptı, buyurdu."*[999]

900- Ümmü Atiye (r.a) anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) ile birlikte yedi savaşa katıldım. Ordunun konakladığı yerlerde geri hizmetinde kalır, orduya yemek yapar, yaralıları tedavi eder, hastalarla ilgilenirdim."[1000]

901- Hz. Ömer (r.a) Medine kadınları arasında pek çok örtü dağıtmıştı. Geriye çok kaliteli bir örtü kaldı. Bunun üzerinde yanında bulunanlardan birisi Hz. Ali'nin kızı Ümmü Gülsüm'ü kastederek:

- *Ey mü'minlerin emiri! Bunu da Rasulullah (s.a.v)'ın kızına versen, dedi. Hz. Ömer de:*
- *Ümmü Salit buna daha layıktır, dedi. Ümmü Salit, Rasulullah (s.a.v)'a biat eden Ensar kadınlarındandı. Hz. Ömer devamla:*
- *O, Uhud savaşında su kaplarıyla bize su taşırdı, dedi."*[1001]

902- "Rasulullah (s.a.v) döneminde bir kadın Allah yolunda cihada çıktı. Bu kadının on iki tane keçisi vardı. Cihaddan zaferle döndüğünde, keçilerinden biriyle tarağının kaybolduğunu gördü. Bunun üzerine ellerini açarak şöyle dua etti:

- *Ey Rabbim! Sen sadece senin rızan için cihada çıkan mücahidin, eğer öldürülse cennete girdireceğine, eğer onu öldürmezsen zafer ve ganimetle sağ-salim yurduna döndüreceğine kefil olmuştun. Ve onun geride bıraktığı ailesiyle malının korumasını üzerine almıştın. Oysa benim bir keçim ve tarağım kayıp. Bunları senden istiyorum. Bu duasından sonra kadın kaybettiği keçisiyle tarağına kavuştu. Rasulullah (s.a.v) bu olayı ashabına anlattı. Daha sonra onlara bir evi işaret ederek:*
- *İsterseniz gidin bir de kadına sorun, buyurdu. Ancak sahabeler:*
- *Sen Allah'ın Rasulü olduğun halde bize haber vermişken, biz senin söylediğine inanmayacak mıyız? dediler ve kadına gidip sormadılar."*[1002]

903- Abdullah İbnu Ömer (r.a) şöyle anlattı:

"Bedir günü Rasulullah (s.a.v)'a gösterilerek savaşa katılıp katılamayacağım soruldu. O da yaşımı küçük görerek müsaade etmedi. Bunun üzerine o kadar üzüldüm ve ağladım ki bu yüzden sabaha kadar uyuyamadım. Bütün ömrüm boyunca böyle bir gece geçirdiğimi hatırlamıyorum. Ertesi sene gösterildiğimde Rasulullah (s.a.v) savaşa katılmama izin verdi. Ben Allah'a bunun için çok hamdettim"[1003]

904- Haris b. Hişam, Mekke'den çıkıp cihad için sınıra gitmek istediğinde Mekke'liler çok üzüldüler. Öyle ki canlı hiç bir kimse kalmamak üzere; onu uğurlamaya çıktılar. O, El-Batha mevkisinin en üst noktasına geldiğinde durdu. Halk da etrafında durup ağladı. Halkın üzüldüğünü görünce:

- Ey insanlar! Allah'a yemin ederim ki, Mekke'den gitmem, aranızda kalmak istemediğim veya kendim için daha uygun bir yer bulduğumdan değildir. Fakat İslâm gelince Kureyşlilerden bazı kimseler ona kucak açtılar. Halbuki kabilenin ileri gelen hatırı sayılır kimselerinden değildiler. Vallahi eğer Mekke'nin bütün dağları altın olsa ve onlar da bizim olsa ve hepsini de Allah yolunda harcasak, yine de onların bir günlük hayatları kadar üstünlük elde edemeyiz. Dünyada bu fırsatı kaçırdık, hiç olmazsa ahirette onlara ortak olmaya çalışalım" dedi ve Şam'a doğru gitti. Kendisi gittikten sonra, arkasından ağırlığı da gitti ve bir savaşta şehid oldu."[1004]

905- Abdullah b. Amr b. As'ın yanına Yemenlilerden birkaç kişi geldi ve ona:

- Müslüman olmuş, müslümanlığını güzel yapmış, hicret etmiş, hicretini de güzel yapmış, cihad etmiş, cihadını da güzel yapmış, sonra Yemen'deki anne-babasına gitmiş, onlara da iyilikte bulunmuş, merhamet etmiş bir kimse hakkında senin fikrin nedir? Ne diyorsun? diye sordular. Abdullah b. Amr da onlara:

- Siz ne diyorsunuz? diye sordu. Onlar:

- Bizim görüşümüze göre bu kişi topukları üzerine geri dönmüştür, dediler. Abdullah b. Amr:

- Hayır! O cennettedir. Fakat ben size topukları üzerine geri döneni haber vereyim; o müslüman olmuş bir kişidir. Müslümanlığını güzel yapmıştır. Hicret etmiş, hicretini de güzel yapmıştır. Cihad etmiş, cihadını da güzel yapmıştır. Sonra Şam çiftçilerinden birisinin tarlasını haraç ve vergisiyle beraber elinden alır ve kendini tamamen ekip biçmeye vererek cihadı bırakır. İşte topukları üzerine gerisin geri dönen bu kişidir, dedi."[1005]

906- Amr bin Utbe'nin amcasının oğlu şöyle anlatıyor:

"Beraber güzel bir otlağa gelmiştik. Amr bin Utbe:

- Bu ne güzel otlakmış! Keşke şimdi birisi Allah için savaşa çağırsa, ben de atıma binip katılsam ve şehid olsam, sonra da buraya getirilip defnedilsem, dedi. Daha o öyle derken birisi işgal edilen bir köy için savaşa çağırdı ve ilk hareket eden de Amr bin Utbe oldu. Babası Utbe bu haberi alınca kendisine haber gönderdi. Ama ona yetişemedi. Amr bin Utbe önce küçük bir yara aldı.
- Olur ki Allah bu küçük yarayı benim için mübarek kılar. Beni gömülmek istediğim o yere yürüyerek götürün. Eğer yaşarsam kaldırır, götürürsünüz, dedi. Fakat o yere geldiğinde vefat etti. Allah ona rahmet etsin."[1006]

907- Sıla bin Eşyem bir oğlu ile beraber savaşa katılmıştı. Oğluna:

- Yavrum! İlerle ve savaş ki seninle Rabbimin rızasına kavuşayım, dedi. Oğlu şehid edilinceye kadar savaştı. Sonra kendisi ilerledi ve o da şehid edildi. Kadınlar da hanımı Muaze el-Adeviyye'nin yanına gittiler. Muaze onlara:
- Eğer beni kutlayıp tebrik etmek için geldiyseniz, hoş geldiniz. Yok , eğer başka bir şey için geldiyseniz, o zaman geri dönün, dedi."[1007]

908- İbnu Yahya şöyle anlattı:

"Bir savaştaydık. Amr:

- Kanın kırmızılığı beyaz elbisenin üzerine ne kadar da yakışır! dedi. Babası bunu duyunca:
- Allah adına yemin veriyorum; atından ineceksin! Dedi. O da atından inip saftan uzaklaştı. Kalkıp namaza durdu ve dua etmeye başladı. Babası yanındakilere:
- Şu oğlum Amr, bana karşı Rabbinden yardım istiyor, dedi sonra da:
- İstersen kalk ve atına geri bin evladım! Dedi. O da bindi ve çok geçmeden şehid oldu."[1008]

909- Ebu Cuheyfe şöyle anlattı:

"Allah yolunda cihad etmek için Mihran'a yönelmiştik. Bizimle beraber Ezd kabilesinden Ebu Usame denilen bir adam vardı. Birden ağlamaya başladı. Biz:

- Sabırsızlıktan dolayı mı ağlıyorsun? diye sorduk. O da:
- Hayır! Ama oğlum Usame'yi evde bıraktım. Onun da benimle olmasını ve cennete beraber gitmeyi ne kadar isterdim, diye karşılık verdi."[1009]

51- ŞEHADETİN VE ŞEHİDLİĞİN FAZİLETİ

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanmayın. Bilakis onlar diridirler; Rableri yanında rızıklanmaktadırlar.
Allah'ın, lütuf ve kereminden verdikleri ile sevinçli bir halde, arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine de hiçbir korku ve hüznün bulunmadığı müjdesinin sevincini duymaktadırlar.
Onlar, Allah'tan gelen nimet ve keremin; Allah'ın, müminlerin ecrini zayi etmeyeceği müjdesinin sevinci içindedirler."[1010]
"Allah müminlerden, mallarını ve canlarını, kendilerine verilecek cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler, ölürler. (Bu), Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da Allah üzerine hak bir vaaddir. Allah'tan daha çok sözünü yerine getiren kim vardır! O halde O'nunla yapmış olduğunuz bu alış verişinizden dolayı sevinin. İşte bu, gerçekten büyük kazançtır."[1011]

910- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir kimse Allah'a inanır, peygamberlerini doğrular ve sadece Allah yolunda cihad etmek için evinden çıkarsa, Allah o kimseyi, şehid olursa cennete koymayı, gazi olursa, sevap ve ganimete nail olarak evine döndürmeyi üzerine almıştır. Muhammed'in hayatı elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda yaralanan bir kimse, kıyamet günü yaralandığı şekilde gelir. Yarasının rengi kan rengi, kokusu ise misk kokusudur. Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, eğer benden ayrı kalmak istemeyen bazı mü'minler olmasaydı, Allah yolunda savaşa giden hiçbir seriyyeden geri kalmazdım. Fakat savaşa çıkmak için imkan bulamayan, benim de kendilerine bir şey veremediğim ve benden ayrı kalmak istemeyen mü'minler var. Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda cihad ederek öldürülmemi, sonra tekrar dirilip tekrar öldürülmemi, sonra yine dirilip yine öldürülmemi arzu ederdim"[1012]

911- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yolunda ilk safta ve yüzünü çevirmeden öldürülünceye kadar savaşıp şehid olanlar, cennetin en yüksek köşklerinde buluşacaklardır. Rabbin onlara rahmetiyle gülecektir. Yüce Allah mü'min kuluna gülerse artık ona hiçbir hesap yoktur."[1013]

912- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kardeşleriniz Uhud'da şehid edilince, Allah onların ruhlarını yeşil kuşların içine koydu. Onlar cennet nehirlerine gelir, cennet meyvelerinden yer ve Arşın gölgesine asılmış altın kandillere inerler. Yedikleri ve içtikleri şeylerin lezzetini, kaldıkları yerin güzelliğini görünce:

- Savaştan geri durmamaları ve cenneti küçümseyip ona karşı isteksiz

olmamaları için kardeşlerimize bizim ölmediğimizi ve cennette diri olarak rızıklandırıldığımızı kim haber verecek? dediler. Allah:

- Sizin durumunuzu onlara ben haber vereceğim, dedi ve şu ayeti indirdi: "Allah yolunda öldürülenleri ölüler sanmayın! Bilakis onlar diridirler, Allah'ın, lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir halde Rableri yanında rızıklanmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehid kardeşlerine de hiçbir korkunun ve hüznün bulunmadığı müjdesinin sevinci içindedirler." (Ali İmran 169)" [1014]

913- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir gece iki adam gelerek beni bir ağaca çıkardılar. Sonra öyle bir eve götürdüler ki, ondan daha güzelini görmedim. Bana:

- Bu ev şehidlerin evidir, dediler." [1015]

914- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şehitler Allah katında yedi özelliği sahip olacaklardır:

1-Kanının ilk damlası yere düştüğünde affedilir,

2-Cennetteki yerini görür,

3-İman elbisesi giydirilir,

4-Kabir azabından kurtulur,

5-Kıyametin korkunç halinden güvende olur,

6-Başına dünya ve dünyadakilerden daha hayırlı olan yakuttan vakar tacı konur.

7-Yetmiş iki huri ile evlendirilir ve akrabasından yetmiş iki kişiye şefaat eder." [1016]

915- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim şehid olmayı sadakatle isterse, şehidlik kendisine verilir." [1017]

916- Rasulullah (s.a.v) mescidde namaz kıldırırken bir adam geldi. Safa durduğu zaman:

- Allah'ım! Salih kullarına verdiğin şeylerin en faziletlisini bana ver, diye dua etti. Rasulullah (s.a.v) namazı bitirince:

- Az önce dua eden kimdi? diye sordu. Adam:

- Bendim ya Rasulullah! dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Bu duan sebebiyle Allah yolunda cihad ederken atın yaralanacak ve Allah yolunda şehid edileceksin. İşte o zaman Allah sana en faziletlisini verecektir." [1018]

917- Enes bin Malik (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) bazen Ümmü Haram binti Milhan'ın evine gelirdi. O sırada Ümmü Haram, Ubade bin Samit'in hanımıydı. Yine bir gün Rasulullah (s.a.v) onun yanına geldi. Ümmü Haram O'na yemek yedirdi ve saçlarını taradı.[1019] Ardından Rasulullah (s.a.v) uyudu, sonra da gülerek uyandı. (Ümmü Haram şöyle anlatır) Ben:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Neden gülüyorsun? diye sordum. O da:*
- *Ümmetimden bir takım kimselerin Allah yolunda cihada çıktıkları bana gösterildi. Padişahların tahtları üzerinde kuruldukları gibi, denizin üzerinde tahtalarına kurularak gidiyorlardı, buyurdu. Ben:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Beni de onlardan kılması için Allah'a dua etsen, dedim. Rasulullah (s.a.v) da dua etti. Sonra başını yastığa koydu, bir süre uyudu sonra tekrar gülerek uyandı. Ben yine:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Neden gülüyorsun? diye sordum. O da:*
- *Ümmetimden bir takım kimselerin Allah yolunda cihada çıktıları bana gösterildi, buyurdu. Ben:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Beni de onlardan kılması için Allah'a dua etsen, dedim.*
- *Sen öncekilerdensin, buyurdu. Sonunda Ümmü Haram, Muaviye bin Ebi Süfyan'ın valiliği döneminde deniz savaşına katıldı. Denizden karaya indiği sırada bineğinden düşerek şehid oldu."[1020]*

918- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennete giren hiçbir kimse dünyaya geri dönmek istemez. Çünkü yeryüzünde bulunan her şey cennette de vardır. Ancak şehid, şehitlik mertebesinin yüksekliğini gördüğü için dünyaya on kez dönüp, her seferinde öldürülüp şehid düşmeyi ister."[1021]

919- Abdullah bin Amr'dan; Rasulullah (s.a.v) şöyle sordu:

- *Ümmetimden cennete girecek ilk zümrenin kimler olduğunu biliyor musun? Ben:*
- *Allah ve Rasulü daha iyi bilir, dedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu:*
- *Muhacirler kıyamet günü cennetin kapılarına gelirler. Kapıların açılmasını isterler. Bekçiler:*
- *Siz hesaba çekildiniz mi? diye sorarlar. Onlar da:*
- *Biz neyin hesabını vereceğiz? Kılıçlarımız Allah yolunda sürekli omzumuzdaydı, derler. Bunun üzerine kapılar onlara açılır. İnsanlar cennete girmeden kırk yıl önce onlar orada kalırlar."[1022]*

920- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şehid ölüm acısını, ancak birinizin çimdikten duyduğu acı kadar hisseder."[1023]

921- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! Neden şehid dışında kalan mü'minler kabirde sorguya çekilirler? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Şehidin ölüm anında tepesinde kılıcın parıltısını hissetmesi kendisine sorgu olarak yeter."[1024]

922- Zırh giymiş bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Müslüman mı olayım, hemen savaşa mı katılayım? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:

- Önce müslüman ol, sonra savaş, buyurdu. Adam müslüman oldu, savaştı ve şehid oldu. Rasulullah (s.a.v) onun hakkında şöyle buyurdu:

- Az çalıştı ama çok kazandı!"[1025]

923- Hz. Ömer bir hutbesinde:

"Adn cennetlerinde bir saray vardır. Onun beş yüz kapısı vardır. Her kapısında beş bin huri durur. Oraya ancak bir peygamber girebilir! Hz. Ömer bunu söyledikten sonra Rasulullah'ın kabrine bakarak:

- Ey bu kabrin sahibi! Sana afiyet olsun! dedikten sonra; "Veya oraya bir sıddık girebilir!" dedi. Sonra Hz. Ebubekir'in kabrine baktı:

- Sana da afiyet olsun ey Ebu Bekir! dedi. Sonra; "Veya şehid girebilir!" dedi. Sonra kendisine yönelerek:

- Ey Ömer! Şehidlik senin eline nereden geçecek?" dedi. Sonra da:

- Beni Mekke'den Medine'ye hicret için çıkaran Allah'ın bana şehidlik mertebesini vermeye de gücü yeter, dedi."[1026]

924- Zeyd b. Erkâm şöyle anlatıyor:

"Ben Abdullah b. Revaha'nın elinde yetişen bir yetimdim. Mute seferinde beni bineğinin arkasına alarak götürdü. Allah'a yemin ederim ki, o gece sabaha kadar şiirler okudu ve devesine hitaben de şöyle bir şiir okudu:

"Beni günlerce uzaktan savaş meydanına götürünce

Artık sana başka bir yolculuğu teklif etmeyeceğim.

Çünkü benim arzum;

Allah yolunda şehid olup ailemin yanına bir daha dönmemektir.

Kardeşlerim dönerken,

Beni Şam ülkesinde toprağa verip kimsesiz ve yalnız bırakmaları tek dileğimdir.
İşte o zaman, arkamda bahçe, servet ve mal kalmış umurumda değildir."
Ben bunu duyunca, ağladım. Beni kamçısıyla dürterek:

- Neden ağlıyorsun? Sen sağ-sâlim evine döndükten sonra, Allah'ın bana şehidlik vermesinin sana ne zararı var? dedi."[1027]

925- Nu'man bin Mukarrin katıldığı bir savaşı ve yanında bulunanlardan kimlerin öldürüldüğünü Hz. Ömer'e anlatınca, Ömer:

- Sonra ne oldu onu söyle? Dedi. O da:
- Ey mü'minlerin emiri! Daha sonra sizin tanıdığınız bir kimse öldürülmedi, dedi. Bu söz üzerine Hz Ömer ona şöyle dedi:
- Yazıklar olsun! Onlara şehadeti ikram eden Allah onları bilirken, Ömer'in annesinin oğlu onları tanısa ne olur, tanımasa ne olur?"[1028]

926- Amr bin Utbe şöyle dedi:

"Allah'tan üç şey istedim. İkisini verdi, üçüncüsünü de vereceğini ümit ediyorum. Dünyada zahid olmayı, başıma gelip geçen hiçbir musibete aldırmamayı istedim, bunu verdi. Namaz için bana kuvvet vermesini istedim, bunu da verdi. Bir de şehid olmayı istedim, onu da vereceğini ümit ediyorum."[1029]

927- Mutarrıf şöyle dedi:

"Ölüm insanların içinde bulundukları nimeti bozuyor. Allah'tan öyle bir nimet (şehadet) isteyin ki, içinde ölüm olmasın."[1030]

52- ALLAH İÇİN SEVMEK VE DOSTLUK KURMAK

"Sizin dostunuz ancak; Allah'tır, Rasulüdür ve iman edenlerdir. Onlar ki, Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekatı verirler. Kim Allah'ı, Rasulünü ve iman edenleri dost edinirse, bilsin ki üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah'ın taraftarlarıdır."[1031]

928- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İslam'ın en sağlam kulpu; Allah yolunda karşılıklı dostluk kurmak, Allah yolunda düşmanlık beslemek, Allah için sevmek ve Allah için kin beslemektir."[1032]

929- Şürahbil İbnu Samit, Amr İbnu Abse es-Sülemi (r.a)'yi çağırarak:

- Ey İbnu Abse! Bizzat Rasulullah (s.a.v)'dan işittiğin, ona hiçbir ilavede bulunmadığın ve senden başka da hiç kimsenin işitmediği bir hadisi bana

söyleyebilir misin? dedi. O da şöyle söyledi:

- *Evet, Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu işittim: "Allah şöyle buyurdu; benim sevgimi, benden dolayı birbirlerini sevenler hak etmiştir. Benim sevgimi, benden dolayı birbirlerini ziyaret edenler hak etmiştir. Benim sevgimi, benden dolayı birbirlerine yardım edenler hak etmiştir. Benim sevgimi, benden dolayı birbirlerini candan sevenler ve birbirlerine ilgi gösterenler hak etmiştir. Benim sevgimi, benden dolayı birbirlerine bol bol verenler hak etmiştir."*[1033]

930- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bir kulunu sevdiği zaman Cibril'i çağırıp:

- *Ben falan kulumu seviyorum, sen de onu sev, buyurur. Cibril de onu sever. Sonra gök yüzüne şöyle seslenir:*
- *Allah falan kulunu seviyor, siz de onu sevin! Bunun üzerine gök ehlinin hepsi o kimseyi severler. Sonra da o kul, yeryüzündeki insanlar tarafından da sevilir. Yine Allah bir kulundan nefret ettiği zaman Cibrili çağırıp:*
- *Ben falan kulumdan nefret ediyorum, sen de ondan nefret et, buyurdur. Cibril de ondan nefret eder. Sonra gök yüzüne şöyle seslenir:*
- *Allah falan kulundan nefret ediyor, siz de ondan nefret edin! Bunun üzerine gök ehlinin hepsi o kimseden nefret ederler. Sonra da o kul, yeryüzündeki insanlar tarafından nefretle karşılanır."*[1034]

931- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gerçekten yüce Allah kıyamet günü şöyle buyuracaktır: "Birbirlerini benim sonsuz büyüklüğüm adına sevenler bugün neredeler? Benim sahip olduğum gölgeden başka hiçbir gölgenin olmadığı bu günde onları ben bu gölgelerde gölgelendireceğim."[1035]

932- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah yolunda birbirlerini sevenler cennette kızıl yakuttan yapılmış bir direk üzerinde dururlar. O direğin tepesinde yetmiş bin köşk vardır. O köşklerde oturanlar cennet ehline yukarıdan bakarlar. Güneşin dünya ehline parladığı gibi onların güzelliği cennet ehline güzel görünür. Cennet ehli derler ki:

- *Gelin gidelim, Allah için dünyada birbirlerini sevenlere bakalım. Bunun üzerine onların güzelliği cennet ehline güneşin parlaması gibi görünür. Onların sırtlarında yemyeşil sündüsten (ince atlas) biçilmiş elbiseler vardır. Alınlarında da; "Allah için birbirlerini sevenler" yazılıdır."*[1036]

933- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın kulları arasında bir grup vardır ki, onlar ne peygamberlerdir ne de şehidlerdir. Ama kıyamet günü Allah katındaki makamlarının yüceliği sebebiyle peygamberler de,

şehidler de onlara imrenirler.
-Ey Allah'ın Rasulü! Onlar kimlerdir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
-Onlar aralarında ne kan bağı ne de birbirlerine bağışladıkları bir mal olmadığı halde, Allah'ın ruhu olan, Kur'an adına birbirlerini sevenlerdir! Allah'a yemin ederim ki, onların yüzleri kesinlikle nurdur. Onlar bir nur üzeredirler. İnsanlar korkarken onlar korkmazlar, insanlar üzülürken onlar üzülmezler."
Bu sözlerden sonra Rasulullah (s.a.v) şu ayeti okudu:

"Dikkat edin! Allah'ın dostlarına hiçbir korku ve hüzün yoktur.(Yunus 62)"[1037]

934- Enes bin Malik (r.a)'den, Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Kıyamet ne zaman kopacak? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:
- Sen kıyamet için ne hazırladın? diye sordu. Adam da:
- Bir hazırlığım yok. Ama ben Allah ve Rasulünü seviyorum, cevabını verdi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
- Kişi sevdiğiyle beraberdir! (Enes bin Malik (r.a) der ki: "İslam'dan sonra en çok Rasulullah (s.a.v)'ın "Kişi sevdiğiyle beraberdir" sözüne sevindik.")[1038]

935- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse kişi kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin."[1039]

936- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Arkadaşların en hayırlısı; sen Allah'ı andığında sana yardım eden, unuttuğunda da sana Allah'ı hatırlatan kimsedir."[1040]

937- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Ruhlar hazırlanmış bir ordu gibidir. Orada tanışanlar (birbirlerine ısınıp ülfet sağlayanlar), bu dünyada da birbirleriyle tanışıp kaynaşırlar. Orada tanışmayanlar ise, bu dünyada da birbirleriyle uyuşup anlaşamazlar."[1041]

938- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"Başınıza öyle bir zaman gelecek ki, şu üç şeyden daha değerli hiçbir şey olmayacaktır;
1-Helal para
2-Cana yakın bir din kardeşi
3-Uygulanan bir sünnet."[1042]

939- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:
"İki müslüman karşılaşınca tokalaşarak birbirlerinin hal ve hatırlarını sorarlarsa, Allah o ikisinin arasına yüz rahmet indirir. Yüz rahmetin doksan dokuzu, o ikisinden en

sevecen, en güler yüzlü, en çok iyilik yapanı, müslüman kardeşinin isteğini en güzel şekilde yerine getiren içindir."[1043]

940- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah için birbirlerini seven iki kişinin en faziletlisi, muhakkak ki arkadaşına sevgisi daha çok olandır."[1044]

941- Rasulullah (s.a.v) bir savaştaydı. Müşriklerden bir adam, müslümanlardan biriyle çarpışmak için meydana çıktı. Müşrik, müslümanlardan çıkan adamı şehid etti. Sonra müslümanlardan bir adam daha çıktı, onu da şehid etti. Sonra gelip Rasulullah (s.a.v)'in önünde durarak:

- Ne uğrunda savaşıyorsunuz? diye sordu. Orada bulunanlar:

- Dinimiz; Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve Rasulü olduğuna şehadet edilinceye kadar müşriklerle savaşmamızı ve Allah'ın hakkını ödememizi emrediyor, dediler. Adam:

- Vallahi bu güzel bir şey! Ben buna iman ettim, dedi. Sonra müslümanların tarafına geçti, müşriklerle şehid oluncaya kadar savaştı. Defnedilirken, müslüman olmadan önce öldürdüğü iki arkadaşıyla beraber kabre konuldu. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Bunlar cennetliklerden birbirlerini en çok sevenlerdir."[1045]

942- Ebu Zer (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'a;

- Ey Allah'ın Rasulü! Bir insan bir topluluğu seviyor ama onların ameli gibi ameli yok. Bunun durumu ne olacak? diye sordum. Rasulullah (s.a.v):

- Sen Ebu Zer! Sevdiğin kimse ile beraber olacaksın! buyurdu. Ben:

- Öyleyse ben Allah ve Rasulünü seviyorum! dedim. Rasulullah (s.a.v) da:

- Sen sevdiğin kimseyle beraber olacaksın! buyurdu."[1046]

943- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Eğer biri doğuda, diğeri de batıda olan iki kul birbirlerini Allah için severlerse, Allah kıyamet günü onları bir araya getirir ve:

- İşte bu benim için sevdiğin kimsedir, buyurur."[1047]

944- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şu üç şey seni Müslüman kardeşine samimi olarak sevdirir:

1-Karşılaştığında selam verirsin

2-Bir toplulukta otururken geldiğinde ona yer açarsın

3-Onu en çok sevdiği ismiyle çağırırsın."[1048]

945- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İki müminin ruhları, daha sahipleri birbirini görmeden bir günlük mesafeden birbirleriyle karşılaşıp, birbirlerine ülfet ederler."[1049]

946- Ebu Salim el-Ceyşani, Ebu Ümeyye'yi evinde ziyaret etti ve şöyle dedi:

- Ebu Zer (r.a)'den, Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu işittim; "Sizden biriniz arkadaşını sevince, onun evine gitsin ve onu Allah için sevdiğini söylesin." Ben de işte bundan dolayı seni evinde ziyarete geldim."[1050]

947- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İki arkadaş ancak Allah'ın koyduğu bir emniyet ile oturup kalkarlar. Öyleyse birinin arkadaşına hoşlanmadığı bir şey söylemesi helal olmaz."[1051]

948- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İki müslüman karşılaştıklarında birbirleriyle musafaha ederlerse, daha elleri birbirinden ayrılmadan günahları bağışlanır."[1052]

949- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir adam hasta olan bir kardeşini ve herhangi bir kardeşini ziyaret ettiği zaman, Allah o adama şöyle der: "Güzel ve hoş bir iş yaptın. Adımların ve yürüyüşün de hoş oldu. Cennette kendine bir köşk edindin."[1053]

950- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Müslüman yokluğunda kardeşi için yaptığı dua ettiği reddedilmez. Dua edenin yanında görevli bir melek vardır. Kişi her ne zaman kardeşi için hayır dua ederse, o melek; "Amîn. Sana da o hayrın bir benzeri verilsin" der."[1054]

951- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah için sevdiğim bir kardeşime bir lokma yedirmem, bir miskine bir dirhem vermemden bana göre daha sevimlidir.

Allah için sevdiğim bir kardeşime bir dirhem vermem, bir miskine on dirhem vermemden bana göre daha sevimlidir.

Allah için sevdiğim bir kardeşime on dirhem vermem, bir miskine yüz dirhem vermemden bana göre daha sevimlidir."[1055]

952- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yalnız bırakmaz. Kim bir müslüman kardeşinin ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir müslüman kardeşinin dünya sıkıntılarından bir sıkıntısını giderirse, Allah da onun kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntısını giderir. Kim müslüman kardeşinin bir ayıbını örterse, Allah da kıyamet gününde onun bir ayıbını örter."[1056]

953- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min kardeşinin gönlünü sevinçle doldurmak , Allah'ın mağfiretini gerektiren davranışlardandır."[1057]

954- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir müslümanı sevindirmek veya onun bir sıkıntısını gidermek veya borcunu ödemek veya karnını doyurmak Allah katında amellerin en sevimlilerindendir."[1058]

955- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim bir mü'mini sevindirirse, Allah da kıyamet günü onu sevindirir."[1059]

956- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kimin iki gömleği varsa birini olmayan kardeşine giydirsin."[1060]

957- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dostuna gıyabında yardım eden kimseye Allah dünyada da ahirette de yardım eder."[1061]

958- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim bir mü'mini korkutursa, Allah onu kıyamet gününde korktuklarından emin kılmaz. Kim de bir mü'mini küçük düşürmeye çalışırsa, Allah da kıyamet gününde onu zillet makamına oturtur ve rezil eder."[1062]

959- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'min başkalarına çabuk ısınan ve kendisine çabuk ısınılan kimsedir. Başkalarına ısınamayan ve kendisine de ısınılamayan kimsede hayır yoktur. İnsanların en hayırlısı; insanlara en çok faydası dokunandır."[1063]

960- "Zeyd b. Harise şehid olduğu zaman Rasulullah (s.a.v) onun evine gitti. Zeyd'in kızı ağlayarak Rasulullah (s.a.v)'ın kucağına atıldı. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) ağladı ve ağıdı şiddetlenerek arttı. Orada bulunan Sa'd b. Ubade:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bu da ne, ağlıyor musun? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da:

- Bu gözyaşı, dostun dosta duyduğu özlemdir, buyurdu."[1064]

961- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir müslümanın diğer müslüman kardeşi üzerinde altı hakkı vardır:

1– Karşılaştığında kendisine selam vermek.

2– Davet ettiğinde davetine katılmak.

3– Nasihat istediğinde nasihat etmek.

4– Aksırınca "Elhamdülillah" (Bütün hamd ve övgüler Allah'a aittir) derse, "Yerhamükallah" (Allah sana merhamet etsin) diye dua etmek.

5– Hastalandığında kendisini ziyaret etmek.

6– Öldüğünde cenazesine katılmak."[1065]

962- "Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) başına bir sıkıntı ve bela geldiğinde kardeşinin ölümünü kastederek:

- Ben kardeşim Zeyd'in ölümüne bile sabrettim, derdi. Bir gün kardeşinin katiliyle karşılaştı ve ona:

- Sana yazıklar olsun! Öyle bir kardeşimi öldürdün ki, saba (doğu) rüzgarının her esişinde onu hatırlıyorum, dedi." [1066]

963- İbni Abbas (r.a) şöyle dedi:

"Allah için sev! Allah için buğzet! Allah yolunda düşmanlık et. Allah yolunda dostluk et. Çünkü sen Allah'ın dostluğuna ancak bununla ulaşabilirsin. Bir adamın namazı ve orucu çok olsa bile, bu söylenenleri yapmadıkça imanın lezzetini tadamaz. Bugün insanların kardeşliği, dostluğu dünya için olmuştur ve bu kardeşlik kıyamet günü onlara hiçbir fayda sağlamayacaktır."[1067]

964- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) geceleyin kardeşlerinden birini hatırlar ve:

- Bu gece ne kadar uzun bir gece, derdi. Sabah namazını kılar kılmaz özlediği kardeşine gider, karşılaşınca da ona sarılır ve kucaklardı."[1068]

965- Malik bin Dinar (r.a) şöyle dedi:

"Nice insanlar var ki, kardeşleriyle buluşmak isterler, onları ziyaret etmek isterler. Meşguliyetler onları engeller. Fakat ayrılığın olmadığı cennette buluşmayı ümit ederler. Ben de sizinle Tuba gölgesinde, abidler istirahatgahında buluşmayı Allah'tan istiyorum."[1069]

966- Muaz bin Cebel (r.a) şöyle dedi:

"Bir din kardeşini sevdiğin zaman, onunla tartışma; onunla beraber kötü işler yapma ve onun hakkında başkasına, (nasıl birisidir diye) sorma. Belki karşılaştığın kimse

onun düşmanı olur da, onda olmayan şeyleri iftira atarak sana bildirebilir. Böylece seninle o din kardeşinin arasını açabilir."[1070]

967- İbni Abbas (r.a) şöyle dedi:

"Nimet inkâr edilir, iyiliklere nankörlük yapılır, akrabalık bağları koparılır. Ama biz kalplerin birleşmesi gibi bir şey görmedik. Allah kalpleri birleştirir. Kalpler birbirine yaklaştığında onları hiçbir şey ayıramaz. Sonra şu ayeti okudu; "Yeryüzünde olan her şeyi harcasaydın yine de onların kalplerini birleştiremezdin. Fakat Allah onların kalplerini birleştirdi."(Enfal 63)"[1071]

968- Abdullah İbni Abbas (r.a) şöyle dedi:

"Allah'ın kalplerini birleştirdiği kimseler; Allah yolunda birbirlerini sevenlerdir."[1072]

969- Ömer Şam'a gittiği zaman Şam halkı ile ileri gelenleri onu karşılamaya çıktılar. Ömer bineğinden inmeden onlara:

- Benim kardeşim nerede? diye sordu. Onlar:

- Senin kardeşin kim? Dediler. Ömer de:

- Kardeşim; Ebu Ubeyde bin Cerrah'tır, dedi. Onlar da:

- Şimdi gelecek, dediler.

Ebu Ubeyde gelince Ömer bineğinden indi, onu kucakladı ve birlikte Ebu Ubeyde'nin evine gittiler."[1073]

970- Enes bin Malik (r.a) şöyle dedi:

"Rasulullah (s.a.v) sahabelerden her iki kişi arasında kardeşlik kurmuştu. Bu iki kişi bir gece birbirlerini görmeseler, gece onlara uzun gelirdi. Sabırsızlık, özlem ve sevgiyle birbirlerine görmeye giderek hallerini sorarlardı. Kişi kardeşinin durumundan üç gün habersiz kalmazdı."[1074]

971- Abdullah İbni Mes'ud'un yanına arkadaşları uğramıştı. Abdullah İbni Mes'ud onlara:

- Siz zaman zaman aranızda toplanıp sohbet ediyor musunuz? diye sordu. Onlar:

- Biz toplanıp sohbet etmeyi hiç bırakmıyoruz, cevabını verdiler. Abdullah bu defa:

- Peki birbirinizi ziyaret ediyor musunuz? diye sordu. Onlar:

- Evet ey Ebu Abdurrahman! Bizden birisi kardeşini birkaç gün görmese, Kufe'nin ta kenar mahallelerine kadar yaya olarak gider ve kardeşinin halini sorardı, cevabını verdiler. Bu cevaptan sonra Abdullah İbni Mes'ud şöyle dedi:

- Siz birbirinizi ziyaret ettiğiniz sürece iyilik, huzur, bolluk ve mutluluk içinde yaşarsınız."[1075]

972- Ammar bin Yâsir (r.a), arkadaşları kendisini beklerken onların yanlarına geldi.

- Ey Emir! Geciktin, dediler. O da:

- Dikkat edin, ben size bir hadis anlatacağım: Öncekilerden sizin bir kardeşiniz vardı ki O Musa (a.s)'dır. O:

- Ey Rabbim! Sana en sevgili olan kulunu bana bildir, dedi. Allah:

- Niçin? diye sorunca:

- Senden dolayı onu seveyim, diye cevap verdi. Allah:

- Yakında yeryüzünün bir tarafında bana ibadet eden bir adam senin karşına çıkacak. Onun bir kardeşi yeryüzünün diğer tarafındadır; kendisini tanımadığı halde onu işitir. Ona bir bela isabet edince, sanki kendisine isabet etmiş gibi olur. Ona bir diken batsa sanki kendisine batmış gibi olur. Onu, ancak benim için sever. İşte bu, kullarımdan bana en sevgili olanıdır, buyurdu. Sonra Musa (a.s):

- Ey Rabbim! İnsanları yarattın sonra onlardan bazılarını ateşe koydun? dedi. Bunun üzerine Allah:

- Ey Musa! Bir ekin ek, diye vahyetti. Musa (a.s) ekin ekti, suladı, ona özen gösterdi. Nihayet hasat edip harman etti. Allah:

- Ekinin ne oldu ey Musa? diye sordu. O da:

- Kaldırdım, cevabını verdi. Allah:

- Ondan geriye ne bıraktın? diye sordu.

- Hiçbir işe yaramayan kısmını bıraktım, cevabını verdi. Allah da:

- Elbette Ben de ateşe kendisinde hiçbir hayır olmayan, hiçbir işe yaramayan kimseleri atacağım, buyurdu."[1076]

973- Ebu Cehm İbnu Huzeyfeti'l-Adevi şöyle anlattı:

"Yermuk savaşı günü amcamın oğlunu aramaya çıktım. Yanımda bir kırba su ve bir kap vardı. "Eğer hala yaşıyorsa ona bir parça su vereyim ve yarasını sileyim" dedim. Onu can çekişirken buldum.

- Sana su vereyim, dedim.

- Evet, dedi. Tam o sırada yan taraftaki bir adamdan:

- Ah! diye bir ses işittik. Amcamın oğlu suyu ona götürmemi işaret etti. Gittim, Amr İbnu'l-As'ın kardeşi Hişam İbnu'l-As'mış.

- Sana su vereyim mi! dedim.

- Ah! diye feryat eden başka bir adamı işitti. Sonra:

- Suyu ona götür, diye işaret etti. Suyu alıp onun yanına geldim, baktım ki ölmüş… Sonra tekrar Hişam'ın yanına geldim, o da ölmüş… Sonra amcamın oğlunun yanına geldim, o da ölmüş… "[1077]

974- Hasan Basri şöyle dedi:

"Mü'min mü'minin parçasıdır. İhtiyacı beraber, derdi beraberdir. Onun sıkıntısını giderir. Sevinciyle sevinir, hüznüyle hüzünlenir. O kardeşinin aynasıdır. Onda hoşlanmadığı bir şey görse, engel olur, onu düzeltir ve hak yola yöneltir. Gizlide de açıkta da onu korur. Muhakkak ki, sana dostundan dolayı bir nasip vardır. Sevdiğin kişiyi hatırlamandan dolayı da sana bir nasip vardır. Öyleyse kardeşlerini, arkadaşlarını ve oturacağın yerleri iyi seç!"[1078]

975- Hasan Basri 'den;

"Ashaptan biri diğeriyle karşılaşınca içinden şöyle dua ederdi:

- Allah'ım! Beni de onu da bağışla. Beni de onu da cennete girdir. Ama insanlar paraya kul olunca birbirlerine samimiyetle dua etmekten ne kadar da uzaklaştılar!.."[1079]

976- Salih bin Halid şöyle dedi:

"Niçin insan kardeşini asık bir suratla karşılar ki? Kardeşini güler yüzle karşıla. Eğer sende bir hayır ve iyilik varsa ona da sirayet etsin."[1080]

977- Bir adam Hasan Basri'ye:

- Kalbimin katılığını sana şikayet ediyorum, dedi. Hasan Basri de ona:

- Öyleyse Allah'ı ananlara kalbini aç ve yaklaştır, diye tavsiyede bulundu."[1081]

978- "Enes b. Malik ile kardeşi, Irak'ta düşman kalesinin önündeydiler. Düşmanlar, başı çengelli bir zinciri ateşte kızdırdıktan sonra aşağıya sarkıtıp zincirin başındaki çengelle Enes b. Malik'i ansızın yukarıya çektiler. Berâ da hemen sıçrayıp o kızgın zincire yapıştı. Avuçları cayır cayır yanarken, bütün gücüyle zinciri çekti. Zincirin öbür ucundaki ip koptu da Enes kurtuldu. Sonra Berâ'nın ellerine baktık. Avuçları tamamen yanmış, bembeyaz kemikleri görünüyordu."[1082]

53- ALLAH'IN, SALİH KULLARINA İKRAMI

"Müslüman erkekler ve müslüman kadınlar, mü'min erkekler ve mü'min kadınlar, itaate devam eden erkekler ve kadınlar, doğru erkekler ve doğru kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, mütevazi erkekler ve mütevazi kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar,

namuslarını koruyan erkekler ve namuslarını koruyan kadınlar, Allah'ı çokça anan erkekler ve çokça anan kadınlar var ya, işte Allah bunlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükafat hazırlamıştır."[1083]

979- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz Allah şöyle buyurmuştur:

- *Kim benim dostuma düşmanlık yaparsa, ben de ona harp ilan ederim. Kulum bana en güzel, kendisine farz kıldığım şeyleri yerine getirerek yaklaşır. Bundan sonra farzların dışındaki nafilelerle sürekli bana yaklaşmaya devam eder. Sonunda ben onu severim. Onu sevdiğimde ise, onun gören gözü, işiten kulağı, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden bir şey isterse, istediğini kendisine veririm. Bir şeyden bana sığınırsa, sığındığı şeyden onu korurum. Mü'min kulumun canını almak dışında yapacağım hiçbir işte tereddüt etmedim. Çünkü kulum ölümden hoşlanmıyor, ben de onun haşlanmadığı şeyi istemiyorum."*[1084]

980- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah şöyle buyuruyor:

- *Ey Ademoğlu! Bana ibadete yönel ki, ben de senin gönlünü zenginlikle doldurayım ve fakirliğine engel olayım. Eğer bana ibadetle meşgul olmazsan, ellerini meşguliyetle doldurur, fakirliğine de engel olmam."*[1085]

981- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizden her kim içiyle ve dışıyla müslüman olursa, yaptığı her hayıra en az on katından, yedi yüz katına kadar sevap yazılır. İşlediği her günah da sadece bir katıyla yazılır. Bu durum, Allah'a kavuşuncaya kadar böyle devam eder."[1086]

982- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların memnuniyetsizliğine rağmen Allah'ın rızasını kazanmaya çalışan kimseden, hem Allah razı olur hem de insanları ondan razı eder. Allah'ı öfkelendirerek insanların hoşnutluğunu kazanmaya çalışan kimseden de, hem Allah hoşnut olmaz hem de ona karşı insanlarda nefret uyandırır."[1087]

983- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim her konuda Allah'ı doğrularsa, gerçek kurtuluşa ulaşır. Kim Allah'ı hakkıyla tanırsa, ondan korkar ve sakınır. Kim Allah'ı severse, O'na karşı hayalı olur. Kim Allah'ın kendisi için ayırdığı rızka razı olursa, o zengindir ve insanlara minnet etmez. Kim Allah'tan korkarsa, Allah onu korktuklarından emin kılar. Kim Allah'a itaat ederse gerçek anlamda kazanır. Kim Allah'ı velî (karar almaya yetkili) kabul ederse, Allah ona yeter. Kimin uyku ve uyanıklık halindeki tek hedefi "La ilahe illallah" davası olursa, dünya hayatı onu ahirete doğru teşvik eder ve onu muhtaç duruma düşmekten korur."[1088]

984- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim Allah'tan korkarsa, Allah her şeyi ondan korkar hale getirir. Kim de Allah'tan korkmazsa, Allah onu her şeyden korkar hale getirir."[1089]

985- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah bir kulu sevdiği zaman onu çalıştırır. Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasulü! Nasıl çalıştırır? diye sordular. Şöyle cevap verdi:

- Ölmeden önce onu salih amel işleme konusunda başarılı kılar."[1090]

986- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'a yemin olsun ki, Allah hiçbir sevdiğine azap etmez. Ancak dünyada bir takım sıkıntılarla imtihan edebilir."[1091]

987- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gücünüzün yettiği kadar gönlünüzü dünya kaygılarına ve dertlerine kapılmaktan koruyunuz. Çünkü kimin en büyük derdi dünya nimetlerini elde etmek olursa, Allah onun gereksiz meşguliyetini artırır, fakirliğini gözünün önüne koyar. Kimin de en büyük derdi ahiret nimetlerini kazanmak olursa, Allah onun dünyalık işini toparlar, gönlünü zengin kılar. Her hangi bir kul bütün gönlüyle Allah'a yönelirse, Allah mü'minlerin kalplerini sevgi ve şefkatle o kula yöneltir. Böylece Allah, her türlü hayrı en süratli bir şekilde ona ulaştırır."[1092]

988- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet ehli, Allah'ın, kendilerinin de işittiği hayırlı övgülerle kulaklarını doldurduğu kimselerdir. Cehennem ehli ise, Allah'ın, kendilerinin de işittiği yergilerle kulaklarını doldurduğu kimselerdir."[1093]

989- Rasulullah (s.a.v) ashabına şöyle sordu:

- Aranızda Allah'ın en çok sevdiği kimseyi size haber vereyim mi? Sahabeler Rasulullah (s.a.v)'ın birinin adını söyleyeceğini zannettiler. Ve:

- *Elbette ya Rasulullah! dediler. Rasulullah (s.a.v):*
- *Aranızda Allah'ın en çok sevdiği kimse, insanların en çok sevdiği kimsedir. Peki, size Allah'ın aranızda en çok kin beslediği kimseyi haber vereyim mi? buyurdu. Sahabeler yine Rasulullah (s.a.v)'ın birinin adını söyleyeceğini zannettiler ve:*
- *Elbette ya Rasulullah! dediler. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *Aranızda Allah'ın en çok kin beslediği kimse, insanların en çok kin beslediği kimsedir."*[1094]

990- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Allah katında ne durumda olduğumu nasıl bilebilirim? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:*
- *Ahirete yönelik işlerden her hangi bir işi yapmak istediğin zaman sana kolaylaştırıldığını, dünyaya yönelik herhangi bir işi yapmak istediğin zaman da sana zorlaştırıldığını görürsen, bil ki sen muhakkak iyi bir hal üzeresin. Ahirete yönelik işlerden herhangi bir işi yapmak istediğin zaman sana zorlaştırıldığını, dünyaya yönelik işlerden herhangi birini yapmak istediğin zaman da sana kolaylaştırıldığını görürsen, bil ki sen muhakkak kötü bir hal üzeresin."*[1095]

991- Saffan İbnu Muharrriz şöyle dedi:

"Ben Abdullah İbni Ömer (r.a) ile beraber yürürken bir adam gelerek ona:

- *Ey İbni Ömer! Rasulullah (s.a.v) fısıldaşma hakkında ne buyuruyordu? diye sordu. İbni Ömer şöyle cevap verdi:*
- *Ben şöyle buyurduğunu işittim; "Mü'min Rabbine çok yaklaşır. Sonunda Allah onun üzerini örter ve amel defterini hatırlatarak:*
- *Şu yaptığını biliyor musun, şunu hatırlıyor musun? diye sorar. O da:*
- *Evet Rabbim biliyorum, diye cevap verir. Allah yine:*
- *Biliyor musun, diye sormaya devam eder. Kul:*
- *Evet Rabbim biliyorum, der. Bu durum Allah onu istediği dereceye ulaştırıncaya kadar devam eder. Sonra Allah:*
- *Bunu senin için örttüm, şunu senin için bağışlıyorum, buyurur ve ona iyiliklerinin defteri verilir. Kafire gelince, Allah şahitlerin huzurunda onu çağırır. "Şahitler de; şunlar Rableri hakkında yalan uyduranlardır. Allah'ın laneti zalimlerin üzerine olsun, derler." (Hud 18)"*[1096]

54- ÖLÜM VE KABİR

"Herkesin ölümü Allah'ın iznine bağlıdır. Ölüm belli bir süreye göre yazılmıştır. Her kim sadece dünya nimetini isterse, kendisine ondan veririz. Her kim de ahiret sevabını isterse ona da bundan veririz. Biz şükredenleri mükafatlandıracağız."[1097]

"Deki; kendisinden kaçtığınız ölüm muhakkak sizi bulacaktır. Sonra da görüleni ve görülmeyeni bilen Allah'a döndürüleceksiniz de O size bütün bu yaptıklarınızı haber verecektir."[1098]

"Kabirlerde bulunanlar diriltilip dışarı atıldığı ve kalplerde gizlenenler ortaya döküldüğü zaman, insan halinin nasıl olacağını düşünmez mi? Şüphesiz o gün Rabbin onlardan tamamen haberdardır."[1099]

992- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Lezzetleri kesen ölümü çokça hatırlayınız."[1100]

993- Ensar'dan bir adam gelerek Rasulullah (s.a.v)'a selam verdi. Sonra:

- Ey Allah'ın Rasulü! Mü'minlerin hangisi daha faziletlidir? diye sordu. Rasulullah (s.a.v):

- Ahlakı en güzel olan, buyurdu. Adam:

- Peki, mü'minlerin hangisi daha akıllıdır? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Ölümü en çok hatırlayan ve ölümden sonrası için en güzel şekilde hazırlanandır."[1101]

994- Rasulullah (s.a.v)'ın yanında bir adamdan övgüyle söz edildi. Rasulullah (s.a.v):

- Ölümü hatırlama konusunda ne durumdaydı? diye sordu.

- Çok fazla hatırlamazdı, dediler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

- Öyleyse söylediğiniz gibi biri değilmiş, buyurdu."[1102]

995- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ı görüyormuşçasına ibadet et. Sen O'nu görmesen de O seni görmektedir. Abdestini tam ve güzel bir şekilde al. Mescide girdiğin zaman ölümü hatırla. Çünkü ölümü hatırlayan kimsenin namazı güzel olur. Namazını, dünyaya veda eden bir adamın son namazı gibi kıl. Özür dileyeceğin şeyleri de yapmaktan sakın."[1103]

996- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ahir zaman yaklaşınca birinizin tepsiden hurmaların en iyisini seçtiği gibi ölüm de ümmetimin en iyilerini seçer."[1104]

997- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İyiler nesil nesil ölüp gidecek. Geriye arpa artığı gibi hiçbir işe yaramayan artıklar kalacak."[1105]

998- Rasulullah (s.a.v) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım! Benim, senin rasulün olduğumu bilen kimseye ölümü sevdir."[1106]

999- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ölüm mü'min için bir hediyedir."[1107]

1000- Aişe (r.a)'den; Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her kim Allah'a kavuşmaktan hoşlanırsa, Allah da ona kavuşmaktan hoşlanır. Her kim de Allah'a kavuşmaktan hoşlanmazsa, Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz. Bunun üzerine ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Allah'a kavuşmaktan hoşlanmamak, ölümden hoşlanmamaktır. Oysa hiçbirimiz ölümden hoşlanmayız, dedim. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:
- Hayır, bu durum kişinin öleceği anda olur. Ölüm döşeğinde kişi Allah'ın rahmet ve mağfiretiyle müjdelendiği zaman, Allah'a kavuşmaktan hoşlanır. Allah da ona kavuşmaktan hoşlanır. Ölüm döşeğinde kişi Allah'ın azabıyla müjdelenince ise, Allah'a kavuşmaktan hoşlanmaz. Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz."[1108]

1001- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minin ruhu kıyamet günü cesedine dönünceye kadar cennet ağaçlarında rızıklanan bir kuştur."[1109]

1002- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Her çalışanın bir amacı vardır ve bütün çabaların en son amacı; ölümdür."[1110]

1003- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kul ile cennet arasında yedi sarp yokuş vardır. Bunların en kolay geçileni ölümdür. En zor olanı ise; mazlumun zalimin yakasına yapıştığı günde hesap vermek için Allah'ın huzurunda dikilmektir."[1111]

1004- Aişe (r.a)'dan;

"Ben Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! Kıyamet günü insanlar nasıl haşredilecekler? diye sordum. O:
- Yalın ayak ve çıplak olarak, buyurdu. Ben:
- Kadınlar da mı çıplak olacaklar? diye sordum. O:
- Kadınlar da, buyurdu. Ben:

- Peki, utanılmaz mı? diye sordum. O:

- Ey Aişe! Haşrın (yeniden dirilme) şiddetinden insanların birbirlerine bakmak akıllarına bile gelmez, buyurdu."[1112]

1005- Rasulullah (s.a.v) "Alemlerin Rabbi için insanların ayağa kalktıkları gün…" (Mutaffifin 6) ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:

- Onların her biri iki kulağının yarılarına kadar tere batmış olarak ayakta dururlar."[1113]

1006- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah'ın kıyamet günü mü'minlere ilk soracağı soruyu ve onların da ilk verecekleri cevabı size haber vermemi ister misiniz? Biz:

- Evet, ey Allah'ın Rasulü! dedik. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Allah mü'minlere; "Bana kavuşmayı istemiş miydiniz?" diye sorar. Onlar da; "Evet Rabbimiz" diye cevap verirler. Bu defa Allah; "Niçin?" diye sorar. Onlar da; "Senin affını ve bağışını umduk" derler. Bunun üzerine Allah; "Affım ve bağışım muhakkak ki size vacip olmuştur" buyurur."[1114]

1007- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Biriniz öldüğü zaman varacağı yer sabah akşam kendisine gösterilir. Ölen kimse cennet ehlinden ise, kendisine cennetliklerin makamlarından bir makam gösterilir. Eğer ölen kimse cehennem ehlinden ise, kendisine cehennem çukurlarından bir çukur gösterilir. Ve ona; "İşte kıyamet günü diriltilinceye kadar senin durağın burasıdır" denilir."[1115]

1008- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ahiret duraklarından gördüklerim arasında en şiddetlisi; kabirdir. Bir cenazeyi defnettikten sonra da:

- Kardeşiniz için Allah'tan bağışlanma dileyin. Allah'ın onu sabit kılmasını isteyin. Çünkü o şimdi sorguya çekiliyor."[1116]

1009- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hastaları ziyaret edin, cenazeleri takip edin ki, bu size ahireti hatırlatsın."[1117]

1010- Rasulullah (s.a.v.), mescide girdiğinde bazı insanların dişleri görünecek derecede güldüklerini gördü ve şöyle buyurdu:

- Eğer sizler ölümü çok sık hatırlamış olsaydınız bu durumda olmazdınız. Öyleyse tüm lezzetleri yok eden ölümü çokça hatırlayın!

Kabir, her gün şöyle diyerek konuşur:

- Ben yalnızlık eviyim, ben tek kişilik evim, ben toprak eviyim, ben kurtçukların

evimim! Mü'min kul toprağa defnedildiğinde kabir ona şöyle diyecektir:

- Merhaba, hoş geldin! Üzerimde yürüyenlerin en sevgilisi olduğuna göre bugün benim himayem altına girdin, sana ne yapacağımı göreceksin! Sonra o kabir, o kimse için gözünün görebildiği kadar genişleyecek ve cennete doğru bir kapı açılacaktır. İsyankâr ve kâfir bir kul da kabre konulduğunda kabir ona şöyle diyecektir:

- Sana rahat ve huzur yok. Sen iyi bir durumda bana gelmedin. Üzerimde yürüyenlerin en sevimsizi ve kızdığım da sensin. Şimdi sana ne yapacağımı göreceksin.

Sonra kabir o kimseyi o kadar şiddetli sıkıştırır ki, kaburgaları birbirine geçer. Sonra o kimseye yetmiş tane yılan musallat edilir ki, o yılanlardan biri toprağa üflese, o toprak kıyamete kadar hiçbir şey bitirmez. Bu yılanlar onu, hesaba çekilinceye kadar sokar ve ısırırlar, paramparça ederler.

Kabir, ya cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukurdur."[1118]

1011- Ömer (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v) bana:

- Ey Ömer! Dört arşın uzunluğunda, iki arşın eninde olan çukura girdiğin ve Münker ile Nekir'i gördüğün zaman senin halin nasıl olur? Buyurdu. Ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Münker ile Nekir nedir? diye sordum.

- Münker ile Nekir; insanı kabirde sorguya çekmek için gelen iki melektir. Saçları yerde sürünür, sesleri gök gürlemesini andırır, gözleri şimşek gibi parlar. Kabri azı dişleriyle eşerler. Beraberlerinde öyle bir tokmak vardır ki, eğer bütün Mina halkı bir araya gelseler yine de o tokmağı yerinden kaldıramazlar. Oysa o tokmak onlara bir değnek hafifliğinde gelir. Seni imtihan edecekler. Eğer onlara cevap veremez veya kekelersen, ellerindeki o tokmakla sana öyle bir vuracaklar ki, bir vuruşta kül olacaksın, buyurdu. Ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! O zaman ben, şimdiki halimde mi olacağım? diye sordum. Rasulullah (s.a.v) da:

- Evet, buyurdu. Ben de:

- O zaman ben onlara cevap veririm, dedim.

- Ey Ömer! Beni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, Cibril bana şöyle dedi: "Bu iki melek imtihan için geldiklerinde Ömer onlara

- Benim Rabbim Allah'tır! Peki sizin Rabbiniz kimdir? Benim peygamberim Muhammed'dir! Sizin peygamberiniz kimdir? Benim dinim İslam'dır! Sizin dininiz nedir? der. Onlar da:

- Hayret doğrusu! Biz mi seni imtihan etmeye gönderildik, sen mi bizi? derler."[1119]

1012- Osman bin Affan (r.a) bir mezar başında durduğu zaman sakalı gözyaşlarıyla ıslanıncaya kadar ağlardı. Bu sebeple kendisine:

- Sen cenneti ve cehennemi hatırlayınca ağlamıyorsun da, neden kabir korkusundan dolayı ağlıyorsun? diye soruldu. Şöyle cevap verdi:

- Ben Rasulullah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğunu duydum: "Muhakkak ki kabir ahiret duraklarından ilk duraktır. Eğer kişi onun azabından kurtulursa, ondan sonraki durakları daha kolay geçer. Eğer kişi onun azabından kurtulamazsa, ondan sonraki duraklar daha şiddetli olur. Kabir kadar korkunç ve feci hiçbir manzara görmedim."[1120]

1013- Rasulullah (s.a.v)'ın ashabından kendisiyle alay edilen bir kadın vefat etti. Bilal (r.a):

- Zavallı kadın istirahata kavuştu, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Sadece günahları bağışlanan istirahata kavuşur, buyurdu."[1121]

1014- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sakın sizden biriniz başına gelen bir sıkıntıdan dolayı ölümü temenni etmesin. Eğer mutlaka ölümü temenni etmek zorunda kalırsa, şöyle desin:

- Allah'ım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu müddetçe beni yaşat ve ölüm benim için hayırlı olduğu zaman beni öldür."[1122]

1015- Rasulullah (s.a.v)'ın vefatından sonra Hz. Fatıma Enes (r.a)'e:

- Ey Enes! Rasulullah'ın üzerine toprak attınız, onu gömdünüz, artık gönlünüz rahat mı? dedi ve şöyle devam etti.

"Ey Rabbinin kendisine yaklaştırdığı babam!
Ey durağı Firdevs cenneti olan babam!
Ey Cebrail'e ölüm haberini verdiğimiz babam!
Ey Rabbinin davetine icabet eden babam!"[1123]

1016- Abdullah İbni Mes'ud (r.a) şöyle dedi:

"Dünyanın iyileri gitti, kötüleri geride kaldı. Bugün ölüm her mü'min için cennettir."[1124]

1017- Ebu Hureyre (r.a) şöyle dedi:

"Hz. Osman evinde kırk gün muhasara altında tutuldu. Bana kendisini sahur vaktinde uyandırmamı söyledi. Seher vakti olunca geldim ve:

- Ey mü'minlerin emiri! Allah sana rahmet etsin, sahur oldu, dedim. Bunun

üzerine yüzünü meshederek şöyle dedi:

- Subhanallah! Ey Ebu Hureyre! Rüyamı kestin. Rasulullah (s.a.v)'ı görüyordum. O bana; "Yarın bizimle iftar edeceksin" buyurdu, dedi. Ve ertesi gün öldürüldü."[1125]

1018- Ebu Derda (r.a) şöyle dedi:

"Ey Âdemoğlu! Yere ayağını basabildiğin kadar bas. Çünkü o yakında senin kabrin olacaktır. Ey Âdemoğlu! Senin hayatın sayılı günlerden ibarettir. Her geçen gün bir parçanı götürür. Ey Âdemoğlu! Annenden doğduğun günden beri ömrün bitip durmaktadır."[1126]

1019- Abdullah b. Ömer (r.a) güzel bir hırka giyinmiş olarak bir topluluğa uğradı. O gelirken oradakilerden biri şöyle dedi:

- Eğer hırkasını ondan alırsam bana ne vereceksiniz? Oradakiler de ona verecek bir şey belirlediler. Adam İbni Ömer'in yanına geldi ve:

- Ey Ebu Abdurrahman! Bu giydiğin hırka benimdir, dedi. Şaşıran İbni Ömer:

- Ama ben onu daha dün satın aldım, dedi. Adam:

- Ben sana söyledim, artık onu zor giyersin, dedi. Bu söz üzerine İbni Ömer vermek için hırkasını çekip çıkardı. Bu arada etraftakiler gülmeye başladılar. İbni Ömer:

- Niçin gülüyorsunuz? diye sordu. Onlar da:

- Bu adam gevezenin biridir, sana şaka yapıyor, dediler. Bunun üzerine İbni Ömer adama dönerek şunları söyledi:

- Kardeşim! Ölümün önünde olduğunu bilmiyor musun? Ölümün nerede, sabah mı, akşam mı, gece mi, gündüz mü geleceğini bilmiyorsun. Bunun ardında kabir, korkunç manzaralar ve Münker ile Nekir var. Devamında da kıyamet gelecek. Gevezeler de o gün elbette Allah'ın huzuruna çıkacak.

İbni Ömer bu sözleriyle oradakileri ağlattı, sonra yoluna devam etti."[1127]

1020- Osman bin Ebi'l-As, bir gün cenazedeyken çökmüş bir kabir gördü. Orada da akrabalarından bir adam vardı. Onu çağırarak:

- Şu evi nasıl görüyorsun? diye sordu. Adam:

- Dar, karanlık, kuru, içinde yemek, içmek ve evlenmek olmayan bir ev, cevabını verdi. Osman (r.a) da:

- İşte bu senin asıl evindir, dedi. Bunun üzerine adam:

- Allah'a yemin olsun ki doğru söylüyorsun! Buradan döndüğüm andan itibaren bu evin güzel olması için çalışacağım, dedi."[1128]

1021- Hasan Basri şöyle dedi:

"Ölüm dünyanın gerçek yüzünü ortaya çıkarıyor ve akıl sahiplerinde mutluluk bırakmıyor. Ah, ölüm ne güzel nasihattir. Bir de kalpleri diri bulabilse…"[1129]

1022- Hasan Basri'nin yanında ölüm acısından bahsedildi, o da şöyle dedi:

"Vallahi bu kolay ve sevindirici bir şey değildir. Müslümanın asıl sevinçli günü; ecelinin yaklaştırıldığı, hatırından çıkardığı gerçek dönüş gününün kendisine hatırlatıldığı ve hatalarının bağışlandığı gündür."[1130]

1023- Rebi bin Haysem şöyle dedi:

"Mü'minin gıyabında ölümden daha hayırlı bir bekleyeni yoktur."[1131]

1024- Hayseme bin Abdurrahman (r.a) karşılaştığı bir savaşçıya:

- Ölüme karşı arzun nasıl? diye sordu. Savaşçı:

- Ölümü sevmiyorum, diye karşılık verince şöyle dedi:

- Bu senin için büyük bir eksikliktir."[1132]

1025- Yezid bin Temim şöyle dedi:

"Kur'an'ın ve ölümün ikaz edemediği kimseyi, gözünün önünde dağların birbirine girmesi de ikaz edemez."[1133]

1026- Zubeyd şöyle dedi:

"Abdurrahman bin Esved'le her karşılaştığımızda; 'Allah'la karşılaşmaya hazır olun!' derdi."[1134]

1027- Zeyd bin Elsem şöyle anlattı:

"Bir adam kabirleri kendine mesken tuttu diye kınanınca şöyle dedi:

- Onlar sadık dostlardır, onlardan ibret alıyorum."[1135]

55- CENNET

"Şüphesiz ki muttakiler Rablerinin kendilerine verdiklerine sevinerek cennetlerde ve nimet içindedirler. Çünkü Rableri onları cehennem azabından korumuştur.

Onlara; yaptıklarınıza karşılık sıra sıra dizilmiş koltuklara yaslanarak afiyetle yiyin, için denilir. Ayrıca biz onları ceylan gözlü hurilerle evlendirdik.

İman eden ve soylarından gelenler de, imanda kendilerine tabi olanlar var ya, işte biz onların nesillerini de kendilerine kattık. Onların amellerinden hiçbir şeyi eksiltmedik. Herkes kazandıklarına karşı bir rehindir.

Onlara canlarının istediği meyve ve etten bol bol verdik. Orada karşılıklı kadehlerden içerler. Ama içki yüzünden ne saçmalama vardır ne de günaha girme

Hizmetlerine verilmiş saklı inci gibi gençler etraflarında dönüp dolaşırlar. Cennettekiler birbirlerine şöyle sorarlar. Derler ki; daha önce biz ailemizin arasında

korku içindeydik. Allah bize lutfetti de, bizi vücudun içine işleyen azaptan korudu. Gerçekten biz bundan önce ona yalvarıyorduk. Çünkü O; iyilik eden ve merhamet edendir."[1136]

"İnsanoğlu, var edilip bahse değer bir şey olana kadar, şüphesiz, uzun bir zaman geçmemiş midir?

"Şüphesiz iyiler kafur katılmış bir tastan içerler.

Bu ancak Allah'ın kullarının taşıra taşıra içebileceği bir pınardır.

Onlar verdikleri sözleri yerine getirirler, fenalığı yaygın olan bir günden korkarlar.

Onlar içleri çektiği halde, yiyeceği yoksula, öksüze ve esire yedirirler.

"Biz sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz. Doğrusu biz çok asık suratların bulunacağı bir günde Rabbimizden korkarız" derler.

Allah da onları bu yüzden o günün fenalığından korur; onların yüzüne parlaklık ve neşe verir.

Sabırlarının karşılığı, cennet ve oradaki ipeklerdir.

Meyve ağaçlarının gölgeleri üzerlerine sarkmış ve onların koparılması kolaylaştırılmıştır.

Çevrelerinde gümüş kaplar ve billur kaseler dolaştırılır.

Billurları gümüş gibi parlaktır, onları ölçüp ölçüp dağıtırlar.

Orada, zencefil karışık bir tasla içirilirler.

O pınara "Selsebil" denir.

Yanlarında ölümsüz gençler dolaşır; onları gördüğünde saçılmış birer inci sanırsın.

Oranın neresine baksan, nimet ve büyük bir saltanat görürsün."[1137]

1028- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yüce Allah şöyle buyurdu: "Ben salih kullarım için hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı, hiçbir insanın hatırına getirip hayal edemediği nimetler hazırladım buyurdu."[1138]

1029- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kim Allah'ın azabından korkup sakınırsa cenneti elde etmek için hemen yola koyulur. Kim de yola koyulursa arzusuna kavuşur. Ama dikkat edin! Allah'ın ticaret için ortaya koyduğu malı çok pahalıdır. Dikkat edin! Allah'ın ticaret malı; cennettir!"[1139]

1030- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah cennet ve cehennemi yaratınca Cibril'i cennete göndererek:

- *Cennet ve orada cennetlikler için hazırladıklarıma bak, buyurdu. Cibril gidip döndükten sonra:*

- İzzet ve kuvvetine yemin ederim ki, cenneti işiten herkes mutlaka oraya girmeye çalışır, dedi. Allah'ın emri ile cennet, insana ağır gelen ameller ve ibadetlerle çevrelendikten sonra Cibril'e:
- Tekrar oraya git cennet ehli için neler hazırladığımı gör, dedi. Cibril gitti, cennetin, insanın hoşlanmadığı şeylerle çevrelendiğini oraya girmek için ağır görevler gerektiğini görünce Allah'a dönerek:
- İzzet ve kuvvetine yemin ederim ki, oraya hiç kimsenin girmemesinden korkarım, dedi. Bunun üzerine Allah:
- Bir de git cehennemi ve orada cehennemlikler için neler hazırladığımı gör, buyurdu. Gidip cehennemde birbirinin üzerinde ateşleri görünce; dönüp:
- İzzet ve kuvvetine yemin erdim ki, onu işiten hiç kimse oraya girmek istemez, dedi. Allah'ın emri ile hemen cehennemin etrafı ve ona giden yollar insana hoş gelen fakat onu günaha sokan güzel şeylerle bezendiğini görünce Rabbine dönerek:
- İzzet ve kuvvetine yemin ederim ki cehennemden kimse kurtulamaz. Mutlaka oraya girer, dedi."[1140]

1031- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bırak , insanlar iyi ameller işlesinler! Şüphesiz ki cennet yüz derecedir. Her iki derecenin arası ve her iki derece arasındaki mesafe gökle yer arası kadardır. Firdevs, cennetin en ortası ve en üstün derecedir. Onun üzerinde Rahman'ın Arşı vardır. Cennetin nehirleri oradan fışkırır. Allah'tan istediğiniz zaman Firdevs'i isteyin."[1141]

1032- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennetteki nimetlerden bir tırnağın taşıyabileceği kadar az bir şey dünyaya gösterilmiş olsaydı gökler ve yeryüzü her tarafıyla süs içerisinde kalırdı. Cennetliklerden bir kişi dünyaya bir baksa ve bileziklerinden biri dünyaya görünse güneşin, yıldızların ışığını silip süpürdüğü gibi o da güneşin ışığını silip süpürürdü."[1142]

1033- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet ehlinin içinde bulunduğu nimet hariç her nimet geçicidir. Cehennem ehlinin üzüntüsü hariç her üzüntü de sona erer."[1143]

1034- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennetlikler cennete girince Allah onlara:

- Size vermemi istediğiniz bir şey var mı? diye soracak. Onlar da:
- Ey Rabbimiz! Sen yüzlerimizi ak etmedin mi, bizi cennete koyup cehennemden kurtarmadın mı? Daha ne isteriz ki, derler. Bunun üzerine Allah cennet ehlinin

gözlerindeki perdeyi kaldırıverir de, onlara verilen en güzel ve en değerli şey Rablerine bakmak olur." [1144]

1035- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Şüphesiz, benim havuzum, Eyle'den Aden'e kadar olan mesafeden daha uzundur. Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, muhakkak onun kaseleri ve kadehleri yıldızların sayısından daha çoktur. Sütten daha beyaz ve baldan daha tatlıdır. Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, bir adamın yabancı develeri kendi havuzundan kovduğu gibi ben de birtakım adamları havuzumdan kovarım, buyurdu. Bunun üzerine sahabeler:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Sen bizi tanıyacak mısın? diye sordular O da:*
- *Evet. Siz benim yanıma abdest izinden yüzleriniz, kollarınız ve ayaklarınız nurlu olarak geleceksiniz. Bu işaret sizden başka hiçbir kimsede olmayacaktır, buyurdu."* [1145]

1036- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennete girecek olan ilk gurubun şekli ve görüntüsü ayın dolunay gecesindeki görüntüsü gibidir. Orada tükürme, sümkürme ve tuvalete çıkma ihtiyacı yoktur. Kullandıkları kaplar altından, tarakları altın ve gümüşten, buhurdanlıkları ise öd ağacındandır. Terleri misk gibidir. Onlardan her bir kişinin iki eşi vardır. Güzelliklerinden dolayı etlerinin altından baldırlarının iliği görülür. Cennetliklerin aralarında anlaşmazlık , birbirlerine karşı kin besleme yoktur. Kalpleri tek bir kalp gibidir. Sabah akşam Allah'ı tesbih ederler." [1146]

1037- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennetlikler, birbirlerinin köşklerini derece farklılığından dolayı ufukta batmakta ve doğmakta olan yıldızları görür gibi göreceklerdir. Sahabeler:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Onlar peygamberlerin köşkleri midir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:*
- *Canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, o köşkler; peygamberlerin, Allah'a ve eygamberlerine inanan tüm insanlarındır."* [1147]

1038- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah Adn cennetini yarattı. Onun ağaçlarını kendi eliyle dikti. Sonra ona:

- *Konuş, buyurdu. O da:*
- *Muhakkak ki mü'minler kurtuluşa ermiştir, dedi."* [1148]

1039- Rasulullah (s.a.v) bir gün ashabına şöyle sordu:

- *Kıyamet gününde Allah'ın gölgelendireceği kişilerin ilki kimdir biliyor*

musunuz? Sahabeler:

- Allah ve Rasulü daha iyi bilir, karşılığını verdiler. Şöyle buyurdu:

- Hak ile karşılaşınca kabul eden, kendisinden bir şey istenince cömert olan, insanlar için hüküm verirken, adeta kendi aleyhine hüküm verir gibi hükmedenlerdir."[1149]

1040- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Üç şey vardır ki, onlar kimde bulunursa, Allah, onun hesabını kolaylaştırır, onu rahmetiyle cennete koyar. Bu özellikler şunlardır: Sana vermeyene verirsin, sana zulmedeni affedersin, seninle bağlarını koparanla sen iyi ilişkilerini sürdürürsün." [1150]

1041- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah kıyamet gününde insanları kulakların duyacağı ve gözlerin göreceği tek bir alanda toplayacaktır. Herkes hazır olduğunda bir çağrıcı kalkar ve:

- Bollukta ve darlıkta Allah'a hamd edenler neredeler? diye seslenir. Sayıları az olan bu topluluk kalkarlar ve hiçbir hesaba çekilmeden cennete girerler. Çağrıcı bu defa:

- Vücutlarını yataklarından uzaklaştırarak, korku ve ümitle Rablerine yalvaranlar ve kendilerine verdiğimiz rızıklardan infak edenler (Secde 16) neredeler? diye seslenir. Sayıları az olan bu topluluk da kalkarlar ve hiçbir hesaba çekilmeden cennete girerler. Sonra çağrıcı:

- Şimdi de kendilerini hiçbir ticaretin ve alışverişin Allah'ı anmaktan alıkoymadığı kimseler (Nur 37) kalksın, diye seslenir. Sayıları az olan bu topluluk da kalkarlar ve hiçbir hesaba çekilmeden cennete girerler. Sonra diğer insanlar kalkarlar ve hesaba çekilirler."[1151]

1042- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennette en aşağı derecede olan kimsenin elde ettiği mülkünün mesafesi bin senelik yoldur. Mülkünde yer alan şeyler; hanımları, bahçeleri, sürüleri, hizmetçileri ve tahtlarıdır. Cennetliklerden Allah katında en değerli olanı ise; sabah-akşam Rabbinin yüzünü seyredenlerdir."[1152]

1043- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennetliklerin başlarında taçlar vardır. Bu taçların üzerindeki incilerin en değersizi bile, doğu ile batı arasını aydınlatacak kadar parlaktır."[1153]

1044- Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Cennet'te hurîlerin toplantı yerleri vardır. Hiçbir yaratığın daha önce benzerini işitmedikleri bir sesle şu şekilde şarkı söylerler:

"Biz ebedî kalanlarız, asla yok olmayacağız
Biz nimet içinde olanlarız, asla zorluk görmeyeceğiz
Biz memnun olanlarız, asla öfkelenmeyeceğiz
Kendileri için yaratıldığımız ve bizim için yaratılan kimselere ne mutlu."[1154]

1045- Said bin el-Müseyyeb (r.a)'den;

"Bir gün Ebu Hureyre'ye rastladım. Bana:

- Allah'tan beni ve seni cennet çarşılarında beraber kılmasını isterim, dedi. Ben:

- Cennette çarşı var mı? diye sordum. O da:

- Rasulullah (s.a.v) bana şu haberi vermiştir:

"Cennet ehli cennete girdikleri zaman amellerinin çokluk derecesine göre makamlarına yerleşirler. Sonra dünya günlerinden Cuma günü kadar bir süre onlara izin verilir de, Allah'ı ziyaret ederler. Allah onlar için Arş'ını açar ve cennet bahçelerinden bir bahçede onlara görünür. Cennet halkı için nurdan koltuklar, inciden koltuklar, yakuttan koltuklar, zebercedden koltuklar, altından koltuklar ve gümüşten koltuklar konulur. Cennet ehlinin makam yönünden en aşağı derecede olanları ise misk ve kafur yığılmış tepecikler üzerinde otururlar. Bunlar koltuklarda oturanların kendilerinden daha üst derecede olduklarını düşünmezler. Ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Cennette Rabbimizi görecek miyiz? diye sordum. O:

- Evet! Güneşi veya dolunay gecesinde ayı görme konusunda bir endişeniz var mı? Buyurdu. Biz:

- Hayır, onları açıkça görürüz, dedik. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- İşte bunun gibi Rabbinizi görme konusunda bir endişeniz olmayacak. Ve orada bulunan herkesle Allah konuşacaktır. Hatta Allah birine:

- Ey falan! Şöyle şöyle yaptığın günü hatırlıyor musun? diye soracak. Adam da:

- Ey Rabbim! Sen beni bağışlamadın mı? diyecek. Allah da:

- Evet, bağışladım. Sen şu mertebene sadece benim bağışımın bolluğuyla ulaştın, buyuracaktır.

Cennet ehli bu durumdayken üzerlerini bir bulut kaplayacak. Ve o ana kadar hiç duymadıkları güzel bir koku yağdırmaya başlayacak. Sonra Allah onlara:

- Sizin için hazırlamış olduğum nimetlere gidin. Canınızın istediği, arzuladığınız her şeyi alın, buyuracaktır. (Rasulullah (s.a.v) şöyle devam etti:)

- Bunun üzerine meleklerin kuşattığı bir çarşıya varacağız. Hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiç kimsenin hayal dahi edemediği şeyler o çarşıda bulunur. O çarşıda ne bir şey satılır nede bir şey satın alınır.

Arzuladığımız şeyler bizim için köşklerimize nakledilir. Cennet halkı birbirlerini o çarşıda görürler. Yüksek makam sahibi bir kişiyle, daha alt makamdaki bir kimse karşılaşırlar. Makamı daha düşük olan kimse diğerinin üstündeki elbiseyi beğenir. Bu düşünce belirdiği anda kendi üzerindeki elbise gözüne beğendiği elbiseden daha güzel görünür. Bunun sebebi de cennette hiçbir kimsenin üzülmemesi içindir.

Sonra çarşıdan köşklerimize döneceğiz. Eşlerimiz bizi karşılayarak:

- Merhaba! Hoş geldiniz. Allah'a yemin olsun ki, bizden ayrıldığınızdan beri güzelliğinize güzellik katılmış, kokunuz daha da güzelleşmiş, derler. Biz de:

- Bugün biz Rabbimiz olan Cebbar'ı ziyaret ettik , onun bulunduğu mecliste oturduk. Şu gördüğünüzden daha üstün bir güzellik ve daha güzel bir kokuyla dönmeyi hak ediyoruz, diyeceğiz."[1155]

1046- Ali (r.a.)' den; Rasulullah (s.a.v)'a:

- Ey Allah'ın Rasulü! "Ey Muhammed! Sen insanlara, takva sahiplerini Rahman olan Allah'ın huzurunda gruplar halinde toplayacağımız, suçluları da susuz olarak cehenneme süreceğimiz kıyamet gününü hatırlat" (Meryem Sûresi/ 85-86) ayetindeki gruplar halinde toplanacak olanlar kimlerdir? diye sordum, şöyle açıkladı:

- Kuvvet ve iradesi sayesinde yaşadığım Allah'a yemin ederim ki onlar mezarlarından çıkınca altın eğerli, kanatlı develere bindirilirler. Ayakkabılarının yüzleri nur gibi parlar. Devenin her adımı gözün gördüğü yere kadar uzanır. Cennete vardırdıklarında kanatları altından olan kapının üzerinde kırmızı yakuttan bir halka görürler. Cennetin kapısının önünde iki pınar vardır. Onların birinden içince sevinçten yüzleri ışıldar. Diğerlerinden de abdest alırlar, güzelce taranmış saçlarının şekli bir daha bozulmaz. Halkasına vurup kapıyı çaldıklarında öyle güzel bir ses çıkar ki o halkanın sesini bir işitsen ey Ali! Sesi işiten güzel cennet kadınları kocalarının geldiğini anlayınca hemen hizmetçilerini kapıyı açmaya gönderirler. Allah onları öyle güzel yaratmıştır ki, eğer kendi kendilerini görseler güzelliğine vurulur yere kapanırlar. Giden hizmetçi:

- Ben senin işlerini yapmakla görevli hizmetçinim, der.

Hizmetkârın peşinden eşinin yanına gidince, nadide güzel hemen otağından çıkar çıkmaz kocasının boynuna sarılır:

- Sen benim sevgilimsin. Ben de senin sevgilinim. Ben senden memnunum. Asla gücenmeyeceğim, seni hiç üzmeyeceğim hep yanında kalacağım. Asla

ayrılmayacağım, der. Oradan öyle bir eve girer ki, tavanının yüksekliği yüz bin arşın inci ve yakuttan yapılmıştır. Birbirine benzemeyen, birbirinden güzel kırmızı, yeşil ve sarı renkli koridorlardan geçer yatak odasına girer. Orada ne görsün! Büyük bir karyola, üzerine yetmiş kat yatak serilmiş, her yatağın üzerinde yetmiş tane hanımı var, her hanım yetmiş kat entari giyinmiş. Elbiseler o kadar zarif ve ince, hanımları da o kadar güzel ve parlak ki, bakınca yetmiş kat elbiseden bacak kemiklerinin içindeki ilikleri görülür. Bir gece gibi zamanda hanımlarının hepsinin yanına varır.

Evlerin altından birbirine benzeyen ırmaklar akar. Bunların bir kısmından tertemiz sular akar. Kimisinden arıdan çıkma değil de, Allah'ın kudretiyle özel bir şekilde yaratılan süzülmüş bal şerbetleri akar. Bir takım ırmaklardan da davarlardan sağılandan özel yaratılmış sütler akar.

Canları yemek isteyince beyaz kuşlar gelir, hemen kanatlarını kaldırırlar. Onlar da istedikleri yerin etlerinden yerler. Daha sonra kuşlar uçar giderler. Orada dallarda sallanan meyveler de vardır. Canları isteyince dallar yaklaşır, dilerlerse ayakta veya oturarak istedikleri meyvelerden yerler, inci tanesi gibi hizmetçiler de hizmete hazır dururlar. İşte Allah Rahman Suresi 54. ayette bunu bildirmiştir. "Orada, örtüleri parlak atlastan yataklara yaslanırlar; iki cennetin meyvelerini de kolayca toplarlar." [1156]

1047- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde dünyanın en çok nimete ermiş, en rahat insanı getirilir ve Allah:

- *Şunu bir defa ateşe daldırın, buyurur. Tek bir defa ateşe sokulup çıkarılır. Sonra getirilir ve Allah:*
- *Ey Âdemoğlu! Hiç nimet gördün mü? Hiç iyi gün geçirdin mi? diye sorar. O:*
- *Şanına yemin olsun ki, hayır, görmedim, der. Sonra Allah:*
- *Atın bunu cehenneme, buyurur. Sonra dünyanın en çok sıkıntı görmüş olan insanı getirilir. Allah:*
- *Onu bir defa cennete girdirip çıkarın, buyurur. Ve cennete tek bir defa girdirilip çıkarılır. Sonra getirilir ve Allah:*
- *Ey Âdemoğlu! Hiç sıkıntı gördün mü? Bundan önce hoşlanmadığın bir şeyle karşılaştın mı? diye sorar. O:*
- *Şanına yemin olsun ki, hayır! Bundan önce hiç hoşlanmadığım bir şey ile karşılaşmamıştım, der."* [1157]

1048- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Musa peygamber, Rabbine cennetliklerin makamı en düşük olanını sordu. Allah da şöyle buyurdu:

- Bu, cennetlikler cennete girdikten sonra cennete gelen bir kimsedir. Kendisine; "Haydi cennete gir" denilir, o da; "Ey Rabbim! Nasıl gireyim? Herkes yerine yerleşmiş, alacağını almış" der. Allah; "Sana, dünya krallarından bir kralın mülkü kadar verilse razı olur musun?" buyurur. O da; "Evet ey Rabbim razı olurum" der. Allah; "Bununla beraber bir misli daha, bir misli daha, bir misli daha, bir misli daha, bir misli daha senindir" buyurur. O kimse; "Tamam ey Rabbim, razı oldum" der. Allah; "Bunun on katı daha senindir. Ayrıca canının çektiği, gözünün hoşlandığı her şey de senindir" buyurur. O da; "Razı oldum ey Rabbim" der. Musa peygamber bu defa:

- Ey Rabbim! Cennetliklerin makamı en düşük olanı böyleyse, makamı en yüksek olanı nasıldır? diye sordu. Allah da şöyle buyurdu:

- O kimselere ikram edilecekleri kendi elimle hazırladım ve ikramlarının üzerini kapatıp mühürledim. Şimdiye kadar onları ne bir göz görmüş, ne bir kulak işitmiş ne de bir insanın kalbi hayal etmiştir."[1158]

1049- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet ehli cennete girdikleri zaman kardeşler birbirlerine özlem duyarlar. Birinin koltuğu yürür, öbürünün koltuğuna doğru, öbürünün koltuğu da diğerinin koltuğuna doğru ve bir yerde birleşirler. Biri diğerine:

- Bizi Allah ne zaman bağışlamıştı bilir misin? der. Arkadaşı:

- Falanca falanca yerde bulunduğumuz gün, o gün Allah'a yalvarmıştık, O da bizi bağışlamıştı, diye cevap verir." [1159]

1050- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet için kolları sıvayacak yok mu? Çünkü cennetin hiçbir örneği, benzeri yoktur. Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki o, pırıldayan bir nur, sallanıp dalgalanan güzel kokulu bir yeşillik, yükseltilmiş bir köşk, şırıl şırıl akan bir nehir, olgun bir meyve, güzel ve alımlı bir eş, çeşit çeşit elbiselerdir. Ebedi bir makamda, meyve, yeşillik, nimet, zevk ve sefa içinde, yüksek değerli selamet ve esenlik kaynağı bir yurttur, buyurdu ve cihadı hatırlatıp anlatarak ona teşvik etti. Bunun üzerine:

- Evet, ey Allah'ın Rasulü, cennet için kolları biz sıvıyoruz, dediler. Rasulullah (s.a.v.):

- İnşallah deyin buyurdu. Onlar da:

- İnşallah dediler" [1160]

1051- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah her gün cennete şöyle buyurur:

- Sana girecek olanlar için güzelleş! Ardından cennetin güzelliği daha çok artar. İşte seher vaktinde insanların hissettiği serinliğin sebebi budur."[1161]

1052- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet ve cehennemin yalvarmadıkları bir gün yoktur. Cennet her gün:

- Ey Rabbim! Meyvelerim olgunlaştı, ırmaklarım şırıl şırıl akıyor, dostlarımı özledim! Bana ehlimi hemen gönder, diye yalvarır. Cehennem ise:

- Ey Rabbim! Sıcağım arttı, dibim derinleşti, korlarım büyüdükçe büyüdü, bana ehlimi hemen gönder, diye yalvarır."[1162]

1053- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennet size ayakkabınızın bağından daha yakındır. Cehennem de öyle… "[1163]

1054- Enes bin Malik (r.a) şöyle anlatıyor:

"Amcam Enes bin Nadr Bedir savaşında bulunamadı. Bu durum kendisine çok ağır geldi. Ve:

- Ey Allah'ın Rasulü! Müşriklerle yapılan ilk savaşta bulunamadım. Fakat bir savaş daha olursa, o savaşta neler yapacağımı Allah mutlaka gösterecektir, dedi. Daha sonra Rasulullah (s.a.v) ile birlikte Uhud savaşına katıldı. Sa'd bin Muaz ile karşılaştı veona:

- Ey Ebu Amr! Nereye böyle? diye sordu. Sonra da:

- Ah! Cennetin kokusu… Ben Uhud'un ardından cennetin kokusunu hissediyorum, dedi. Sonra düşman saflarının arasına daldı ve şehid oldu. Vücudunda seksen küsür kılıç, mızrak ve ok darbesi bulundu. Kızkardeşi halam Rübeyy binti Nadr; "Kardeşimi ancak parmak uçlarından tanıyabildim" demiştir. Bunun üzerine Allah; "Mü'minler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice yiğitler vardır. Onlardan kimi adağını yerine getirip şehid olmuştur, kimi de şehadeti beklemektedir. Sözlerini hiçbir şekilde değiştirmemişlerdir."[1164]

1055- Enes bin Malik (r.a)'den;

"Bi'ri Maune günü dayım Haram bin Milhan, mızrakla vurulduğu zaman bedeninden fışkıran kanı yüzüne ve başına sürerek şöyle haykırmıştır:

- Kabe'nin Rabbine yemin olsun ki, cenneti kazandım!.."[1165]

56- CEHENNEM

"Sûra üfürülür, işte bu geleceği va'dedilen gündür.
Herkes yanında bir sürücü ve şahitle beraber gelir.

Andolsun, sen bundan gafletteydin! Biz senin perdeni kaldırdık, bugün artık gözün keskindir!

Yanındaki arkadaşı; işte yanımdaki hazır der.

Haydi her inatçı kafiri, hayra bütün gücüyle engel olanı, azgın şüpheciyi cehennem atın! Allah ile beraber başka bir ilah edineni şiddetli azaba atın!

Arkadaşı (şeytan) der ki; Rabbimiz! Onu ben azdırmadım. Fakat kendisi derin bir sapıklık içindeydi.

O esnada Allah şöyle buyurur; huzurumda çekişmeyin! Ben size daha önce uyarı göndermiştim! Benim huzurumda söz değiştirilmez ve ben kullarıma zulmedici de değilim.

O gün cehenneme; doldun mu? denir. O da; daha var mı? der."[1166]

"O gün yalan sayların vay haline!

Haydi yalanladığınız azaba doğru gidin!

Üç kola ayrılmış, ama ne gölgelendiren ne de alevden koruyan bir gölgeye girin! O, saray gibi kocaman kıvılcımlar saçar. Her bir kıvılcım, sanki birer sarı deve gibidir.

O gün yalan sayanların vay haline!

İşte bu ayrım günüdür! Sizi ve sizden öncekileri bir araya getirdik. Azaptan kurtulmak için bir hileniz varsa, haydi gösterin hilenizi!

O gün yalan sayanların vay haline!"[1167]

"Şu iki grup, Rableri hakkında tartışan iki hasımdır. İnkar edenler için ateşten elbiseler biçilmiştir. Onların başlarından aşağı kaynar su dökülecektir!

Bununla, karınlarının içindeki organlar ve derileri eritilecektir!

Bir de onlar için demirden kamçılar vardır!

Duydukları acıdan dolayı cehennemden her çıkmak istediklerinde oraya geri döndürülürler ve; "Tadın bu yakıcı azabı" denilir."[1168]

1056- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cehennem gibisini görmedim! Ondan kaçması gerekenler, kaygısızca uyuyorlar. Cennet gibisini görmedim! Ona koşması gerekenler de kaygısızca uyuyorlar/uyuşuk davranıyorlar."[1169]

1057- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sizin şu ateşiniz cehennem ateşinin yetmiş parçasından bir parçadır. Bunlardan her bir parça dünya ateşine denktir."[1170]

1058- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cehenneme büyük bir kaya atılır. Yetmiş yıl aşağı iner de, hala dibine ulaşamaz."[1171]

1059- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sırat köprüsü cehennemin üstüne sa'dân (denilen bir bölgenin) dikenleri gibi dikenler üzerine kurulup konulur. Sonra insanlar onun üzerinden geçmeye başlarlar. Onlardan kimisi sapasağlam bir şekilde geçip kurtulur. Kimisi dikenlerden yara almış halde geçip kurtulur. Kimisi de o dikenlere takılarak cehenneme baş aşağı yuvarlanır."[1172]

1060- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Eğer cehennemliklerin yiyeceği olan zakkumdan, dünyaya tek damla damlatılacak olsaydı, bu dünya ehlinin yiyeceklerini bozardı. Öyleyse, yiyecek ve içeceği zakkumdan olan cehennemliğin hali ne olur siz düşünün!" [1173]

1061- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Eğer bu mescidde yüz bin yada daha fazla kişi bulunsaydı, aralarında da cehennemden bir adam bulunsa ve bir soluk alsaydı, onun soluğundan mescidde bulunanların hepsi mescidle beraber yanıp kül olurlardı."[1174]

1062- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cehennemlikler cehenneme atıldığında cehennem üç defa:

- Daha var mı, daha var mı? diyecek. Nihayet Rabbi gelecek ve ayağını onun üzerine koyacak. O zaman toplanıp büzülecek ve:

- Yeter, yeter, yeter, diyecek!"[1175]

1063- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cennetlikler cennete, cehennemlikler de cehenneme konuldukları zaman ölüm getirilir. Cennetle cehennemin arasına konup orada kesilir. Sonra bir seslenici şöyle seslenir:

- Ey cennet ehli! Artık ebedi kalmak var, ölüm yok! Ey ateş ehli! Artık ebedi kalmak var, ölüm yok! Bununla cennetliklerin mutluluğu, cehennemliklerin de üzüntüsü artar." [1176]

1064- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cehennemde en hafif azap gören kimsenin ayağına ateşten bir ayakkabı giydirilir ve bu ayakkabıların hararetinden tencerenin kaynaması gibi beyni kaynamaya başlar. Öyle dayanılması imkansız bir acı duyar ki, azap yönünden insanların en hafifi olduğu halde, kendinden daha şiddetli azap gören kimsenin olmadığını zanneder."[1177]

1065- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cehennem ehli cehenneme girdikleri zaman orada asla ölmeyeceklerdir. İnsanlardan bazılarına ise, cehennem ateşi günahları nispetinde isabet edecektir. Bu sebeple onlar orada yakılacaklar. Sonunda kömür haline geldiklerinde, bazı mü'minlere

şefaat etmeleri için izin verilecek ve o kimseler ateşten bölük bölük çıkarılıp cennetin nehirlerine saçılacaklar. Cennet ehline de:

- Şunların üzerine biraz su serpin, denilecek. Cennetlikler de onların üzerlerine su serpecekler. Etleri, bitki tohumunun selin süprüntüsü arasında bitmesi gibi yeniden bitip gelişecektir."[1178]

1066- Rasululullah (s.a.v):

- Hazn kuyusundan Allah'a sığının, buyurdu. Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasulü! Hazn kuyusu nedir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da:

- Cehennemde bir deredir ki, onun şiddetinden cehennem her gün dört yüz kere Allah'a sığınır, buyurdu. Sahabeler bu defa:

- Ey Allah'ın Rasulü! Oraya kimler girecektir? diye sordular. Rasulullah (s.a.v) da:

- Burası, sadece gösteriş için Kur'an okuyanlar için hazırlanmıştır. Allah'ın en sevmediği hafızlar ve ilim adamları; gafil ve zalim başkan ve idarecilere yaklaşıp onlardan menfaat sağlayanlardır, buyurdu."[1179]

1067- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü cehennemden gören iki gözü, işiten iki kulağı, konuşan bir dili olan bir grup yaratık çıkar ve şöyle der:

- Ben üç kişiye vekil tayin edildim; her inatçı zorbaya, Allah ile birlikte başkalarına ilahlık yakıştırana, resim ve heykel yapana."[1180]

1068- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Cehennem halkından olup, henüz benim görmediğim iki grup vardır. Birincisi; ellerinde sığır kuyrukları gibi kamçılarla insanları dövenler ve halka zulmedenlerdir. İkincisi ise; giyinik çıplaklar ve başlarını deve hörgücü gibi yükselten kadınlardır. İşte onlar cennete giremeyecekler, onun kokusunu da duyamayacaklardır. Oysa cennetin kokusu beş yüz yıllık mesafeden duyulur. [1181]

1069- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde ölüm alaca bir koç gibi getirilip cennetle cehennem arasında durdurulacak ve onların gözleri önünde kesilecektir. Eğer sevinçten ölecek bir kişi olsaydı, o anda cennetlikler ölürlerdi. Ve eğer üzüntü ve kederden ölecek bir kişi olsaydı, cehennemlikler ölürlerdi."[1182]

1070- Hafsa (r.a)'dan, Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnşaallah Bedir'e ve Hudeybiye'ye katılanlardan hiç birinin ateşe girmeyeceğini umuyorum. Ben:

- Ey Allah'ın Rasulü! Allah; "Sizden cehenneme varmayacak olan hiçbir kimse

yoktur. Bu durum, Rabbin katında kesinleşmiş bir hükümdür" (Meryem 71) buyurmadı mı? diye sordum. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Sen Allah'ın; "Sonra biz Allah'tan korkup sakınanları kurtarır, zalimleri ise topluca orada bırakırız" (Meryem 72) buyurduğunu duymadın mı?"[1183]

1071- "Ensardan bir genç vardı. Kendisindeki Allah korkusunun etkisiyle cehennemden her söz edildiğinde ağlardı. Öyle ki nihayet evden çıkamaz oldu. Bir gün Rasulullah (s.a.v) genci ziyaret etmek için evine gitti. Genç, Rasulullah (s.a.v)'ı görünce kalkıp onu kucakladı ve daha Peygamber (s.a.v)'ı bırakmadan düşüp öldü. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Ateş korkusu kardeşinizin ciğerlerini parçaladı. Onu korku öldürdü. Cenazesini kaldırın. Canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Allah onu korktuğu ateşten korumuştur. Herhangi bir şeyi bulacağını uman kimse, o şeyi arar ve bulur. Herhangi bir şeyden korkan kimse de, o şeyden kaçar." [1184]

1072- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Gücünüzün yettiği kadar ibadet ederek cenneti isteyin, gücünüzün yettiği kadar da haram olan şeylerden uzak durarak cehennemden kaçın. Çünkü cenneti isteyen ve cehennemden kaçan kimse gecenin tamamını uyuyarak geçirmez. Şüphesiz ahiret saadeti, günahkârların hoşuna gitmeyen, tembellere ağır gelen ibadetlerle çevrelenmiş, dünya ise gafillere hoş gelen boş ve değersiz istek ve arzularla çevrelenmiştir. Bunlar sizi ibadetlerden ve ahiret hazırlığından alıkoymasın." [1185]

1073- Ömer İbnu'l-Hattab (r.a) şöyle derdi:

"Cehennemi çokça hatırlayın! Çünkü onun sıcaklığı çok şiddetli, dibi derin, kamçı ve balyozları da demirdendir."[1186]

1074- İbni Abbas (r.a) bazen yatağına girdiği zaman kendisini tavaya giren bir dane gibi hisseder ve:

- Allah'ım! Ateş korkusu uykumu kaçırdı, der sonra da kalkar namaz kılardı."[1187]

57- ÖĞÜT VE NASİHATLER

"Öyleyse sen öğüt ver (hatırlat). Çünkü öğüt (hatırlatma), mü'minlere fayda verir."[1188]

1075- Muaz bin Cebel (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) elimden tutarak bir müddet yürüdü. Sonra şöyle buyurdu:

- Ey Muaz! Sana Allah'tan korkmanı, doğru sözlü olmanı, verdiğin sözde durmanı, emanete riayet etmeni, hainliği terk etmeni, yetime merhamet etmeni,

komşuları korumanı, öfkene hakim olmanı, yumuşak sözlü olmanı, selamı yaymanı, imama (İslam cemaatinin meşru imamları) tabi olmanı, geniş bir şekilde Kur'an bilgisine sahip olmanı, ahireti sevmeni, hesaptan endişe etmeni, kasr-ı emel sahibi (dünyaya karşı beklentisiz) olmanı, amelini güzel yapmanı tavsiye ederim. Bir müslümana sövmekten, yalancıyı tasdik etmekten, doğru söylenen bir sözü yalanlamaktan, adil devlet başkanına isyan etmekten, yeryüzünde fesat çıkarmaktan seni men ederim. Ey Muaz! Her ağaç ve taşın yanında Allah'ı an. Her günahının ardından da tevbe et. Açık olan günahının ardından açık olarak, gizli olan günahının ardından da gizli olarak tevbe et…"[1189]

1076- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sanki hak ve hakikati uygulamak, bizden başkalarının görevi… Sanki bu dünyada ölüm, bizim dışımızdakilerin yazgısı…

Sanki bizim cenaze törenini yapıp defnettiğimiz ölüler bir yolculuğa çıktılar da, bir müddet sonra bize dönecekler… Onları kabirlerine indirir, sanki onlardan sonra hiç ölmeyecekmişçesine miraslarını yeriz! Öğüt veren her şeyi unutmuş, uyarılara kulak asmamış, bizi tehlikeye düşürüp cehennem sürükleyen her şeye güven beslemişiz!

Başkalarının ayıbını bırakıp kendi ayıbı ile meşgul olan, helalinden kazandığı malı hayır yolunda harcayan, ilim ve hikmet ehli ile oturup kalkan, alçak karakterli ve günahkâr tabiatlı kimselerden uzak duranlara ne mutlu!

Ve ne mutlu o kimseye ki, hakka boyun eğer, kibirlenmez, huyunu güzelleştirir, malının fazlasından infak eder, sözünün fazlasını tutar ve sünnetle yetinip bid'atle uğraşmaz!.."[1190]

1077- Ebu Zer (r.a)'den;

"Rasulullah (s.a.v)'a:

- *Ey Allah'ın Rasulü! Bana tavsiyede bulunun, dedim.*
- *Sana Allah korkusunu (takvayı) tavsiye ederim; çünkü o her şeyin başıdır, buyurdu.*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Biraz daha nasihat et, dedim. Bunun üzerine:*
- *Kur'an okumayı ve Allah'ı anmayı hiç bir zaman ihmal etmemeni tavsiye ederim. Çünkü bu senin için yeryüzünde bir nur, göklerde ise bir azıktır, buyurdu. Ben nasihati biraz daha artırmasını istediğimde:*
- *Çok gülme; çünkü bu kalbi öldürür ve yüzdeki nuru giderir, buyurdu. Ben nasihati yine artırmasını istedim. Bu kez:*
- *Cihadı asla terk etme! Çünkü bu ümmetimin ruhbanlığıdır (Allah'a yaklaşma*

vesilesi), buyurdu. Ben yine artırmasını istedim.

- *Kendini uzun süre susup konuşmamaya alıştır! Çünkü bu, şeytanı kovar ve dinini koruma hususunda sana yardımcı olur, buyurdu. Ben nasihati yine artırmasını istedim.*
- *Fakirleri sev ve onlarla oturup kalkmayı sürdür, buyurdu. Ben yine nasihati artırmasını istedim.*
- *Her zaman senden daha aşağıda olanlara bak; sakın senden daha üstün olanlara bakma! Çünkü bu senin Allah'ın nimetlerini küçümsememen için daha uygundur, buyurdu. Ben nasihati yine artırmasını istedim.*
- *Acı da olsa her zaman hakkı söyle, buyurdu. Ben yine nasihati artırmasını istedim.*
- *Sende bulunan ayıplardan dolayı başkalarına suçlama. Senin işlediğin hataları işleyenlere buğzetme. Çünkü sende bulunan ayıpları görmeyip de aynı ayıplardan dolayı başkalarını kötülemen, işlediğin bir suçtan dolayı başkalarına kızman ayıp olarak sana yeter, buyurdu. Sonra da mübarek elleriyle göğsüme vurarak şunları söyledi:*
- *Ey Ebu Zerr! Tedbir almak gibi akıllılık, Allah'ın haramlarından sakınmak gibi takva ve güzel ahlak gibi şeref yoktur."*[1191]

1078- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Rabbinize yönelin! Az ve yeterli olan mal, çok ve kulluktan alıkoyan maldan daha hayırlıdır. Ey insanlar! Önünüzde iki tepe vardır. Hayır tepesi ve şer tepesi… Şer tepesinde olan şeyler insanlara daha sevimli kılınmıştır. Yarım hurmayla da olsa, kendinizi cehennem ateşinden koruyun."[1192]

1079- Ebu Zer (r.a) şöyle anlattı:

"Dostum Rasulullah (s.a.v) bana şu yedi şeyi tavsiye etti:

1-Muhtaçları sevip onlara yaklaşmamı,

2-Hali vakti benden daha iyi durumda olanlarla değil, benden daha düşkünlerle ilgilenmemi,

3-Bana karşı haksızlık yapsalar da, akrabalarımı ziyaret etmemi,

4-"La havle vela guvvete illa billâh (Güç ve kuvvet ancak Allah iledir)" sözünü çok söylememi,

5-Sonucu acı da olsa ancak doğruyu konuşmamı,

6-Allah yolunda hiç kimsenin kötü sözüne ve kınamasına aldırmamamı,

7-Halktan hiçbir şey istemememi."[1193]

1080- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Beş şey gelmeden önce beş şeyin kıymetini bil:

1-Ölüm gelmeden önce hayatının.

2-Hastalık gelmeden önce sağlığının.

3-Meşguliyet gelmeden önce boş vaktinin.

4-İhtiyarlık gelmeden önce gençliğinin.

5-Fakirlik gelmeden önce zenginliğinin."[1194]

1081- Abdullah İbni Ömer (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) bize yönelerek şöyle buyurdu:

- Ey muhacirler topluluğu! Şu beş şey başınıza geldiği zaman sizde hiçbir hayır kalmaz. O döneme ulaşmanızdan Allah'a sığınırım. O beş şey şunlardır:

1-Bir toplumda zina ve fuhuş açık bir şekilde işlendiğinde, muhakkak ki o toplumun içinde Taun hastalığı ve kendilerinden önceki millerlerde görülmemiş hastalıklar ortaya çıkar.

2-Bir toplum, ölçü ve tartıda adaletsizlik yaparsa, muhakkak ki, kıtlık, geçim zorluğu ve başlarındaki idarecilerin zulmüyle cezalandırılırlar.

3-Bir toplum, mallarının zekatını vermekten çekinirse, muhakkak ki yağmurun yağdırılmaması ve kıtlıkla cezalandırılırlar. Ve neredeyse hayvanları olmasa kendilerine yağmur yağdırılmaz.

4-Bir toplum, Allah'a ve Rasulüne vermiş oldukları sözü bozarlarsa, muhakkak ki Allah, o toplumun başına kendilerinden olmayan bir düşmanı musallat eder. Ve o düşman, toplumun elinde ne varsa alır.

5-Bir toplumun idarecileri Allah'ın kitabıyla hükmetmedikleri, ondan işlerine geleni aldıkları zaman, Allah onların azabını kendi içlerinden verir. Onları aralarındaki fitne, fesat ve anarşiyle cezalandırır."[1195]

1082- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ümmetim şu on beş özelliğe sahip olurlarsa kendilerine bela iner.

-Ey Allah'ın Rasulü! O özellikler nelerdir? diye soruldu. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

1- Para ve mal belirli kişiler arasında dönüp dolaştığı,

2- Emanetlere önem verilmediği,

3- Zekat angarya olarak görüldüğü,

4- İlim dinden başka bir gaye ve hedef için öğrenildiği,

5- Kişi hanımının sözünü dinleyip annesine karşı geldiği,

6- Arkadaşına iyi davranıp babasına saygısızlık yaptığı,

7- Mescidlerde Allah ve Rasulünün istemediği sesler ve gürültüler yükseldiği,

8- Fasık adamın toplumun başına geçtiği,

9- En alçak ve değersiz kimsenin millete önder olduğu,

10- Şerrinden korkulduğu için azgın kimselere ikram edildiği,

11- Şarkıcı kadınlar çoğaldığı,

12- Çalgı aletleri yaygınlaştığı,

13- İçkiler içildiği,

14- Erkekler tarafından ipek elbiseler giyildiği,

15- Bu ümmetin sonradan gelen nesilleri atalarına lanet okuduğu vakit…

İşte o zaman imansızlık ve küfür rüzgarları, depremler, yere batmalar, şekil ve şahsiyet değişiklikleri, gökten taş yağdırılması ve ipliği kesilen eskimiş bir kolyenin tanelerinin ardı sıra gitmesi gibi birbiri takip eden felaketler, bela ve musibet beklesinler."[1196]

1083- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"İnsanların en soylusu olmak isteyen kimse; Allah'tan korksun!

İnsanların en kuvvetlisi olmak isteyen kimse; Allah'a dayanıp, güvensin!

İnsanların en zengini olmak isteyen kimse ise; Allah'ın elindekine, kendi elindekinden daha çok güvensin!"[1197]

1084- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah, kendi gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde şu yedi grup insanı arşının gölgesinde gölgelendirecektir. Bunlar;

1-Adaletli devlet başkanı

2-Allah'a ibadet içerisinde yetişen genç

3-Kalbi mescidlere bağlı kişi

4-Allah için birbirlerini seven, Allah için bir araya gelen ve Allah için ayrılan iki kişi

5-Makam ve mevki sahibi, güzel bir kadın kendisine ahlaksızlık teklif ettiğinde; "Ben Allah'tan korkarım" diyen adam

6-Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek kadar gizli veren kimse

7-Tenha bir yerde Allah'ı zikrederek gözleri yaşaran kimse."[1198]

1085- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yedi şey başınıza gelmeden hayırlı ameller işlemekte acele edin:

1-Unutturucu fakirlik

2-Azgınlaştıran zenginlik

3-Bedeni fesat eden hastalık

4-Aklı gideren ihtiyarlık

5-Ani gelen ölüm

6-Deccal; bu beklenen bir şerdir.

7-Kıyamet; bu ise hepsinden daha kötü ve daha acıdır."[1199]

1086- Rasulullah (s.a.v) bir gün ashabına:

- *Herhangi birinizin ailesi, malı ve amelleriyle neye benzediğini biliyor musunuz? diye sordu. Sahabeler de:*
- *Allah ve Rasulü daha iyi bilir, dediler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *Sizin herhangi birinizin malı, ailesi ve amelleriyle olan örneği, üç kardeşi olan adamın durumuna benzer; Adamın birinin üç kardeşi vardı. Bu kişi vefat edeceği sırada kardeşlerinden birini çağırarak:*
- *Gördüğün gibi artık ölüyorum. Aramızda bu kadar senelik bir kardeşlik var. Şimdi söyle bakalım bu kardeşlik gereği benim için ne yapacaksın? diye sordu. Kardeşi de:*
- *Hastalığın süresince sana bakar ve seni hiç yalnız bırakmam. Öldüğünde de seni yıkar, kefenler, kabrine varıncaya kadar tabutunu taşırım. Daha sonra da seni hayırla anar ve soranlara övgüyle anlatırım, cevabını verir. Bu kardeş; o kişinin ailesi (gibi) dir. Siz bu kardeşi nasıl buluyorsunuz? Sahabeler:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Onu faydalı bir kardeş olarak görmüyoruz, dediler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:*
- *Ölüm döşeğinde yatmakta olan o kişi, ikinci kardeşini çağırarak ona:*
- *Benim ölmek üzere olduğumu görüyorsun. Aramızda bunca senelik kardeşlik ve hak var. Bunun gereği olarak benim için ne yapacaksın? dedi. O da:*
- *Sana ancak diriler arasında bulunduğun sürece herhangi bir faydam dokunabilir. Öldüğünde yollarımız ayrılacak, sen başka bir bir yola gideceksin ben başka bir yola... Bu durumda senin için ne yapabilirim? cevabını verdi. İşte bu kardeşi de onun malı (gibi) dır. Bu kardeşi nasıl buluyorsunuz? Sahabeler:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! Biz bu kardeşi de faydalı biri olarak görmüyoruz, dediler.*

Rasulullah (s.a.v) şöyle devam etti:

- *Ölüm döşeğindeki adam üçüncü kardeşine de:*
- *Görüyorsun ki artık ölüyorum. Diğer iki kardeşimin verdiği cevabı da duydun. Peki sen kardeşlik gereği benim için ne yapacaksın? diye sordu. Üçüncü kardeşi de şunları söyledi:*
- *Ben onlara benzemem. Kabre girdiğinde ve tek başına kaldığında sana yoldaşlık yaparım. Tartı ve hesap gününde terazinin iyilikler kefesini ağırlaştırırım. Sahabeler buna:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! O güzel bir kardeş ve iyi bir arkadaştır, dediler. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):*
- *İşte gerçek kardeş budur, buyurdu. O zaman Abdullah b. Kürz adlı sahabe kalkarak:*
- *Ey Allah'ın Rasulü! İzin verirseniz bu anlattıklarınızı şiirleştireyim, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:*
- *Evet yapabilirsin, buyurdu. Abdullah b. Kürz o geceyi evinde geçirerek ertesi gün Hz. Peygamber'in huzuruna çıktı. Sahabeler de oraya topladılar. Abdullah şu şiiri okudu:*
- *"Ben, ailesi, malı ve elleriyle yaptığı ameller olmak üzere üç kardeşi olan ve öleceği sırada onları çağırarak kendilerine şöyle diyen kişi gibiyim:*

"Bugün başıma gelen şu çetin günde bana yardımcı olunuz. Bu gün çok uzun ve korkunç bir ayrılığın başlangıcıdır. Bu konuda bana ne gibi bir yardımda bulunabilir siniz?". Bunun üzerine kardeşlerden biri şöyle dedi:

"Ben, hayatta olduğun sürece sana itaat eder ve her dediğini yaparım. Fakat ayrılık vakti geldiğinde senin için hiçbir şey yapamam. Eğer benden bir şey isteyeceksen şimdi istemelisin. Çünkü seninle birlikte gelecek olsam birçok tehlikelere atılmış olurum. Eğer gidecek olursan sakın beni arkanda bırakma. Ölmeden önce beni, halini ıslah etmek için harcamalısın". İkinci kardeşse şunları söyledi:

"Ben seni cidden sever ve fazilet bakımından diğerlerinden üstün tutarım. Senin için yorulur ve sana nasihat ederim. Ancak ölüm geldiğinde senin için ona karşı koyamam; bu konuda elimden ağlamaktan başka bir şey gelmez. Evet, vefat ettiğinde hıçkıra hıçkıra ağlar, soran olduğunda seni överim. Cenazene katılıp diğerleriyle birlikte seni son ikametgahına kadar taşırım. Oraya yerleştiğinde evime geri dönerek sanki hiç bir şey olmamışçasına ve seninle aramızda dostluk ve kardeşlik yokmuşçasına işimin başına geçerim". İşte bu kardeş o kişinin ailesidir, birincisi ise onun malıydı. Bu ikisinin ölen kişiye en ufak bir faydaları dokunmadı. Sıra üçüncü kardeşe geldiğinde o şunları söyledi:

"Ben senin için gerçek bir kardeşim. Korkunç ve tehlikeli anlarında benim gibi bir dost ve kardeş bulamazsın. Kabrinde seni yalnız bırakmam ve her türlü tehlikeye karşı savunurum. Kıyamet gününde hesaplar görülürken iyiliklerini artırmak için terazinin kefesine otururum. Bunun için de sakın beni unutma ve kıymetimi bil. Çünkü ben senin için daima şefkatli ve seni hiç bir zaman mahcup etmeyecek bir nasihatçiyim". İşte bu kardeş de insanın kendisi için önden gönderdiği salih amelleridir. İnsan yaptığı iyilikleri ahirette bulacaktır". Bu şiiri dinleyen Rasulullah (s.a.v) ve onunla birlikte orada bulunan sahabeler ağladılar. Daha sonraki dönemlerde müslümanlar Abdullah'ı yanlarına çağırıp ona bu şiiri okutarak ağlarlardı."[1200]

1087- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Elbisenin parlaklığının gittiği gibi, bir gün gelecek İslam'ın da parlaklığı gidip sönecek. Hatta orucun, namazın, kurbanın, zekatın ne olduğu bilinmeyecek. Bir gece Allah'ın kitabı silinecek ve yeryüzünde ondan tek bir ayet dahi kalmayacak. İnsanlardan sadece yaşlı adamlar ve kadınlar kalacak ve onlar da şöyle diyecekler:

- *Bari atalarımızdan öğrendiğimiz "La ilahe illallah (Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur)" kelimesini söyleyelim."*[1201]

1088- Süveyd el-Ezdi (r.a) şöyle anlatıyor:

"Kavmimi temsilen Rasulullah (s.a.v)'a gelen yedi kişinin yedincisiydim. Yanına girip konuşunca halimiz ve kıyafetimiz hoşuna gitti ve sordu:

- *Sizler kimlersiniz? Biz de:*
- *Bizler mü'minleriz, dedik. Bunun üzerine şöyle sordu:*
- *Her sözün bir hakikati vardır. Sizin sözünüzün ve imanınızdaki sadakatin hakikati nedir? Biz:*
- *On beş özellik; beşine iman ettik, beşiyle amel ettik, beşini de cahiliyye döneminde ahlak edinmiştik. Şu anda da bu ahlaklarımızı koruyoruz. Ama eğer hoş görmezsen onları terk ederiz, dedik. Rasulullah (s.a.v):*
- *O halde bunları anlatın, buyurdu. Biz de şöyle anlattık:*
- *İman konusundaki beş şey; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve öldükten sonra dirilmeye iman ederiz.*

Amel konusundaki beş şey ise; Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed (s.a.v)'ın O'nun kulu ve Rasulü olduğuna şehadet ederiz. Namazı ikame eder, zekatı verir, Ramazan orucunu tutar, gücümüz yettiğinde de Kabe'yi haccederiz.

Cahiliyyedeki beş özellik de şunlardır; bolluk anında şükretmek, sıkıntı anında sabretmek, Allah'ın takdirine rıza göstermek, düşmanla karşılaşınca metanetli ve sabırlı olmak ve düşmanın başına gelen musibete sevinmemek.

Rasulullah (s.a.v) imanlarının bu ölçüde halis ve fıtratlarının bu derece düzgün olmasına o kadar sevindi ki, onlara şöyle buyurdu:

- Sizler bilge, alim ve fakih kimselersiniz. Ben de size beş özellik tavsiye edeyim, tamamı yirmi olsun.

Eğer söylediğiniz gibiyseniz yemeyeceğiniz şeyi toplamayın, oturmayacağınız binayı yapmayın, yarın yok olup gideceğiniz bir konuda yarışa girmeyin, kendisine döneceğiniz ve arz edileceğiniz Allah'tan korkun, kendisine doğru gitmekte olduğunuz ve ebedi kalacağınız yeri, ahireti isteyin."[1202]

1089- Rasulullah (s.a.v)'a bir adam geldi ve:

- Allah senin sebebinle Müslümanlara bereket versin. Bana da senden özel bir hayır ihsan etsin, dedi. Rasulullah (s.a.v) da:

- Bir nasihat mi istiyorsun? diye sordu. Adam:

- Evet, dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Otur! Bir iş yapmak istediğin zaman onun sonucunu düşün. Hayırlıysa yap, hayırlı değilse vazgeç."[1203]

1090- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'ın yanına gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bana faydalı bir şey öğret ve özlü bir söz söyle, dedi. Rasulullah (s.a.v) da şöyle buyurdu:

- Namazını dünyaya veda eden bir kimsenin namaz kılışı gibi kıl. Özür dilemeni gerektirecek şeylerden sakın. İnsanların sahip oldukları şeylere karşı rağbet etmeme konusunda da azimli ve kararlı ol."[1204]

1091- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey kardeşim! Sana bir takım nasihatlerde bulunacağım. Onları iyi muhafaza et, umulur ki Allah onlarla seni faydalandırır: Kabirleri ziyaret et ki, sana ahireti hatırlatsın. Ölüleri yıka ki, sana açık bir öğüt olsun. Cenaze namazı kıl ki, kalbin hüzünlensin. Çünkü kalbi hüzünlü olan insanlar Allah'ın gölgelendireceği kimselerden olup, bütün hayırlara ulaşacaklardır. Zavallı insanlarla otur ve karşılaştığında onlara selam ver. Başlarına musibet gelmiş kimselerle beraber olmak Allah için tevazuyu ve imanı artırır. Elbisenin sade, kibir ve gösterişten uzak olanını giy. Rabbine ibadet etmek için hazırlan. Mü'min böyle yaparsa; iffetli, şerefli ve güzel olur. Allah'ın yarattıklarından hiç birine ateşle azap etme."[1205]

1092- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Günahları azalt ki, ölüm sana kolay gelsin. Borcu da azalt ki, hür olarak yaşayasın."[1206]

1093- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Adalet güzeldir; yöneticilerde olursa daha güzeldir. Cömertlik güzeldir; zenginlerde olursa daha güzeldir. Vera' güzeldir; alimlerde olursa daha güzeldir. Sabır güzeldir; fakirlerde olursa daha güzeldir. Tevbe güzeldir; gençlerde olursa daha güzeldir. Haya güzeldir; kadınlarda olursa daha güzeldir."[1207]

1094- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Allah kendisini görüp gözettiği halde, gaflet içinde yaşayan kimseye hayret ederim! Ölüm peşinde koştuğu halde, aşırı bir şekilde dünyayı isteyen kimseye şaşarım! Allah'ın kendisinden razı olup olmadığını bilmediği halde, kahkahalarla gülen kimseye hayret ederim!"[1208]

1095- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Hayatınızın her anında hayır elde etmeye çalışın. Ve Allah'ın rahmet esintilerine yönelin. Çünkü Allah'ın rahmet esintileri vardır. Onları dilediği kuluna yöneltir. Allah'tan kusurlarınızı örtmesini ve sizi korktuklarınızdan emin kılmasını isteyin."[1209]

1096- Ukbe bin Âmir (r.a)'den:

Rasulullah (s.a.v) bir gün Uhud şehidlerini ziyaret etti ve hem hayattakilerle hem de ölülerle vedalaşır gibi onların cenaze namazlarını sekiz sene sonra kıldı. Sonra minbere çıkıp şöyle buyurdu:

"Ben sizin için bir öncüyüm. Ve sizin için şahidim. Buluşma yeriniz Havz'dır. Şüphesiz ben şu bulunduğum yerden onu görür gibiyim. Dikkat edin! Ben sizin şirke düşmenizden korkmuyorum, fakat sizin dünya için birbirinizle yarışa girmenizden korkuyorum."[1210]

1097- İbni Abbas (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v)'ın bineğinin arkasındaydım. Bana şöyle buyurdu:

- *Ey çocuk! Sana bazı kelimeler öğreteceğim, Allah'ın emir ve yasaklarını gözet ki, Allah da seni gözetsin. Allah'ın emir ve yasaklarını gözet ki, O'nu her an yanında bulasın. Bir şey isteyeceğin zaman Allah'tan iste. Yardım dileyeceğin zaman Allah'tan dile. Bütün insanlar sana bir fayda vermek için toplansalar, Allah'ın dilediğinden başka bir fayda sağlayamazlar. Yine bütün insanlar sana bir zarar vermek için toplansalar, Allah'ın dilediğinden başka bir zarar veremezler. Kalemler kalkmış, sayfalar dürülmüştür."*[1211]

1098- Muaz bin Cebel (r.a) şöyle anlatıyor:

"Rasulullah (s.a.v) bir gün elimden tuttu ve bana şöyle buyurdu:

- *Ey Muaz! Vallahi ben seni seviyorum! Ben de:*

- Anam-babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasulü! Vallahi ben de seni seviyorum, dedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

- Ey Muaz! Sana bir şey tavsiye edeceğim. "Allahumme eınni ala zikrike ve şükrike ve husni ibadetik (Allah'ım! Seni zikretmek, sana şükretmek ve güzel bir şekilde ibadet etmek konusunda bana yardım et.)" Bu duayı mutlaka her namazın ardından oku."[1212]

1099- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dört şey sende olduktan sonra dünyadan elde edemediğin şeyler sebebiyle asla üzülme: Doğru söz, emaneti korumak, güzel ahlâk ve helâl rızık."[1213]

1100- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Kime şu dört şey verilmişse, ona dört şey daha verilmiş demektir.

1-Kime Allah'ı anma nimeti verilmişse, Allah da onu anar. Çünkü Allah Kur'an'da; "Beni anın ki, ben de sizi anayım" (Bakara 152) buyuruyor.

2-Kime dua kapısı açılmışsa, kendisine icabet edilecektir. Çünkü Allah Kur'an'da; "Bana dua edin ki, size icabet edeyim" (Mü'min 60) buyuruyor.

3-Kime verilen nimetler şükretmek nasip edilmişse, fazlası da verilecek demektir. Çünkü Allah Kur'an'da; "Şükrederseniz size olan nimetimi artırırım" (İbrahim 7) buyuruyor.

4-Kime de istiğfar etme nimeti verilmişse, o bağışlanacak demektir. Çünkü Allah Kur'an'da; "Rabbinizden bağışlanma dileyin, Çünkü O çokça bağışlayandır" (Nuh 10) buyuruyor."[1214]

1101- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- Dikkat edin! Sizin en hayırlılarınızı size bildireyim mi? Sahabeler:

- Evet, bildir! dediler. Rasulullah (s.a.v.):

- Sizin en hayırlılarınız; görüldükleri zaman, Allah'ı hatırlatan kimselerdir, buyurdu. Rasulullah (s.a.v) yine:

- Dikkat edin! Sizin en kötülerinizi de size haber vereyim mi? diye sorunca Sahabeler:

- Evet, haber ver! dediler. Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

- Sizin en kötüleriniz; insanlar arasında laf taşıyarak dolaşanlar, dostların aralarını bozanlar, suçsuz, masum kimselere sıkıntı vererek azgınlık yapan kimselerdir."[1215]

1102- Bir adam Rasulullah (s.a.v)'a gelerek:

- Ey Allah'ın Rasulü! İyilik yaptığım zaman iyilik yaptığımı, kötülük

yaptığımda da kötülük yaptığımı nasıl bilebilirim? diye sordu. Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

- (Seni İslam'a göre değerlendiren) Komşuların "İyilik yaptın" dedikleri zaman iyilik yapmışsın, "Kötülük yaptın" dedikleri zaman da kötülük yapmışsın demektir."[1216]

1103- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Zandan uzak durun. Çünkü zan; sözün en yalanıdır. Başkalarının gizli konuştuklarını yaymayın! Birbirinizin ayıplarını araştırmayın! Gereksiz yere rekabete girmeyin! Birbirinizi kıskanmayın! Birbirinize kin gütmeyin! Birbirinize sırt çevirmeyin! Ey Allah'ın kulları! Allah'ın size emrettiği şekilde kardeş olun! Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yüz üstü bırakmaz, ona hakaret etmez. (Sonra kalbini gösterdi) Dikkat edin! Takva buradadır! Takva buradadır! Takva buradadır! Kişinin müslüman kardeşini küçük görmesi, kötülük bakımından kendisine yeter de artar bile! Müslümanın kanı, şerefi, malı diğer müslümanlara haramdır. Allah sizin bedenlerinize ve görünüşlerinize bakmaz. Ancak amellerinize ve kalplerinize bakar." [1217]

1104- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Dünya caziptir, tatlıdır. Allah sizi orada halife (yetkili) kılacak ve nasıl davranacağınıza bakacaktır. Dünyadan ve kadınlardan sakının. Çünkü İsrail oğulları arasında çıkan ilk fitne, kadınlar yüzünden çıkmıştır.

Dikkat edin! İnsanlar değişik sınıflar halinde yaratılmışlardır. Onlardan bir kısmı; mü'min olarak doğar, mü'min olarak yaşar ve mü'min olarak ölür. Bir kısmı ise; kafir olarak doğar, kafir olarak yaşar ve kafir olarak ölür. Bir kısmı; mü'min olarak doğar, mü'min olarak yaşar ve kafir olarak ölür. Bir kısmı da; kafir olarak doğar, kafir olarak yaşar ve mü'min olarak ölür.

Dikkat edin! Öfke insanın içinde tutuşturulan bir kordur. Öfkelenen bir kimsenin gözlerinin kızardığını, boyun damarlarının şiştiğini görmüyor musunuz? Biriniz öfkelendiğini hissederse, hemen otursun. Dikkat edin! İnsanların en hayırlısı; geç öfkelenen ve çabuk sakinleşendir. İnsanların en kötüsü de; çabuk öfkelenen ve geç sakinleşendir. Kişi geç öfkelenip geç sakinleşirse veya erken öfkelenip erken sakinleşirse bu iki hal birbirini telafi eder.

Dikkat edin! En hayırlı tüccar; borcunu güzellikle ödeyen ve güzellikle isteyendir. En kötü tüccar ise; borcunu kötülükle ödeyen ve kötülükle isteyendir. Kişi

borcunu güzellikle öder, alacağını kötülükle isterse veya kötülükle öder, güzellikle isterse bu iki hal birbirini telafi eder.

Dikkat edin! Kıyamet günü, sözünden dönen bir kimse için döndüğü sözün değerine göre bir sancak dikilir.

Dikkat edin! Sözünden dönenlerin en büyüğü; idarecinin verdiği sözden dönmesidir.

Dikkat edin! İnsanların korkusu kişiyi bildiği doğruyu söylemekten alıkoymasın.

Dikkat edin! Cihadın en faziletlisi; zalim hükümdarın karşısında söylenen doğru sözdür.

Dikkat edin! Dünyanın geçen ömrüne göre kalan ömrü, şu gününüzün geçen kısmına göre kalan süresi kadar azdır."[1218]

1105- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Ey kullarım! Ben kendime zulmü haram ettim, sizin aranızda da onu haram kıldım. Öyleyse birbirinize zulmetmeyin.

Ey kullarım! Hidayet verdiklerim dışında hepiniz doğru yoldan sapmışsınız. Öyleyse benden hidayet isteyin de sizi hidayet edeyim!

Ey kullarım! Benim yedirdiklerim dışında, hepiniz açsınız. Öyleyse benden yiyecek isteyin de size yiyecek vereyim!

Ey kullarım! Benim giydirdiklerim dışında hepiniz çıplaksınız! Öyleyse benden giysi isteyin de sizleri giydireyim!

Ey kullarım! Sizler gece ve gündüz hata işliyorsunuz. Ben ise bütün günahları affederim. Öyleyse benden af ve bağışlanma isteyin ki, sizleri bağışlayayım.

Ey kullarım! Bana zarar verme gücüne ulaşamazsınız ki, bana bir zarar veresiniz! Bana fayda sağlama mertebesine de ulaşamazsınız ki bana bir fayda sağlayasınız.

Ey kullarım! Eğer sizler, öncekileriniz ve sonradan gelecek olanlarınız, insan ve cin olanlarınız… Hepinizin kalbi sizden en muttaki (Allah'a karşı sorumluluk bilincinde olan) bir insanın kalbi gibi olsaydı, bu benim saltanatımda zerre miktarı hiçbir şey artırmazdı."

Ey kullarım! Eğer sizler, öncekileriniz ve sonradan gelecek olanlarınız, insan ve cin olanlarınız… Hepinizin kalbi sizden en fâcir (günahkar) bir kimsenin kalbi gibi olsaydı, bu benim saltanatımdan zerre miktarı dahi eksiltmezdi...

Ey kullarım! Eğer sizler, öncekileriniz ve sonradan gelecek olanlarınız, insan ve cin olanlarınız… Hepiniz bir alanda toplanıp benden istekte bulunsaydınız, ben de her

insana istediğini verseydim, bu benim mülkümden ancak iğnenin denize batırıldığı zaman oluşan eksiklik kadar eksiltirdi.

Ey kullarım! Bunlar sizin amelleriniz, onları sizin için sayıyorum. Sonra bunların karşılığını size ödeyeceğim. Öyleyse sizden kim bir hayırla karşılaşırsa Allah'a hamd etsin. Kim de hayır değil de başka bir şey bulursa, kendinden başka bir şeyi veya kimseyi kınamasın, başına gelen bela ve musibeti kendisinden bilsin."[1219]

1106- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Sözlerin en doğrusu; Allah'ın kitabıdır. En sağlam kulp; kelime-i şehadettir. En hayırlı millet; Hz. İbrahim'in milletidir. Yolların en hayırlısı; Muhammed'in yoludur. Sözlerin en değerlisi; Allah'ı zikretmektir. Kıssaların en güzeli; şu Kur'an'dır. İşlerin en hayırlısı; farz olan amellerdir. Her şeyin en kötüsü de; sonradan ortaya çıkan bid'atlerdir. Davetlerin en güzeli; peygamberlerin davetidir. En şerefli ölüm; şehid olarak ölmektir. Körlüğün en kötüsü; hidayetten sonra tekrar sapıklığa dönmektir. İlmin en iyisi; faydalanılan ilimdir. Doğru yolun en iyisi; izlenilen yoldur. En kötü körlük; kalp körlüğüdür. Veren el, alan elden daha hayırlıdır. Az ve yeterli olan mal, çok olup ahiretten alıkoyan servetten daha iyidir. En kötü mazeret; ölüm anındaki mazerettir. Pişmanlığın en kötüsü; kıyamet günü duyulan pişmanlıktır.

İnsanların bir kısmı namazı ancak en son vaktinde kılar. Kimisi de Allah'ı çok az hatırlar. En büyük hata; dilin çokça yalan söylemesidir. En hayırlı zenginlik; gönül zenginliğidir. En hayırlı azık; takvadır. Hikmetin başı; Allah korkusudur. Kalpte hürmetle saklanan en hayırlı şey; kuvvetli bir imandır. İmanî meselelerde şüphe ve tereddüt etmek küfürdendir. Ölüler için yüksek sesle ağlamak, dövünmek cahiliyye adetlerindendir. Müslümanların ortak malını kendi üzerine geçirmek; cehennem közlerini toplamak demektir. Altını ve gümüşü biriktirip de Allah yolunda harcamamak; vücudu cehennem ateşiyle dağlamak demektir. Gayr-i meşru şeyleri ve küfrü konu alan şiir; şeytanın nağmelerindendir. İçki bütün kötülüklerin kendisinde toplandığı düğümdür. Kadınlar şeytanın tuzaklarıdır. Gençlik bir çeşit deliliktir. Kazançların en kötüsü; faizden kazanılandır. Yiyeceklerin en kötüsü; yetim malıdır. Mutlu insan; başkalarından ibret alandır. Kötü kimse ise, daha annesinin karnındayken belirlenmiştir.

Her birinizin sonunda gideceği yer; birkaç metrelik topraktır. Her iş sonucuyla değerlendirilir. Amellerde esas olan, son durumdur. Haber yayanların en kötüsü; yalan haber yayanlardır. Gelmesi kesin olan şey (ölüm-kıyamet) yakındır! Mü'mine sövmek; fasıkların, mü'mini öldürmek ise; kâfirlerin özelliğidir. Gıybetini yaparak mü'minin etini yemek; Allah'a karşı gelmektir. Mü'minin malının dokunulmazlığı, kanının

dokunulmazlığı gibidir. Kim yemin ederek "şu şöyle olacak" diye Allah adına hüküm verirse, Allah onu yalancı çıkarır. Kim bağışlarsa, Allah da onu bağışlar. Kim affederse, Allah da onu affeder. Kim başına gelen sıkıntıya sabrederse, Allah kaybettiklerinin yerini doldurur. Kim öfkesini yutarsa, Allah onu mükâfatlandırır. Kim başkasıyla alay ederse, Allah onu rezil eder. Kim Allah'a karşı gelirse; Allah onu azaplandırır.

Allah'ım! Beni ve ümmetimi bağışla!

Allah'ım! Beni ve ümmetimi bağışla!

Allah'ım! Beni ve ümmetimi bağışla!

Allah'tan beni ve sizi affetmesini dilerim..."[1220]

1107- Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Sözün hastalığı; yalandır.

Güzelliğin hastalığı; kendini beğenmişliktir.

Cömertliğin hastalığı; israftır.

Soyluluğun hastalığı; böbürlenmektir.

Yumuşak huyluluğun hastalığı; horlanma ve aşağılanmadır.

Hoşgörünün hastalığı; başa kakmaktır.

Cesaretin hastalığı; azgınlıktır.

Zerafetin hastalığı; aşırı hoş görünme çabasıdır.

İbadetin hastalığı; ara vermektir.

İlmin hastalığı; unutmaktır."[1221]

1108- Bir adam İbni Mes'ud (r.a)'a geldi ve:

- Bana bir tavsiyede bulun, dedi. İbni Mes'ud (r.a) da şöyle dedi:

- Allah'ın, ayetlerinde "Ey iman edenler!" diye seslendiğini duyarsan hemen ona kulak ver. Çünkü o, ya yapılması emredilen bir hayır ya da vazgeçilmesi istenilen bir şerdir."[1222]

1109- Acem çiftçilerinin önderlerinden birkaç kişi Abdullah b. Mes'ud'un yanına geldi. Müslümanlar onların enselerinin kalınlığına ve çok sıhhatli olmalarına hayret ettiler. Bunun üzerine İbn Mes'ud (r.a) şunları söyledi:

- Siz kafirleri bedenen sıhhatli, kalben ise hastalıklı, diğer taraftan mü'minleri kalben sıhhatli, bedenen ise hastalıklı olarak görürsünüz. Allah'a yemin ederim ki eğer bedeniniz sıhhatli fakat kalbiniz hasta olsaydı Allah katında, pislik yuvarlayan bir böcekten daha değersiz olurdunuz."[1223]

1110- Şakik bin Seleme şöyle dedi:

"Ebu Mes'ud Ukbe bin Amr el- Ensari (r.a) bize gelmişti. Kendisinden nasihat isteyince şöyle dedi:

- Allah'tan korkun ve ateşten sakının. Dinde zikzak çizmekten kaçının. Bugün kabul ettiğini yarın reddeden, bugün reddettiğini de yarın kabul eden kimselerden olmayın."[1224]

1111- Ebu Ubeyde bin Cerrah (r.a), askerlerlerinin arasında dolaşarak onlara şöyle nasihat ediyordu:

"Tertemiz elbiseler giyen nice kimseler vardır ki, dinlerini kirletirler. Kendilerini büyük gören nice kimseler vardır ki, gerçekte çok alçaktırlar. Geçmişte yaptığınız kötülükleri, yaptığınız iyiliklerle temizlemeye çalışın. Bir kimse gökle yer arasını dolduracak kadar kötülük işlese bile, ardından işlediği bir iyilik tüm kötülükleri silip yok eder."[1225]

SONSÖZ

Mesajımızın ve davamızın sonu; alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir…

"CENNETİ ÖZLEYEN GEREKEN HER ŞEYİ YAPAR!.."

Notlar

[←1]

Beyhaki/Şiabu’l-İman 10618.

[←2]

Kenzu'l-Ummal 43364

[←3]

Şihabu’l-Ahbar 878.

[←4]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4100.

[←5]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6188.

[←6]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 51.

[←7]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 50.

[←8]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6137.

[←9]

Camiu’s-Sağir 549.

[←10]

Kenzu'l-Ummal 43547

[←11]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6146.

[←12]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 6116.

[←13]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6091.

[←14]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2362.

[←15]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 662.

[←16]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 434.

[←17]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1108.

[←18]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 122.

[←19]

Kitabu'z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2278.

[←20]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 707.

[←21]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 31.

[←22]

Medaricu’s-Salikin/İbni Kayyım el-Cevziyye c. 2, s. 12.

[←23]

Medaricu’s-Salikin/İbni Kayyım el-Cevziyye c. 2, s. 12.

[← 24]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 35.

[←25]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 47.

[←26]

Medaricu’s-Salikin/İbni Kayyım el-Cevziyye c. 2, s. 12.

[←27]

Hadid 20.

[←28]

A’la 16-17

[←29]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4108.

[←30]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4110.

[←31]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 491.

[←32]

Kenzu’l-Ummal 43156.

[←33]

Buhari/Rikak 2.

[←34]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4113.

[←35]

Camiu’s-Sağir 1795

[←36]

Suyuti/ed-Durru’l-Mensur 85.

[←37]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 847.

[←38]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 5.

[←39]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 503.

[←40]

Kasas 60

[←41]

Fatır 5-6

[←42]

İsra 18-19

[←43]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4153.

[←44]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4102.

[←45]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4109.

[←46]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4114.

[←47]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2371.

[←48]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 767.

[←49]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6071.

[←50]

Tirmizi 2036.

[←51]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4235.

[←52]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4136.

[←53]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6093

[←54]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 498.

[←55]

Müslim/Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik 2962.

[←56]

Müsned-i Şihab/Kuzai 571.

[*←57*]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2733.

[←58]

Hakim el- Müstederek 4/324.

[←59]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6301.

[←60]

Müslim/Zühd 1. Tirmizi 2342.

[←61]

Hakim el-Müstedrek 4/549.

[←62]

Mecmeu'z-Zevaid 10/315.

[←63]

Camiu's-Sağir 2137.

[←64]

Camiu's-Sağir 79.

[←65]

Tirmizi 2336.

[←66]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Fiten 31183.

[←67]

Tirmizi 1780.

[←68]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 60.

[*←69*]

İbni Mace/Vasiyet 2695.

[←70]

Buhari/Libas 27.

[←71]

Müslim/Tefsir 24.

[←72]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/195.

[←73]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4104.

[←74]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 519.

[←75]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 768.

[←76]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1027.

[←77]

Kenzu'l-Ummal 6/412.

[←78]

Buhari/Meğazi 17.

[←79]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 501.

[←80]

İbni Mace 156. Tirmizi 3802.

[←81]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 593.

[*←82*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 830.

[←83]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 711.

[←84]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1566.

[←85]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 450.

[←86]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 161.

[←87]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 551.

[←88]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1039.

[←89]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 61.

[←90]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 446.

[←91]

Tevbe 24

[←92]

Şura 20

[←93]

Et-Terğib ve’t-Terhib 4. cilt, 325. sf, hadis no: 19.

[←94]

Kenzu'l-Ummal 1/303

[←95]

Ankebut 2-3

[←96]

Fetih 4-5

[←97]

Fetih 29

[←98]

Enfal 2-4

[←99]

Camiu’s-Sağir 7570.

[←100]

Müslim/Tevbe 17. İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4239. Tirmizi 2514.

[←101]

Mecmeu’z-Zevaid 1/57.

[← 102]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 81.

[←103]

Müslim/İman 209. Ebu Davud 5111. Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/456.

[←104]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/59.

[←105]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 415.

[←106]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/289.

[←107]

Camiu’s-Sağir 2098.

[←108]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2742.

[←109]

Kenzu'l-Ummal 2441.

[←110]

Camiu’s-Sağir 1125.

[←111]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2752.

[←112]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/139. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 73.

[←113]

Camiu’s-Sağir 169.

[←114]

Müslim/Zühd 64. Darimi/Kitabu’r-Rikak 2780.

[←115]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/18.

[←116]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2744.

[←117]

Mecmeu'z-Zevaid 5/268.

[←118]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2795.

[←119]

Beyhaki/Şiabu’l-İman 8/123.

[←120]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 3/198.

[←121]

Câmiu’s – Sağîr 1884

[←122]

Câmiu’s – Sağîr 2068

[←123]

Câmiu’s – Sağîr 1865

[←124]

Muvatta/Kelam 19.

[←125]

Hakim, Müstedrek 85-86. Mecmeu’z-Zevaid 65.

[←126]

Kenzu'l-Ummal 1/207.

[←127]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1395.

[←128]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1547.

[←129]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 532.

[←130]

Ahzab 54

[←131]

Mü’min 19

[←132]

Beyhaki/Şiabu'l-İman 5/342.

[←133]

Buhari/Cihad 35.

[←134]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4203.

[←135]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 7245.

[←136]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4143.

[←137]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4105.

[←138]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4104.

[←139]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/134.

[←140]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4225.

[←141]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4226.

[←142]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4227.

[←143]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 615.

[←144]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 178.

[←145]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1552.

[←146]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1040.

[←147]

Насс 77

[←148]

Meryem 65

[←149]

Zümer 15-16

[←150]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 2/131.

[←151]

Ahmed b. Hanbel, Müsned 5/254.

[←152]

Tirmizi 2403.

[←153]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 100.

[←154]

Kenzu’l-Ummal 6788.

[←155]

Müslim/Fiten 130. Tirmizi 2201. İbni Mace 3985.

[*←156*]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 4/136-137.

[←157]

Mecmeu'z-Zevaid 10/231.

[←158]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/323.

[←159]

Hakim el-Müstederek 1/494.

[←160]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 92.

[←161]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 3/332.

[←162]

İbni Mace/Edeb 18.

[←163]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 277.

[←164]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 605.

[←165]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1501.

[←166]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1506.

[←167]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 192.

[*←168*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1480.

[←169]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2274.

[←170]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 149.

[*←171*]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 135.

[←172]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1317.

[←173]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1530.

[←174]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 20.

[←175]

Camiu's-Sağir 2120.

[←176]

Tirmizi 2416.

[←177]

Kenzu'l-Ummal 43052.

[←178]

Kenzu'l-Ummal 43100.

[←179]

Kenzu'l-Ummal 43053.

[←180]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 4/151.

[←181]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 161.

[←182]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 157.

[←183]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 163.

[←184]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 166.

[←185]

Bakara 4-5

[←186]

Tekasür 5-8

[←187]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5787.

[←188]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 7334.

[←189]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 558.

[*←190*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 959.

[←191]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 296.

[←192]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 293.

[←193]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 298.

[←194]

A’raf 26

[←195]

Ali İmran 133-136

[←196]

Sa’d 49-54

[←197]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 5638.

[←198]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4216.

[←199]

Tirmizi/İlim 19.

[←200]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 197.

[←201]

Mecmeu’z-Zevaid 10/74.

[←202]

Tirmizi 2305.

[←203]

Camiu’s-Sağir 1839.

[←204]

Mecmeu’z-Zevaid 10/301.Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 840.

[←205]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4115.

[←206]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4220.

[←207]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2794.

[←208]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2792.

[*←209*]

İbni Mace 3989.

[←210]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 113.

[←211]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4119.

[←212]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 208.

[←213]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1082.

[←214]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1864.

[←215]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 207.

[←216]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 72.

[←217]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 846.

[←218]

Kitabu'z-Zühd/Beyhaki 820.

[←219]

Beyhaki/Şiabu’l-İman 10618.

[←220]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 7272.

[←221]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 2/387.

[←222]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 7276.

[←223]

İbni Mace/Zühd 24. Tirmizi/Zühd 2.

[←224]

Buhari/İman 48.

[←225]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4218.

[←226]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 67.

[←227]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1127.

[←228]

Tirmizi 2497.

[←229]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 274.

[←230]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 281.

[←231]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 58.

[←232]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 501.

[←233]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1648.

[←234]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 71.

[←235]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 387.

[←236]

Zümer 22

[←237]

A’raf 205-206

[←238]

Camiu’s-Sağir 904. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 155.

[←239]

Camiu’s-Sağir 7888. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 154.

[←240]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 935.

[←241]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1429.

[←242]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/172.

[←243]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 3/68. Camiu’s-Sağir 903.

[←244]

Kenzu'l-Ummal 1/207.

[←245]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 156.

[←246]

Насс 35

[←247]

Ra’d 21

[←248]

Secde 16

[←249]

Müslim/Cuma 43. İbni Mace/Mukaddime 17. Tirmizi/Fiten 2214.

[←250]

İbni Mace 4261. Tirmizi 983.

[←251]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4167.

[←252]

Müslim/Tevbe 23. Tirmizi/Daavat 99.

[*←253*]

Tirmizi 2431.

[←254]

Darimi 2/330.

[←255]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 146.

[←256]

Tirmizi 3297.

[←257]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 895.

[←258]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4243.

[←259]

Tirmizi/Fedailu’l-Cihad 8. Nesei/Cihad 8.

[←260]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4198.

[←261]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 2/196.

[←262]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 225.

[←263]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1053.

[←264]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 434.

[←265]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 436.

[←266]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 715.

[←267]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 440.

[←268]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1068.

[←269]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 865.

[←270]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 883.

[←271]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 104.

[←272]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 93.

[←273]

Ali İmran 190-191

[←274]

Yunus 24

[←275]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5708.

[←276]

Kenzu'l-Ummal 43273.

[←277]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 5703.

[←278]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 5707.

[←279]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 244.

[←280]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 286.

[←281]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 425.

[←282]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 249.

[←283]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 209.

[←284]

Tevbe 51

[←285]

Ali İmran 173

[←286]

Tevbe 129

[←287]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4165.

[←288]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4164.

[←289]

Tirmizi 2517.

[←290]

Buhari/Fedailu’l-Ashab 2.

[←291]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4168.

[←292]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4166.

[←293]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 417.

[←294]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 848.

[←295]

Kenzu’l-Ummal 1/88.

[←296]

Ahmed bin Hanbel/Fedailu’s-Sahabe 2/726

[←297]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1484.

[←298]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 587.

[←299]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 632.

[←300]

Dirhemin altıda biri.

[←301]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 698.

[←302]

Kalem 4.

[←303]

Ahzab 21.

[←304]

Muvatta 2/904.

[←305]

Tirmizi/Birr 61. Ebu Davud/Edeb 5.

[←306]

İbni Mace/Nikah 50.

[←307]

Ebu Davud/Edeb 5.

[←308]

Camiu’s-Sağir 2944.

[←309]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/185.

[←310]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4246. Tirmizi 2004.

[←311]

Camiu’s-Sağir 2123.

[←312]

Buhari, Edeb 38. Tirmizi, Birr 59.

[←313]

Câmiu's – Sağîr ; 3482

[←314]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 3/166.

[←315]

Buhari/Edeb 27.

[←316]

Ebu Davud 2/56.

[←317]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5707.

[←318]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 645.

[←319]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 290.

[←320]

Ankebut 8.

[←321]

İsra 23-24.

[←322]

İbrahim 41.

[←323]

Müslim/Birr 9-10, Tirmizi/Daavat 110.

[←324]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 22.

[←325]

Camiu’s-Sağir 2745.

[←326]

Buhari, Şehadat 10. Müslim. Tirmizi.

[←327]

Câmiu’s - Sağîr 1893

[←328]

Müslim/Itk 6.

[← *329*]

Tirmizi/Birr 7.

[←330]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 35.

[←331]

Ebu Davud/Edeb 119.

[←332]

İbni Mace, Zühd 23. Ebu Davud/Edeb 43.

[←333]

Tirmizi 2007.

[←334]

İbni Mace/Edeb 1.

[←335]

Evladına hanımını boşamasını emreden bir annenin o emrini veya buna benzer başka bir isteğini yerine getirmek her anne-baba için geçerli değildir. Bu, sadece İslam’ı yaşayan ve evlatlarının da cenneti kazanmaları konusunda gayret eden anne-babalar için geçerlidir.

[←336]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 12.

[←337]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 11.

[←338]

Nahl 23

[←339]

Tevbe 25-26

[←340]

Müslim/İman 31.İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 1473.

[←341]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 1476.

[←342]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 1474.

[←343]

Müslim/Eşribe 72.

[←344]

Kenzu'l-Ummal 15/790.

[←345]

Buhari/Libas 6.

[←346]

Müslim/İman 147. Ebu Davud/Libas 26. Tirmizi/Birr 61.

[←347]

Tirmizi 2414.

[←348]

Camiu’s-Sağir 104.

[←349]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 2/174.

[←350]

Mecmeu'z-Zevaid 5/201.

[←351]

Kenzu'l-Ummal 43378.

[←352]

Tirmizi 2001.

[←353]

Müslim/Ahlak 153. Nesai/Hayl 14.

[←354]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4106.

[←355]

Tirmizi 2001.

[←356]

Camiu’s-Sağir 605.

[←357]

İbni Mace/Fiten

[←358]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 8871.

[←359]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 143.

[←360]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 953.

[←361]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 467.

[←362]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 140.

[←363]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1477.

[←364]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2100.

[←365]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 192.

[←366]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 765.

[*←367*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 448.

[←368]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 520.

[←369]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2254.

[←370]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 768.

[←371]

Furkan 63

[←372]

Lokman 18

[←373]

Hicr 88

[←374]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4114.

[←375]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4213.

[←376]

Tirmizi 2481.

[←377]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4178.

[←378]

İbni Mace/Edeb 15. Tirmizi 2490.

[←379]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4177.

[←380]

Buhari/Edeb 39.

[←381]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 15.

[←382]

Buhari/Edeb 40

[←383]

İbni Mace/Etıme 4. Tirmizi 2031.

[←384]

Darimi 1/180.

[*←385*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 393.

[←386]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 650.

[←387]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/82.

[←388]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 611.

[←389]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 575.

[←390]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 21.

[←391]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1140.

[←392]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1510.

[←393]

SABIR; sadece katlanmak değil, İslam’ı yaşama ve Allah’ın yasaklarından kaçınma konusunda kararlılık, devamlılık ve sebat gösterme anlamlarına da gelir.

[←394]

Zümer 10

[←395]

Mü’min 55

[←396]

Nahl 127-128

[←397]

Buhari/Edeb 2037.

[←398]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6502

[←399]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/126.

[←400]

İbni Mace, Fiten 23.

[←401]

Camiu’s-Sağir 3075.

[←402]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6497.

[←403]

Camiu’s-Sağir 365.

[←404]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 492.

[←405]

Buhari/Merda 1951.

[←406]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 6821.

[←407]

Buhari/Menakib 25.

[←408]

Darimi/Kitabu'r-Rikak 2798.

[←409]

Müslim/Cenaiz 15.

[←410]

Kenzu'l-Ummal 43426.

[←411]

Buhari/Merda 1955.

[←412]

Câmiu’s – Sağîr ; 1870

[←413]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5764.

[←414]

Hakim el-Müstedrek 3/343. Mecmeu’z-Zevaid 7/283.

[←415]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/62.

[←416]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 630.

[←417]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 6/104.

[←418]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 8649.

[←419]

Ali İmran 134

[←420]

Şura 37

[←421]

Buhari/Edeb 51. Tirmizi 2020.

[←422]

Deylemi/İthafu’s-Seniyye 41.

[←423]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4186.

[*←424*]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/239.

[←425]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4189.

[←426]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5799.

[←427]

Şihabu’l-Ahbar 784.

[←428]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 740.

[←429]

Müslim/Birr 109

[←430]

Kenzu'l-Ummal 2/161.

[←431]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 456.

[←432]

Tevbe 128

[←433]

Beled 17

[←434]

Müslim/Birr 77.

[←435]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4294.

[←436]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4295.

[←437]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4297.

[←438]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2786.

[←439]

Camiu’s-Sağir 1085.

[←440]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 5863.

[←441]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 464. Tirmizi 2013.

[←442]

Camiu’s-Sağir 393.

[←443]

Buhari/Cenaiz 43. Müslim/Fedail 62.

[←444]

Buhari/Tevhid 2. Müslim/Fedail 66. Tirmizi/Birr 16.

[←445]

Camiu’s-Sağir 9163. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 387.

[←446]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 6/335.

[←447]

Camiu’s-Sağir 637.

[←448]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 584.

[←449]

Buhari/Edeb 18. Müslim/Fedail 64. İbni Mace/Edeb 3.

[←450]

Ebu Davud/Edeb 66. Tirmizi/Birr 16.

[←451]

Camiu’s-Sağir 2079.

[←452]

Müslim/Fezail 77.

[←453]

Buhari/Menakib 23. Müslim/Fedail 79. Ebu Davud/Edeb 4.

[←454]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 132.

[←455]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1336.

[←456]

Bakara 169

[←457]

Nur 19

[←458]

Buhari/el-edebu’l-Müfred 1312.

[←459]

Camiu’s-Sağir 1128.

[←460]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4181.

[←461]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4183.

[←462]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4184. Tirmizi 2009.

[← 463]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5795.

[←464]

Buhari/Menakıb 23. Müslim/Fedail 67. İbni Mace/Zühd 17.

[←465]

Şihabu’l-Ahbar 148.

[←466]

Mu’cemu’s-Sağir 468.

[←467]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5766.

[←468]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4185.

[←469]

Mecmeu'z-Zevaid 10/284.

[←470]

Tirmizi 2458.

[←471]

Tirmizi 2769. İbni Mace/Nikah 27.

[←472]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5792.

[←473]

Kenzu'l-Ummal 2/157

[←474]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 666.

[←475]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2232.

[←476]

Furkan 72

[←477]

Lokman 6

[←478]

Tirmizi/Zühd 11

[←479]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6398.

[←480]

Muvatta/Şa’ar 16

[←481]

Kitabu'z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 875.

[←482]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 823.

[←483]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 94.

[←484]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 100.

[←485]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 534.

[←486]

Hucurat 12

[←487]

Müsned-i Şihab/Kuzai 492.

[←488]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 1182

[←489]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’l-Ahlak 7009.

[←490]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 7012.

[←491]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 7023.

[←492]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 8027.

[←493]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 371

[←494]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 328

[←495]

Muvatta/Kelam 8.-

[←496]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1448.

[*←497*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 382.

[←498]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 535.

[←499]

Kaf 16-18

[←500]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 3/6. Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 380.

[*←501*]

Tirmizi/Zühd 61.

[←502]

Müslim/İman 62. Darimi/Kitabu’r-Rikak 2714.

[←503]

Kenzu'l-Ummal 43364.

[←504]

Darimi/Rikak 17. Tirmizi 2501.

[←505]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4169.

[←506]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 367.

[←507]

Ebu Davud/Edeb 8. Tirmizi/Birr 58.

[←508]

Müslim/Mukaddime 5.

[←509]

Tirmizi 1972.

[←510]

Ebu Davud 4991.

[*←511*]

Müslim/Birr 27, Ebu Davud/Edeb 79, Tirmizi 1939.

[←512]

Taberani/Mu’cemu’l-Kebir 19/418.

[←513]

Tirmizi/Birr 20.

[←514]

Ebu Davud 4909.

[←515]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 705.

[*←516*]

Ebu Davud/Edeb 27. Tirmizi 2502.

[←517]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 943.

[←518]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 6/438.

[←519]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2718.

[*←520*]

Buhari/Cenaiz 71.

[←521]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 900.

[←522]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 369.

[←523]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1438.

[*←524*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 89.

[← 525]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 384.

[←526]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 673.

[←527]

Mü’min 65

[←528]

Nahl 114

[←529]

İbrahim 7

[←530]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 911.

[←531]

İbni Mace/Nikah 27. Tirmizi 3094.

[←532]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 937.

[←533]

Buhari/Teheccüd 44. Müslim/Sıfatu'l-Münafıkın 79. Nesai/Kıyamu'l-Leyl 17. İbni Mace 1419. Tirmizi 412.

[←534]

Tirmizi 3358.

[←535]

Tirmizi/Kıyame58,

[←536]

Tirmizi/Cenaiz 36.

[←537]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 205.

[←538]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 207.

[←539]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 610.

[←540]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 349.

[←541]

Tahrim 8

[←542]

Nisa 17-18

[←543]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4247.

[←544]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4251.

[←545]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4253.

[←546]

Tirmizi/Tevbe 3535.

[←547]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4248.

[←548]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4244.

[←549]

Mu’cemu’s-Sağir 123.

[←550]

Müslim/Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik 2990.

[←551]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2726.

[←552]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 212.

[←553]

Camiu's-Sağir 2064. Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 162.

[←554]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 856.

[←555]

Kitabu'z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 880.

[←556]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 72.

[←557]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1540.

[←558]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1532.

[←559]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1991.

[←560]

Ahireti dert edinmekten, yaşantıda istenilen seviyeyi elde edememekten ve içinde bulunulan günah ve hatalardan kaynaklanan bir hüzün ve ağlama.

[←561]

Necm 57-62

[←562]

İsra 107-109

[←563]

Yusuf 86

[←564]

Fatır 34

[←565]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4197.

[←566]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4196.

[←567]

Camiu’s-Sağir 2186.

[←568]

Mecmeu’z-Zevaid 10/310.

[←569]

Hakim el- Müstedrek 6/315. Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 6/90.

[←570]

Camiu’s-Sağir 1080.

[←571]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'd-Daavat 3370

[←572]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4195.

[←573]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4194

[←574]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 109.

[←575]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 309.

[←576]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1875.

[←577]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 431.

[←578]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 96.

[←579]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 123.

[←580]

Bakara 96

[←581]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4231.

[←582]

Camiu’s-Sağir 176.

[←583]

Kenzu'l-Ummal 43957

[←584]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4233.

[←585]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 3/202.

[←586]

Kenzu'l-Ummal 43402.

[←587]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 564.

[←588]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 255.

[←589]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 262.

[←590]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 862.

[←591]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 572.

[←592]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 111.

[←593]

Bakara 273

[←594]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4115.

[←595]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4117.

[←596]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4122.

[*←597*]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4126.

[←598]

Mecmeu'z-Zevaid 10/264.

[←599]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 207.

[←600]

Tirmizi 2368.

[←601]

Buhari/Cihad ve Siyer 75. Nesai/Cihad 43.

[←602]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 568.

[←603]

Kenzu’l-Ummal 43471

[←604]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4120.

[←605]

Kenzu'l-Ummal 34872

[←606]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 556.

[←607]

Buhari/Nikah 15.

[←608]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/259.

[←609]

Ebu Davud 3666. Tirmizi 2351.

[←610]

Müslim/Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik 2961.

[←611]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 775.

[←612]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4134.

[←613]

İbni Mace 515.

[←614]

Camiu’s-Sağir 60.

[←615]

Kenzu'l-Ummal 43192.

[←616]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/427.

[←617]

Kenzu’l-Ummal 43337.

[←618]

Kenzu'l-Ummal 43361.

[←619]

Tirmizi 2472.

[←620]

Buhari/Hibe 1. Müslim/Zühd 2283.

[←621]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4150.

[←622]

Müslim 2285.

[←623]

Buhari/Etıme 12.

[←624]

Buhari/Etıme 40.

[←625]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/161.

[←626]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4156.

[←627]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4125.

[←628]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 808.

[←629]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1031.

[←630]

Buhari/Cuma 225. Müslim/Cuma 30.

[←631]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 368.

[←632]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1483.

[←633]

Ankebut 64

[←634]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4138.

[←635]

Camiu’s-Sağir 2077.

[←636]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4140.

[←637]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4139.

[←638]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4137.

[←639]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4142.

[←640]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2753.

[←641]

Tirmizi/Zühd 18. Ebu Davud/Zekat 28

[←642]

Mecmeu'z-Zevaid 8/179.

[←643]

Kenzu'l-Ummal 2/161

[←644]

Casiye 23

[←645]

Naziat 40-41

[←646]

Yusuf 53

[←647]

Kenzu'l-Ummal 4/3502.

[←648]

Müslim/Imara 42, Ebû Dâvûd/Cihâd 36

[←649]

Kenzu'l-Ummal 43047.

[←650]

Camiu’s-Sağir 168.

[←651]

Camiu’s-Sağir 161.

[←652]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/243.

[←653]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4158.

[←654]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4170.

[←655]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 400.

[←656]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 22.

[*←657*]

Tirmizi; Cennet,25, Nesei; Kıyamü'l-leyl, 7, Zekat,75, Müsned; 5:153

[←658]

Buhari/Rikak 35.

[←659]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 306.

[←660]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 570.

[←661]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 626.

[←662]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 850.

[←663]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 786.

[←664]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 384.

[←665]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1467.

[←666]

Muhammed 12

[←667]

Buhari/Etıme 23.

[←668]

Et-Terğib ve’t-Terhib 4. cilt, 367. sf, hadis no: 7.

[←669]

Tirmizi 2478.

[←670]

Buhari/Tefsir 18. Müslim/Münafıkun 18.

[←671]

Kenzu’l-Ummal 43472

[←672]

Tirmizî, Zühd 47,

[←673]

Müslim/Eşribe 140.

[←674]

Mecmeu'z-Zevaid 10/325.

[←675]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 571.

[←676]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4144.

[←677]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 574.

[←678]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 605.

[←679]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 614.

[←680]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 651.

[←681]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 580.

[←682]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 615.

[←683]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 842.

[←684]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1048.

[←685]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 706.

[←686]

Kitabu'z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1473.

[←687]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 617.

[←688]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1528.

[←689]

Kitabu'z-Zühd/Beyhaki 603.

[←690]

Zariyat 15-18

[←691]

Tirmizi 2527.

[←692]

Buhari/Teheccüd 47. Müslim/Müsafirin 205. İbni Mace 1330. Nesai/Kıyamu'l-Leyl 5.

[←693]

Kenzu'l-Ummal 44004

[←694]

Kenzu'l-Ummal 43343.

[←695]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 608.

[←696]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2195.

[←697]

Tevbe 82.

[←698]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4190.

[←699]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4101.

[*←700*]

Tirmizi/Rekaik 2412.

[←701]

Kenzu'l-Ummal 44009

[←702]

Camiu’s-Sağir 1546.

[←703]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2716.

[←704]

Kenzu'l-Ummal 6880.

[←705]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4193.

[←706]

Buhari/Edeb 68, Ebu Davud 5098.

[←707]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 146.

[←708]

Camiu’s-Sağir 2373.

[←709]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 8699.

[←710]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 8696

[←711]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1657.

[←712]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 531.

[←713]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4118.

[←714]

Kenzu’l-Ummal 43373.

[←715]

Buhari/Libas 20.

[←716]

Camiu’s-Sağir 33

[←717]

Buhari/Libas 54.

[←718]

Buhari/Libas 62.

[←719]

İbni Mace 3554.

[←720]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/37.

[← 721]

Kenzu'l-Ummal 6/408

[←722]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 617.

[←723]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 698.

[←724]

Buhari/Edeb 68

[←725]

Ebu Davud 4033, Tirmizi 2479, İbni Mace 3562.

[←726]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 752.

[←727]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4160.

[←728]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 505.

[←729]

İbni Mace/Zühd 13. Tirmizi 2482.

[←730]

Kenzu'l-Ummal 43411.

[*←731*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 76.

[←732]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4151.

[←733]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4154.

[←734]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4162.

[←735]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 589.

[←736]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/202

[←737]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/101.

[←738]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/185

[←739]

Kenzu’l-Ummal 8/63

[←740]

A’raf 31

[←741]

İsra 26-27

[←742]

Buhari/Libas 1. İbni Mace/Libas 23

[←743]

İbni Mace 424.

[←744]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4161.

[←745]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 7148.

[←746]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 649.

[←747]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 753.

[←748]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 578.

[←749]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 3/323.

[←750]

Duha 9-11

[←751]

Fecr 17-26

[←752]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 137

[←753]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/250.

[←754]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 6005.

[←755]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/263.

[←756]

Mecmeu'z-Zevaid 8/161.

[←757]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1049.

[←758]

İnsan 8-12

[←759]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 102.

[←760]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4210.

[←761]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4129.

[←762]

Müslim, Zekat 92.

[←763]

Kenzu'l-Ummal 43520

[←764]

Câmiu’s – Sağîr ; 1858

[←765]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 8/197.

[←766]

Tirmizi/Sıfatu'l-Kıyame 34.

[*←767*]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 634.

[← *768*]

Mecmeu'z-Zevaid 10/3242.

[←769]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 763.

[←770]

Mecmeu’z-Zevaid 3/129. Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 401.

[←771]

Ebu Davud 2568.

[←772]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4132.

[←773]

Ebu Davud/Zekat 24.

[←774]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 340.

[←775]

Kenzu'l-Ummal 43124.

[←776]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 633.

[←777]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1466.

[←778]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 642.

[← 779]

Furkan 64

[←780]

Müzzemmil 1-8

[←781]

Müslim 1/353.

[←782]

Müslim, Tahare 14.

[←783]

İbni Mace 800.

[←784]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2724.

[←785]

Camiu’s-Sağir 208.

[*←786*]

Ebu Davud 1308. İbni Mace 1336.

[*←787*]

Camiu’s-Sağir 1030.

[←788]

Taberani/Mu’cemu’l-Kebir 10/46.

[←789]

Müslim/Mescid 273. Nesai/Mesacid 43.

[←790]

Tirmizi 3526.

[←791]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Ahlak 5502. Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 172.

[←792]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 402.

[←793]

Buhari/Salat 14. Müslim/Mesacid 61. Ebu Davud 4052. Nesai/Kıble 20.

[←794]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2725.

[*←795*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1217.

[←796]

İbni Mace 1244.

[←797]

Buhari/Teheccüd 19.

[←798]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 871.

[*←799*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 876.

[←800]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1295.

[←801]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 341.

[←802]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1004.

[←803]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1119.

[←804]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2146.

[*←805*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 986.

[←806]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1540.

[←807]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2182.

[←808]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1382.

[←809]

Tevbe 112

[*←810*]

Buhari/Savm 4

[←811]

Buhari/Cihad 36

[*←812*]

Ahmed b. Hanbel/Müsned 2/174

[←813]

Kenzu'l-Ummal 34567

[←814]

İbni Mace 1753.

[←815]

İbni Mace 1690. Darimi 1/301.

[←816]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 280.

[←817]

Bakara 143

[←818]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4201.

[←819]

Camiu’s-Sağir 2756.

[←820]

Buhari/Nikah 1. Müslim/Nikah 5. Nesai/Nikah 5-6.

[←821]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 731.

[←822]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4237.

[←823]

Ebu Davud 1466. Tirmizi 2924. Nesai/İftitah 83.

[←824]

Müslim/Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik 3000.

[←825]

Müslim/Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik 3002.

[←826]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 144.

[←827]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1842.

[←828]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 593.

[←829]

Kehf 16

[←830]

İbni Mace, Fiten 13. Ebu Davud. Tirmizi.

[←831]

Ebu Davud/Kitabu’l-Fiten 4262.

[←832]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/262.

[←833]

Kenzu'l-Ummal 1/154. Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/25.

[←834]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/278, 447.

[←835]

Müslim/Zühd 11.

[←836]

Buhari/Rikak 9.

[←837]

Buhari/Salat 88

[←838]

Kenzu’l-Ummal 24846.

[←839]

Kenzu'l-Ummal 3/772

[←840]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 567.

[←841]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 955.

[←842]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 74.

[←843]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1295.

[←844]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 319.

[←845]

Ali İmran 102-103

[←846]

Tirmizi/İlim 2656. İbni Mace/Mukaddime 1.

[←847]

Tirmizi 2166.

[←848]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 145

[←849]

Müslim/Akdiye 10. Muvatta/Kelam 20

[←850]

Tirmizi/Fedailu’l-Cihad 17.

[←851]

Ebu Davud 547. Nesai/İmamet 48.

[←852]

İbni Mace/Fiten 4032. Tirmizi 2507.

[←853]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 728.

[←854]

Bakara 186

[*←855*]

A’raf 205-206

[←856]

Mü’min 60

[←857]

Tirmizi 3548.

[←858]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’d-Daavat 3117.

[←859]

Buhari/Daavat 14. Müslim/Salatu'l-Müsafirin 168.

[←860]

Ebu Davud 1493. Tirmizi 3475.

[←861]

Tirmizi 3382.

[←862]

Tirmizi 3479.

[←863]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’d-Daavat 3264.

[←864]

Ebu Davud 1488, Tirmizi 3556.

[←865]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’d-Daavat 3370.

[←866]

Müslim/Salat 215. Nesai/Tatbik 78.

[←867]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'd-Daavat 3140.

[←868]

Kenzu’l-Ummal/Kitabu’d-Daavat 3133.

[←869]

Ebu Davud 1319.

[←870]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'd-Daavat 3484.

[*←871*]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2720.

[←872]

Kenzu'l-Ummal 43438.

[←873]

Müsned: 25210

[*←874*]

Tirmizi 3444.

[←875]

Tirmizi 3491.

[←876]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 364.

[←877]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2348.

[←878]

Camiu’s-Sağir 890.

[←879]

Tirmizi 3502

[←880]

Hakim el- Müstedrek 1/509. Ahmed 1/391.

[←881]

Kenzu'l-Ummal 3678.

[←882]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 4/381.

[←883]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2768.

[←884]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'd-Daavat 3290.

[←885]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'd-Daavat 4920

[←886]

Buhari/Daavat 168-169. Müslim/Zikr 2069-2070.

[←887]

Tirmizi/Daavat 3596.

[←888]

Mecmeu’z-Zevaid 10/77.

[←889]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 6/181.

[←890]

Tirmizi, Zühd 62.

[←891]

Ebu Davud 4856. Tirmizi 3380.

[←892]

İbni Mace, Edeb, 27. Tirmizi.

[←893]

Mecmeu’z-Zevaid 10/89.

[←894]

Tirmizi 3462.

[←895]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/169.

[←896]

Kenzu'l-Ummal 43336.

[←897]

Ebu Davud 1518. İbni Mace 3819.

[←898]

İbni Mace 3818.

[←899]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 1153.

[←900]

Ebu Davud 1480.

[*←901*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 583.

[←902]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 592.

[←903]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 642.

[←904]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1097.

[←905]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 725.

[←906]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 907.

[←907]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1221.

[←908]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1899.

[*←909*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1687.

[←910]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2186.

[←911]

Zümer 9

[←912]

Cuma 5

[←913]

Ebu Davud/İlim 17

[←914]

Camiu’s-Sağir 2762.

[←915]

Buhari/İlim 13. Müslim/Zekat 23.

[←916]

Tirmizi 2654. Darimi/Mukaddime 34.

[←917]

Darimi/Mukaddime 29

[←918]

Müslim/Salatu’l-Müsafirin 27. Tirmizi 2877.

[←919]

Ebu Davud 831.

[←920]

Tirmizi 2917.

[←921]

Kenzu'l-Ummal 2286.

[←922]

Kenzu'l-Ummal 2257.

[←923]

Müsned-i Şihab/Kuzai 538.

[←924]

Tirmizi/Sevabu’l-Kur’an 25

[←925]

Ebu Davud/Edeb 25.

[←926]

Tirmizi 2915. Darimi/Fedailu’l-Kur’an 27.

[←927]

Müslim/İlim 6

[←928]

Ebu Davud/Sünnet 17. İbni Mace/Mukaddime 2

[←929]

Tirmizi/Zühd 2404.

[←930]

Mecmeu'z-Zevaid 7/165.

[←931]

Mecmeu'z-Zevaid 1/186.

[←932]

Darimi, Fiten 22.

[←933]

Ed-Durru’l-Mensur 2/6

[←934]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 890.

[←935]

Mecmeu'z-Zevaid 1/165.

[←936]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 46.

[*←937*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 543.

[←938]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 803.

[←939]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1866.

[←940]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 814.

[←941]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 889.

[←942]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 865.

[←943]

Kitabu'z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 730.

[←944]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 58.

[←945]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 48.

[←946]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 37.

[←947]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 79.

[←948]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 125.

[*←949*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1503.

[←950]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 85.

[←951]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1505.

[←952]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 817.

[←953]

Ali İmran 104

[←954]

Camiu’s-Sağir 1370.

[←955]

Tirmizi/Fiten 9

[←956]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2757.

[←957]

Tirmizi/Birr 18. Ebu Davud/Edeb 57.

[←958]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 244.

[←959]

Müslim 1/69.

[←960]

Tirmizi/İman 13.

[←961]

Camiu’s-Sağir 2081.

[←962]

Mecmeu'z-Zevaid 7/277.

[←963]

Mecmeu'z-Zevaid 1/164.

[←964]

Ebu Davud/Melahim 17

[←965]

Camiu’s-Sağir 416.

[←966]

Camiu’s-Sağir 378.

[←967]

Darimi/Fedailu’l-Kur’an 4.

[←968]

Ebu Davud 4611

[←969]

Kenzu'l-Ummal 2/140

[←970]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/280.

[←971]

Ebu Nuaym, Hilye I/213.

[←972]

Nisa 100

[←973]

Enfal 74

[←974]

Camiu's-Sağir 614.

[←975]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2758.

[←976]

Buhari/Vahy 1. Müslim/İmarat 33

[←977]

Nesai/Zekat 73. İbni Mace/Hudud 2

[←978]

Müslim/Vasiye 5.

[←979]

Müslim/Zekat 139

[←980]

Kenzu'l-Ummal 8/331

[←981]

Saf 10-13

[←982]

Ali İmran 142

[←983]

Furkan 52

[*←984*]

Buhari/Cihad 5. Müslim/İmare 114. İbni Mace/Cihad 2. Tirmizi 1651.

[←985]

Müslim/İmaret 47.

[←986]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/314.

[←987]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/66.

[←988]

Tirmizi 1621.

[←989]

Ebu Davud/Melahim 5.

[←990]

Müslim/İmare 146.

[←991]

Tirmizi/Fedailu'l-Cihad 25

[←992]

Müslim/Imara 34

[←993]

Buhari/Cihad 2. Müslim/İmare 110. Nesei/Cihad 1. İbni Mace/Cihad 1. Muvatta/Cihad 1.

[←994]

İbni Hibban 3/111.

[←995]

Buhari/Cihad 1216. Tirmizi 3174.

[←996]

Buhari/Meğazi 17. Müslim/İmare 145

[←997]

Nesai/Cenaiz 61.

[*←998*]

Müslim/Cihad 58.

[←999]

Müslim/Cihad ve Siyer 1809.

[←1000]

Müslim/Cihad ve Siyer 1812.

[←1001]

Buhari/Cihad ve Siyer 1243.

[←1002]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 5/67.

[←1003]

Kenzu'l-Ummal 5/231

[←1004]

Hakim el-Müstedrek 3/278

[←1005]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/291

[←1006]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2071.

[←1007]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1154.

[←1008]

Abdullah İbnu Mübarek/Cihad s.92

[←1009]

Abdullah İbnu Mübarek/Cihada s. 88

[*←1010*]

Ali İmran 169-171

[←1011]

Tevbe 111

[←1012]

Buhari/Kitabu'l-Cihad ve's-Siyer 14. Müslim/Kitabu'l-İmara 103.

[←1013]

Ahmed bin Hanbel 5/287.

[←1014]

Ebu Davud/Cihad 2520.

[*←1015*]

Buhari/Cihad ve Siyer 3/202.

[←1016]

İbni Mace/Cihad 16. Ebu Davud 2522. Tirmizi 1663.

[←1017]

Müslim/Kitabu’l-İmare 46.

[←1018]

İbni Huzeyme 1/213. el-Esas fi’s-Sünne 11/ 4960.

[←1019]

Ümmü Haram’ın Rasulullah (s.a.v)’ın evlenemeyecek derecede yakın mahremi olduğu konusunda ittifak vardır. Bir rivayete göre süt teyzesidir.

[←1020]

Buhari/Rüya 2178.

[*←1021*]

Nesai/Cihad 30.

[←1022]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/168.

[←1023]

Nesai/Cihad 35.

[←1024]

Buhari/Kitabu’l-Cihad 13. Nesai/Cenaiz 21.

[←1025]

Müslim/İmarat 41.

[←1026]

Kenzu'l-Ummal 39762

[←1027]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/119.

[←1028]

İbni Ebi Şeybe/Musannef 13/6.

[←1029]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2067.

[←1030]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1341.

[←1031]

Maide 55-56

[←1032]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 4/ 286.

[←1033]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 716.

[←1034]

Müslim/Birr 157, Tirmizi 3161.

[←*1035*]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2760.

[←1036]

Hakim el-Müstedrek 2/333.

[*←1037*]

Ebu Davud, Buyu' 78. (3527)

[*←1038*]

Buhari/Edeb 113. Müslim/Birr 164.

[←1039]

Ebu Davud 4333, Tirmizi 3278.

[←1040]

Camiu’s-Sağir 2092.

[←1041]

Ebu Davud 4834. Müslim 2638.

[←1042]

Camiu’s-Sağir 2373.

[←1043]

Mecmeu'z-Zevaid 8/37.

[←1044]

Ebu Davud 4599.

[*←1045*]

Mecmeu’z-Zevaid 5/296.

[←1046]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2790.

[←1047]

Camiu’s-Sağir 3265.

[←1048]

Câmiu’s – Sağîr 1871

[←1049]

Buhari/el-Edebu'l-Müfred 261.

[←1050]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 712.

[←1051]

Camiu’s-Sağir 2576. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 691.

[←1052]

İbni Mace/Edeb 3703.

[←1053]

Tirmizi/Birr 2008. İbni Mace/Cenaiz 1443.

[←*1054*]

Buhari/el-Edebu’l-Müfred 625

[←1055]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 748.

[←1056]

Buhari/Mezali 3. Müslim/Birr 58.

[←1057]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 7/90.

[*←1058*]

Camiu’s-Sağir 8230. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 684.

[←1059]

Camiu’s-Sağir 8504. Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 685.

[←1060]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 750.

[*←1061*]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 3/25.

[←1062]

Kenzu’l-Ummal 34750

[←1063]

Camiu’s-Sağir 3771.

[←1064]

İbni Sa'd/Tabakat 3/32.

[←1065]

Buhari; Edeb,125, Müslim; Zühd,54, Nesei; Cenaiz,52, İbni Mace; Cenaiz,1, Darimi; İstizan, 5,

[←1066]

Hakim el-Müstedrek 3/227.

[*←1067*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 353.

[←1068]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 646.

[←1069]

Kitabu'z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1877.

[←1070]

Buhari/el-Edebu'l-Müfred 545.

[←1071]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 362.

[← *1072*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 363.

[←1073]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/101.

[*←1074*]

Mecmeu'z-Zevaid 8/174.

[←1075]

Et-Terğib ve't-Terhib 4/144.

[←1076]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 351.

[← *1077*]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 525.

[←1078]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 662.

[←1079]

Kitabu'z-Zühd ve'r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 660.

[←*1080*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 967.

[←1081]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1515.

[←1082]

El-İsabe 1/143.

[←1083]

Ahzab 35

[←*1084*]

Buhari/Öğütler 2114.

[←1085]

Tirmizi 2476.

[←1086]

Buhari, İman 31, Müslim, İman 205.

[←1087]

Tirmizi/2414.

[←*1088*]

Kenzu'l-Ummal 34569

[←1089]

Şihabu'l-Ahbar 302.

[←1090]

Tirmizi/Kader 8.

[←1091]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 298.

[←1092]

Camiu’s-Sağir 1795.

[←1093]

İbni Mace/Zühd 25.

[←1094]

Mecmeu'z-Zevaid 10/272.

[←1095]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 88.

[←1096]

Buhari/Mezalim 2. İbni Mace/Mukaddime 13.

[←1097]

Ali İmran 145

[←1098]

Cuma 8

[←1099]

Adiyat 9-11

[←1100]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4258.

[←1101]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4259.

[*←1102*]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 7/299.

[*←1103*]

Kenzu'l-Ummal 43499

[←1104]

Hakim el- Müstedrek 6/316.

[*←1105*]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2722.

[←1106]

Camiu's-Sağir 859.

[←1107]

Hakim el-Müstedrek 4/319.

[*←1108*]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4264.

[*←1109*]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4271.

[←1110]

Şihabu’l-Ahbar 659.

[←1111]

Camiu’s-Sağir 1722.

[←*1112*]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4276.

[←1113]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4278.

[←1114]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 276.

[←1115]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4270.

[←1116]

Ebu Davud/Cenaiz 73.

[←1117]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 248.

[←1118]

İbni Mace, Zühd 31. Tirmizi 2460.

[←1119]

Kenzu'l-Ummal 8/121

[←1120]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4267.

[←1121]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 251.

[←1122]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4265.

[←1123]

İbni Mace 1630. Nesai/Cenaiz 13.

[←1124]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 859.

[←1125]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 1/73.

[←1126]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 87.

[*←1127*]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 864.

[*←1128*]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1132.

[←1129]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 878.

[←1130]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1585.

[←1131]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1993.

[←1132]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 841.

[←1133]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 940.

[←1134]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 2107.

[←1135]

Kitabu’z-Zühd/Beyhaki 348.

[←1136]

Tur 17-28.

[←1137]

İnsan 5-20.

[←1138]

Buhari, Tevhid 465. Müslim 2824.

[*←1139*]

Tirmizi 2450.

[←1140]

Buhari/Rikak 28. Müslim/Cennet 1. Tirmizi 1256.

[*←1141*]

Tirmizi, Cennet 4. Ahmed b. Hanbel/Müsned 2/335.

[*←1142*]

Ahmed b. Hanbel/Müsned 1371. Tirmizi 2538.

[*←1143*]

Camiu’s-Sağir 3024.

[←1144]

Müslim, İman 181.

[←1145]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4302

[←1146]

Buhari/Bed'u'l-Hakk 8. Müslim/Cennet 7. Tirmizi 2537.

[←1147]

Müslim/Cennet 3. Tirmizi 2556.

[*←1148*]

Camiu’s-Sağir 3926.

[←1149]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/187.

[←1150]

Câmiu’s – Sağîr ; 1836

[←1151]

Kenzu'l-Ummal 43385.

[←1152]

Buhari, Rikak 51.

[←1153]

Tirmizi 2562.

[←1154]

Tirmizi 2564.

[←1155]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4336.

[←1156]

Kenzu'l-Ummal/Kitabu'l-Kıyame 39767.

[←1157]

Müslim/Sıfatu'l-Münafıkin 55.

[←1158]

Buhari/Rikak 51. Müslim/İman 312. İbni Mace/Zühd 39.

[←1159]

et-Terğib ve’t-Terhib IV/543.

[←1160]

İbni Mace 4332.

[←1161]

Mu’cemu’s-Sağir 50.

[←1162]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/121

[←1163]

Buhari/Rikak 75.

[←1164]

Buhari/Cihad 27. Müslim/İmare 17. Tirmizi 3200.

[←1165]

Buhari/Meğazi 30.

[←1166]

Kâf 20-30.

[←1167]

Mürselat 28-40.

[←1168]

Насс 19-22.

[*←1169*]

Tirmizi 2601

[←1170]

Tirmizi 2590.

[*←1171*]

Müslim/Zühd 17. Tirmizi 2575.

[←1172]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4280.

[←1173]

Tirmizi, Cehennem 41, İbni Mace, Zühd 38.

[←1174]

Mecmeu'z- Zevaid 10/391.

[*←1175*]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2852.

[*←1176*]

Buhari, Rikak: 2123

[*←1177*]

Buhari, Rikak 8.

[←1178]

Darimi/Kitabu’r-Rikak 2820.

[←1179]

Tirmizi 2383.

[←1180]

Tirmizi 2574.

[←1181]

Ebu Davud 2859. Tirmizi 2256.

[*←1182*]

Müslim/Cennet 13. Darimi/Rikak 90. Tirmizi 2558.

[←1183]

İbni Mace/Kitabu'z-Zühd 4281.

[←1184]

Kenzu'l-Ummal 2/144.

[←1185]

et-Terğib ve’t-Terhib, Cehennem azabı: 8.

[←1186]

Tirmizi 2575.

[←1187]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1083.

[←1188]

Zariyat 55

[←1189]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/240.

[←1190]

Müsned-i Şihab/Kuzai 541.

[←1191]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/66. Kenzu’l-Ummal 44158.

[←1192]

Kenzu'l-Ummal 43380.

[←1193]

Terğib Terhib(c.no:2 sf.256 24.hadis)

[←1194]

Hakim el-Müstedrek 4/306.

[←1195]

İbni Mace/Kitabu’l-Fiten 4019.

[*←1196*]

Tirmizi, Fiten 2308.

[←1197]

Hakim el- Müstedrek 270.

[←1198]

Buhari/Rikak 24. Müslim/Zekat 91. Tirmizi/Zühd 53. Nesai/Kudat 2. Muvatta/Şiir 4.

[←1199]

Buhari/Cihad 89. Tirmizi/Zühd 4, Nesai/Cenaiz 123.

[←1200]

Kenzu'l-Ummal 8/124

[←1201]

İbni Mace 4049.

[←1202]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 9/279.

[←1203]

Kitabu’z-Zühd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 41.

[←1204]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 1471.

[←1205]

Kenzu'l-Ummal 43558

[← 1206]

Kenzu'l-Ummal 34749

[←1207]

Kenzu’l-Ummal 43535

[←1208]

Kenzu’l-Ummal 43397.

[←1209]

Camiu’s-Sağir 638.

[←*1210*]

Buhari/Meğazi 17.

[←1211]

Tirmizi 2516.

[←1212]

Ebu Davud 1522. Nesai/Sehv 60.

[←*1213*]

Ahmed bin Hanbel/Müsned 2/177

[←1214]

Mu’cemu’s-Sağir 703.

[←1215]

İbni Mace/Zühd 4119.

[←*1216*]

İbni Mace/Kitabu’z-Zühd 4222.

[←1217]

Müslim, Birr ve Sıla: 17; Buhârî, Edeb: 34.

[←1218]

Tirmizi/Fiten 2190.

[←1219]

Tirmizi 2495.

[←1220]

Camiu’s-Sağir 934.

[*←1221*]

Müsned-i Şihab/Kuzai 66-76

[←1222]

Kitabu’z-Zü hd ve’r-Rekaik/Abdullah ibni Mübarek 36.

[←1223]

Ebu Nuaym/Hılyetu’l-Evliya 1/135

[←1224]

Kitabu’z-Zühd/Ahmed bin Hanbel 1013.

[←1225]

Ebu Nuaym/Hılyetu'l-Evliya 1/102.